

Децентралізація управління освітою в Україні

результати Всеукраїнського
соціологічного дослідження

У межах швейцарсько-українського проєкту
«Децентралізація для розвитку демократичної освіти»
(Проєкт DECIDE)

II ЕТАП 2025

Децентралізація управління освітою в Україні

результати Всеукраїнського
соціологічного дослідження

II етап 2025

Децентралізація управління освітою в Україні: результати Всеукраїнського соціологічного дослідження (II етап) / за заг. ред. Н. Протасової, В. Полторака, Л. Жабенко. – Київ : Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», 2025. – 168 с.

Аналітичний звіт підготовлено за результатами другого етапу Всеукраїнського соціологічного дослідження щодо децентралізації управління освітою. Метою дослідження був моніторинг прогресу в зазначеній сфері та порівняльний аналіз даних і результатів опитування, проведеного в 2021 році.

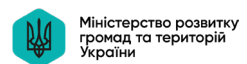
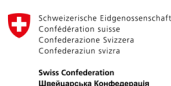
Опитуванням було охоплено вісім цільових аудиторій, зокрема представників центральних органів виконавчої влади, обласних військових адміністрацій, органів управління освітою в громадах, керівників закладів освіти, педагогів, учнів, батьків, а також дорослих мешканців громад. Загалом у дослідженні взяли участь понад 7500 респондентів.

Отримані результати дають змогу оцінити динаміку змін у таких ключових напрямках: стратегічний розвиток освіти, децентралізоване управління освітою, дебюрократизація процесів, демократичне врядування, управління закладами освіти, забезпечення гендерної рівності та професійний розвиток освітніх управлінців.

Звіт буде корисним для представників органів державної влади, місцевого самоврядування, освітніх управлінців та експертної спільноти для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і розроблення рекомендацій, необхідних для подальшого розвитку системи освіти в Україні.

Відповідальні за випуск: Н. Протасова, В. Полторака, Л. Жабенко, Н. Балабуст, Н. Сидоренко.

Видання здійснено за підтримки Швейцарії
в межах впровадження Швейцарсько-українського проєкту DECIDE –
«Децентралізація для розвитку демократичної освіти»,
який впроваджується консорціумом у складі ГО DOCCU та
Цюрихського педагогічного інституту (PH Zürich) за підтримки Швейцарії.
Продаж заборонено.

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ	6
ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ.....	7
1. СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ	24
1.1. Наявність стратегічного документа щодо розвитку освіти та його чіткість / зрозумілість.....	24
1.2. Долучення до розроблення стратегічних документів	27
1.3. Чи потрібен стратегічний документ щодо децентралізації управління освітою?	31
1.4. Наявність стратегічного документа щодо розвитку закладу освіти та обговорення перспектив закладу	32
1.5. Чи враховано інтереси громадян у планах місцевого розвитку у сфері освіти?	34
2. ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ.....	35
2.1. Скільки часу витрачають на заповнення управлінської звітності?	35
2.2. Чи є звітність, яка дублюється, застаріла звітність або звітність, яка не має змістовної ваги?	36
2.3. Чи помітили батьки учнів зміни за останні 3 роки, пов'язані з цифровізацією процесів у школі?	38
2.4. Ставлення до запровадження електронного документообігу / перехід шкільної документації та процесів в електронний формат	39
2.5. Потреба в користуванні освітньою статистикою та використанні звітів	42
2.6. Чи знають про освітній застосунок «Мрія»?	43
3. РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОСВІТИ	44
3.1. Узгодженість законодавства щодо освіти між обласним і місцевим рівнями	44
3.2. Потреба у проведенні роз'яснювальної роботи щодо компетенцій органу влади	46
4. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	47
4.1. Навчання з питань децентралізованого управління та автономізації / демократизації в закладах освіти.....	47
4.2. Навчання з питань децентралізованого управління та автономізації / демократизації в закладах освіти	49
4.3. Яких знань / навичок бракує для ефективної роботи?	51
4.4. Забезпечення потреб центром професійного розвитку педагогічних працівників.....	54
4.5. Задоволеність умовами для професійного розвитку в закладі освіти серед учителів	55
4.6. Чи бачать батьки учнів ріст професійної компетентності вчителів?	57
4.7. Соціологічні дослідження та аналітика в роботі ЦОБВ.....	58

5. ФІНАНСУВАННЯ.....60

- 5.1. Технічний стан освітньої інфраструктури та джерела її модернізації.....60
- 5.2. Оцінка мережі закладів освіти в громаді.....63

6. ГЕНДЕР..... 65

- 6.1. Співвідношення чоловіків / жінок та вчителів до / понад 35 років65
- 6.2. Вплив статі голови громади і директора школи на ефективність роботи66
- 6.3. Кому, на думку вчителів, в школі віддають перевагу в призначенні на керівні посади?68
- 6.4. Як розподілені учні за статтю під час уроків та з ким легше працювати вчителям?69
- 6.5. Гендерні стереотипи, булінг.....70
- 6.6. Кому легше зробити кар'єру в суспільстві і кому більше потрібно отримати вищу освіту?73

7. ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ 75

- 7.1. Що означає демократичне управління освітою та чи можливо цьому навчити?75
- 7.2. Демократичне управління в закладі освіти77
- 7.3. Шкільна рада та органи батьківського й учнівського самоврядування.....81
- 7.4. Практика впровадження громадських проєктів, громадського бюджету, наявність консультативно-дорадчих органів84
- 7.5. Залучення до ухвалення важливих рішень у сфері освіти.....87
- 7.6. Чи враховано інтереси громадян у планах місцевого розвитку?92
- 7.7. Роль школи в громаді96
- 7.8. Шкільні правила98

8. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ..... 99

- 8.1. Рівень оснащення закладу99
- 8.2. Чи відвідують учні гуртки та секції?101
- 8.3. Безпечне освітнє середовище для дітей в закладах освіти102
- 8.4. Доступність освіти105
- 8.5. Якість освіти108
- 8.6. Організація харчування111
- 8.7. Психологічний комфорт114
- 8.8. Автономія закладів освіти116
- 8.9. Піклувальна рада.....119
- 8.10. Забезпечення педагогічними кадрами.....124
- 8.11. Укриття та відбудова пошкоджених внаслідок обстрілів будівель.....126
- 8.12. Рівень управління освітою в громаді.....128
- 8.13. Професійна орієнтація131
- 8.14. Рівень довіри місцевій владі.....133
- 8.15. Впровадження реформи освіти в громаді137
- 8.16. Рівень прозорості органу влади (ЦОВВ).....138
- 8.17. Регулярність консультацій місцевих адміністрацій і органів влади у зв'язку з викликами адміністративно-територіальної реформи.....139

РОЗДІЛ 9. КОМУНІКАЦІЯ	140
9.1. Канали комунікації з мешканцями громади.....	140
9.2. Достатність знань і ресурсів для налагодження комунікації.....	143
9.3. Ефективність комунікації ОМС з мешканцями громади щодо освіти.....	145
9.4. Частота певних видів комунікації (батьки)	147
РОЗДІЛ 10. ПІДТРИМКА МІЖВІДОМЧОЇ І МІЖМУНІЦИПАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ	149
10.1. Співпраця представників ЦОВВ з іншими відомствами для розв'язання проблем освіти	149
10.2. Надання підтримки для міжмуніципального співробітництва	151
10.3. Чи співпрацює громада з іншими громадами з питань освіти?.....	152
ДОДАТОК А. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ	154

Методологія опитування

Всеукраїнське соціологічне опитування було проведено Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення ГО DOCCU в межах Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (далі – Проєкт DECIDE). Проєкт DECIDE спрямований на підтримку реформ в освіті та процесів децентралізації для розвитку в Україні ефективної системи управління освітою.

Метою опитування було здійснення моніторингу прогресу у сфері децентралізації управління освітою. Це опитування є другим етапом дослідження і дає змогу спостерігати динаміку, порівнюючи отримані результати з результатами першого опитування, проведеного в 2021 році.

Польовий етап дослідження (розсилання посилань і заповнення анкет респондентами / проведення особистих інтерв'ю) тривав упродовж березня-червня 2025 року.

Опитування охопило вісім цільових аудиторій (загалом 7553 респонденти). Методом самозаповнення онлайн-опитувальника (CAWI, computer-assisted web interviewing) було зібрано відповіді:

- представників центральних органів виконавчої влади (далі – представники ЦОВВ) – 27 респондентів;
- представників обласних військових адміністрацій (далі – представники ОВА) – 60 респондентів;
- керівників органів управління освітою (далі – керівники ОУО) у територіальних громадах – 110 респондентів;
- керівників закладів освіти (далі – керівники ЗО) – 113 респондентів;
- учителів – 495 респондентів;
- батьків учнів – 2305 респондентів;
- учнів 8–11 класів – 3128 респондентів.

Крім того, методом особистих інтерв'ю (face-to-face) було опитано 1315 дорослих мешканців територіальних громад.

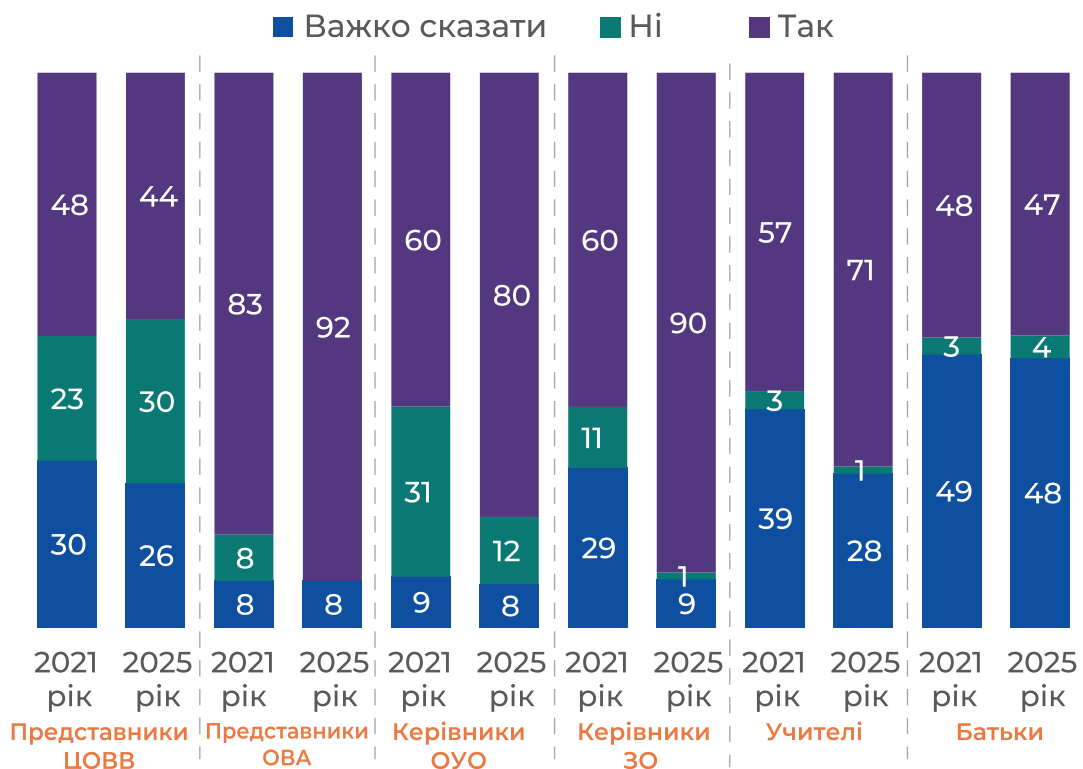
Основні результати опитування

СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

- 44% представників ЦОВВ (у 2021 році було 48%) і 92% представників ОВА (у 2021 році – 83%) зазначають про наявність у їхньому органі стратегічного документа щодо розвитку освіти.
- Серед керівників ОУО частка тих, хто зазначає про наявність стратегічного документа розвитку освіти в громаді, зросла з 60% до 80%. Серед ствердних відповідей керівників ЗО відбулося зростання з 60% до 90%. Серед учителів частка тих, хто знає про такий документ, зросла з 57% до 71%. Серед опитаних найменш поінформовані батьки учнів, серед яких 47% знають про такий документ.
- 83% представників ЦОВВ вважають документ радше чи дуже чітким / зрозумілим (порівняно з 42% у 2021 році), серед представників ОВА – 85% (зростання з 60%), серед керівників ОУО – 56% (зростання з 49%).
- Серед учителів 50%, а серед батьків 49% згодні, що ОМС мають чітке бачення розвитку освіти в громаді (решта переважно не мали достатньо інформації, щоб зробити для себе висновки).

Діаграма 1

Наявність стратегічного документа щодо розвитку освіти в органі, де працює респондент / у громаді

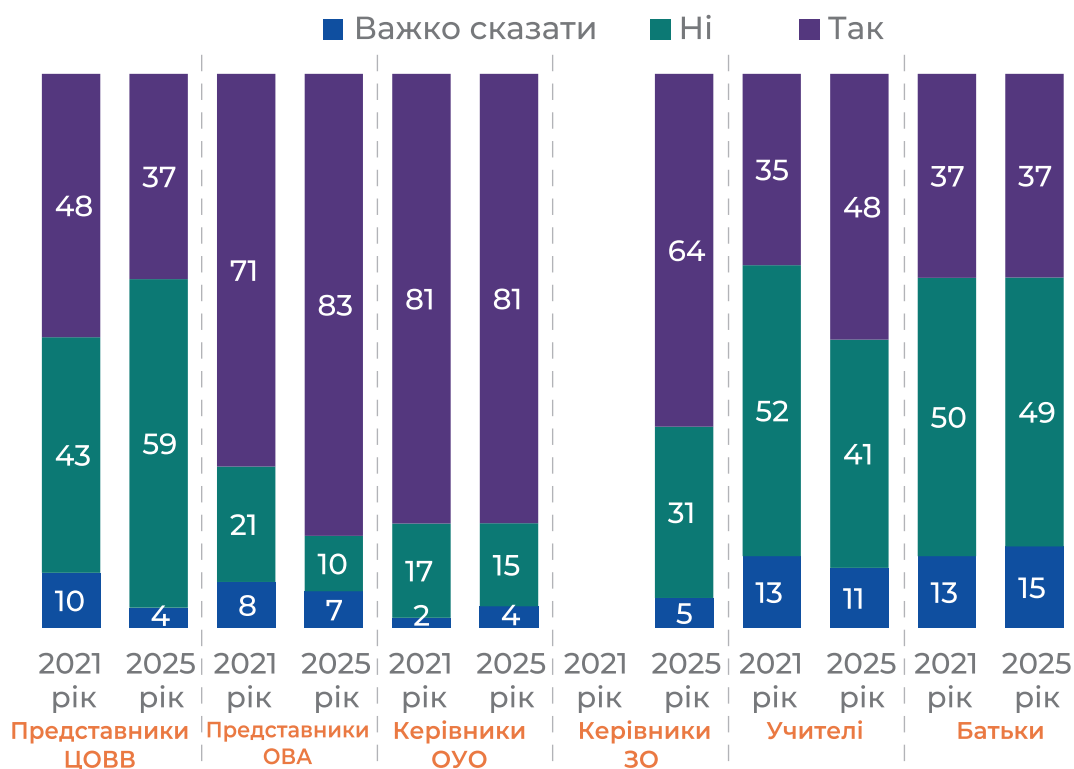

- 83% представників ОВА були залучені до розроблення документа (порівняно з 71% у 2021 році). Майже стільки ж (81%) опитаних керівників ОУО долучалися до його розроблення (без змін, порівняно із 2021 роком). Серед керівників ЗО показник залученості становить 64%. Для вчителів і батьків запитання стосувалося, чи їх коли-небудь залучали до обговорення перспектив розвитку освіти. Так, 48% учителів і 37% батьків надали ствердну відповідь (серед учителів цей показник становив 35% у 2021 році).

Діаграма 2

Долученість респондентів до розроблення документа або обговорення розвитку освіти

% серед тих, хто має документ (представники ЦОБВ, ОВА, керівники ОУО, ЗО)
% серед усіх респондентів (учителі, батьки)

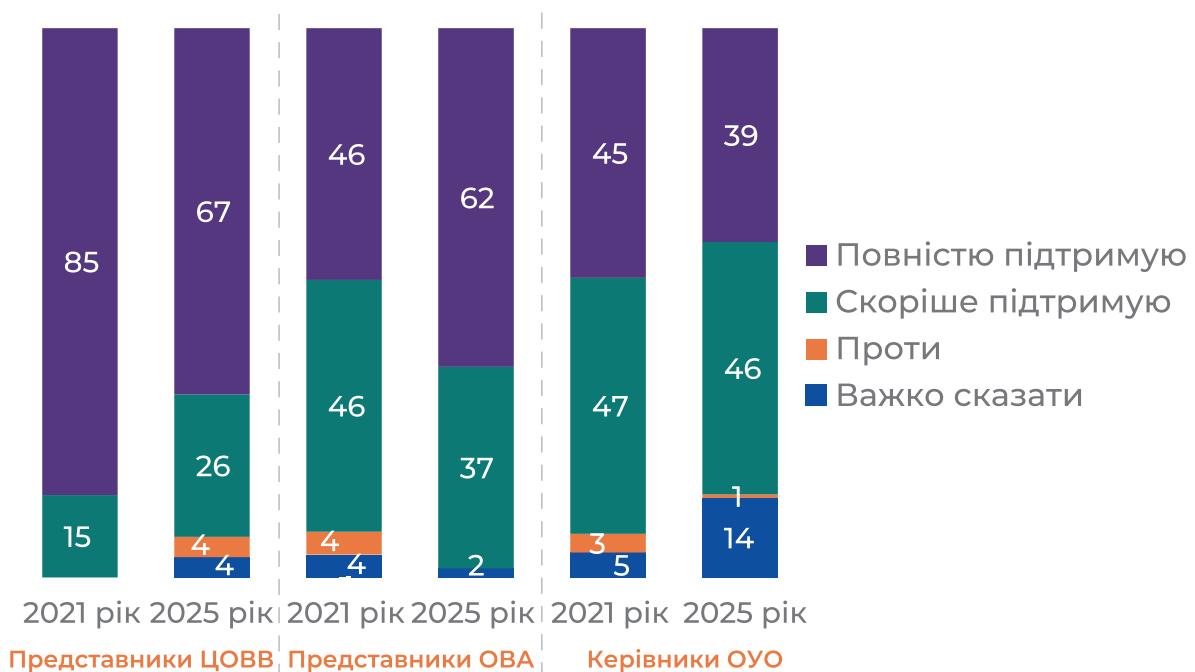
- 76% представників ОВА (у 2021 році – 75%) і 91% керівників ОУО (у 2021 році – стільки ж) радше вважають чи повністю переконані в необхідності створення стратегічного документа щодо децентралізації управління освітою. Водночас 53% представників ОВА (зниження з 58% у 2021 році) і 58% керівників ОУО (зниження з 80% у 2021 році) вважають, що такий документ дуже потрібен.
- 95% керівників ЗО (у 2021 році – 89%) та 85% учителів (у 2021 році – 76%) підтверджують наявність стратегічного документа щодо розвитку їхнього закладу освіти.
- 51% керівників ЗО стверджують, що в їхньому закладі щонайменше кожні пів року обговорюють перспективи розвитку з представниками органів громадського самоврядування закладу (зростання з 41% у 2021 році). Ще 36% зазначають, що проводять таке обговорення раз на рік.
- 58% учителів, 50% батьків і 34% мешканців громад радше вважають чи переконані, що інтереси громадян враховують під час планування розвитку сфери освіти в громаді.

ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

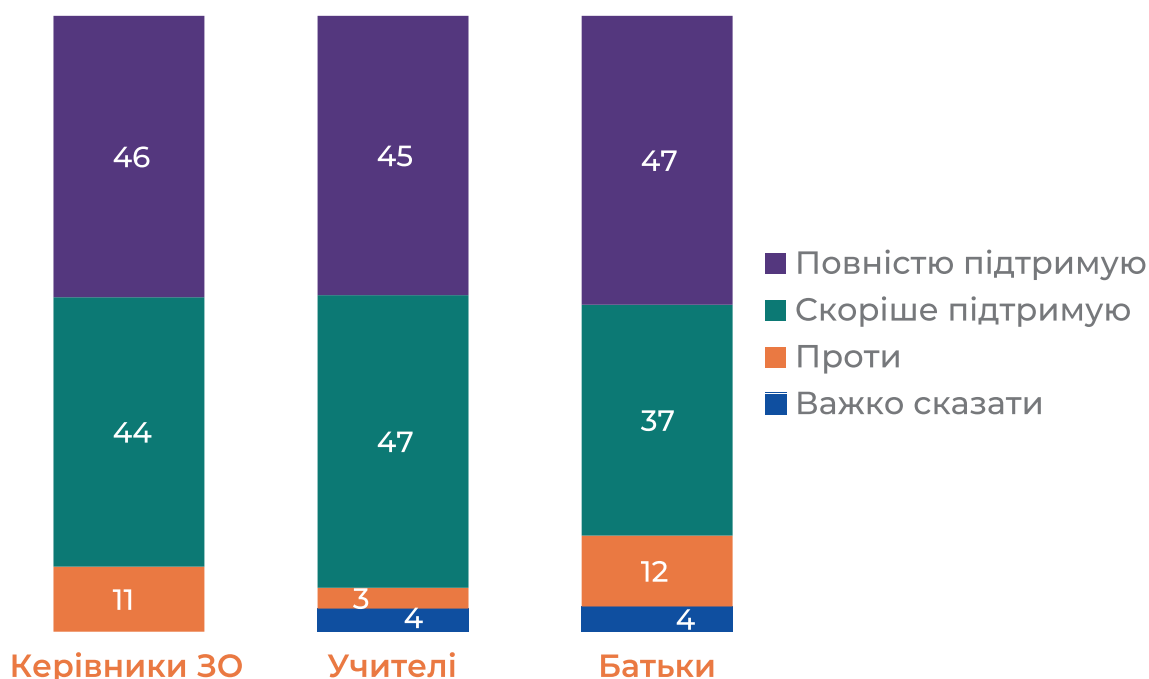
- Проблема дублювання звітності залишається актуальною для значної частини респондентів. Найчастіше на неї звертають увагу представники ОВА (85% проти 79% у 2021 році) та керівники ОУО (90% проти 85% у 2021 році). Серед керівників ЗО 64% (у 2021 році – 61%) зазначають про наявність дублювання звітності. Дещо нижчий показник серед учителів – 42% (у 2021 році – 50%).
- Крім дублювання, респонденти вказують і на інші проблеми звітності – її застарілість та відсутність змістовного наповнення. 39% керівників ОУО (у 2021 році – 57%), 48% керівників ЗО (у 2021 році – 45%) та 11% учителів (у 2021 році – 47%) вказують на наявність застарілих форм звітності. Окрім того, серед керівників ОУО 56% стверджують, що частина звітної документації не має змістовної ваги (у 2021 році було 63%), серед керівників ЗО таких 49% (у 2021 році було 67%), серед учителів – 20% (у 2021 році було 44%).
- 77% батьків учнів зазначили, що за останні три роки помітили позитивні зміни, пов'язані з цифровізацією адміністративних процесів.
- Майже всі представники ЦОВВ (93%), ОВА (98%) і керівники ОУО (85%) підтримують перехід на електронний документообіг (у 2021 році підтримка становила відповідно 100%, 92%, 92%).
- 90% керівників ЗО, 92% учителів і 84% батьків підтримують переведення шкільної документації та шкільних процесів (наприклад, запис на гуртки, електронний щоденник) в електронний формат (хоча значна частка радше підтримує, маючи певні застереження).
- Майже всі керівники ОУО (94%), керівники ЗО (92%) і вчителі (90% проти 71% у 2021 році) готові заповнювати звітність в електронному форматі.

Діаграма 3

Ставлення представників ЦОВВ, ОВА та керівників ОУО до запровадження електронного документообігу

Ставлення керівників ЗО, учителів та батьків учнів до переходу шкільної документації та процесів в електронний формат

- 95% керівників ОУО, 90% керівників ЗО і 85% учителів бачать ризики впровадження електронного документообігу. Серед ризиків респонденти найчастіше називали дублювання роботи через збереження та підготовку звітності також і в паперовій формі (59% серед керівників ОУО, 75% серед керівників ЗО і 49% серед учителів), та ризик несанкціонованого доступу до персональних даних (59% серед керівників ОУО, 64% серед керівників ЗО і 52% серед учителів). Ті самі причини домінували й у 2021 році.
- Щодо готовності закладів освіти до впровадження електронного документообігу, то серед керівників ОУО загалом 67%, серед керівників ЗО загалом 69% і серед учителів загалом 72% вважають їхні заклади радше чи цілком готовими (решта переважно «середньо» оцінювали готовність). Утім, про повну готовність зазначає лише 15% керівників ОУО і керівників ЗО, а серед учителів – 30%.
- Про освітній застосунок «Мрія» знають 81% керівників ОУО (ще 16% просто чули про нього) і 62% керівників ЗО (ще 27% просто чули). Нижчий рівень поінформованості – серед учителів та батьків учнів. Так, серед учителів 39% знають про «Мрію» (і 41% просто чули), а серед батьків – лише 17% (ще 38% просто чули).

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОСВІТИ

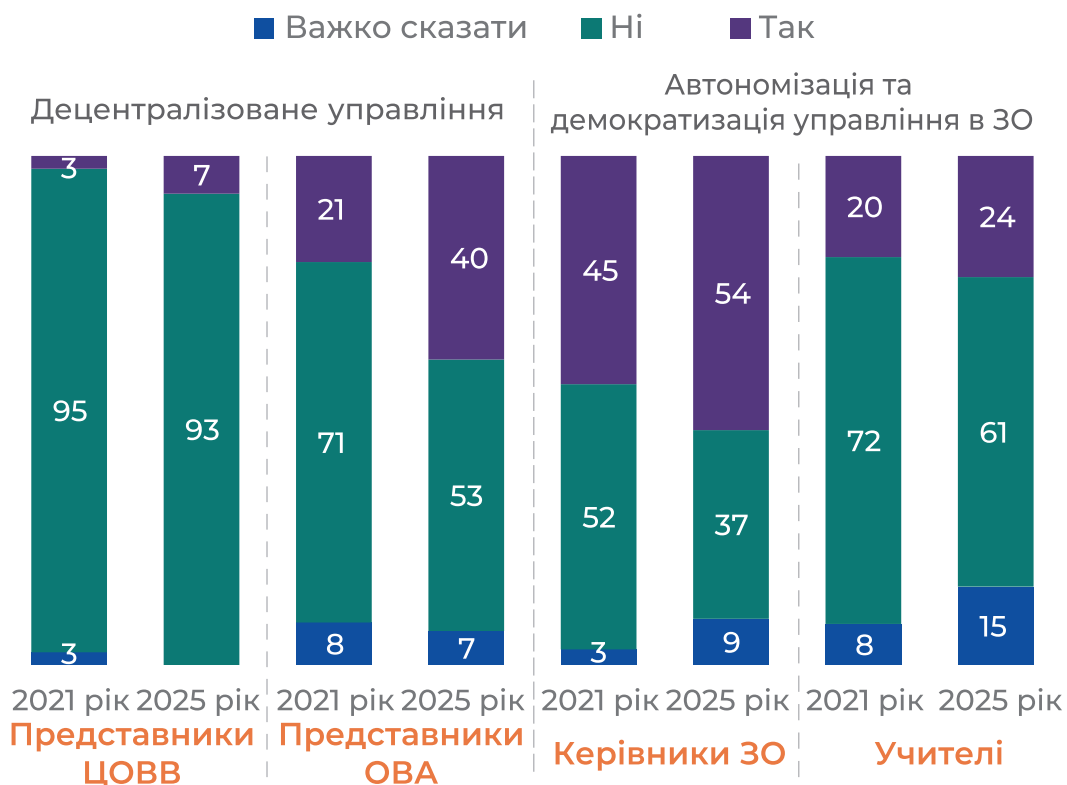
- 56% представників ЦОВВ (у 2021 році – 68%), 68% представників ОВА (у 2021 році – 96%), 90% керівників ОУО радшу чи цілком згодні, що законодавство у сфері освіти потребує узгодження щодо повноважень органів влади обласного та місцевого рівнів.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

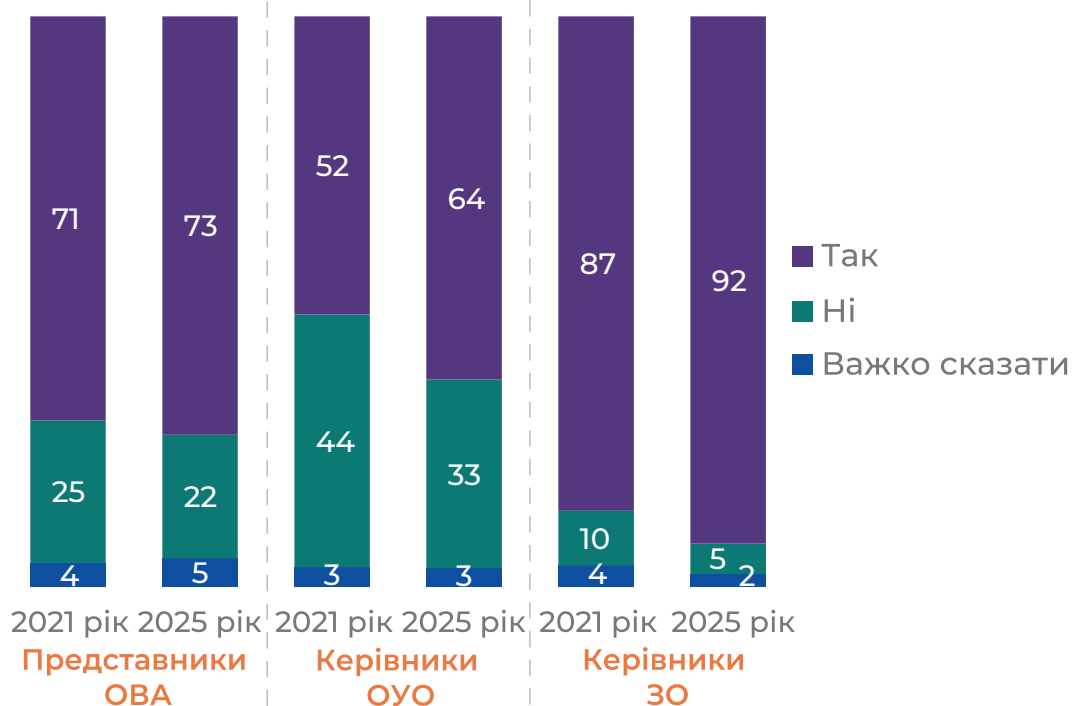
- 40% представників ОВА проходили навчання з питань децентралізованого управління (зростання з 21% у 2021 році).
- Серед керівників ЗО 54% проходили навчання з питань автономізації / демократизації управління в закладах освіти (у 2021 році – 45%). Серед учителів 24% проходили таке навчання (у 2021 році – 20%).
- Абсолютна більшість усіх респондентів потребують навчання щодо управління освітою, зокрема 73% представників ОВА (63% у 2021 році), 76% керівників ОУО (88% у 2021 році) і 76% керівників ЗО (96% у 2021 році).

Діаграма 5

Проходження навчання респондентами

Проходження навчання з питань управління у сфері освіти за останні 3-5 років

- Зокрема, порівняно із 2021 роком зросла частка тих, хто проходив навчання у сфері управління освітою за останні 3-5 років, а саме: серед представників ОВА – з 71% до 73%, серед представників ОУО – з 52% до 64%, серед керівників ЗО – з 87% до 92%.
- Щодо знань і навичок, яких найбільше бракує, 38% керівників ОУО називають децентралізоване управління у сфері освіти (зниження з 57% у 2021 році), 30% – оптимальну організацію часу (у 2021 році – 32%), 29% – інструменти демократичного врядування (у 2021 році – 33%).
- Окрім того, більшість керівників ОУО (66%) зазначають про потребу в роз'ясненнях з питань управління та фінансування освіти, хоча в 2021 році потреба була більшою (90%).
- У 2021 році 83–89% учителів були радше чи цілком задоволені умовами для професійного розвитку в закладі освіти. У 2025 році (з трохи більш широким переліком) – 80–97%. Тобто абсолютна більшість загалом задоволена цими умовами. 85% учителів згодні, що в їхньому закладі створено умови для професійного розвитку вчителів, з них цілком згодні – 42%.
- 76% батьків згодні, що професійна компетентність учителів зросла, з них повністю згодні – 39%.
- Кампанія «Освіта в нових громадах від А до Я» найбільш відома серед керівників ОУО, 80% яких знають і можуть її оцінити. Усі 80% назвали її корисною, хоча дуже корисною назвали 28% (решта 52% вважають радше корисною). Серед керівників ЗО 48% знають і можуть оцінити кампанію, також практично всі вважають її корисною (дуже корисною – 15%). Водночас 35% учителів знають і можуть оцінити цю кампанію, окрім того, майже всі (34%) позитивно оцінили її, а 7% вважають її дуже корисною.
- 67% керівників ОУО «пригадують» підтримку Проєкту DECIDE щодо управління освітою і з них 46% вважають її суттєвою (решта 21% вважають частковою). Щодо консультацій про фінансування, то 45% «пригадують» їх, з них 27% вважають їх суттєвими (решта 18% вважають частковими).

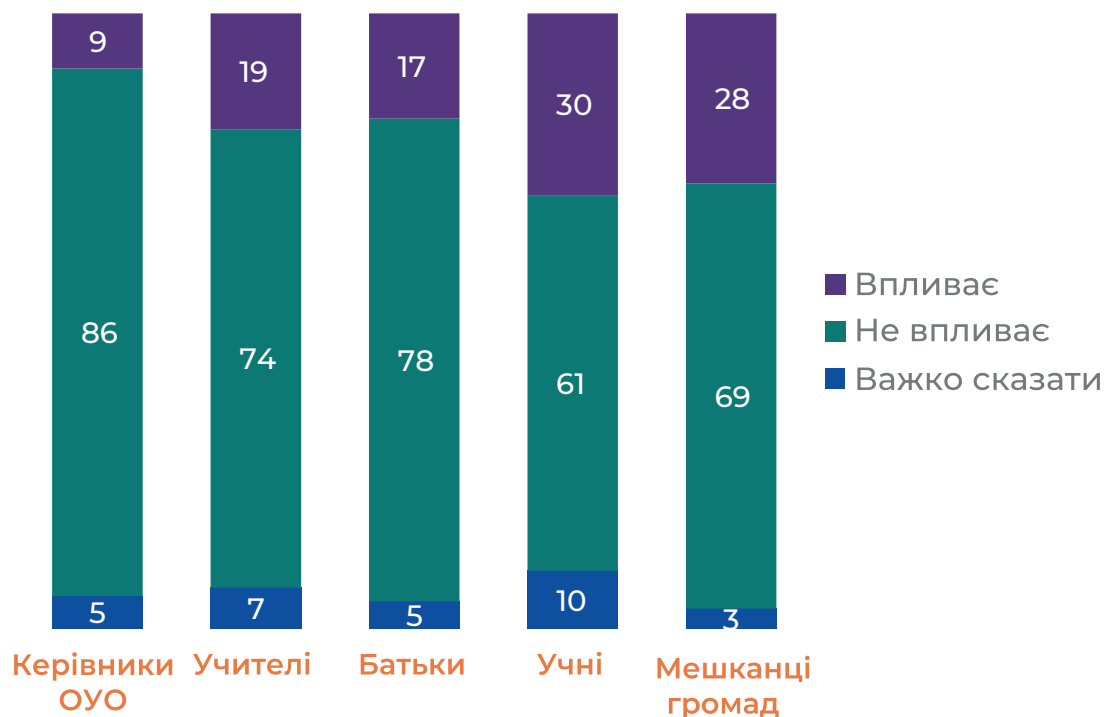
ФІНАНСУВАННЯ

- Серед керівників ОУО 36% вважають добрим / відмінним технічний стан освітньої інфраструктури і ще 51% вважає його задовільним. Керівники ЗО трохи краще оцінюють технічний стан освітньої інфраструктури – 48% вважають його добрим / відмінним, а 50% – задовільним.
- Основними джерелами модернізації інфраструктури респонденти вважають місцевий бюджет (про це зазначають 88% керівників ОУО і 83% керівників ЗО) та субвенції з державного бюджету (відповідно 79% і 77%). У 2021 році ці ж джерела вказували найчастіше. Водночас порівняно з 2021 роком серед керівників ОУО стало більше тих, хто серед джерел модернізації освітньої інфраструктури називає гранти міжнародних організацій (з 26% до 43%) та проєкти за участю місцевого бізнесу (з 11% до 26%). Серед керівників ЗО фіксується зростання відповідей щодо грантів міжнародних проєктів як джерел модернізації освітньої інфраструктури – з 15% до 27%.
- Лише 26% керівників ОУО і 38% керівників ЗО вважають достатнім рівень фінансування модернізації освітньої інфраструктури (причому майже всі стверджують, що рівень фінансування радше достатній і мало хто зазначає, що цей рівень цілком достатній).
- Водночас 85% керівників ОУО (у 2021 році – 87%) і 91% керівників ЗО (у 2021 році – 93%) зазначають про покращення інфраструктури за останні 3 роки.
- 70% представників ОВА і 60% керівників ОУО «середньо» оцінюють оптимальність мережі закладів освіти. Високо чи дуже високо оцінюють її – відповідно 25% і 21%.
- При цьому 66% представників ОВА і 60% керівників ОУО бачать перешкоди у формуванні оптимальної мережі закладів освіти. Серед ключових викликів обидві групи респондентів насамперед називають потребу в розробленні нормативно-правових актів і збільшенні фінансування. Водночас представники ОВА додатково акцентують на необхідності проведення консультацій з громадськістю.

ГЕНДЕР

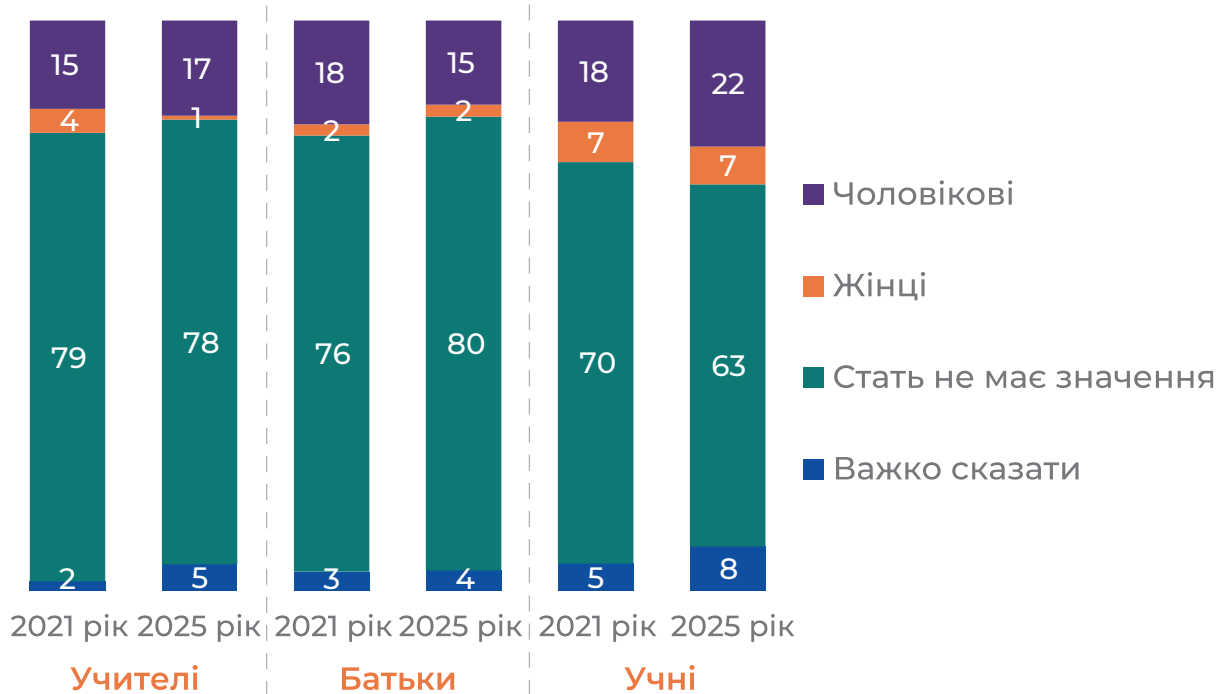
- 25% представників ОВА, 18% керівників ОУО і 26% мешканців громад вважають, що стать голови громади впливає на ефективність роботи. Серед тих, хто бачить цей вплив, думки щодо того, хто ж більш ефективний – чоловіки чи жінки – розділилися доволі суттєво (з легкою перевагою на користь чоловіків). Так серед представників ОВА 60% вважають більш ефективними чоловіків проти 40%, які вважають більш ефективними жінок. Серед керівників ОУО співвідношення 55% до 45% відповідно, серед мешканців громад – 65% до 35% відповідно.
- Якщо серед керівників ОУО 9% вважають, що стать директора школи впливає на ефективність роботи, то серед учителів такої думки 19%. Показник серед батьків учнів – 17%. Серед керівників ОУО, учителів та батьків, які вважають, що стать впливає на ефективність роботи директора школи, більшість надає перевагу жінкам. Найбільше ж переконані у впливі статі директора школи на ефективність роботи учні (30%) і мешканці громад (28%). Причому серед мешканців громади цей показник, що у 2021 році становив 21%, демонструє зростання. Серед учнів 49% вважають більш ефективними чоловіків, 51% – жінок. Серед мешканців громад 60% віддають перевагу чоловікам і 40% – жінкам.
- Майже всі вчителі вважають, що в школі не надають перевага за статтю для керівних посад та посад у межах спеціальності (лише 1% бачить такі випадки).

Чи впливає стать директора на ефективність роботи школи?

- На запитання, чи варто зберігати розподіл певних уроків за статтю, більшість респондентів – 65% учителів, 61% батьків і 62% учнів – вважають, що учням треба дати можливість обирати, що вони хочуть вивчати. Вважають, що все треба залишити, як є – 11–15%, а 15–20% підтримують сумісні уроки. Порівняно з 2021 роком істотних змін не відбулося.
- Найбільше респондентів – 89–97% учителів і 71–89% батьків – згодні з твердженням, що педагоги приділяють увагу учням незалежно від статі, що є чіткі правила запобігання булінгу та протидії гендерній дискримінації, участь у шкільних заходах є доступною для всіх, незалежно від статі. Водночас вчителі демонструють вищий рівень впевненості в цих твердженнях, ніж батьки. Невелика частка респондентів була незгодна з цими твердженнями. Водночас 16% учителів (у 2021 році – 17%) і 22% батьків (у 2021 році – 33%) згодні із твердженням, що є переважно чоловічі / жіночі професії.
- Серед учнів переважна більшість (73%, у 2021 році – 74%) згодна, що вчителі школи рівною мірою зацікавлені в успіхах хлопців і дівчат. Утім, цілком згодні з цим – 35%, причому показник знизився з 52% у 2021 році.
- На запитання щодо булінгу 24% учнів згодні, що в школі трапляються такі випадки. Показник знизився з 29% у 2021 році і, зокрема, з 14% до 8% стало менше тих, хто цілком згоден з цим.
- 78% учителів, 80% батьків і 63% учнів вважають, що стать не впливає на те, кому легше побудувати кар'єру в суспільстві. Водночас 18% учителів, 17% батьків і 29% учнів переконані у зворотному й переважно вважають, що чоловікам легше будувати кар'єру, ніж жінкам.
- Майже всі вчителі (97%), батьки (96%) й учні (89%) вважають, що вища освіта однаково потрібна і хлопчикам, і дівчаткам.

Особам якої статі легше зробити кар'єру в українському суспільстві?

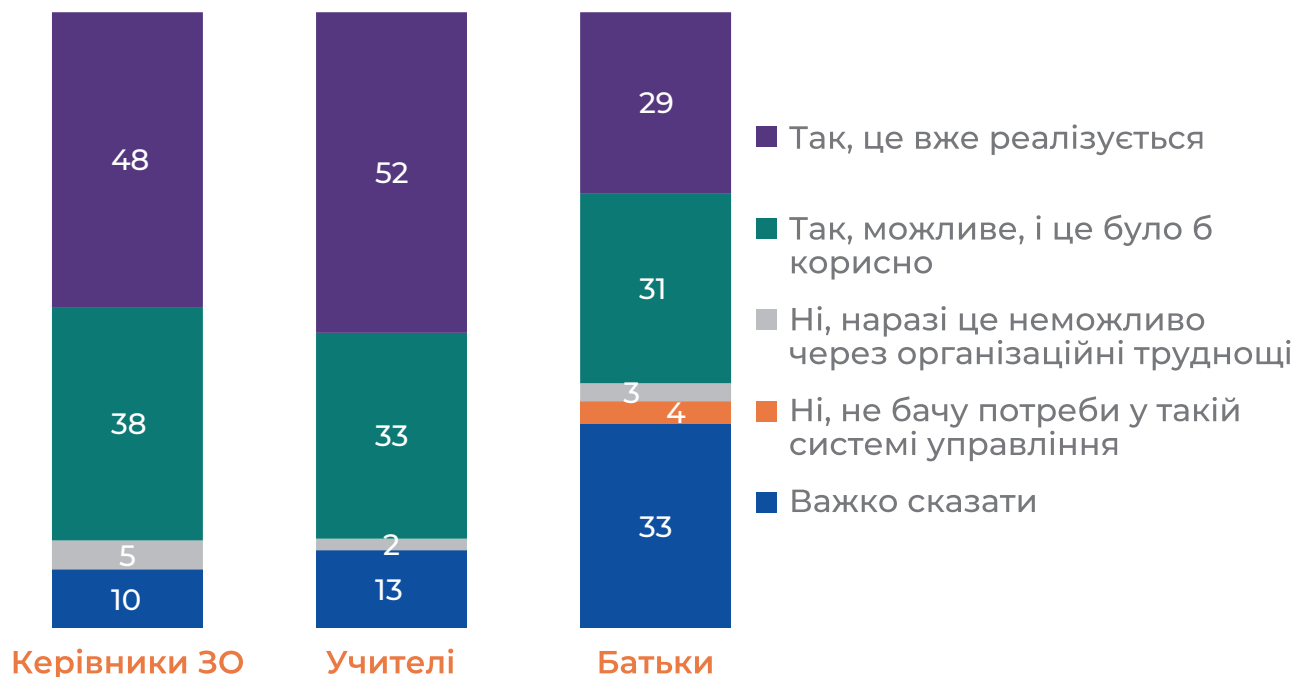

ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

- 78% керівників ОУО, 89% керівників ЗО, 91% учителів і 74% батьків під «демократичним управлінням освітою» насамперед розуміють залученість усіх учасників освітнього процесу до ухвалення рішень. На умовно другому місці – повна автономія закладів освіти (особливо на ній акцент роблять керівники ЗО та вчителі).
- 72% керівників ОУО (у 2021 році – 76%) і 78% керівників ЗО (у 2021 році – 84%) вважають, що демократичному стилю управління освітою можна навчити.
- 48% керівників ЗО стверджують, що в їхньому закладі вже реалізується демократичне управління. Серед учителів такої думки 52%, а серед батьків – 29%.
- Водночас поточний рівень розвитку демократичного врядування в школі вважають високим / дуже високим 36% керівників ЗО (у 2021 році – 33%), 50% учителів (у 2021 році – 37%) та 35% батьків (у 2021 році – 35%). Решта найчастіше «середньо» оцінювала розвиток демократичного врядування (і мало хто зазначав про його низький рівень).
- 35% учнів зазначили, що в їхньому закладі управління є демократичним / дуже демократичним. Ще 38% вважають управління в чомусь демократичним, у чомусь – ні. Лише 7% вважають управління недемократичним.
- 54% керівників ЗО вважають дієвою шкільну раду (у 2021 році – 49%), серед учителів – 67% (у 2021 році – 52%). Серед батьків учнів про дієвість зазначають 55% (у 2021 році – 50%), серед учнів – 46%. Решта найчастіше «середньо» оцінювала чи не могла визначитися із власною думкою. Зокрема, серед батьків 31%, а серед учнів 27% не мали достатньо інформації щоб визначитися.

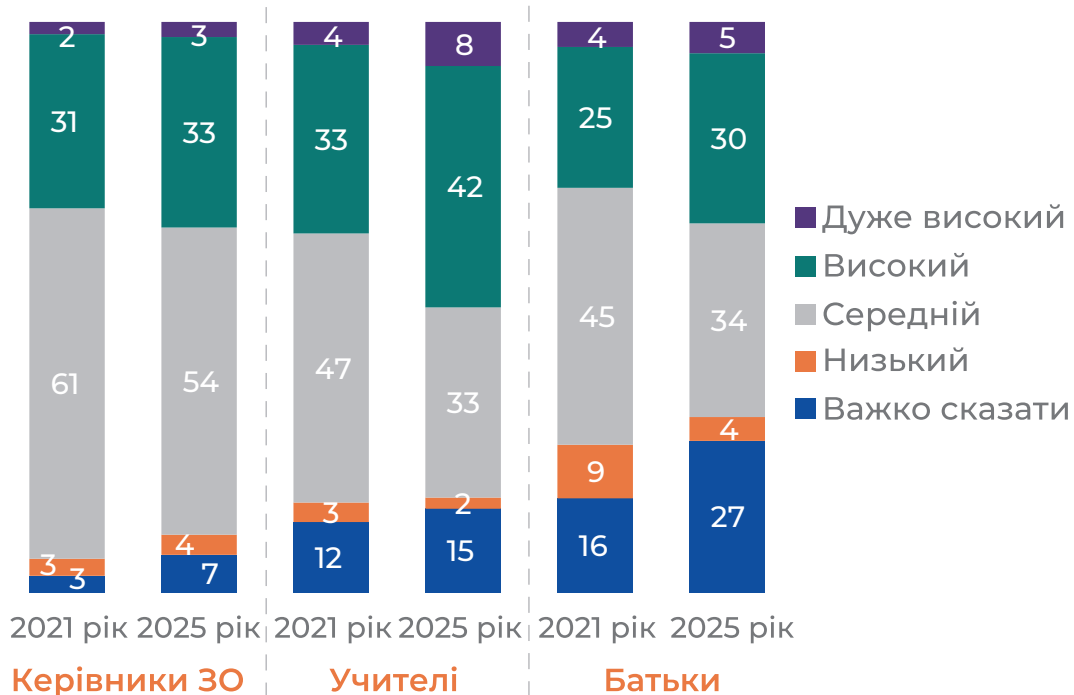
Діаграма 9

Можливість запровадження демократичного управління у своєму закладі освіти

Діаграма 10

Поточний рівень демократичного врядування у своєму закладі

- Серед керівників ЗО 61% (у 2021 році – 59%) вважають ефективною діяльність батьківського самоврядування, серед учителів – 65% (у 2021 році – 50%), серед батьків – 53% (у 2021 році – стільки ж). Решта переважно «середньо» оцінює його ефективність або не визначилася із власною думкою (і мало хто вважає, що діяльність цього органу неефективна). Подібні, радше позитивні, оцінки простежуються і щодо діяльності учнівського самоврядування.
- Абсолютна більшість керівників ЗО (77%, у 2021 році – 81%) стверджуює, що вони дуже часто / часто дослухаються до батьківської громадськості, тоді як до учнівської громадськості – 67% (у 2021 році – 78%).
- 68% учнів висловили згоду, що в школі є дієве учнівське самоврядування. Хоча цілком згодні із цим – 28%.
- Серед респондентів, які залучені до освітнього процесу, близько половини знають про громадські проекти, ініційовані школярами.
- Серед учителів 42% (у 2021 році – 48%), а серед батьків 30% (у 2021 році – 32%) стверджують, що їх щонайменше один раз на рік залучають до ухвалення рішень щодо розвитку освіти в громаді.
- Лише близько третини вчителів, батьків, мешканців громад вважають, що інтереси громадян враховують у планах місцевого розвитку. Водночас серед мешканців громад можна бачити покращення ситуації з 2021 року – якщо раніше 22% вважали, що інтереси громадян радше чи цілком враховують, то зараз – 35%.
- Водночас більшість мешканців громад (64%) цікавляться всіма або принаймні найважливішими справами громади. Ще 21% цікавляться тими питаннями, що безпосередньо стосуються їхньої родини. Лише 4% відповіли, що не цікавляться через байдужість, а 10% – через брак часу.
- 78% керівників закладів освіти, 77% учителів, 67% батьків, 44% учнів та 72% мешканців громад насамперед сприймають школу як простір, що забезпечує здобуття дітьми необхідних для життя знань і навичок, а також сприяє їхньому особистісному розвитку. Крім цього, серед керівників ЗО та вчителів переважає уявлення про школу як про сприятливе психологічне середовище, тоді як серед інших категорій респондентів такий підхід також наявний, але виражений меншою мірою.
- Серед мешканців громад 59% дуже високо оцінюють роль школи для громади, серед батьків – 72%. Утім, серед учнів показник нижчий – 41%.

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВИТИ

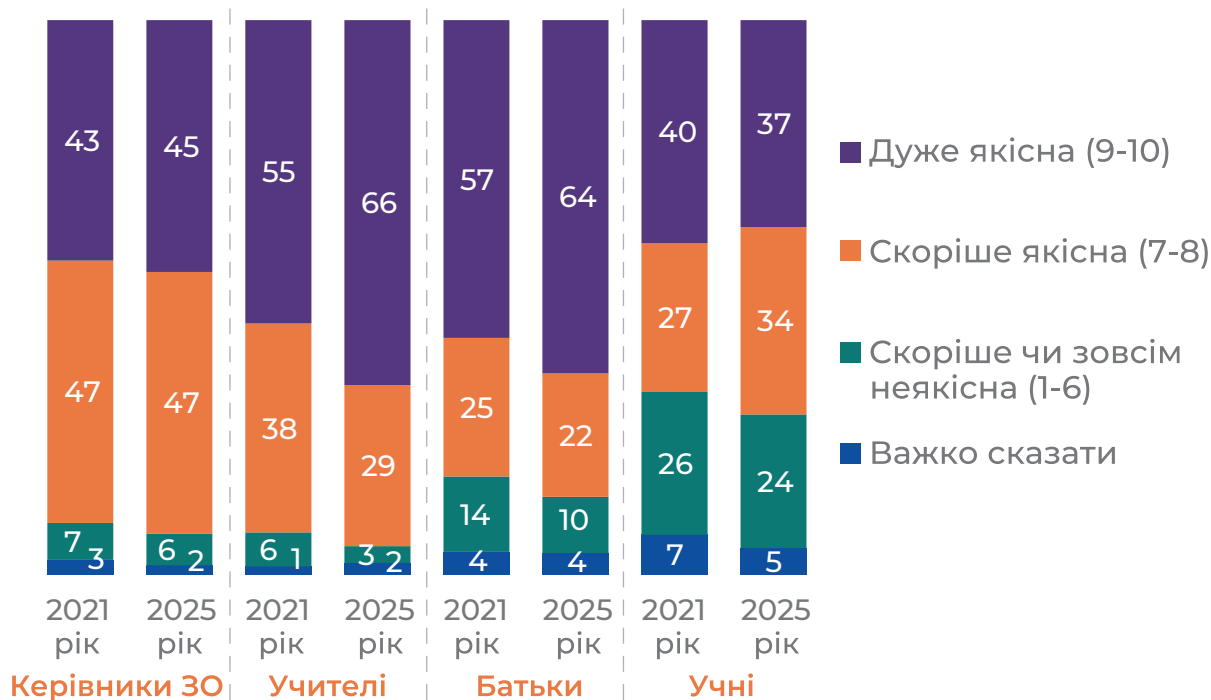
- 34% учителів і 46% батьків високо / дуже високо оцінюють рівень оснащення закладу освіти. Водночас решта респондентів переважно оцінювала його «середньо». 81% учителів і 68% батьків згодні з твердженням, що за останній рік матеріально-технічна база школи покращилася.
- 37% учнів відвідують гуртки / секції у своїй школі (у 2021 році було 43%). Відвідують поза школою – 56% (у 2021 році було 52%). Загалом 66% учнів відвідують гуртки / секції в школі або поза школою (частина відвідує і там, і там). Серед тих, хто відвідує гуртки / секції в школі, 65% задоволені та ще 15% радше задоволені ними (майже стільки ж було в 2021 році). У випадку гуртків / секцій поза школою рівень задоволеності дещо вищий – 80% задоволені та ще 10% радше задоволені (також без істотних змін з 2021 року).
- Серед керівників ЗО 77% вважають безпечним освітнє середовище в школі (у 2021 році – 70%), серед учителів – 75% (у 2021 році – 73%), серед батьків – 77% (у 2021 році – 68%) (хоча абсолютна більшість респондентів оцінили його як просто безпечне, а не дуже безпеч-

не). Решта переважно «середньо» оцінила рівень безпеки. І керівники ОУО, і керівники ЗО, вважають краще фінансування необхідним чинником підвищення рівня безпеки (68% серед керівників ОУО і 71% серед керівників ЗО).

- Переважна більшість учнів почуваються безпечно (71%) і спокійно (71%) у школі. Водночас безумовно почуваються у безпеці 28% учнів (46% у 2021 році), а безумовно спокійно – 23% учнів (41% у 2021 році). Хоча 13% учнів (14% у 2021 році) зазначили, що в їхній школі є випадки насильства.
- Абсолютна більшість керівників ЗО (90%), учителів (93%) і батьків (86%) вважають доступною освіту у своєму закладі. Проте дуже доступною освіту в закладі вважають 52% керівників ЗО, 77% учителів і 65% батьків.
- Керівники ОУО, вважають, що для покращення доступності необхідні якісні дороги (59%), організоване підвезення учнів / учителів (49%) і створення умов для всебічного розвитку (46%). Керівники ЗО, насамперед, роблять акцент на створенні умов для всебічного розвитку (69%), після чого називають якісні дороги (44%) та архітектурну доступність (32%) та підвезення (24%).
- Вважають освіту в закладі дуже або радше якісною 92% керівників ЗО (у 2021 році було 90%), 95% учителів (у 2021 році – 93%), 86% батьків (у 2021 році – 82%) і 71% учнів (у 2021 році – 67%).
- Більше половини учнів (57%, у 2021 році – 58%) згодні, що в школі вони отримують сучасні знання, які знадобляться в дорослому житті. Утім, цілком згодні з цим 24% (у 2021 році – 33%).

Діаграма 11

Оцінка поточного рівня якості освіти в школі

- Якісною / дуже якісною організацію харчування вважають 82% керівників ЗО (72% у 2021 році), 68% учителів (62% у 2021 році), 57% батьків (стільки ж у 2021 році), а також 36% учнів. Решта респондентів переважно відзначали «середню» якість організації харчування або не визначилися з власною оцінкою. Водночас більшість керівників ОУО (61%) та керівників ЗО (65%) вважають, що для якісного харчування дітей насамперед потрібне краще фінансування.

- 63% керівників ЗО (у 2021 році – 68%), 75% учителів (у 2021 році – 56%), 60% батьків (у 2021 році – 55%) вважають високим / дуже високим рівень психологічного комфорту в закладі освіти. Серед інших респондентів переважає оцінка рівня комфорту як «середній».
- Серед різних видів автономії закладу освіти найбільше респондентів відзначали наявність кадрової автономії. Так 75% керівників ЗО стверджують, що повністю перейшли на кадрову автономію, що в 2021 році становило 59%. Про впровадження академічної автономії зазначили 64% (54% у 2021 році), а про організаційну автономію – 46% (36% у 2021 році). Найменше ж респонденти зазначали, що в закладі освіти повністю впроваджено фінансову автономію – 13% (4% у 2021 році).
- Більшість керівників ЗО (80%) й ОУО (58%) вважають, що для дієвості автономії бракує фінансового забезпечення (хоча в 2021 році про це зазначало більше респондентів – відповідно 89% і 70%). Окрім того, більшість керівників ЗО зазначали про матеріально-технічну базу (65%).
- 30% керівників ЗО стверджують, що в їхньому закладі є піклувальна рада, а ще 29% стверджують, що планують її створення. Серед учителів і батьків більшість не має інформації щодо наявності піклувальної ради й не могла відповісти на це запитання.
- 66% керівників ОУО оцінюють забезпеченість закладів освіти педагогічними кадрами «середньо», а 30% – високо / дуже високо (у 2021 році цей показник становив 75% і 20% відповідно). Натомість 79% керівників ЗО високо / дуже високо оцінили забезпеченість закладу педагогічними кадрами.
- 69% керівників ЗО високо / дуже високо оцінюють рівень управління освітою в громаді. Серед учителів показник нижчий – 42% (у 2021 році – 30%), хоча решта респондентів переважно давала або «середні», або невизначені оцінки.
- 94% керівників ЗО задоволені тим, як здійснюється управління школами в громаді. Проте серед учителів показник нижчий та становить 58%, з яких 38% є дуже задоволеними. Подібні показники простежуються серед батьків та учнів;
- Щодо своєї школи, то вже 78% учителів і 69% батьків радше або дуже задоволені управлінням.
- Загалом 59% учнів згодні, що їм подобається їхня школа (61% у 2021 році), з них цілком згодні – 37% (33% у 2021 році). Водночас 67% учнів згодні, що люблять школу, з них 29% цілком згодні (у 2021 році 68% учнів були згодні із цим твердженням, з них 41% були цілком згодні).
- Якщо серед керівників ЗО загалом 90% довіряють (радше чи дуже) місцевій владі, то серед учителів цей показник становить 47%. Серед батьків рівень довіри – 44%, серед мешканців громад – 34%.

КОМУНІКАЦІЯ

- Керівники ОУО найчастіше використовують для комунікації з громадою офіційний сайт (93%), офіційні сторінки в соціальних медіа (75%) та групи в соціальних медіа (53%).
- За словами вчителів, найбільш поширені канали комунікації ОМС з мешканцями громади – офіційні сторінки в соціальних медіа (74%) та офіційні сайти (74%). Далі йдуть групи в соціальних мережах (45%) і зустрічі з громадянами (38%).
- Для 32% мешканців громад джерелом інформації є офіційний сайт. Натомість більшість отримують інформацію про події в громаді з груп у соціальних мережах (58%, зростання з 28% у 2021 році) та з офіційних сторінок у соціальних мережах (51%, зростання з 33% у 2021 році).

Комунікація з мешканцями громади

Канали комунікації	Керівники ОУО: канали, які використовують ОМС		Учителі: канали, які використовують ОМС		Мешканці громад: канали інформації про події	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp чи Телеграм	36	53	47	45	28	58
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад Facebook	82	75	62	74	33	51
Інформація на офіційному сайті	94	93	67	74	28	32
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	10	12	14	11	13	16
Розміщення новин та важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	17	9	13	18	5	15
Розміщення новин та важливої інформації на телебаченні	9	6	9	8	22	14
Зустрічі з громадянами	52	36	38	30	7	10
Розміщення новин та важливої інформації в місцевих друкованих медіа	51	12	30	18	18	8
Розміщення новин та важливої інформації на радіо	6	3	3	3	6	7
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації, загальні збори тощо.	22	14	17	13	5	6
Організація спеціальних заходів для громадян	20	9	14	17	5	6
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок, брошур, постерів	14	4	6	4	8	6
Інші	0	0	0	0	0	5
Важко відповісти	1	2	5	8	3	4

- Керівники ЗО на запитання про способи комунікації з мешканцями громади найчастіше вказували офіційний сайт закладу (88%), офіційну сторінку в соціальних мережах (84%), особисті зустрічі (82%), групи в соціальних мережах (79%).

Таблиця 2

Комунікація керівників ЗО з мешканцями громади

Канали комунікації	Керівники ЗО	
	2021	2025
Офіційний сайт закладу освіти	87	88
Офіційна сторінка в соціальних мережах	59	84
Особисті зустрічі	86	82
Групи у Viber, Facebook, WhatsApp чи Телеграм	89	79
Телефонні дзвінки	74	74
Електронна пошта	51	66
Відкриті засідання ради школи	47	38
Офіційний сайт місцевої ради	14	27
СМС-повідомлення	30	20
Інші	1	0
Важко відповісти	0	0

- Керівники ЗО використовують різні канали комунікації з батьками та учнями, найбільш поширені – особисті зустрічі (91%), групи в соціальних мережах (90%), класні батьківські збори (87%), загальношкільні батьківські збори (85%), телефонні дзвінки (85%). Водночас з 2021 року з 9% до 61% стало більше тих, хто вказує сервіси електронних щоденників і журналів.
- Серед батьків найбільш поширеними каналами комунікації є групи в соціальних мережах (76%), класні батьківські збори (69%), загальношкільні батьківські збори (57%), особисті зустрічі (55%), телефонні дзвінки (55%). Водночас з 2021 року з 10% до 45% стало більше тих, хто користується електронними щоденниками.
- Серед учнів найбільш поширеними каналами комунікації є групи в соціальних мережах (65%), телефонні дзвінки (44%) і класні батьківські збори (42%). Про користування електронними щоденниками зазначають 23% (зростання з 8% у 2021 році).
- 67% керівників ОУО (у 2021 році – 60%) та 94% керівників ЗО (у 2021 році – 79%) стверджують, що в них достатньо знань для налагодження комунікації (хоча переважно респонденти радше з цим погоджувалися, а не були цілком впевнені). Щодо ресурсів, то вважа-

ють, що їх достатньо – 66% керівників ОУО (у 2021 році – 54%) та 88% керівників ЗО (у 2021 році – 78%). Теж переважно респонденти радше так думають, а не переконані в цьому.

- Серед учителів 52% вважають достатньо ефективною комунікацію ОМС щодо освіти (у 2021 році – 56%), серед батьків – 44% (у 2021 році – 49%).
- Серед учителів вважають високим / дуже високим рівень поінформованості про освіту в громаді – 40% (у 2021 році було 31%), серед батьків – 36% (у 2021 році – 29%). Найбільш стримані оцінки – серед мешканців громад, серед яких лише 13% оцінили поінформованість високо / дуже високо і ще 48% оцінили її «середньо» (у 2021 році серед мешканців громади 49% оцінювали низько, зараз – 29%).
- 41% мешканців громад стверджують, що місцева влада налагодила ефективну комунікацію з мешканцями (зростання з 27% у 2021 році). Не вважають так – 48%.

Таблиця 3

Канали комунікації з батьками та учнями

Канали комунікації	Керівники ЗО: канали, які використовують		Батьки: канали, які використовує адміністрація ЗО		Учні: канали, які використовує адміністрація ЗО	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp чи Телеграм	93	90	66	76	65	65
Класні батьківські збори	80	87	60	69	43	42
Загальношкільні батьківські збори	88	85	53	57	32	26
Особисті зустрічі	88	91	45	55	27	26
Телефонні дзвінки	88	85	52	55	51	44
Офіційна сторінка в соціальних мережах	59	74	40	50	21	20
Офіційний сайт	76	75	47	49	23	19
Сервіси електронних щоденників і журналів	9	61	10	45	8	23
Відкриті засідання ради школи	36	31	18	26	11	13
Онлайн-платформи	34	30	20	23	12	11
Електронна пошта	48	47	19	20	9	10
СМС-повідомлення	40	31	20	18	15	19
Інші	0	0	0	0	1	1
Важко відповісти	0	0	5	6	7	11

ПІДТРИМКА МІЖВІДОМЧОЇ І МІЖМУНІЦИПАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ

- 49% представників ЦОВВ (у 2021 році – 51%) прихильно ставляться до ідеї створення органу з координації (робоча група, координаційна рада тощо) різних міністерств і ЦОВВ для того, щоб більш ефективно вирішувати питання управління освітою. Ще 26% вважають, що це не матиме впливу, а 4% вважають, що це навіть погіршить ситуацію. Решта 22% не змогли відповісти на запитання.
- 75% представників ОВА зазначають, що їхній орган надає підтримку громадам для розвитку міжмуниципального співробітництва. Утім, роблять це регулярно 42% з них, а решта 33% надають допомогу за запитом.
- Якщо в 2021 році 89% керівників ОУО зазначали про співпрацю між громадами щодо освіти, то зараз – 74%. Також серед керівників ОУО має місце зниження і частки тих, хто вважає, що взагалі співпраця між громадами є необхідною – з 98% до 78%.
- Серед керівників ОУО, які вважають співпрацю громад необхідною, більшість зазначає насамперед про співпрацю щодо надання послуг ІРЦ (62%, у 2021 році – 73%) та функціонування ЦПРПП (56%, у 2021 році – 73%). Окрім того 41% вказують на потребу у співпраці громад для створення та фінансування академічного ліцею.

РОЗДІЛ 1. СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

1.1. НАЯВНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ДОКУМЕНТА ЩОДО РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА ЙОГО ЧІТКІСТЬ / ЗРОЗУМІЛІСТЬ

Серед представників ЦОВВ 44% стверджують про наявність в їхньому органі стратегічного документа щодо розвитку освіти (у 2021 році було 48%). Водночас значна частина (26%, у 2021 році – 30%) не має інформації.

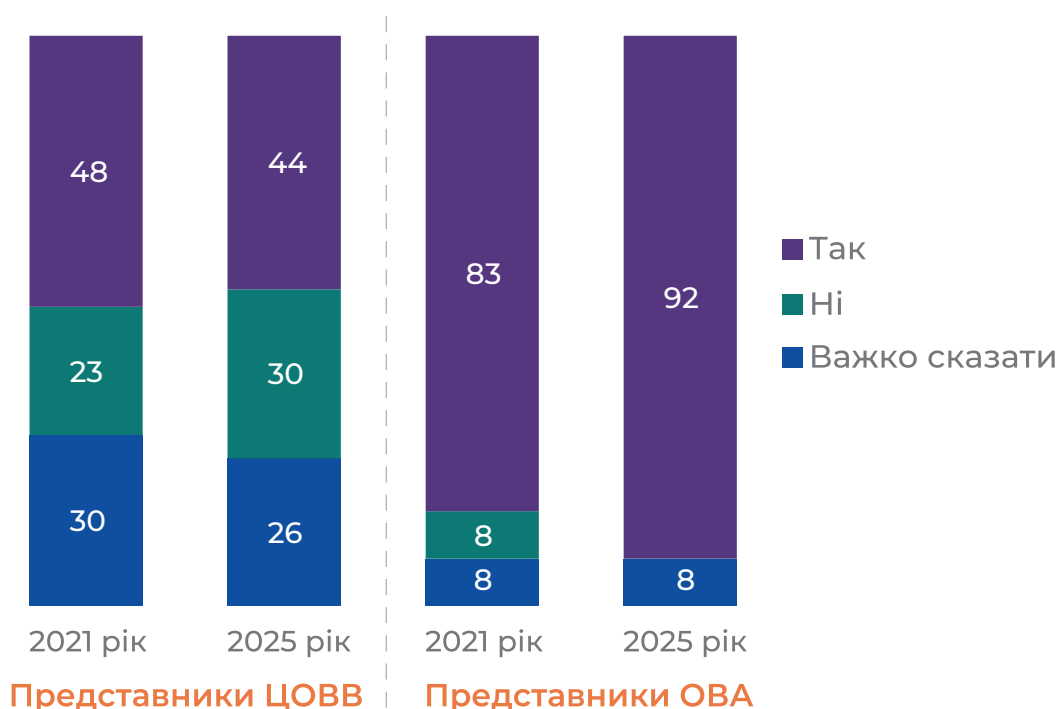
Натомість серед представників ОВА 92% вказали про наявність такого документа (решта 8% не мають інформації), і показник зріс з 83% у 2021 році. Серед представників ОВА, які мають такий документ, 62% зазначили, що у них є програма, 31% – стратегія, 7% – план.

На рівні громади ми бачимо, що серед керівників ОУО з 60% до 80% стало більше тих, хто зазначив про наявність стратегічного документа розвитку освіти в громаді. Серед керівників ЗО зростання з 60% до 90%.

Серед учителів з 57% до 71% стало більше тих, хто знає про такий документ, а решта переважно не має інформації.

Діаграма 1.1.1.

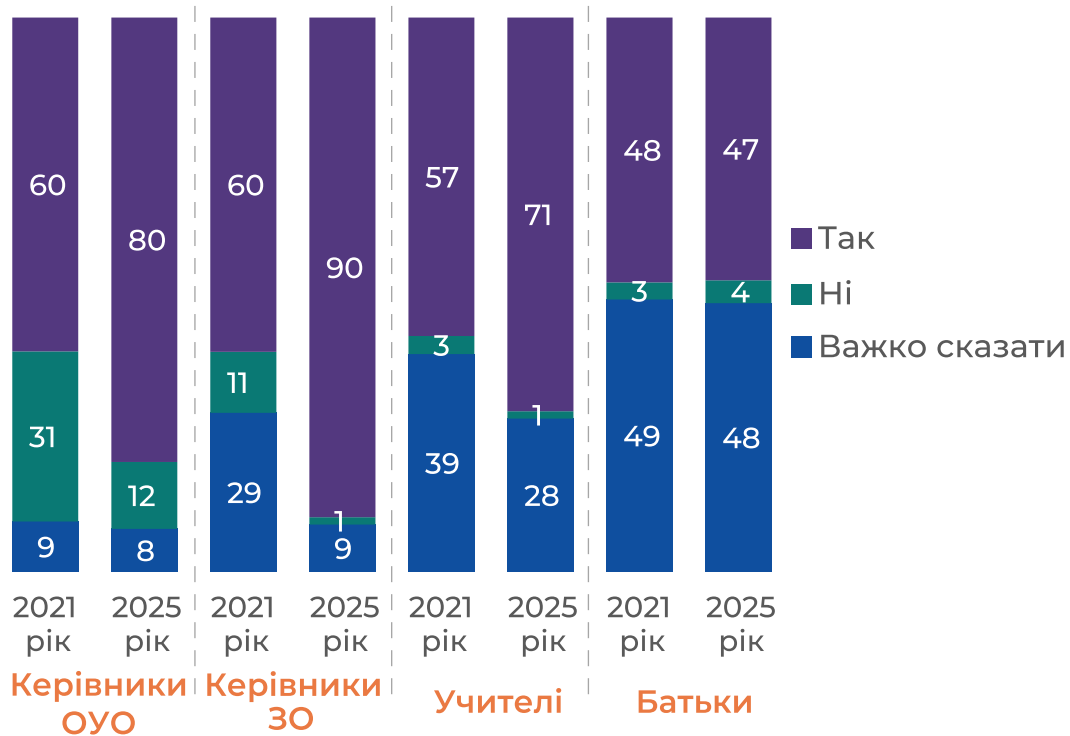
Наявність у ЦОВВ і ОВА стратегічного документа щодо розвитку освіти

Найменше поінформовані батьки учнів, серед яких 47% знають про такий документ, а решта майже всі просто не мають інформації (і ситуація не змінилася з 2021 року).

Діаграма 1.1.2.

Наявність у громаді стратегічного документа щодо розвитку освіти

У пілотних громадах 84% керівників ОУО зазначають про наявність документа (зростання з 27% у 2021 році). У непілотних регіонах 83% мають документ, що демонструє зростання з 69% у 2021 році.

З 2021 року покращилося сприйняття чіткості та зрозумілості сформульованих цілей у документах. Серед представників ЦОВВ з 42% до 83% стало більше тих, хто вважає документ дуже чітко та зрозуміло сформульованим. Серед представників ОВА аналогічний показник зріс з 60% до 85%.

Керівники ОУО мають більш стримані оцінки документа у своїй громаді. Зокрема, вважають свій документ дуже чітко і зрозуміло сформульованим – 56%. Показник хоч і зріс з 49% з 2021 року, але як можна бачити, сам показник нижчий за показники для ЦОВВ / ОВА, і покращення з 2021 року менше.

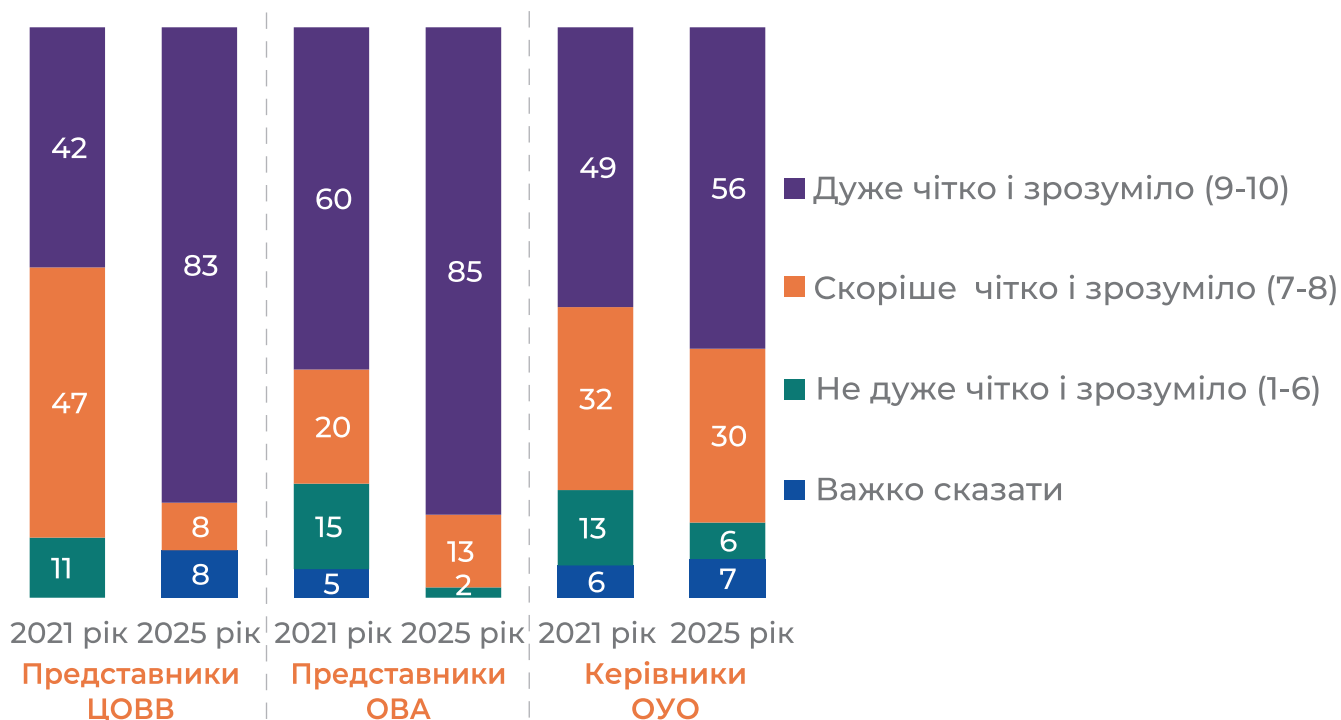
Ще 30% керівників ОУО радше вважають документ таким. Тобто загалом 86% керівників ОУО вважають документ радше чи дуже чітким і зрозумілим.

У пілотних громадах 81% респондентів стверджують, що документ дуже чіткий і зрозумілий (зростання з 50% у 2021 році). У непілотних регіонах показник – 56% (і майже без змін з 2021 року).

На дотичне запитання серед учителів 50%, а серед батьків 49% згодні, що ОМС мають чітко бачення розвитку освіти в громаді. Решта переважно не мали достатньої інформації, щоб зробити для себе висновки.

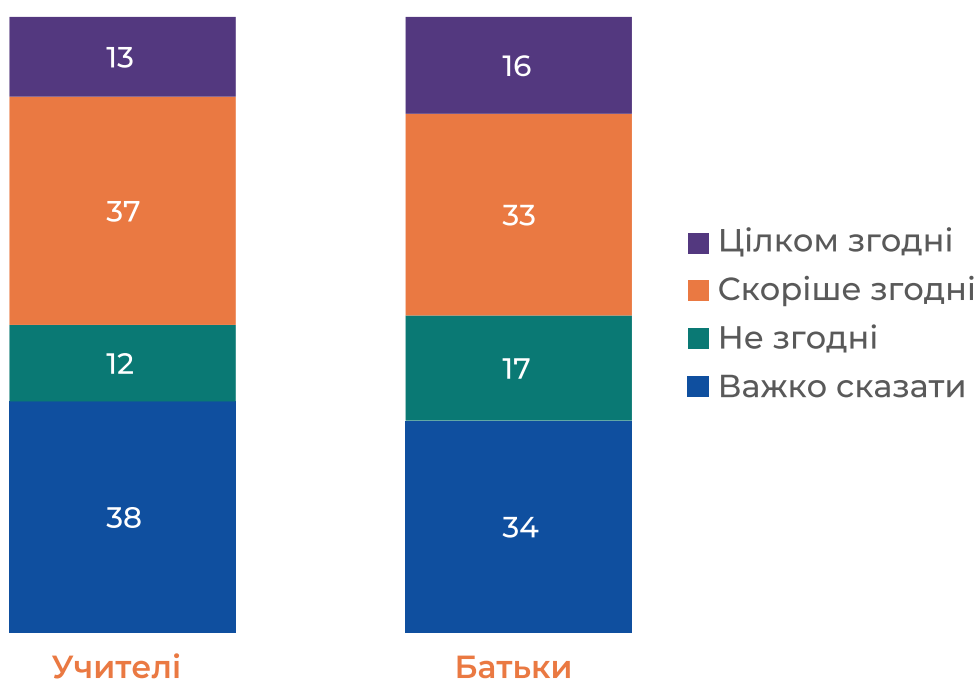
Діаграма 1.1.3.

Оцінка чіткості та зрозумілості сформульованих цілей у стратегічному документі з розвитку освіти

Діаграма 1.1.4.

Ставлення респондентів до твердження «Органи місцевого самоврядування мають чітке бачення розвитку освіти в громаді»

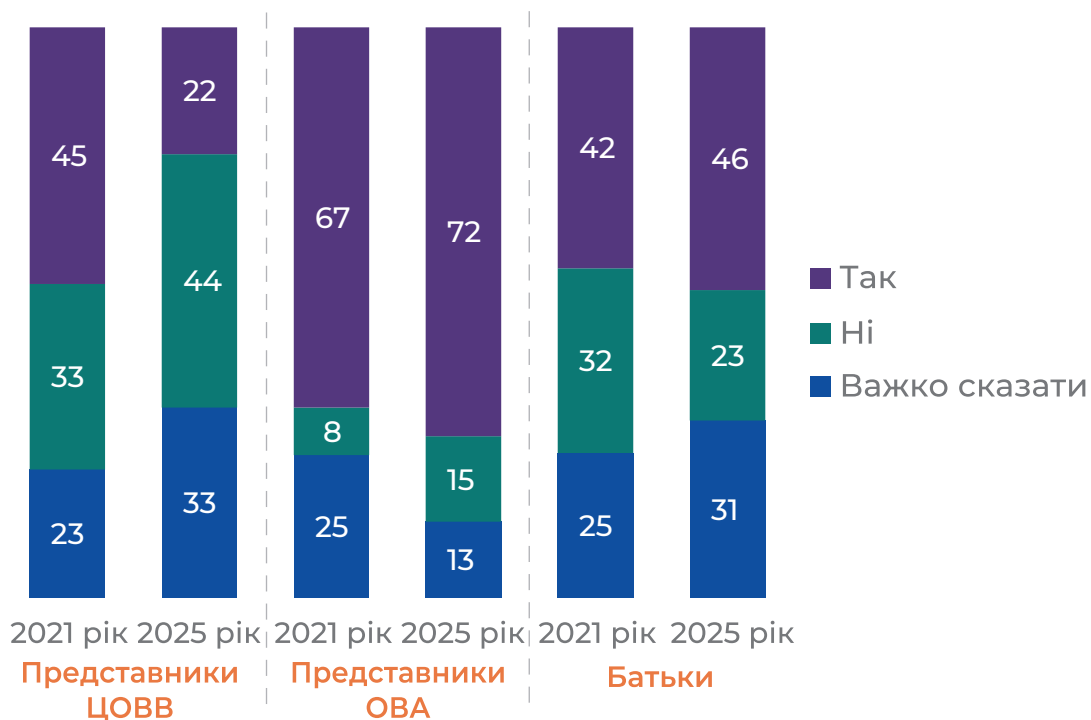
1.2. ДОЛУЧЕННЯ ДО РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

За словами 72% представників ОВА, вони залучали громадськість до обговорення стратегічного документа (у 2021 році було 67%). У випадку ЦОВВ показник становить 22% (хоча треба звернути увагу, що третина представників ЦОВВ не має інформації). Крім цього, майже всі, хто зазначав про залучення громадськості, вважали обговорення змістовними та корисними.

Водночас 46% батьків стверджують, що батьки були долучені до обговорення перспектив розвитку освіти в громаді (у 2021 році – 42%). Третина батьків не має інформації.

Діаграма 1.2.1.

Залученість громадськості до обговорення документа / перспектив розвитку освіти

У межах дослідження керівників ОУО просили відповісти, хто був залучений до розроблення стратегічного документа щодо розвитку освіти в громаді.

Переважно до цієї роботи залучали керівників ЗО (65%, у 2021 році – 53%), посадових осіб місцевого самоврядування (65%, у 2021 році – 57%), голову громади (58%, у 2021 році – 46%). Про залучення батьків зазначили 29% керівників ОУО (у 2021 році – 14%).

У пілотних громадах найбільше вказували на широке залучення громадськості, як-от батьків, до обговорення документа. Утім, серед самих батьків у пілотних громадах, наприклад, було не більше тих, хто зазначив про залучення, ніж в інших громадах.

Рівень особистої залученості до розроблення документа / обговорення питань розвитку освіти є різним залежно від цільової аудиторії. Зокрема серед представників ЦОВВ 37% були залучені, а більшість не брали участь.

Залучення респондентів до розроблення стратегічних документів

% керівників ОУО, які зазначають про наявність документа

Серед представників ОВА показник сягає 83% (зростання з 71% у 2021 році). Майже стільки ж (81%) серед керівників ОУО (у 2021 році було стільки ж). Серед керівників ЗО показник залученості становить 64%.

Для учителів і батьків запитання стосувалося, чи їх залучали до обговорення перспектив розвитку освіти. Так 48% учителів і 37% батьків стверджують, що їх залучали. Якщо для батьків з 2021 року змін не було, то у відповідях вчителів простежується зростання з 35% до 48%.

Водночас 43% батьків зазначили, що в контексті обговорення розвитку освіти конкретно своєї школи вони вносили пропозиції і 40% з них вказали, що їхні пропозиції були повністю чи частково враховані (у 2025 році 55% зазначили про пропозиції щодо розвитку школи та 48% з них вказали, що їхні пропозиції були частково чи повністю враховані).

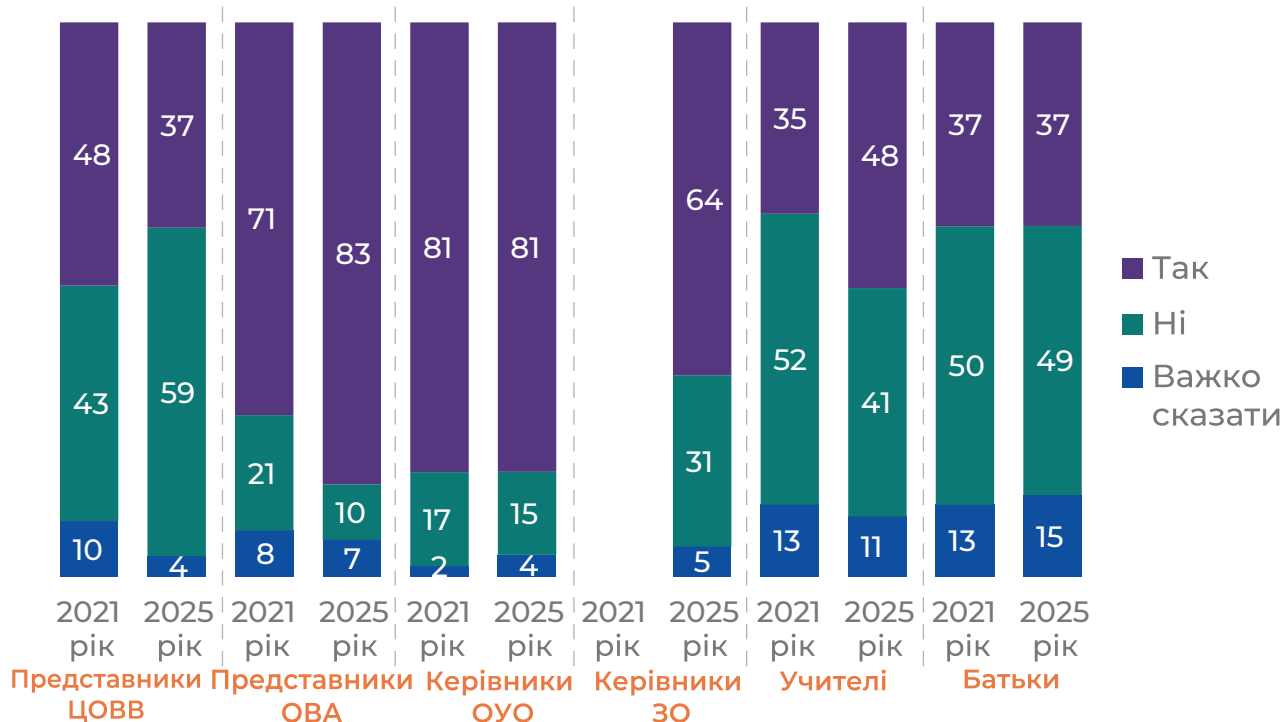
Нижче в таблиці наведено опитування про те, хто має бути залучений до обговорення розвитку освіти в громаді, на думку керівників ЗО і вчителів. Найбільше і керівників ЗО, і вчителів говорять про необхідність залучення керівництва ОУО (95% серед керівників ЗО і 77% серед учителів) і керівництва закладів освіти (відповідно 95% і 87%).

Окрім цього, респонденти (і серед керівників ЗО, і серед учителів, хоча і з дещо відмінними акцентами та дещо відмінним порядком), називають голову громади (88% і 64%), колективи закладів освіти (80% і 83), батьків (78% і 72%), депутатів місцевої ради (77% і 47%), представників учнівського самоврядування (69% і 56%).

Діаграма 1.2.3.

Залученість респондентів до розроблення документа / обговорення розвитку освіти)

% серед тих, хто має документ / % серед усіх респондентів

Таблиця 1.2.1.

Хто був залучений до розроблення стратегічного документа в громаді

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ЗО		Учителі	
	2021	2025	2021	2025
Керівництво / працівники органу управління освітою	93	95	71	77
Керівництво / адміністрація закладів освіти	97	95	83	87
Голова громади	79	88	64	64
Педагогічні, науково-педагогічні працівники закладів освіти	77	80	77	83
Батьки здобувачів освіти	74	78	61	72
Депутати місцевої ради	67	77	54	47
Представники органів учнівського самоврядування закладів освіти	64	69	47	56
Представники місцевого бізнесу	---	44	---	18
Старости	45	41	30	23
Громадські організації, громадські активісти	41	39	24	27
Інші учасники	0	0	0	0
Важко сказати	0	0	1	2

Мета планування розвитку освіти в громаді

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ОУО	ОУО	Керівники ЗО	Учителі
Для покращення якості освіти	88	93	96
Для забезпечення сталого розвитку громади загалом	73	73	55
Для модернізації освітньої інфраструктури	68	82	69
Для оптимізації ресурсів	59	51	38
Для створення інклюзивного середовища	28	53	41
Для зміцнення демократії	16	35	18
Інше	0	0	0
Для цього немає жодної потреби / не бачу, для чого це потрібно	0	0	1

Майже всі керівники ОУО, ЗО і вчителі вважають, що планувати розвиток освіти в громаді насамперед потрібно для покращення якості освіти. Більшість серед усіх трьох аудиторій вважає, що планування розвитку освіти потрібне для сталого розвитку громади загалом і модернізації освітньої інфраструктури.

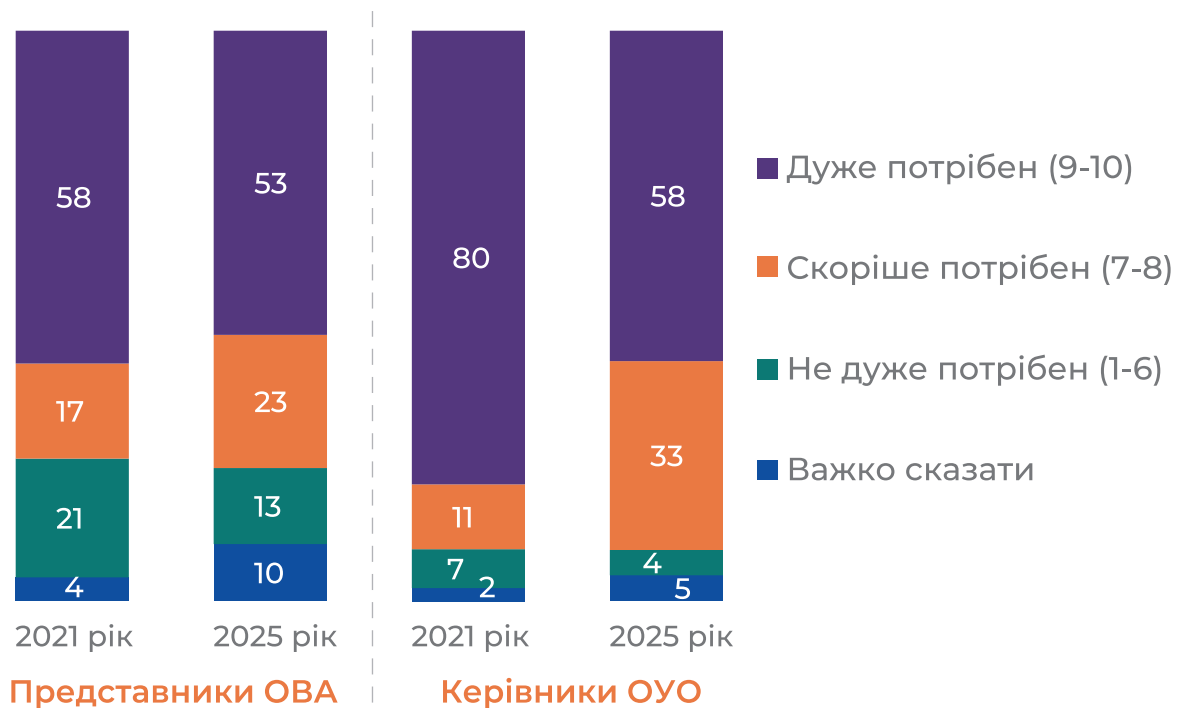
Доцільно звернути увагу, що 59% керівників ОУО і 51% керівників ЗО зазначили про оптимізацію ресурсів, у той час як серед учителів – лише 38%. Водночас керівники ЗО і вчителі частіше зазначали про створення інклюзивного середовища (53% серед керівників ЗО і 41% серед учителів проти 28% серед керівників ОУО).

1.3. ЧИ ПОТРІБЕН СТРАТЕГІЧНИЙ ДОКУМЕНТ ЩОДО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ?

76% представників ОВА (у 2021 році – 75%) і 91% керівників ОУО (у 2021 році – стільки ж) вважають, що є потреба в стратегічному документі щодо децентралізації управління освітою. Водночас 53% представників ОВА вважають, що дуже потрібен (зниження з 58% у 2021 році) і 58% керівників ОУО (зниження з 80% у 2021 році).

Діаграма 1.3.1.

Наскільки потрібен стратегічний документ з децентралізації управління освітою в Україні

У пілотних громадах найбільше керівників ОУО, серед тих, хто вважає, що документ дуже потрібен (84%, у непілотних регіонах – 53%).

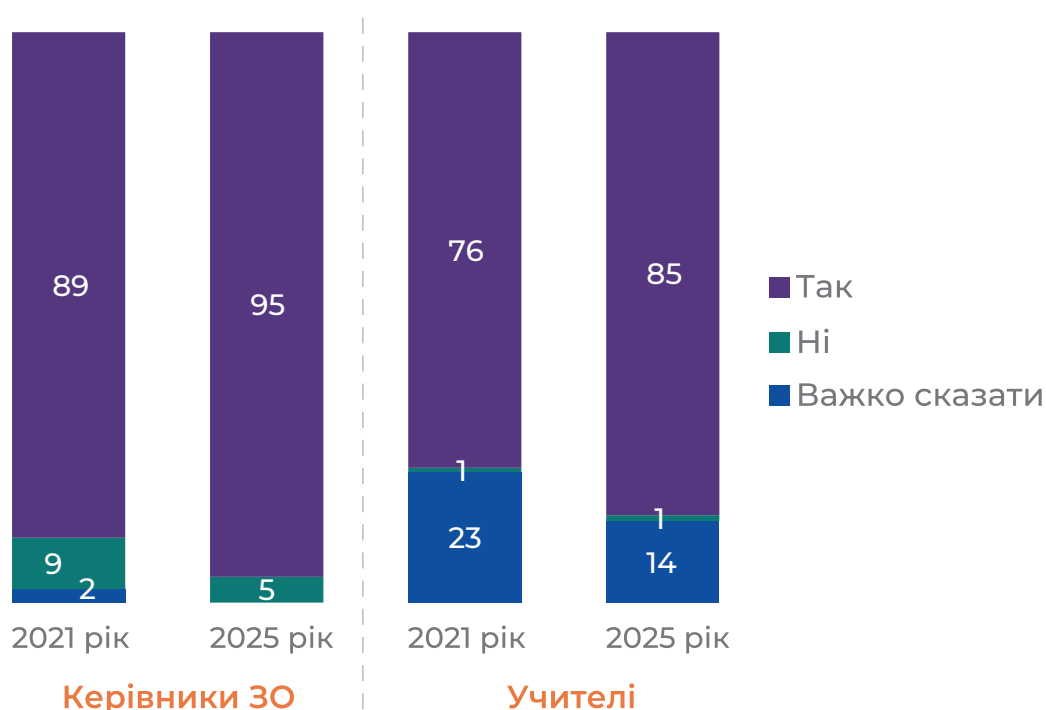
1.4. НАЯВНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ДОКУМЕНТА ЩОДО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ЗАКЛАДУ

95% керівників ЗО (у 2021 році – 89%) та 85% учителів (у 2021 році – 76%) зазначають, що в їхньому закладі освіти є стратегічний документ щодо розвитку.

Крім цього, серед керівників ЗО, які мають такий документ, 83% стверджують, що він опублікований на сайті школи.

Діаграма 1.4.1.

Наявність стратегічного документа щодо розвитку закладу освіти

Керівники ЗО і вчителі насамперед зазначають про залучення до обговорення документа колективу закладу (89% серед керівників ЗО і 74% серед учителів), батьків (72% і 54%) та учнів (66% і 46%). Доцільно звернути увагу на зростання залучення батьків та учнів порівняно з 2021 роком.

Таблиця 1.4.1.

Хто був залучений до розроблення стратегічного документа?

% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому закладі є затверджений документ з розвитку освіти

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ЗО		Учителі	
	2021	2025	2021	2025
Педагогічні, науково-педагогічні працівники закладу освіти	84	89	66	74
Батьки здобувачів освіти	56	72	41	54

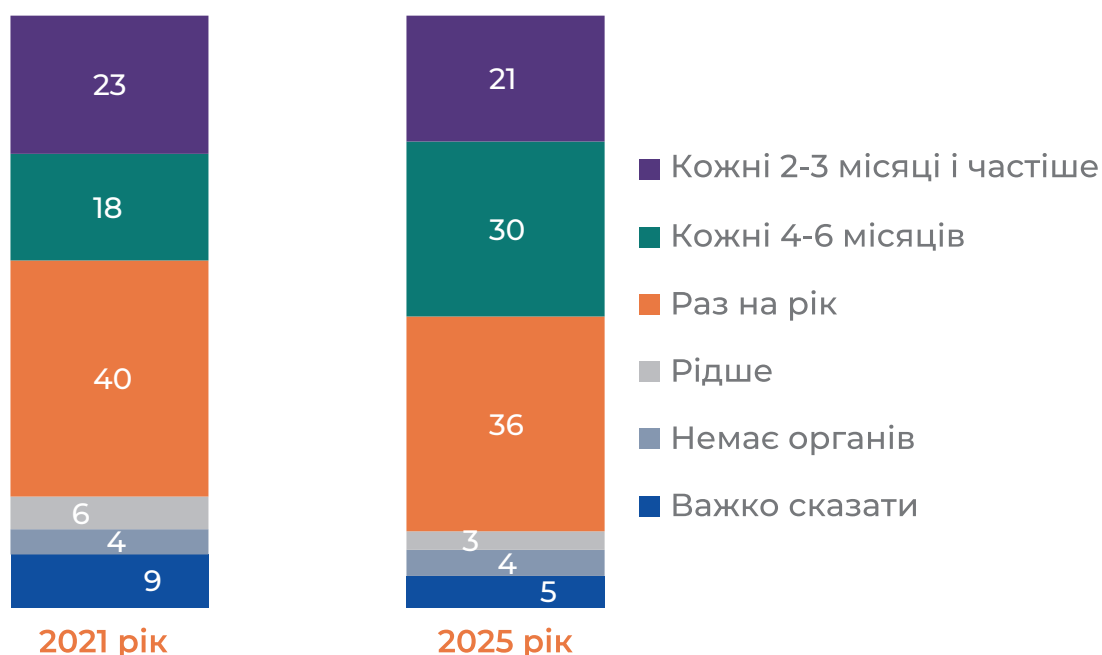
% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ЗО		Учителі	
	2021	2025	2021	2025
Учні / студенти / слухачі	48	66	37	46
Представники засновника закладу освіти (голова громади, депутати, староста)	47	52	52	38
Представники органів місцевого самоврядування / управління освітою	30	45	24	39
Члени наглядової (підкувальної) ради	19	14	12	18
Представники місцевого бізнесу	---	4	---	2
Громадські організації, громадські активісти	---	3	---	9
Інші учасники	3	1	0	0
Важко сказати	1	5	3	5

Учням було поставлено запитання, чи були вони залучені до обговорення документа, і 50% відповіли «так» (у 2021 році – 44%). Серед решти 12% відповіли «ні», а ще 39% не змогли сформулювати свою думку.

За словами 51% керівників ЗО у їхньому закладі щонайменше кожні півроку обговорюють перспективи розвитку з представниками органів громадського самоврядування закладу (зростання з 41% у 2021 році). Ще 36% зазначили про обговорення раз на рік.

Діаграма 1.4.2.

Як часто в закладі освіти відбуваються обговорення перспективи розвитку закладу освіти із представниками органів громадського самоврядування закладу (керівники ЗО)?

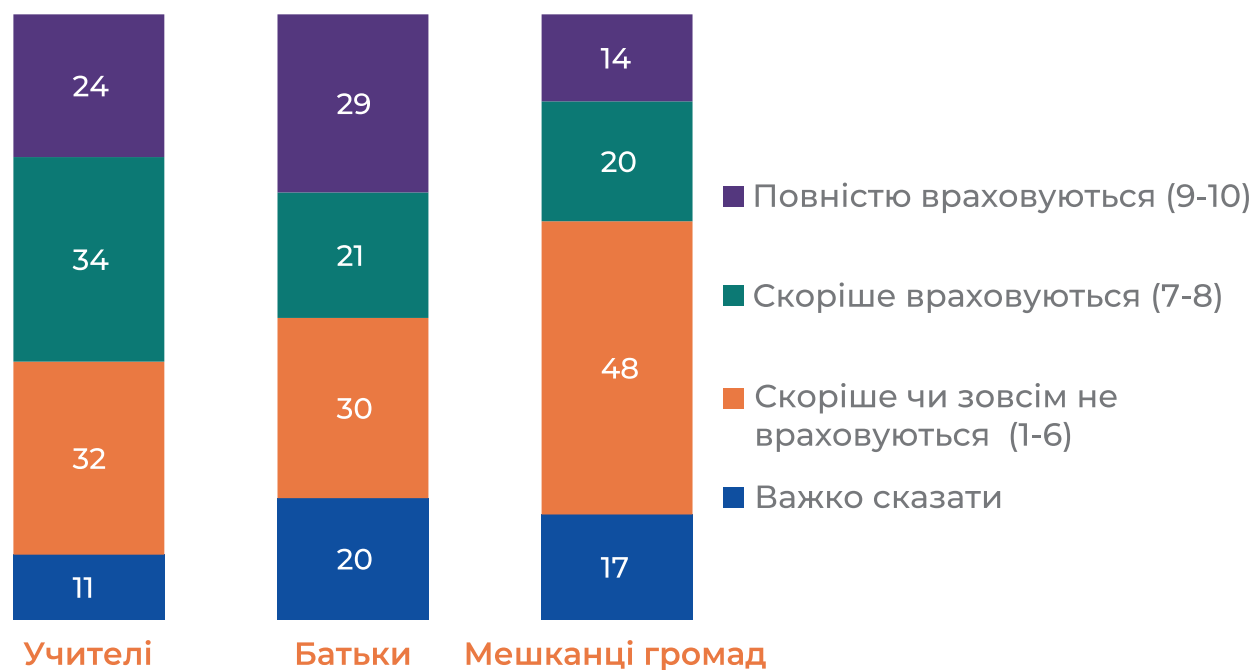
1.5. ЧИ ВРАХОВОНО ІНТЕРЕСИ ГРОМАДЯН У ПЛАНАХ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ У СФЕРІ ОСВІТИ

Серед учителів 58% вважають, що інтереси громадян радше чи цілковито враховують під час планування розвитку сфери освіти в громаді, хоча з них лише 24% стверджують, що цілком враховують. Дещо більш критичні батьки учнів, серед яких 50% вважають, що інтереси радше / повністю враховуються і з них 29% вважають, що інтереси цілковито враховують.

Найбільш критичні у власних оцінках мешканці громад, серед яких 34% вважають, що інтереси враховують, і з них лише 14% вважають, що повністю враховують.

Діаграма 1.5.1.

Врахування інтересів громадян в планах місцевого розвитку та під час бюджетного планування у сфері освіти

У пілотних громадах серед мешканців 34% вважають, що інтереси громадян радше / цілковито враховують (у 2021 році було 27%). У непілотних регіонах показник – 36% (у 2021 році було 23%). А от серед учителів у пілотних громадах показник навіть гірший – 43% проти 59% в непілотних регіонах.

РОЗДІЛ 2. ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

2.1. СКІЛЬКИ ЧАСУ ВИТРАЧАЮТЬ НА ЗАПОВНЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ?

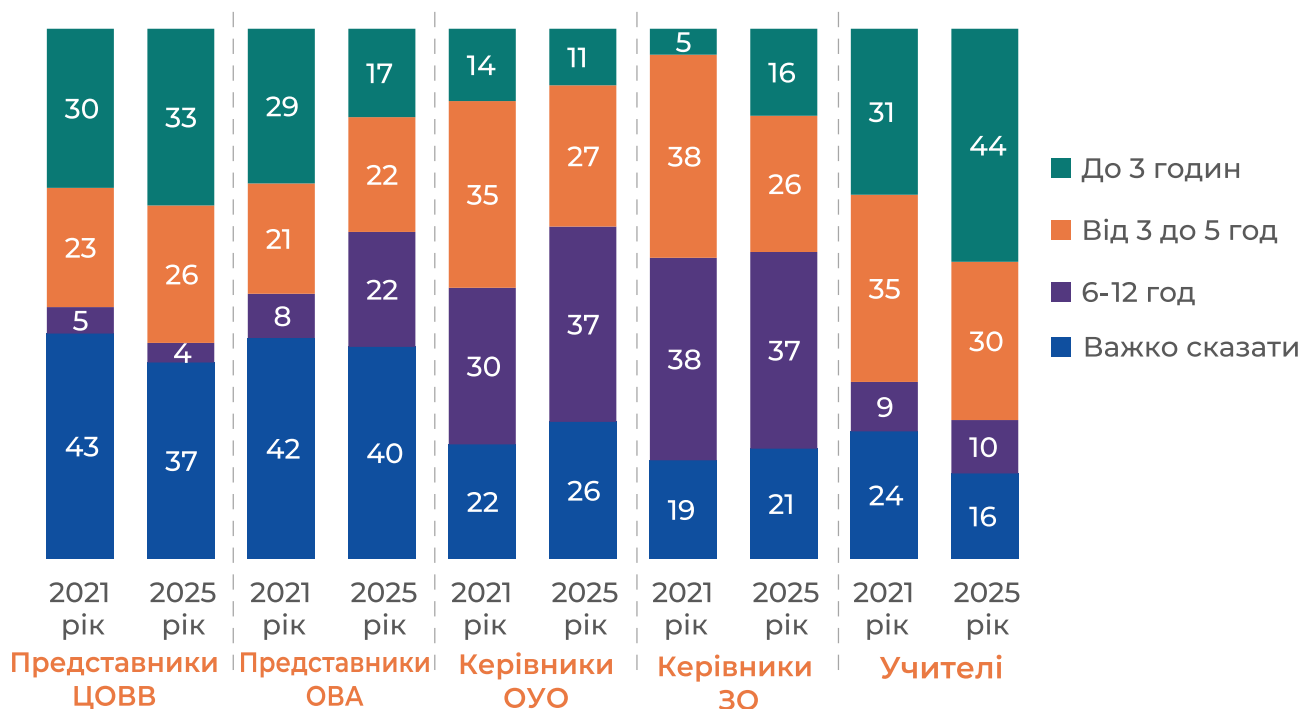
Найбільше часу на заповнення звітності витрачають керівники ОУО і керівники ЗО, серед яких, відповідно, 37% і 37% витрачають 6–12 годин на тиждень. Проте у випадку керівників ОУО з 2021 року з 30% до 37% стало більше тих, хто зазначив про витрату 6–12 годин.

Кількість відповідей представників ОВА, які також 6–12 годин на тиждень витрачають на звітності зростає з 8% у 2021 році до 22% у 2025-му.

Серед представників ЦОБВ і вчителів було помітно менше тих, хто обирає варіант 6–12 годин (4% для ЦОБВ і 10% для вчителів).

Діаграма 2.1.1.

**Кількість годин на тиждень, витрачених на заповнення
управлінської звітності**

2.2. ЧИ Є ЗВІТНІСТЬ, ЯКА ДУБЛЮЄТЬСЯ, ЗАСТАРІЛА ЗВІТНІСТЬ АБО ЗВІТНІСТЬ, ЯКА НЕ МАЄ ЗМІСТОВОЇ ВАГИ?

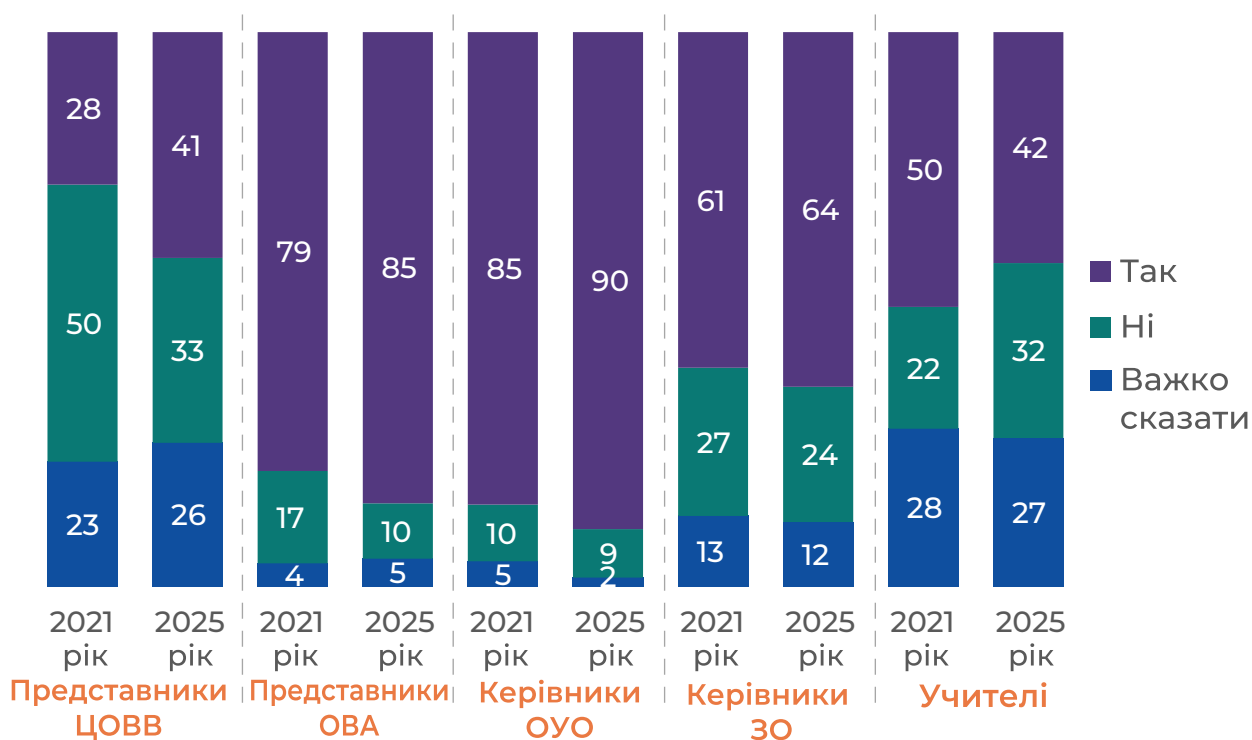
Найчастіше звертають увагу на звітність, що дублюється, представники ОВА (85%, у 2021 році було 79%) та керівники ОУО (90%, у 2021 році було 85%). Водночас серед представників ОВА 45% переконані, що є звітності, від яких можна відмовитися.

Також серед керівників ЗО більшість (64%, у 2021 році – 61%) вказують на дублювання звітно-стей.

Дещо нижчий показник серед учителів (42%, у 2021 році – 50%) та представників ЦОБВ (41%, у 2021 році – 28%).

Діаграма 2.2.1.

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям

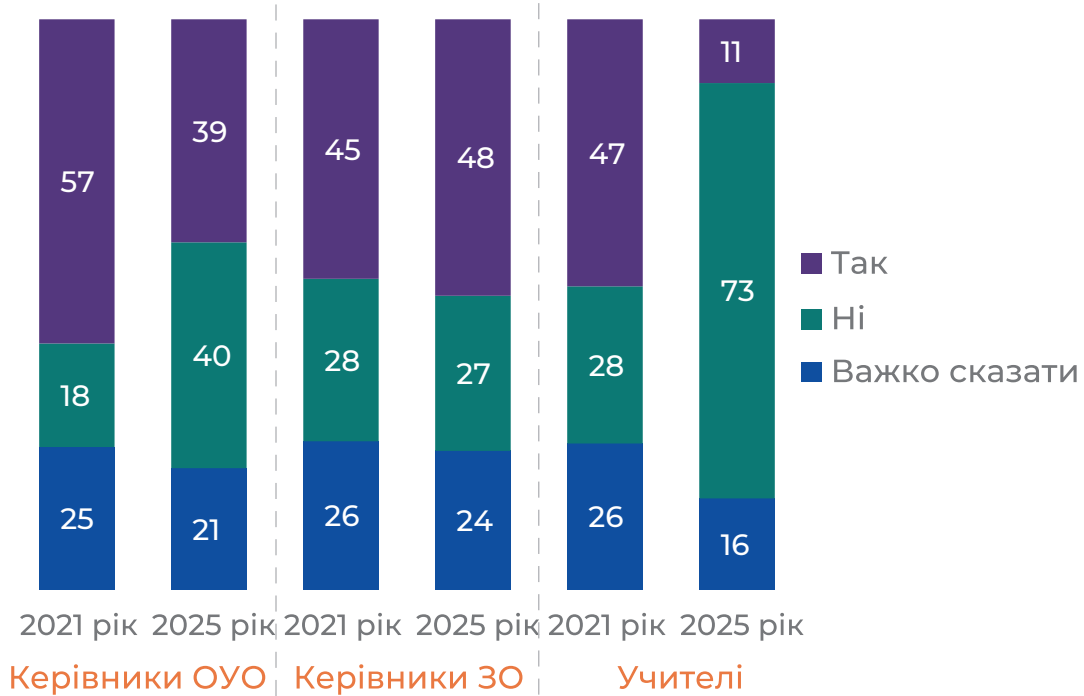

Також доволі багато респондентів зазначили, що буває застаріла звітність. Зокрема серед керівників ОУО 39% зазначили про це (зниження з 57% у 2021 році), серед керівників ЗО – 48% (у 2021 році – 45%), серед учителів – 11% (зниження з 47% у 2021 році).

З 2021 року і серед керівників ОУО, і серед керівників ЗО, і серед учителів стало менше тих, хто стверджує про наявність звітності, яка не має змістовної ваги. Утім, цей показник залишається доволі високим. Так 56% керівників ОУО стверджують, що є звітність, яка не має змістовної ваги (у 2021 році було 63%), керівників ЗО – 49% (у 2021 році було 67%), учителів – 20% (у 2021 році було 44%).

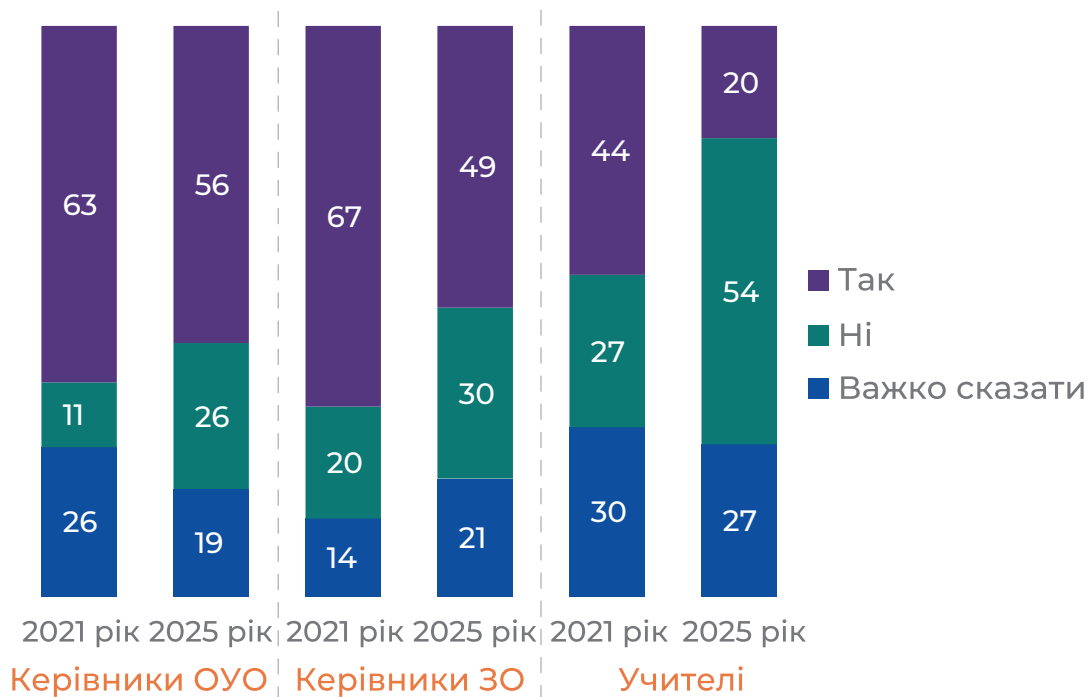
Діаграма 2.2.2.

Наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації

Діаграма 2.2.3.

Наявність серед звітності інформації, яка не має змістової ваги

2.3. ЧИ ПОМІТИЛИ БАТЬКИ УЧНІВ ЗМІНИ ЗА ОСТАННІ 3 РОКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ЦИФРОВІЗАЦІЄЮ ПРОЦЕСІВ У ШКОЛІ?

Абсолютна більшість батьків учнів (77%) помітили зміни за останні 3 роки, пов'язані з цифровізацією адміністративних процесів. З них 38% помітили дуже значні зміни.

Діаграма 2.3.1.

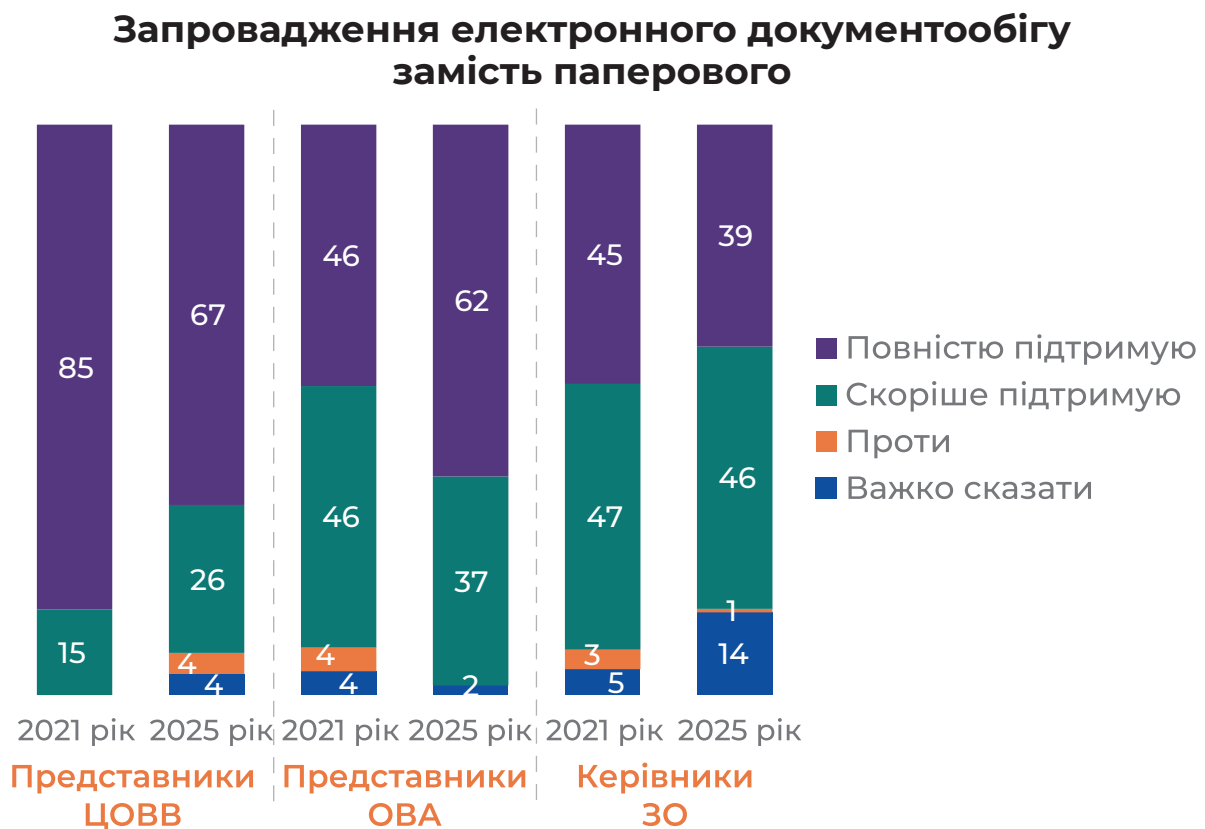
Наявність змін за останні 3 роки, пов'язаних із цифровізацією процесів у школі (батьки)

2.4. СТАВЛЕННЯ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ / ПЕРЕХІД ШКІЛЬНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА ПРОЦЕСІВ В ЕЛЕКТРОННИЙ ФОРМАТ

Майже всі представники ЦОВВ (93%), ОВА (98%) і керівники ОУО (85%) підтримують перехід на електронний документообіг (у 2021 році підтримка становила відповідно 100%, 92%, 92%). Хоча треба враховувати, що водночас частка тих, хто цілком підтримує, нижча та становить 67% для ЦОВВ, 62% і для ОВА і 39% для керівників ОУО (решта радше підтримують перехід). Крім цього, упевненість представників ЦОВВ і керівників ОУО щодо переходу на електронний документообіг дещо знизилася з 2021 року. Для ОВА – зросла.

Діаграма 2.4.1.

Водночас 90% керівників ОУО, 92% учителів і 84% батьків підтримують переведення шкільних процесів в електронний формат. Проте з них цілком підтримують – близько половини.

Майже всі керівники ОУО (94%), керівники ОУО (92%) і вчителі (90% проти 71% у 2021 році) готові заповнювати звітність в електронному форматі.

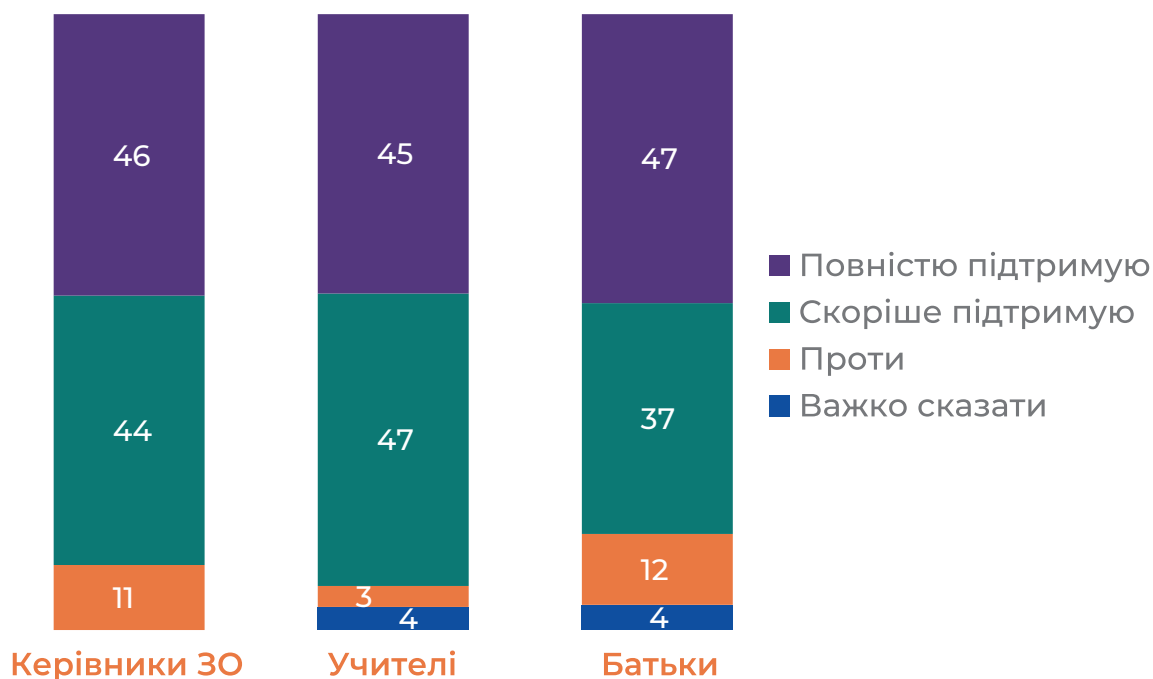
Проте 95% керівників ОУО, 90% керівників ОУО і 85% учителів бачать ризики впровадження електронної звітності. Найчастіше респонденти називали дублювання роботи через збереження звітності в паперовому форматі (59% серед керівників ОУО, 75% серед керівників ОУО і 49% серед учителів) і ризик несанкціонованого доступу до персональних даних (59% серед керівників ОУО, 64% серед керівників ОУО і 52% серед учителів). Ті самі причини домінували і в 2021 році.

Водночас керівники ОУО частіше називали різні ризики, які їх турбують.

Окремо доцільно зазначити, що серед керівників ОУО в селах 29% зазначають про недостатню цифрову інфраструктуру, у містах – 14%.

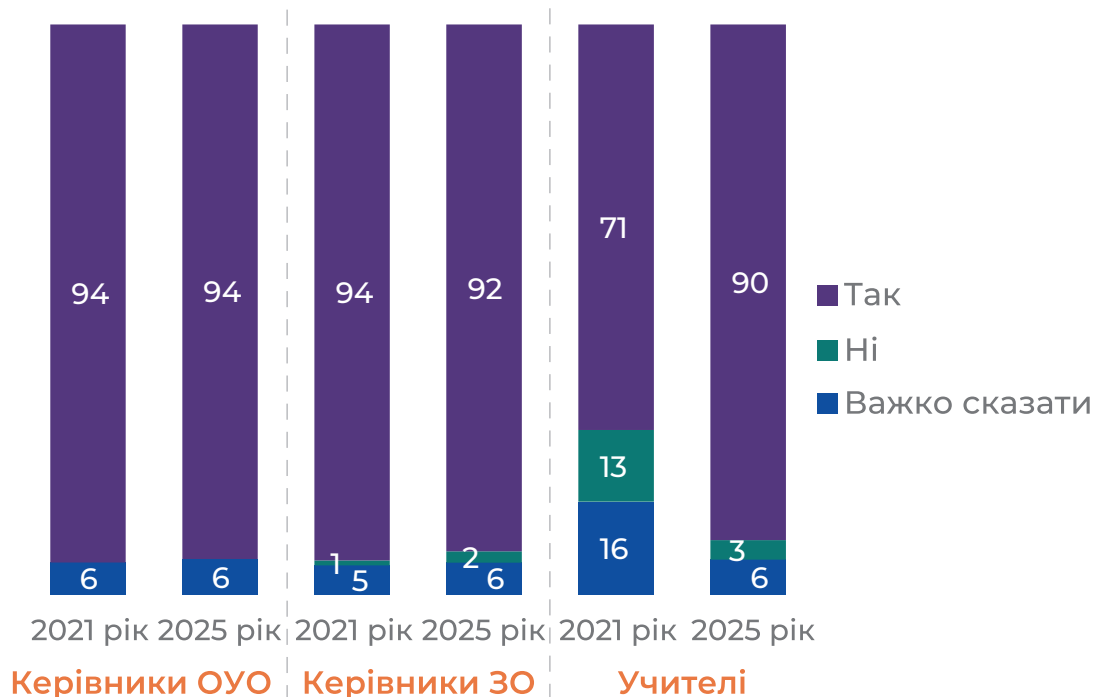
Діаграма 2.4.2

Ставлення до переходу шкільної документації та процесів в електронний формат

Діаграма 2.4.3.

Готовність заповнювати звітність в електронному форматі

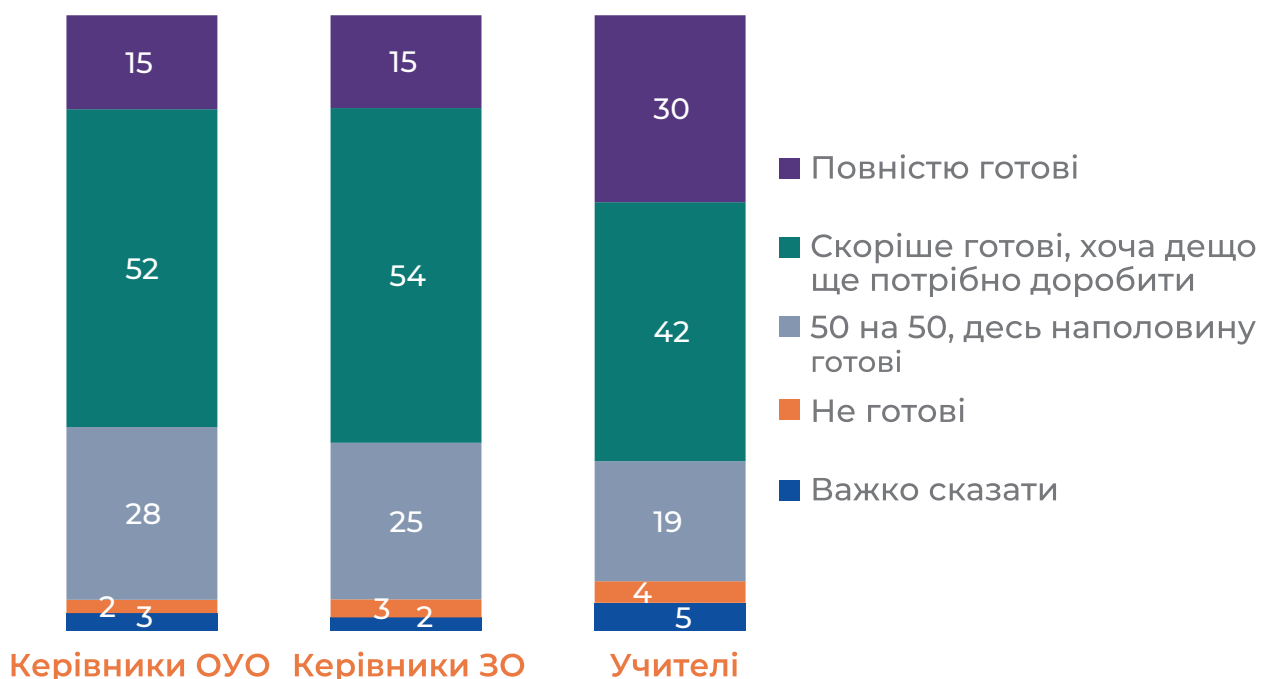
Респонденти здебільшого позитивно, але стримано оцінюють технічну готовність закладів освіти до запровадження електронного документообігу. Серед керівників ОУО загалом 67%, серед керівників ЗО загалом 69% і серед учителів загалом 72% вважають, що їхні заклади радше чи цілковито готові (решта переважно «середньо» оцінювала готовність). Утім, про повну готовність зазначили лише 15% керівників ОУО і керівників ЗО, а серед учителів – 30%.

Таблиця 2.4.1.

Ризики переходу на електронну звітність

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ОУО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО		Учителі	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому форматі	63	59	69	75	59	49
Ризик доступу до персональних даних третіх осіб	57	59	59	64	54	52
Обмежена / відсутня технічна підтримка	44	46	28	35	29	21
Ненадійне / повільне підключення до інтернет-мережі	42	41	37	29	41	34
Недостатня цифрова інфраструктура в закладі освіти	44	30	42	23	26	19
Консерватизм та низька мотивація виконавців	20	19	14	8	10	6
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	14	17	6	8	15	6
Інше	0	1	1	1	0	2
Жодних ризиків немає	5	3	5	6	6	11
Важко сказати	1	2	0	4	4	4

Діаграма 2.4.4.

Оцінка технічної готовності закладів освіти до здійснення електронного документообігу

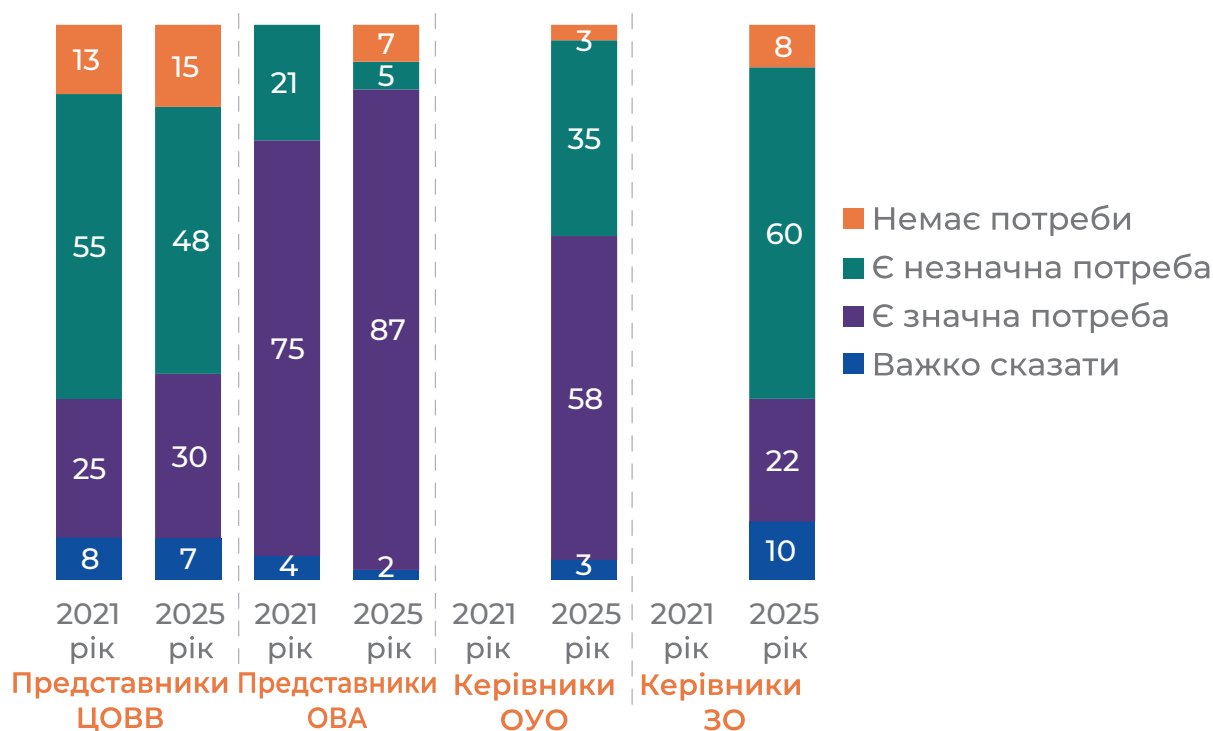
2.5. ПОТРЕБА В КОРИСТУВАННІ ОСВІТНЬОЮ СТАТИСТИКОЮ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗВІТІВ

І представники ЦОВВ та ОВА, і керівники ОУО, і керівники ЗО мають потребу в освітній статистиці. Водночас найвищий рівень потреби демонструють саме представники ОВА (87% мають значну потребу, у 2021 році – 75%) та керівники ОУО (58%).

Серед керівників ЗО 22% мають значну потребу, а серед представників ЦОВВ – 30%.

Діаграма 2.5.1.

Потреба в користуванні освітньою статистикою

Серед керівників ЗО 63% вважають, що інформація у звітах відображає реальний стан та потреби свого закладу освіти (у 2021 році – 53%). Знають про цілі, для яких збирають дані – 56% (у 2021 році – 54%).

У своїй роботі 36% керівників ЗО користуються інформацією зі звітів. Решта майже всі (62%) зазначали про часткове користування – з актуалізацією під кожен конкретну потребу.

Серед керівників ОУО 97% (у 2021 році – 91%) використовують дані звітів для аналізу реально-го стану освіти та розуміння потреб закладів освіти громади.

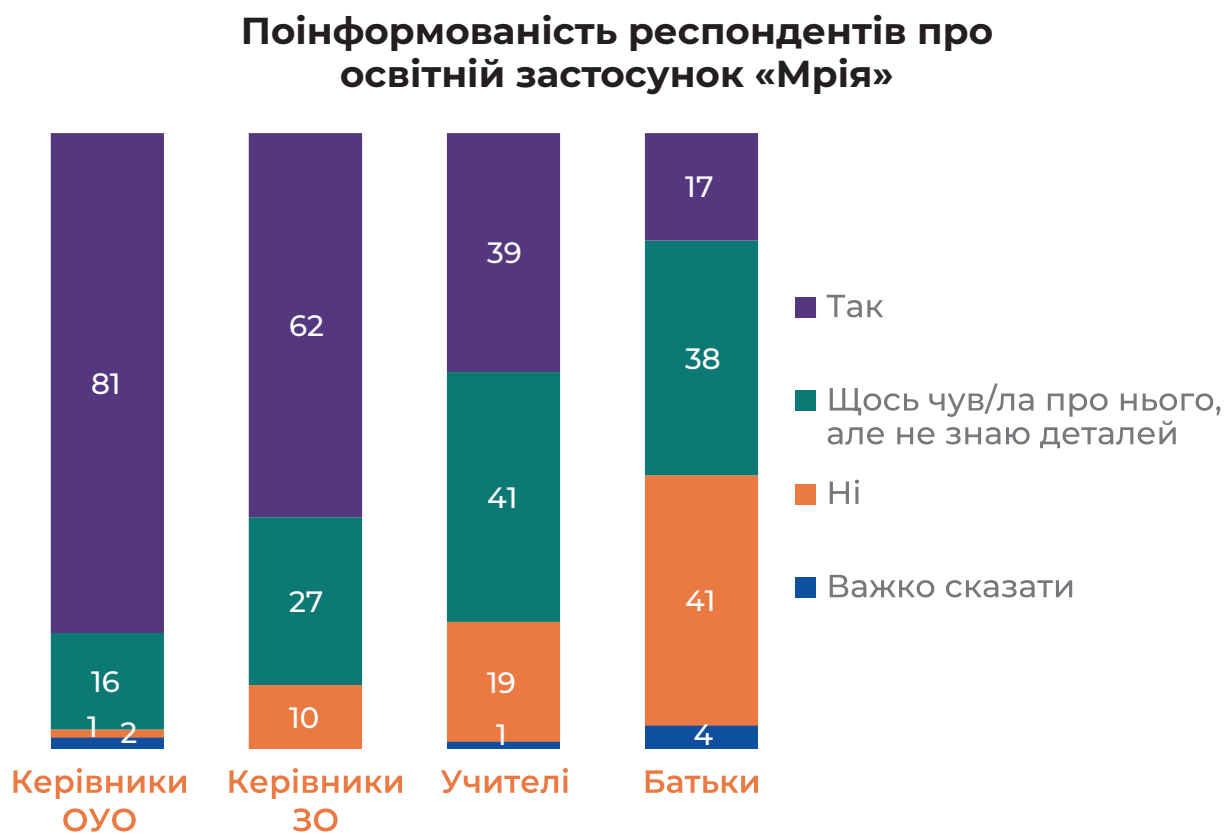
2.6. ЧИ ЗНАЮТЬ ПРО ОСВІТНІЙ ЗАСТОСУНОК «МРІЯ»?

Про освітній застосунок «Мрія» знають 81% керівників ОУО (ще 16% просто чули про нього) і 62% керівників ЗО (ще 27% чули про нього).

Нижча поінформованість серед учителів та батьків учнів. Зокрема, серед учителів 39% знають (і 41% чули про нього), а серед батьків – лише 17% (ще 38% чули про нього).

У пілотних громадах керівники ОУО і ЗО краще поінформовані про «Мрію», ніж респонденти з непілотних регіонів. Проте серед учителів і батьків рівень поінформованості залежно від типу громади (пілотна чи ні) приблизно однаковий.

Діаграма 2.6.1

РОЗДІЛ 3. РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОСВІТИ

3.1. УЗГОДЖЕНІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ОСВІТИ МІЖ ОБЛАСНИМ І МІСЦЕВИМ РІВНЯМИ

Радше простежується розуміння, що є потреба в конкретизації і розмежуванні повноважень між різними рівнями. Зокрема, 56% представників ЦОВВ (у 2021 році – 68%), 68% представників ОВА (у 2021 році – 96%), 90% керівників ОУО радше чи цілком згодні, що законодавство в сфері освіти потребує узгодження щодо повноважень органів влади обласного та місцевого рівнів. Проте з них цілковито згодні – не більше третини, тобто переважно це думка, з якою респонденти радше погоджувалися.

Значна частина респондентів звертали увагу на дублювання повноважень (зокрема, на це звертають увагу 58% керівників ОУО, але цілком згодні з цим – 18%).

Таблиця 3.1.1.

Узгодженість повноважень між обласним і місцевим рівнями

% у стовпчику	Представники ЦОВВ		Представники ОВА		Керівники ОУО	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
У сфері управління освітою чітко визначені повноваження відповідних органів між обласним та місцевим рівнями						
Цілком згодні	3	11	17	23	---	28
Радше згодні	48	33	46	53	---	46
Не згодні	18	22	38	18	---	15
Важко сказати	33	33	0	5	---	11
Законодавство в сфері освіти потребує узгодження щодо повноважень органів влади обласного та місцевого рівнів						
Цілком згодні	13	15	46	28	---	28
Радше згодні	55	41	50	40	---	62

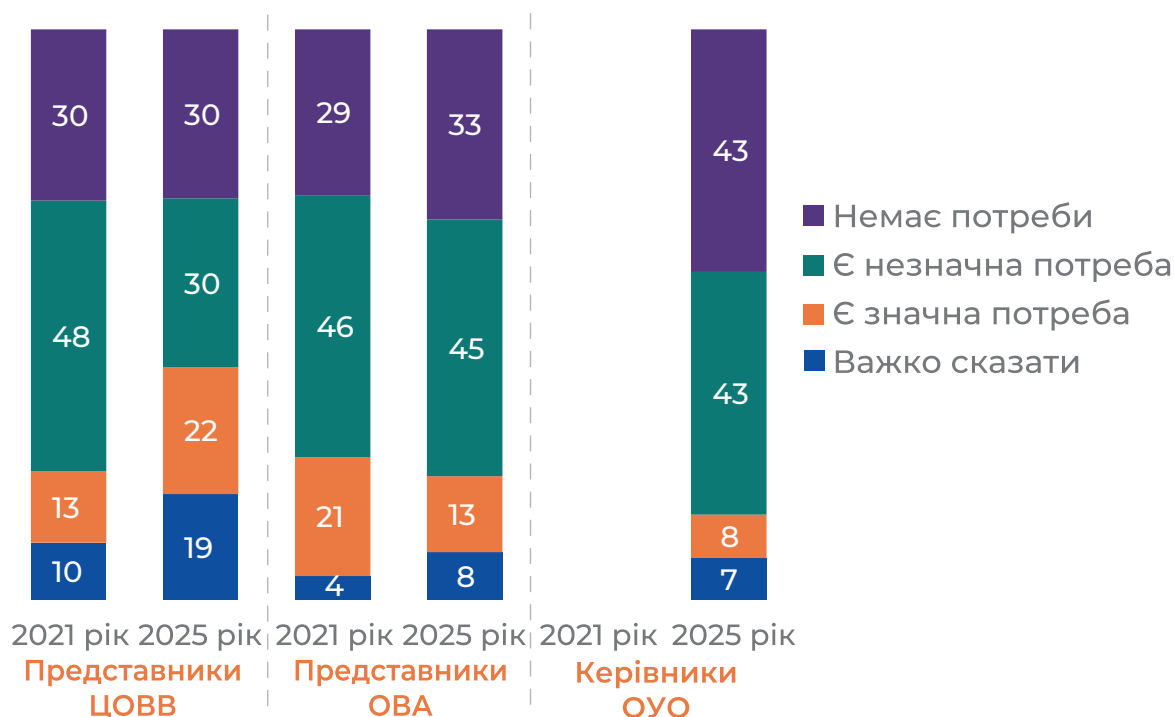
% у стовпчику	Представники ЦОВВ		Представники ОВА		Керівники ОУО	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Не згодні	5	15	4	22	---	5
Важко сказати	28	30	0	10	---	5
Є дублювання повноважень органів управління освітою обласного та місцевого рівня						
Цілком згодні	5	22	13	8	---	18
Радше згодні	33	33	25	33	---	40
Не згодні	15	7	58	53	---	32
Важко сказати	48	37	4	5	---	10

3.2. ПОТРЕБА У ПРОВЕДЕННІ РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНОЇ РОБОТИ ЩОДО КОМПЕТЕНЦІЙ ОРГАНУ ВЛАДИ

Серед представників ЦОБВ 52%, серед представників ОВА 58% і серед керівників ОУО 51% стверджують, що є потреба в додатковій роз'яснювальній роботі щодо компетенцій їхнього органу влади (хоча переважно ця потреба незначна).

Діаграма 3.2.1.

Потреба у проведенні додаткової роз'яснювальної роботи щодо компетенцій органу влади

РОЗДІЛ 4. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

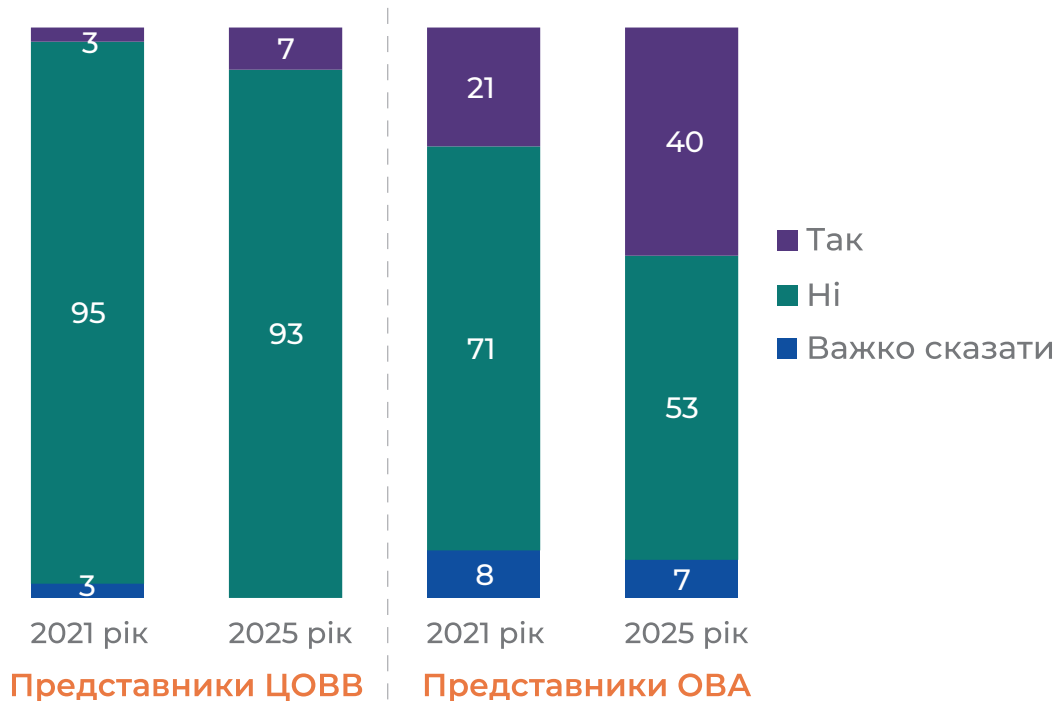
4.1. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АВТОНОМІЗАЦІЇ / ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Серед представників ЦОБВ 7% проходили навчання з питань децентралізованого управління (у 2021 році – 3%).

Серед представників ОВА таке навчання проходили 40%, причому показник зріс з 21% у 2021 році.

Діаграма 4.1.1.

Проходження навчання з питань децентралізованого управління

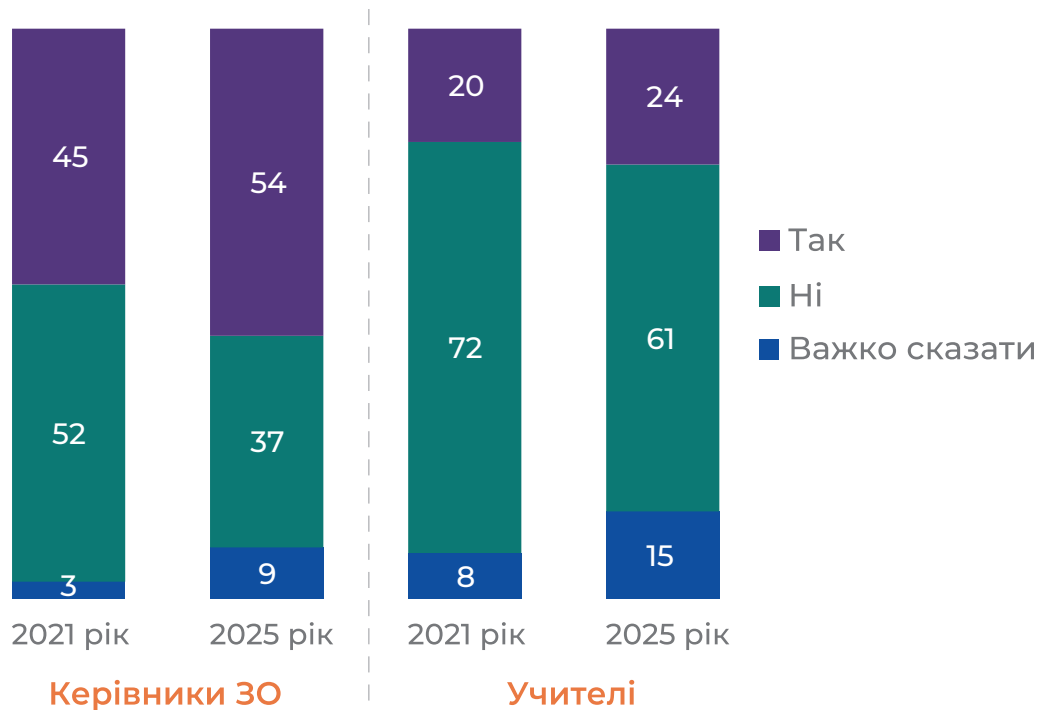

Серед керівників ЗО 54% проходили навчання з питань автономізації / демократизації в закладах освіти (у 2021 році – 45%). Серед учителів 24% проходили таке навчання (у 2021 році – 20%).

Серед керівників ЗО у пілотних громадах з 2021 року з 38% до 53% стало більше тих, хто проходив навчання з питань автономізації та демократизації в закладах освіти. Утім, у непілотних регіонах зростання теж відбулось – з 41% до 54%.

Діаграма 4.1.2.

Проходження навчання з питань автономізації та демократизації в закладах освіти

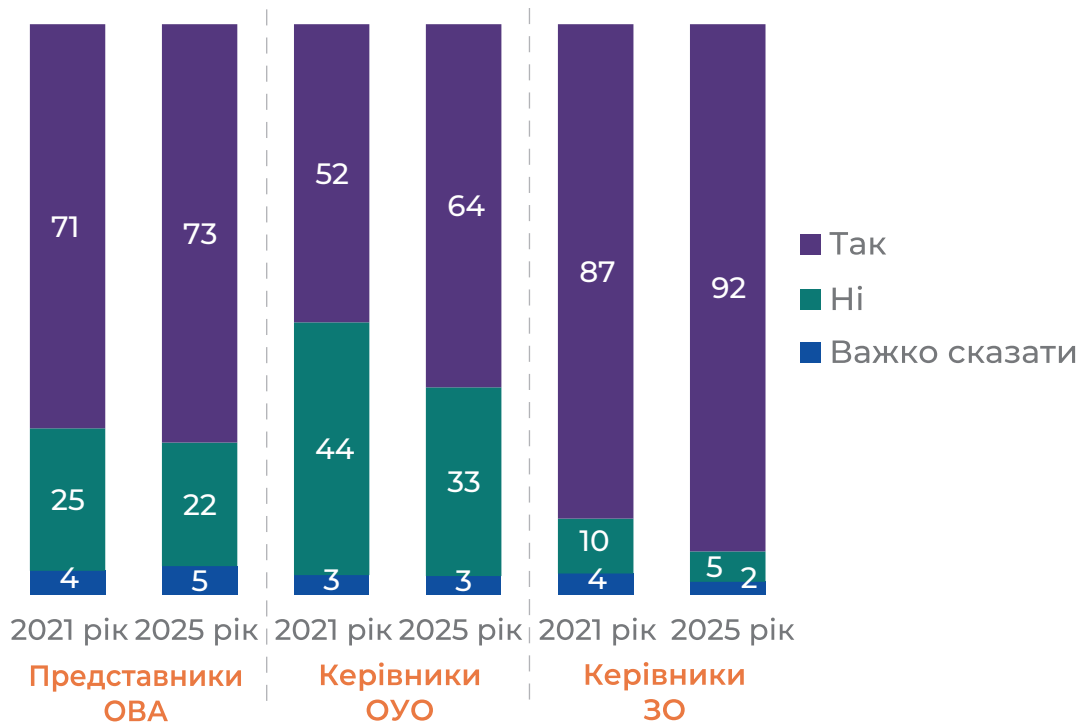
4.2. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ

Серед представників ОВА 73% проходили навчання щодо управління освітою (у 2021 році – 71%). Серед керівників ОУО показник нижчий (64%), але вищий за показник 2021 року (тоді було 52%).

Серед керівників ЗО майже всі (92%, у 2021 році – 87%) проходили таке навчання.

Діаграма 4.2.1.

Проходження навчання з управління у сфері освіти за останні 3–5 років

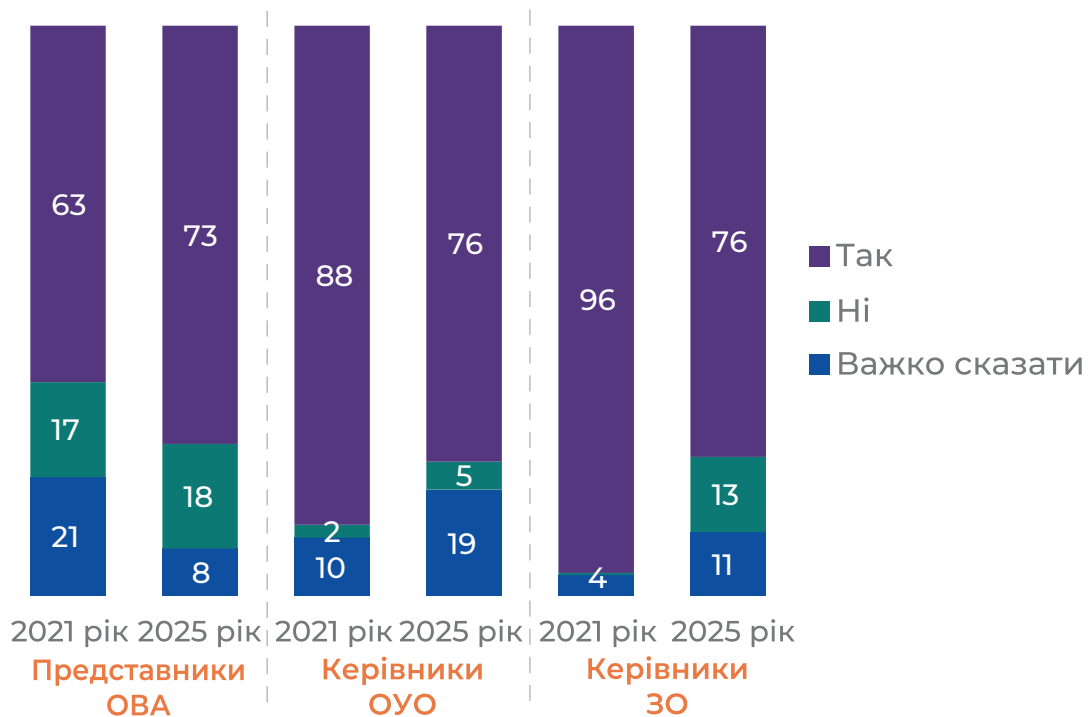

Абсолютна більшість усіх респондентів – 73% серед представників ОВА (63% у 2021 році), 76% керівників ОУО (88% у 2021 році) і 76% керівників ЗО (96% у 2021 році) – потребують такого навчання.

Представники ЦОВВ мали зазначити, з якими питаннями вони працюють найчастіше. Зокрема, 44% назвали застосування законів та інших нормативних актів у сфері освіти, по 26% – забезпечення якості освіти і впровадження реформ в освіті, 19% – атестацію педагогічних працівників.

Діаграма 4.2.2.

Потреба в навчанні з управління у сфері освіти

4.3. ЯКИХ ЗНАНЬ / НАВИЧОК БРАКУЄ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ?

Представники ЦОВВ найбільше потребують знань і навичок щодо оптимальної організації часу (37%), розв'язання конфліктних ситуацій (37%) і щодо користування комп'ютерними / інформаційними технологіями (30%). Серед представників ОВА найчастіше йшлося про користування комп'ютерними / інформаційними технологіями (28%) і демократичне врядування (20%).

Серед керівників ОУО 38% говорять про децентралізоване управління у сфері освіти (зниження з 57% у 2021 році), 30% – про оптимальну організацію часу (у 2021 році – 32%), 29% – про інструменти демократичного врядування (у 2021 році – 33%).

Таблиця 4.3.1.

Знання та уміння, яких бракує для ефективної роботи

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ОУО (2025)	Представники ЦОВВ		Представники ОВА		Керівники ОУО	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Децентралізоване управління у сфері освіти	13	15	46	17	57	38
Оптимальна організація часу для виконання поточних задач	25	37	29	17	32	30
Інструменти демократичного врядування у сфері освіти	23	7	29	20	33	29
Навички в галузі комп'ютерних та інформаційних технологій	23	30	29	28	20	24
Розв'язання конфліктних ситуацій	18	37	13	17	27	15
Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини	8	4	8	13	18	13
Комунікація (в структурному підрозділі, з керівництвом, з громадянами)	18	19	0	7	13	13
Інше	0	0	0	0	1	1
Вистачає наявних знань / навичок	33	22	8	23	2	18
Важко сказати	8	11	0	10	7	9

Респондентам ОВА також ставили окреме запитання, яких роз'яснень вони потребують від ЦОВВ. І 87% представників ОВА стверджують, що є питання, щодо яких вони хотіли би отримати роз'яснення з боку ЦОВВ.

Найчастіше респонденти називали потребу в роз'ясненнях нормативно-правових актів у сфері освіти (52%), роз'ясненнях щодо впровадженні реформи профільної середньої освіти (48%), щодо оптимізації мережі закладів освіти (47%) і використання АІКОМ (40%).

Діаграма 4.3.1.

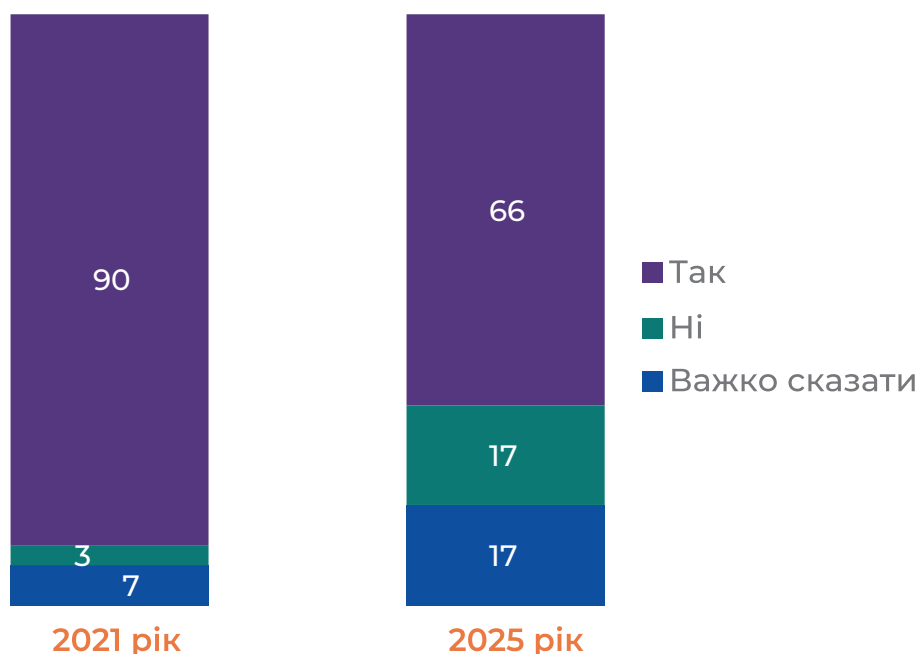
Питання, на які представники ОВА, найбільше потребують роз'яснення з боку ЦОВВ

У керівників ОУО питали, чи потребують вони роз'яснення з питань управління та фінансування освіти. Більшість керівників ОУО (66%) зберігають потребу в роз'ясненнях з питань управління та фінансування освіти, хоча в 2021 році потреба була вищою (у 2021 році 90% потребували таких роз'яснень).

Діаграма 4.3.2.

Потреба керівників ОУО в роз'ясненнях з питань управління та фінансування освіти

Найбільше керівників ОУО – 61% серед тих, хто має потребу – хотіли би отримувати роз'яснення щодо впровадження реформи профільної середньої освіти (у 2021 році цього питання не було), стратегічного планування (48%, у 2021 році було стільки ж), закупівель (47%, у 2021 році було 46%), бюджетного процесу (40%, у 2021 році було 59%), управління мережею ЗО (38%, у 2021 році було 46%).

Діаграма 4.3.3.

Питання, на які керівники ОУО найбільше потребують роз'яснень та консультацій

% серед тих, хто потребує консультацій

Найбільшою довірою для отримання роз'яснень користуються ЦОБВ (82%, у 2021 році – 77%), ОВА (62%, у 2021 році – 58%) і асоціації ОМС (40%, у 2021 році – 43%).

Окрім того, респондентів запитували про найбільш зручну форму та вид навчання. Щодо форми навчання, то лише серед учителів більшість (68%) віддають перевагу очній формі (а ще 26% – змішаній формі). Серед представників ЦОБВ, ОВА і керівників ОУО приблизно третина зазначила очну форму, ще третина – дистанційну форму, решта – змішану форму.

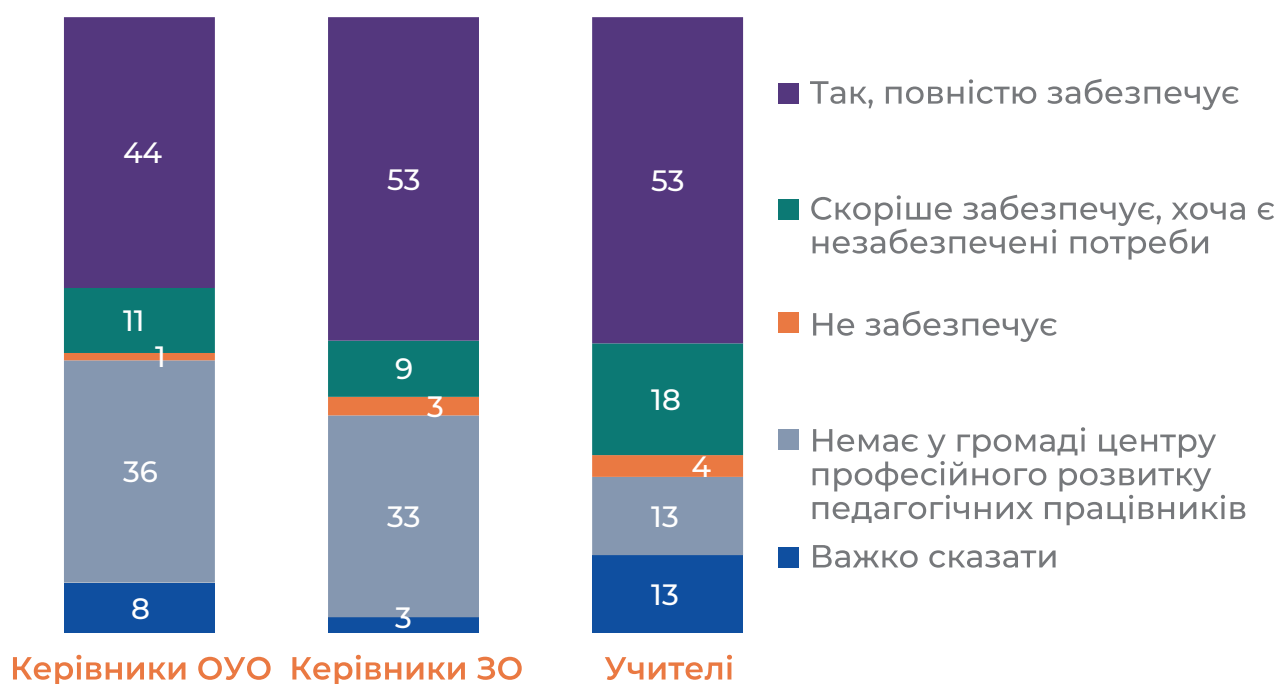
Серед конкретних видів навчання представники ОВА найбільш ефективними для себе називають тренінги (55%) і розв'язання ситуаційних завдань (48%). Керівники ОУО – тренінги (71%). Керівники ЗО і вчителі найчастіше зазначали тренінги та майстер-класи. Зокрема, серед керівників ЗО 80% вказували тренінги та майстер-класи. Серед учителів 73% говорять про тренінги і 80% – майстер-класи.

4.4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ ЦЕНТРОМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Близько половини керівників ОУО, керівників ЗО і вчителів зазначають, що в їхній громаді функціонує ЦПРПП, який цілковито забезпечує їхні потреби.

Діаграма 4.4.1.

Забезпечення ЦПРПП потреб педагогічних працівників у підвищенні кваліфікації

4.5. ЗАДОВОЛЕНІСТЬ УМОВАМИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ СЕРЕД УЧИТЕЛІВ

Учителі мали окремий блок запитань щодо задоволеності окремими аспектами професійного розвитку.

У 2021 році 83–89% учителів були радше чи цілком задоволені умовами для професійного розвитку в закладі освіти. У 2025 році (з трохи більш широким переліком) – 80–97%. Тобто абсолютна більшість загалом задоволена цими умовами.

Як бачимо, найбільше вчителів задоволені можливістю отримати консультацію від адміністрації закладу (71%, у 2021 році – 62%), можливістю самостійно обирати, де підвищувати кваліфікацію (64%), реальною академічною свободою (64%).

Водночас найменше задоволені вчителі можливістю обміну досвідом з колегами (44%, у 2021 році – 38%), можливістю підвищити кваліфікацію з предметів, які викладають, але за якими не проходять атестацію (43%, у 2021 році – 42%), можливістю отримати допомогу в ЦПРПП (43%, у 2021 році – 35%).

Діаграма 4.5.1.

Задоволеність учителів умовами для професійного розвитку в закладі освіти

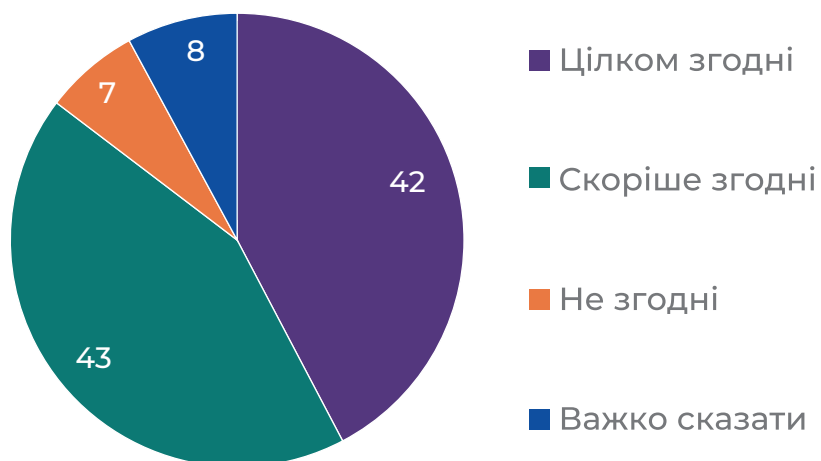
% серед тих, хто «цілком задоволений»

Загалом 85% учителів згодні, що в їхньому закладі створено умови для професійного розвитку вчителів, з них цілком згодні – 42%

Діаграма 4.5.2.

Ставлення вчителів до твердження «Створено умови для професійного розвитку вчителів»

4.6. ЧИ БАЧАТЬ БАТЬКИ УЧНІВ РІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ?

Абсолютна більшість (76%) батьків згодні, що професійна компетентність учителів зростає, з них повністю згодні – 39%.

Діаграма 4.6.1.

Згода батьків до твердження «Професійна компетентність вчителів зростає»

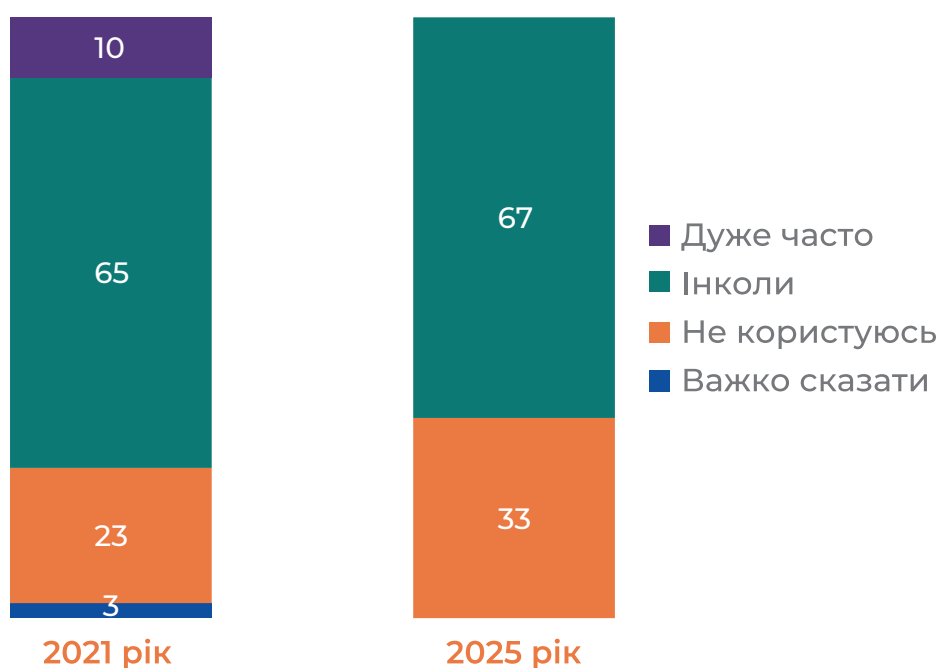

4.7. СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АНАЛІТИКА В РОБОТІ ЦОВВ

Більшість представників ЦОВВ (67%) користується результатами соціологічних досліджень, але всі роблять це інколи. У 2021 році 75% представників ЦОВВ користувалися результатами досліджень і з них 10% робили це дуже часто.

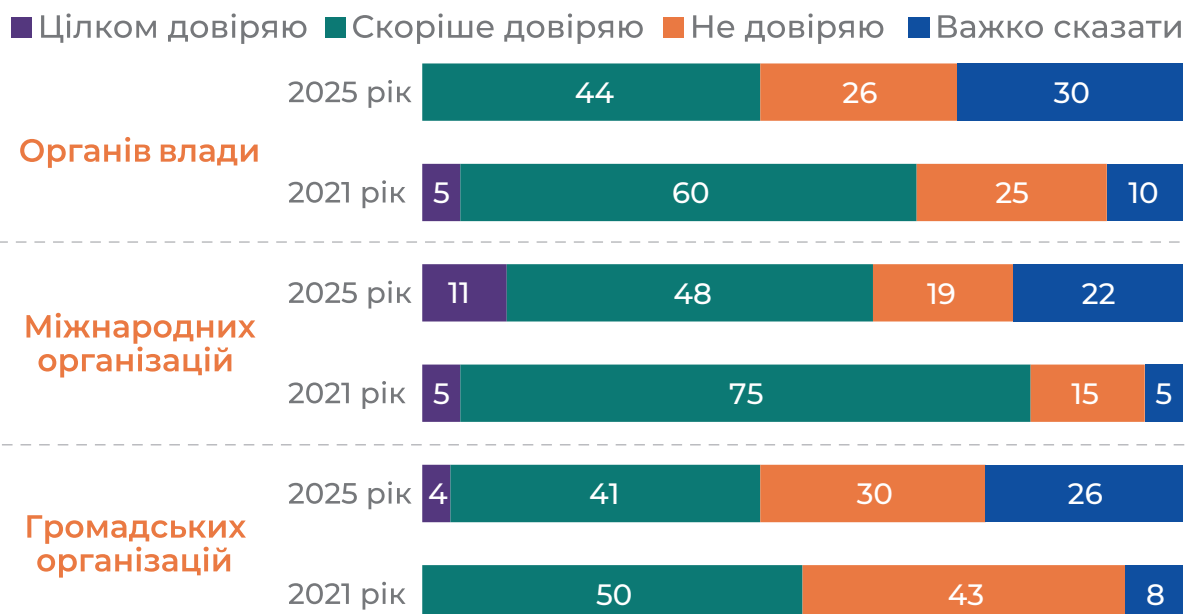
Діаграма 4.9.1.

Частота використання результатів соціологічних досліджень представниками ЦОВВ

Діаграма 4.9.2.

Довіра до результатів соціологічних досліджень

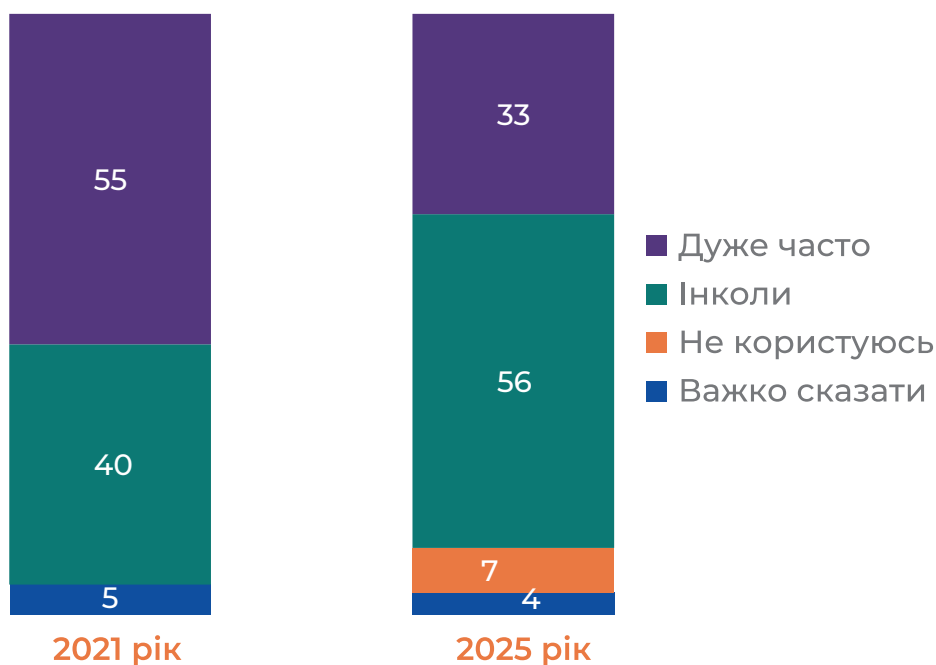
Найбільше представники ЦОВВ довіряють результатам досліджень міжнародних організацій – 69%. Хоча в 2021 році показник був вищим – 80%.

Дослідженням громадських організацій довіряють 45% (у 2021 році було майже стільки ж – 50%), а органів влади – 44% (у 2021 році було 65%).

Майже всі представники ЦОВВ (89%) користуються аналітичними документами у власній діяльності. З них 33% роблять це дуже часто, решта 56% роблять це інколи. У 2021 році майже всі користувалися аналітичними документами, але було більше тих, хто користувався ними дуже часто (було 55%).

Діаграма 4.9.3.

Частота використання аналітичних документів представниками ЦОВВ

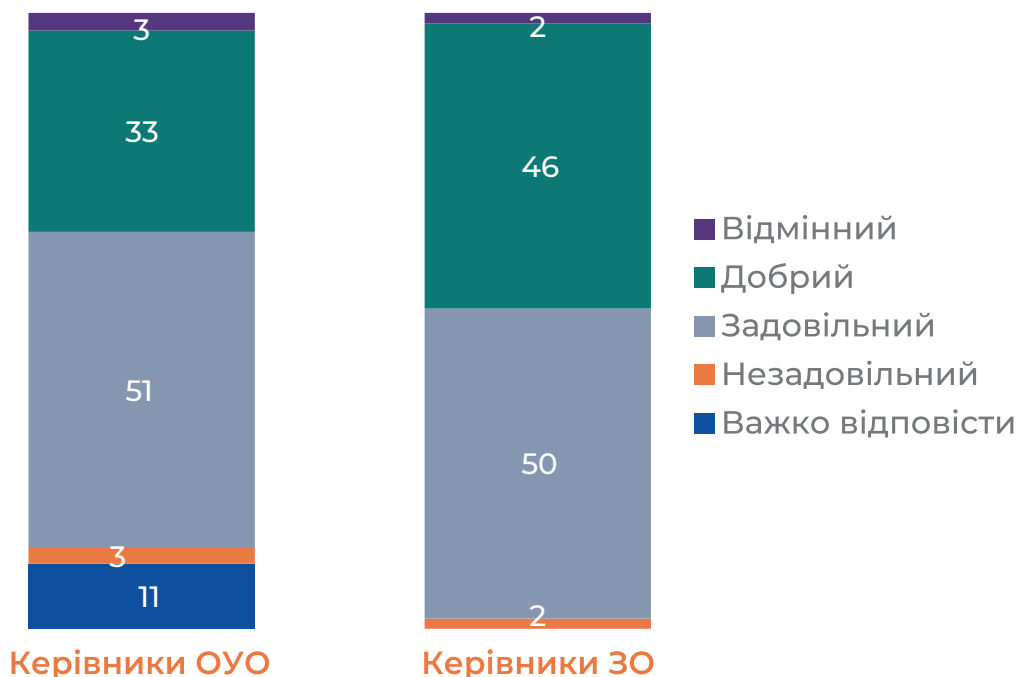
РОЗДІЛ 5. ФІНАНСУВАННЯ

5.1. ТЕХНІЧНИЙ СТАН ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ДЖЕРЕЛА ЇЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Керівники ОУО і ЗО стримано оцінюють технічний стан освітньої інфраструктури. Зокрема, серед керівників ОУО 36% вважають його добрим / відмінним і ще 51% вважають його задовільним. Керівники ЗО трохи краще його оцінюють – 48% вважають стан добрим / відмінним, а 50% вважають задовільним.

Діаграма 5.1.1.

Оцінка технічного стану освітньої інфраструктури

Основні джерела модернізації інфраструктури – місцевий бюджет (про це зазначило 88% керівників ОУО і 83% керівників ЗО) та субвенції з державного бюджету (відповідно, 79% і 77%). У 2021 році ці ж джерела називали найчастіше.

Водночас порівняно з 2021 роком серед керівників ОУО з 26% до 43% стало більше тих, хто зазначив джерелом гранти міжнародних організацій, а також з 11% до 26% стало більше тих, хто вказав проєкти за участю місцевого бізнесу. Серед керівників ЗО фіксується зростання кількості відповідей про гранти міжнародних проєктів – з 15% до 27%.

Лише 26% керівників ОУО і лише 38% керівників ЗО вважають достатнім рівень фінансування модернізації освітньої інфраструктури (причому майже всі зазначали про радше достатній і мало хто – про цілком достатній).

Хоча поточні оцінки стану освітньої інфраструктури стримані, але водночас 85% керівників ОУО (у 2021 році – 87%) і 91% керівників ЗО (у 2021 році – 93%) зазначають про покращення за останні 3 роки.

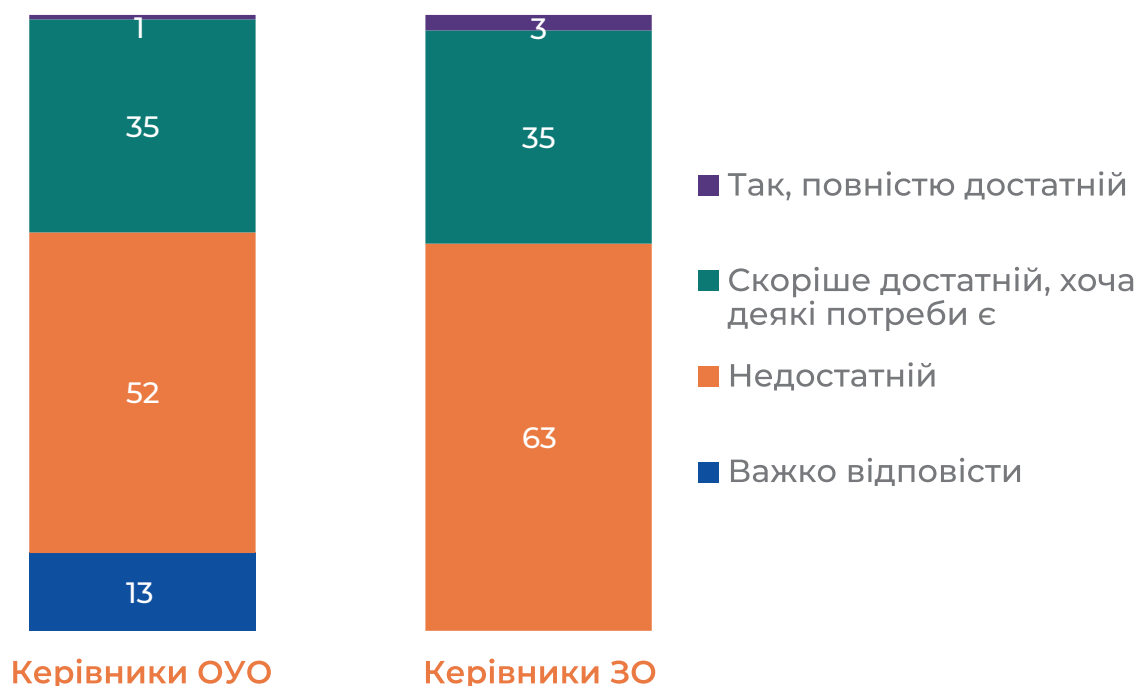
Таблиця 5.1.1.

Джерела модернізації освітньої інфраструктури

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Місцевий бюджет	93	88	86	83
Субвенції з державного бюджету	84	79	83	77
Гранти міжнародних організацій / проєктів	26	43	15	27
Благодійні фонди й організації	11	26	14	44
Проєкти, за участю місцевого бізнесу	11	8	17	15
Добровільні внески, такі як кошти, матеріальні цінності, нематеріальні активи	17	7	27	21
ДФРР	30	---	20	---
Інші	0	0	1	0
Немає таких джерел	0	1	1	0
Важко відповісти	2	9	0	2

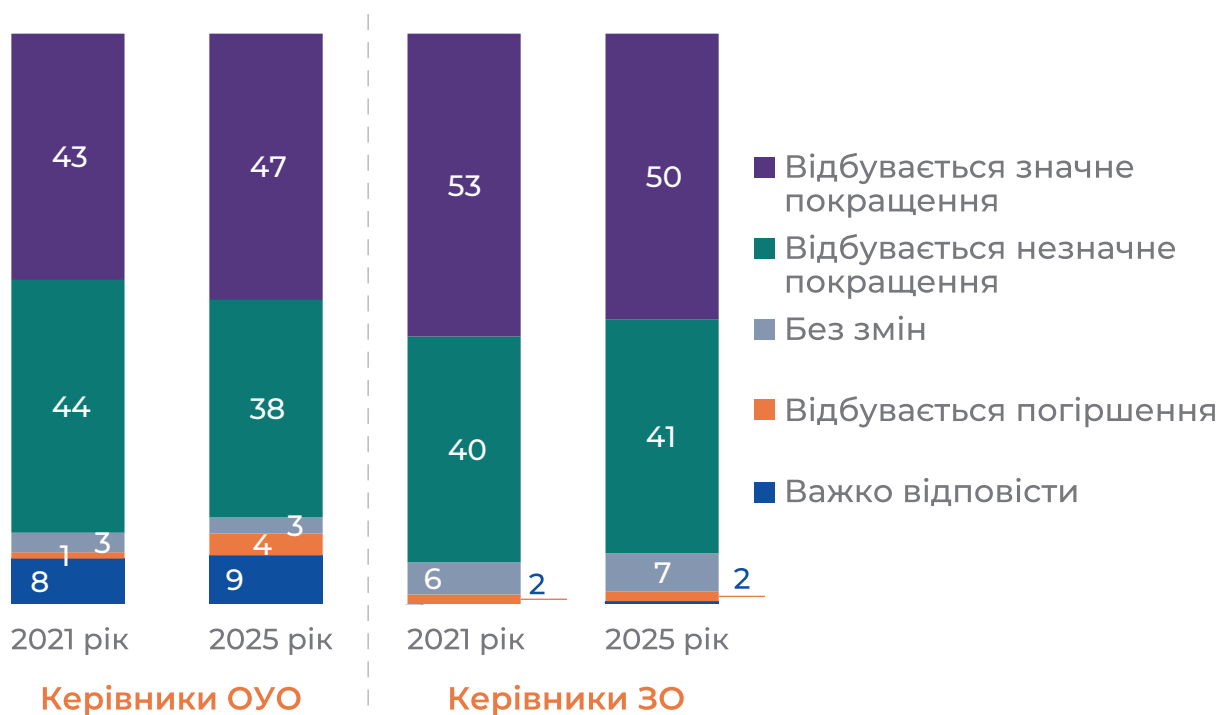
Діаграма 5.1.2.

Оцінка рівня фінансування модернізації освітньої інфраструктури

Діаграма 5.1.3.

Оцінка модернізації інфраструктури за останні 3 роки

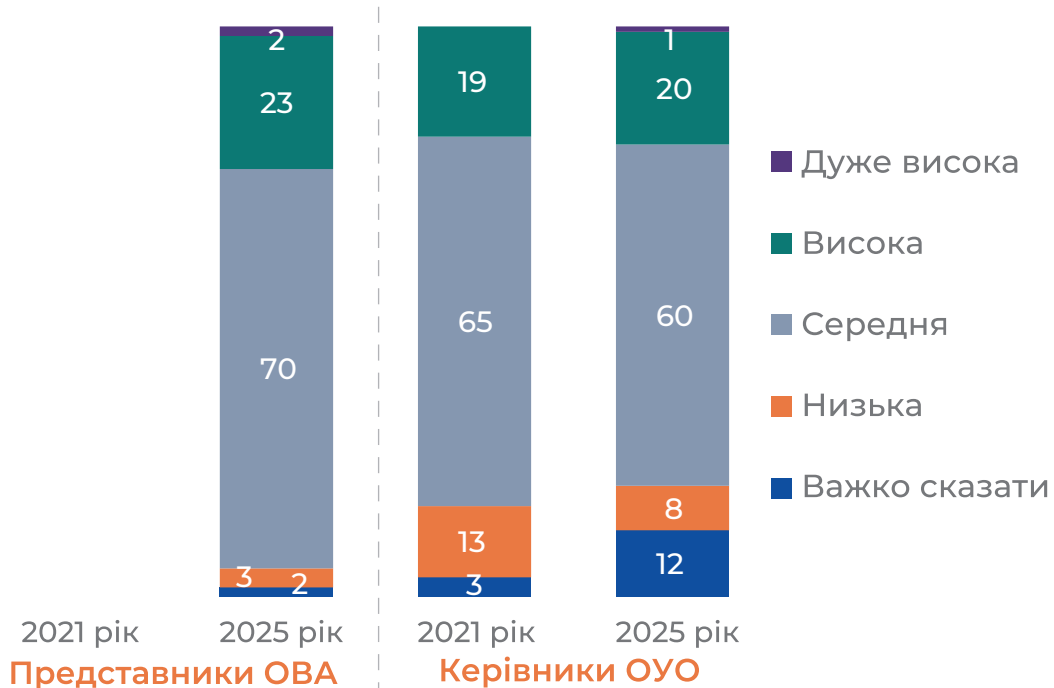
5.2. ОЦІНКА МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В ГРОМАДІ

70% представників ОВА і 60% керівників ОУО «середньо» оцінюють оптимальність мережі закладів освіти. Високо чи дуже високо її оцінюють – відповідно 25% і 21%.

Водночас 96% керівників ОУО стверджують, було проведено аналіз демографічної ситуації під час формування мережі закладів освіти в їхній громаді.

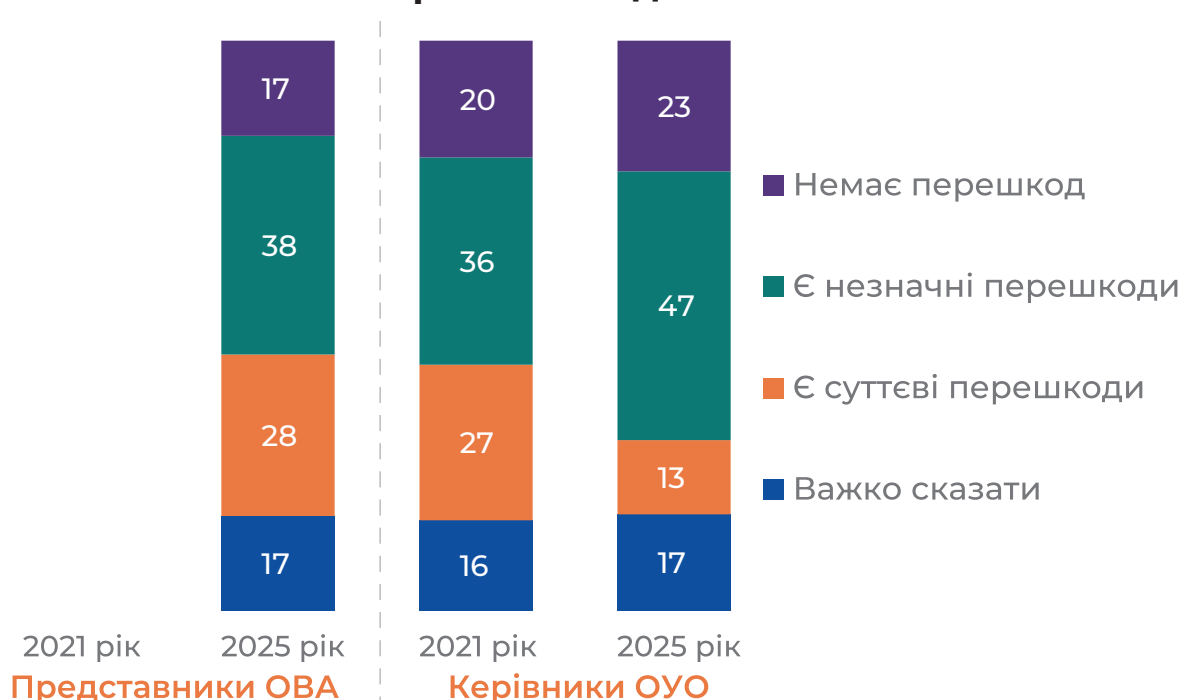
Діаграма 5.2.1.

Оцінка оптимальності мережі закладів освіти в громаді

Діаграма 5.2.2.

Наявність перешкод у формуванні оптимальної мережі закладів освіти

У всіх типах громад – і пілотних, і ні – оцінки стримані. Проте, якщо в пілотних громадах 19% керівників ОУО низько оцінили оптимальність мережі, то в інших громадах пілотних регіонів – 17%, а в непілотних регіонах – 5%.

Водночас 66% представників ОВА і 60% керівників ОУО бачать перешкоди у формуванні оптимальної мережі закладів освіти. Хоча серед керівників ОУО з 2021 року частка тих, хто бачить перешкоди, не змінилася (у 2021 році було 63%), але водночас з 27% до 13% стало менше тих, хто саме зазначає про суттєві перешкоди.

У пілотних громадах з 20% до 35% стало більше тих, хто не бачить перешкод. У непілотних регіонах 20% не бачать перешкод (майже без змін з 2021 року).

Представники ОВА для формування оптимальної мережі потребують насамперед розроблення нормативно-правових актів, збільшення фінансування та консультацій з громадськістю.

Водночас керівники ОУО насамперед наголошують на розробленні нормативно-правових актів і збільшенні фінансування.

Таблиця 5.2.1.

Необхідні заходи для формування оптимальної мережі ЗО

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Представники ОВА	Керівники ОУО
Розроблення нормативно-правових актів (НПА)	53	62
Збільшення фінансування	42	49
Консультації з громадськістю	40	29
Створення моніторингової групи за участю місцевих органів влади й учасників освітнього процесу	25	28
Інформування, навчання учасників освітнього процесу	28	23
Інше	3	6
Важко відповісти	7	4

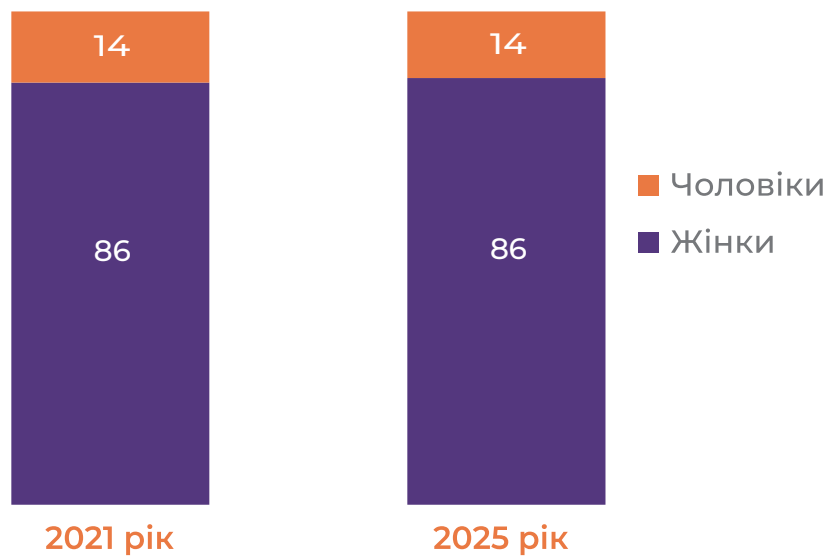
РОЗДІЛ 6. ГЕНДЕР

6.1. СПІВВІДНОШЕННЯ ЧОЛОВІКІВ / ЖІНОК ТА ВЧИТЕЛІВ ДО / ПОНАД 35 РОКІВ

Результати опитування керівників ЗО свідчать, що в середньому 86% педагогічного колективу – жінки, 14% – чоловіки.

Діаграма 6.1.1.

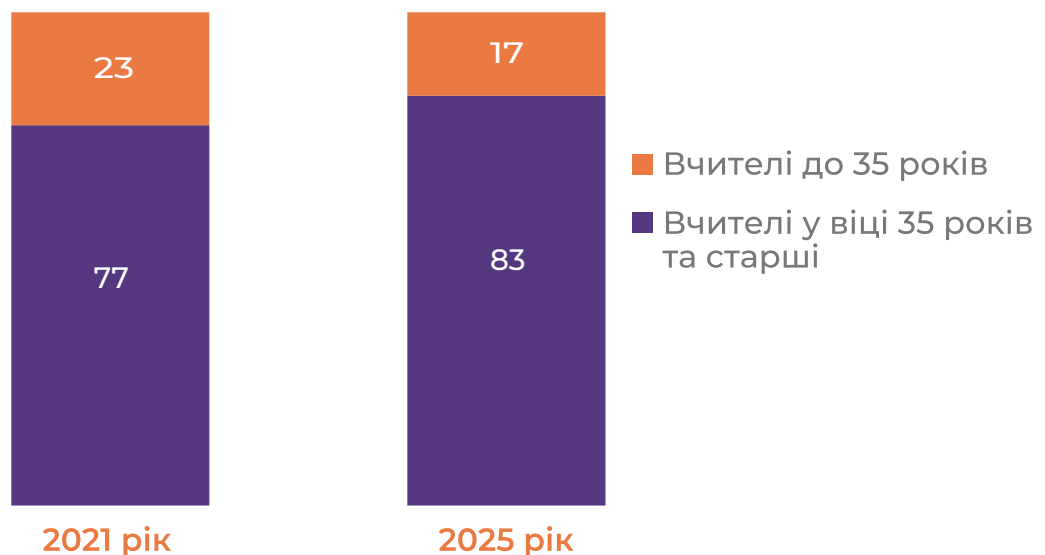
Розподіл педагогічних працівників ЗО за статтю

За словами керівників ЗО, у середньому 83% вчителів – віком 35 років і старші, 17% – до 35 років. Причому з 2021 року частка вчителів віком до 35 років зменшилася з 23% до 17%.

Діаграма 6.1.2.

Розподіл вчителів закладів освіти за віком: до / понад 35 років

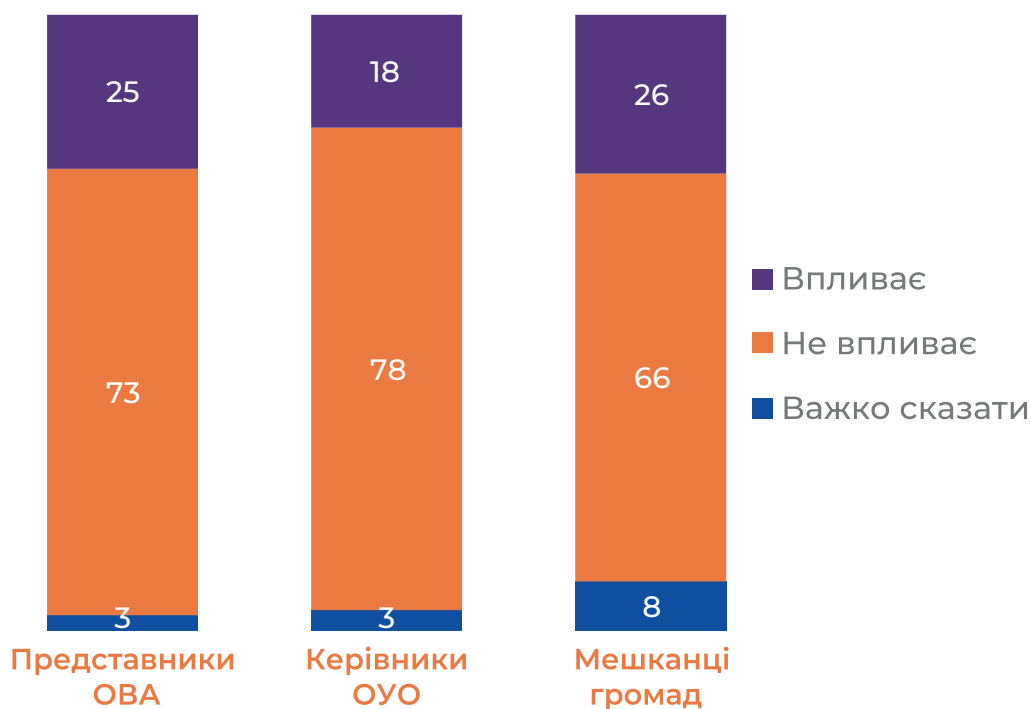
6.2. ВПЛИВ СТАТІ ГОЛОВИ ГРОМАДИ І ДИРЕКТОРА ШКОЛИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ

Меншість, але доволі відчутна, вважає, що стать голови громади впливає на ефективність роботи. Такий, вплив бачать 25% представників ОВА, 18% керівників ОУО і 26% мешканців громад. Мешканцям громад таке запитання ставили й у 2021 році, але змін майже не було.

Серед тих, хто бачить вплив, думки щодо того, хто ж більш ефективний – чоловіки чи жінки – розділилися суттєво (з легкою перевагою на користь чоловіків). Зокрема, серед представників ОВА 60% вважають більш ефективними чоловіків проти 40%, які вважають більш ефективними жінок. Серед керівників ОУО співвідношення 55% до 45% відповідно, серед мешканців громад – 65% до 35% відповідно.

Діаграма 6.2.1.

Чи впливає стать голови громади на ефективність роботи місцевої влади?

Якщо серед керівників ОУО 9% вважають, що стать директора школи впливає на ефективність роботи, то серед учителів – 19%. Водночас в обох випадках серед тих, то бачить вплив, 39% більш ефективними вважають чоловіків, 61% – жінок.

Серед батьків учнів 17% бачать вплив статі на ефективність роботи директора школи (і 37% віддають перевагу чоловікам, 63% – жінкам).

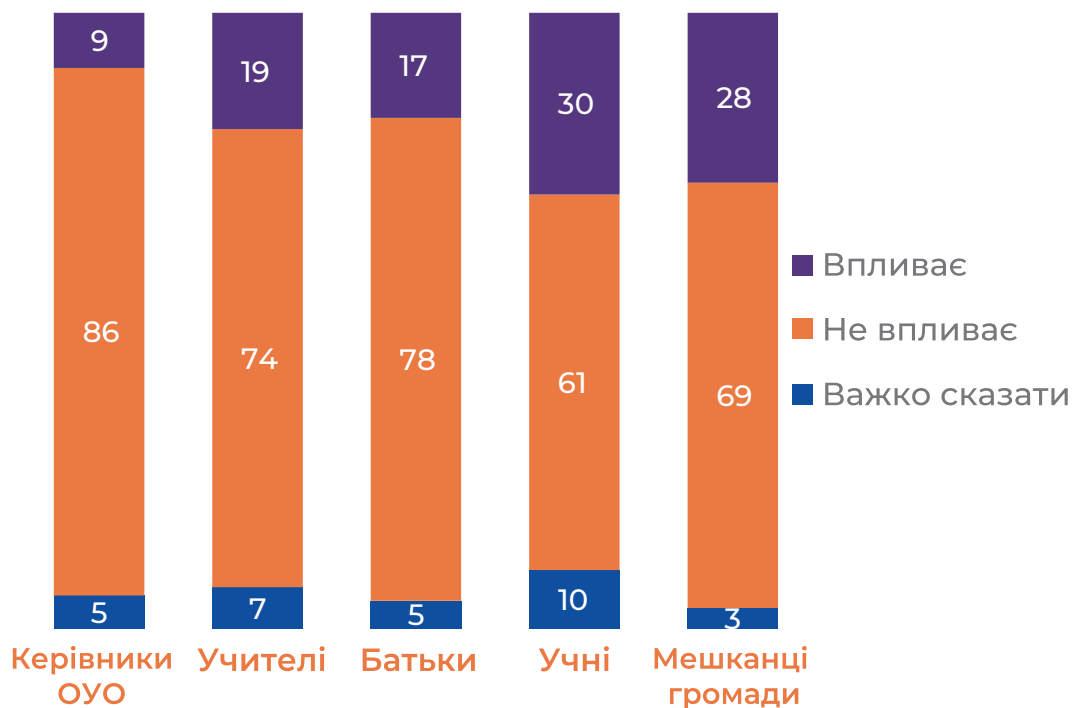
Найбільше ж зазначали про вплив статі учні (30%) і мешканці громад (28%, у 2021 році - 21%).

Серед учнів 49% вважають більш ефективними чоловіків, 51% – жінок. Серед мешканців громад 60% віддають перевагу чоловікам і 40% – жінкам.

Серед учнів-хлопців 35% бачать вплив статі й серед них 62% вважають чоловіків більш ефективними директорами (38% вважають більш ефективними жінок). Серед учнів-дівчат 24% вважають, що стать впливає, і серед них 71% вважають більш ефективними жінок (чоловіків – 29%).

Діаграма 6.2.2.

Чи впливає стать директора на ефективність роботи школи?

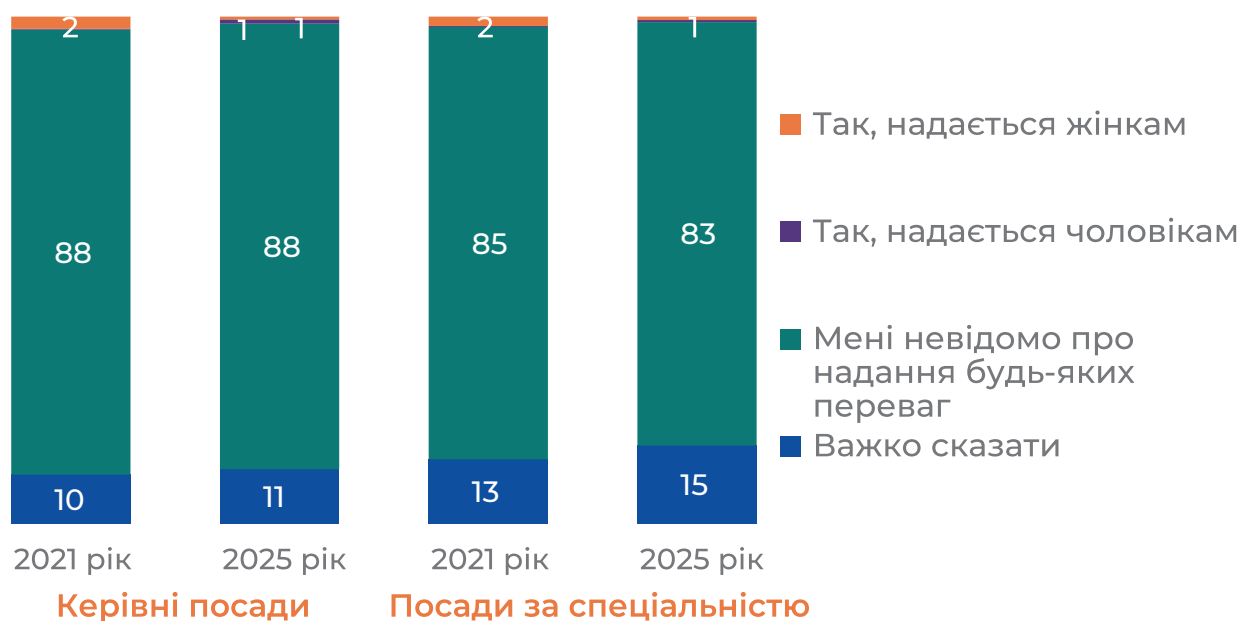

6.3. КОМУ, НА ДУМКУ ВЧИТЕЛІВ, В ШКОЛІ ВІДДАЮТЬ ПЕРЕВАГУ В ПРИЗНАЧЕННІ НА КЕРІВНІ ПОСАДИ ТА НА ПОСАДИ В МЕЖАХ СПЕЦІАЛЬНОСТІ?

Майже всі учителі вказали, що в школі не надають перевагу за статтю для керівних посад та посад в межах спеціальності (лише 1% зазначили про такі випадки).

Діаграма 6.3.1.

Перевага жінкам або чоловікам під час відбору на посади

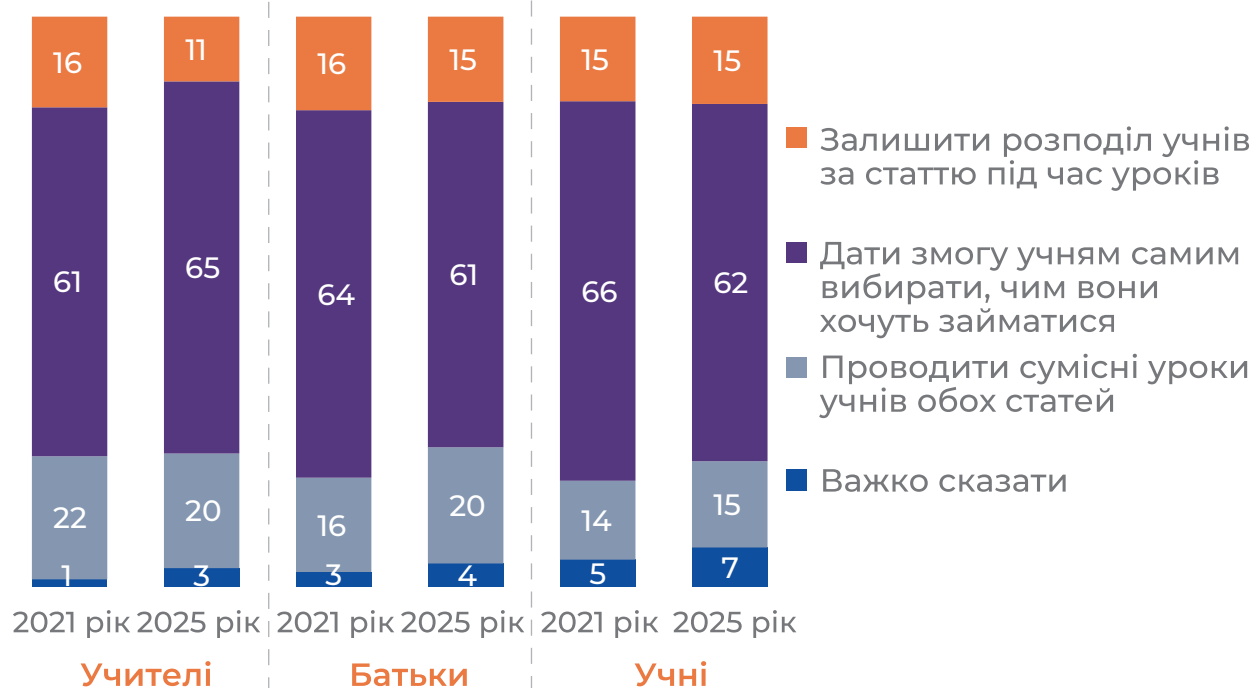
6.4. ЯК РОЗПОДІЛЕНІ УЧНІ ЗА СТАТТЮ ПІД ЧАС УРОКІВ ТА З КИМ ЛЕГШЕ ПРАЦЮВАТИ ВЧИТЕЛЯМ

Про наявність розподілу учнів за статтю говорять 46% учителів (у 2021 році – 43%), 42% серед батьків (у 2021 році – 47%) і 51% серед учнів (у 2021 році – 61%). Водночас значно частіше про наявність такого розподілу зазначали респонденти в містах, ніж у селах. Зокрема, серед респондентів у містах 59% зазначило про такий розподіл, у селах – 32%.

На запитання, чи варто зберігати розподіл учнів за статтю під час уроків більшість серед усіх респондентів – 65% серед учителів, 61% серед батьків і 62% серед учнів – вважає, що учням треба дати можливість обирати, що вони хочуть вивчати. Вважають, що все треба залишити, як є – 11–15%, а 15–20% надають перевагу сумісним урокам. Порівняно з 2021 роком істотних змін не відбулося.

Діаграма 6.4.1.

Доцільність розподілу учнів за статтю під час уроків

Для 95% учителів немає значення, з ким легше проводити уроки – з хлопчиками чи дівчатками (лише 4% зазначили стать, з ким легше працювати).

6.5. ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ, БУЛІНГ

Найбільше респондентів – 89–97% серед учителів і 71–89% серед батьків – згодні, що вчителі приділяють увагу учням незалежно від статі, що в школі є чіткі правила проти булінгу, що всі охочі незалежно від статі беруть участь у шкільних заходах і що в школі є правила протидії гендерній дискримінації (проте цьому більш впевнені в цьому вчителі, ніж батьки). Невелика частка респондентів була незгодна з цими твердженнями.

Таблиця 6.5.1.

Наявність у школі гендерних стереотипів, булінгу

% у стовпчику	Учителі		Батьки	
	2021	2025	2021	2025
Вчителі приділяють однакову увагу всім учням, незалежно від їхньої статі				
Цілком погоджуюсь	---	73	---	56
Погоджуюсь	---	24	---	30
Наскільки погоджуюсь, настільки й ні	---	0	---	5
Не погоджуюсь	---	2	---	4
Важко сказати	---	2	---	4
У школі є чіткі правила щодо протидії булінгу				
Цілком погоджуюсь	---	69	---	41
Погоджуюсь	---	26	---	39
Наскільки погоджуюсь, настільки й ні	---	3	---	7
Не погоджуюсь	---	0	---	3
Важко сказати	---	1	---	9
Всі охочі беруть участь у шкільних заходах та проєктах незалежно від статі				
Цілком погоджуюсь	79	60	64	59
Погоджуюсь	12	30	21	31
Наскільки погоджуюсь, настільки й ні	2	4	4	4
Не погоджуюсь	2	3	3	2

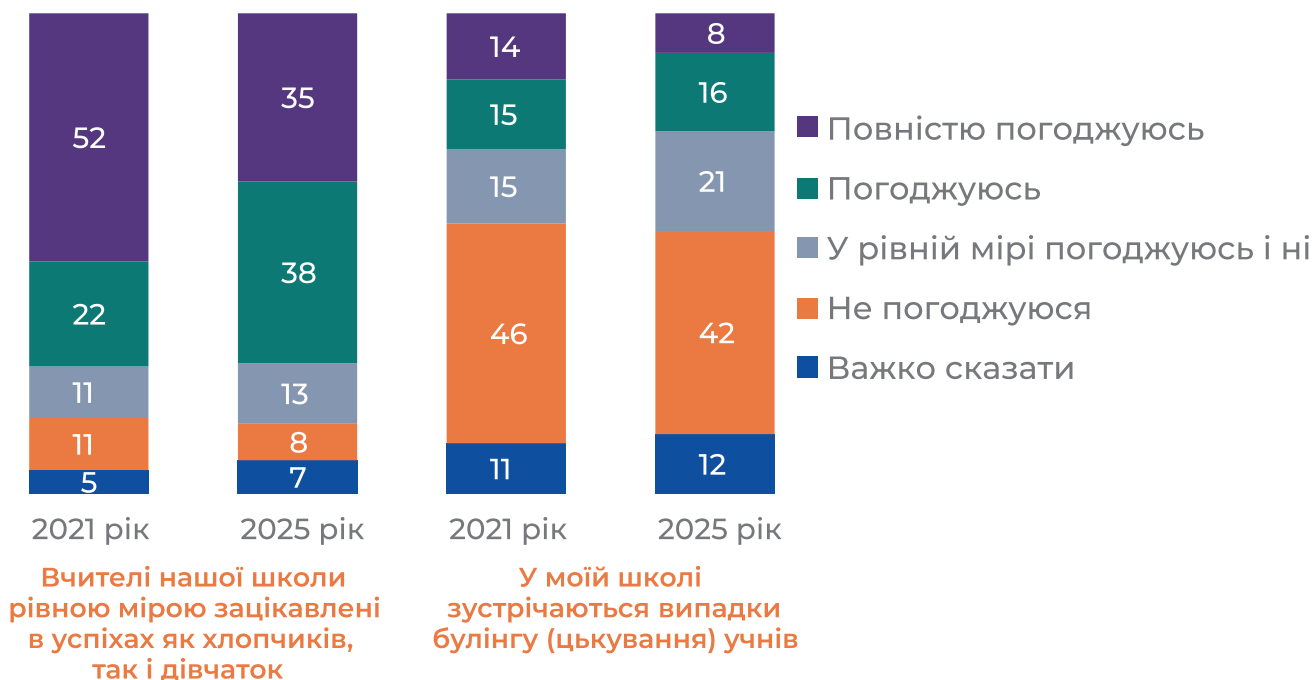
% у стовпчику	Учителі		Батьки	
	2021	2025	2021	2025
Важко сказати	4	3	7	5
У школі є чіткі правила щодо протидії гендерній дискримінації				
Цілком погоджуюсь	---	58	---	33
Погоджуюсь	---	31	---	38
Наскільки погоджуюсь, настільки й ні	---	2	---	6
Не погоджуюсь	---	1	---	2
Важко сказати	---	7	---	21
Є переважно чоловічі та переважно жіночі професії				
Цілком погоджуюсь	5	2	15	6
Погоджуюсь	12	14	18	16
Наскільки погоджуюсь, настільки й ні	16	17	15	20
Не погоджуюсь	62	63	46	54
Важко сказати	5	4	6	5
У навчальних матеріалах і підручниках часто трапляються гендерні стереотипи				
Цілком погоджуюсь	---	6	---	3
Погоджуюсь	---	9	---	12
Наскільки погоджуюсь, настільки й ні	---	13	---	16
Не погоджуюсь	---	54	---	36
Важко сказати	---	19	---	33

Водночас доцільно звернути увагу на те, що 16% учителів (у 2021 році – 17%) і 22% батьків (у 2021 році – 33%) згодні, що є переважно чоловічі / жіночі професії.

У пілотних громадах серед учителів менше тих, хто згоден, що є чоловічі / жіночі професії – 7% проти 18% в інших громадах пілотних регіонів і 17% в непілотних регіонах. Причому в пілотних громадах відбулося зниження з 16% у 2021 році. А в інших громадах майже без змін з 2021 року.

Діаграма 6.5.1.

Наявність у закладі освіти гендерних стереотипів / булінгу, на думку учнів

Серед учнів переважна більшість (73%, у 2021 році – 74%) згодні, що вчителі школи рівною мірою зацікавлені в успіхах хлопців і дівчат. Утім, повністю згодні з цим – 35%, причому показник знизився з 52% у 2021 році.

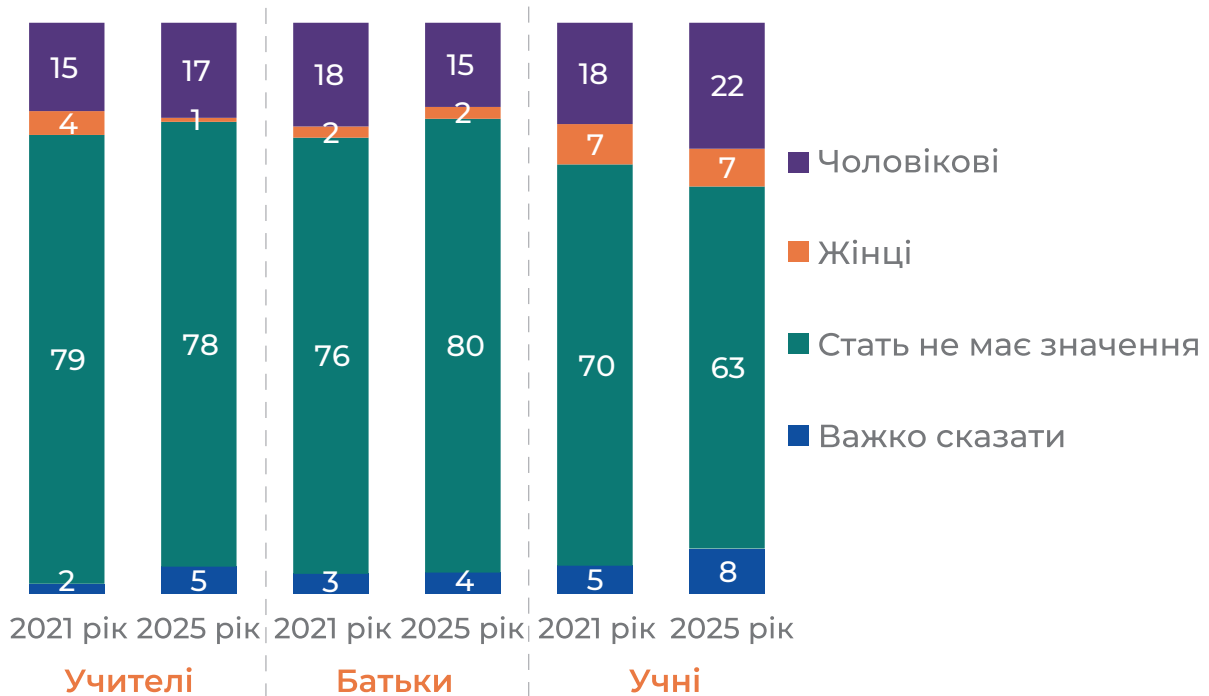
На запитання щодо булінгу 24% згодні, що в школі трапляються такі випадки. Показник знизився з 29% у 2021 році і, зокрема, з 14% до 8% стало менше тих, хто цілком згоден із цим.

6.6. КОМУ ЛЕГШЕ ЗРОБИТИ КАР'ЄРУ В СУСПІЛЬСТВІ І КОМУ БІЛЬШЕ ПОТРІБНО ОТРИМАТИ ВИЩУ ОСВІТУ?

78% учителів, 80% батьків і 63% учнів вважають, що стать не впливає на те, кому легше зробити кар'єру в суспільстві. Водночас 18% учителів, 17% батьків і 29% учнів вважають, що стать має вплив, а чоловікам легше будувати кар'єру, ніж жінкам.

Діаграма 6.6.1.

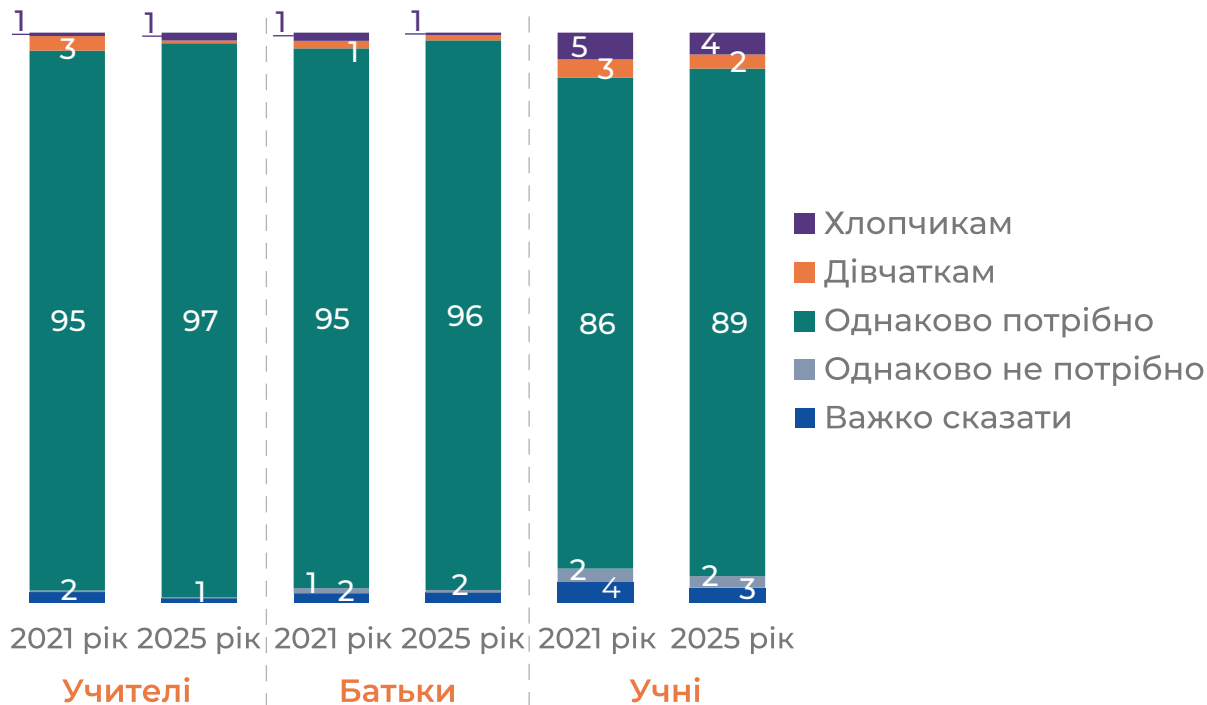
Особам якої статі легше зробити кар'єру в українському суспільстві?

Майже всі вчителі (97%), батьки (96%) й учні (89%) вважають, що вища освіта потрібна і хлопчикам, і дівчаткам.

Діаграма 6.6.2.

Особам якої статі більше потрібно здобути вищу освіту?

РОЗДІЛ 7. ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

7.1. ЩО ОЗНАЧАЄ ДЕМОКРАТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ТА ЧИ МОЖЛИВО ЦЬОМУ НАВЧИТИ?

Насамперед «демократичне управління освітою» асоціюється із рівною участю всіх учасників освітнього процесу під час ухвалення рішень. Про це зазначили 78% керівників ОУО, 89% керівників ЗО, 91% учителів і 74% батьків. На умовно другому місці – повна автономія закладів (особливо на ній акцент роблять керівники ЗО і вчителі).

Водночас 72% керівників ОУО (у 2021 році – 76%) і 78% керівників ЗО (у 2021 році – 84%) вважають, що можна навчити демократичному стилю управління освітою.

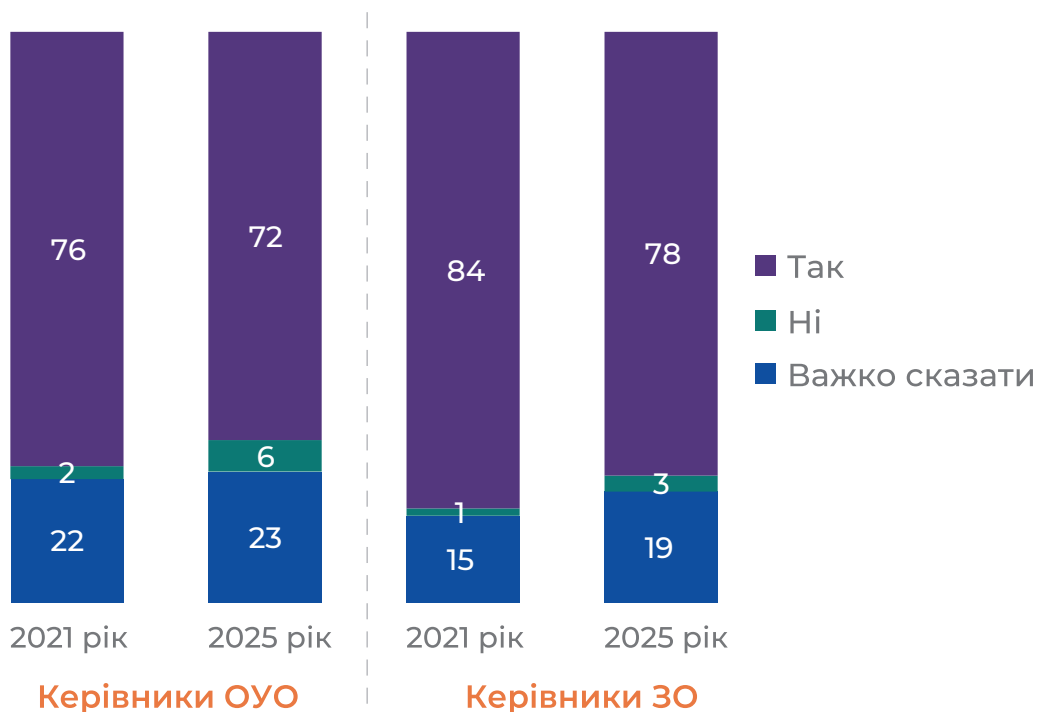
Таблиця 7.1.1.

Розуміння респондентами твердження «демократичне управління освітою»

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО	Керівники ОУО	Керівники ЗО	Учителі	Батьки
Забезпечувати рівну участь усіх учасників освітнього процесу у прийнятті рішень	78	89	91	74
Надавати повну автономію закладам освіти (освітню, кадрову, фінансову, організаційну)	49	70	69	37
Створювати умови для розвитку органів громадського самоврядування	35	56	44	35
Створювати механізми контролю та оцінювання управлінських рішень з боку громадськості та батьків	36	42	27	26
Інше	3	0	0	0
Важко відповісти	8	2	3	11

Діаграма 7.1.1.

Можливість навчити демократичному стилю управління освітою

Насамперед відповідальність за те, щоб заклад освіти був демократичним, покладається на директорів. Водночас значна частина респондентів бачить й інших учасників відповідальними. Зокрема, серед учителів 76% усвідомлюють, що педагогічний колектив також відповідальний за те, щоб заклад був демократичним.

Таблиця 7.1.2.

Хто має відповідати за те, щоб ЗО був демократичним

% у стовпчику	Упорядковано за керівниками ЗО		
	Керівники ОУО	Керівники ЗО	Учителі
Директор закладу освіти	90	93	84
Педагогічний колектив	56	73	76
Батьківський комітет	34	66	47
Учнівське самоврядування	33	63	48
ОМС / орган управління освітою	68	62	37
Важко відповісти	6	4	8

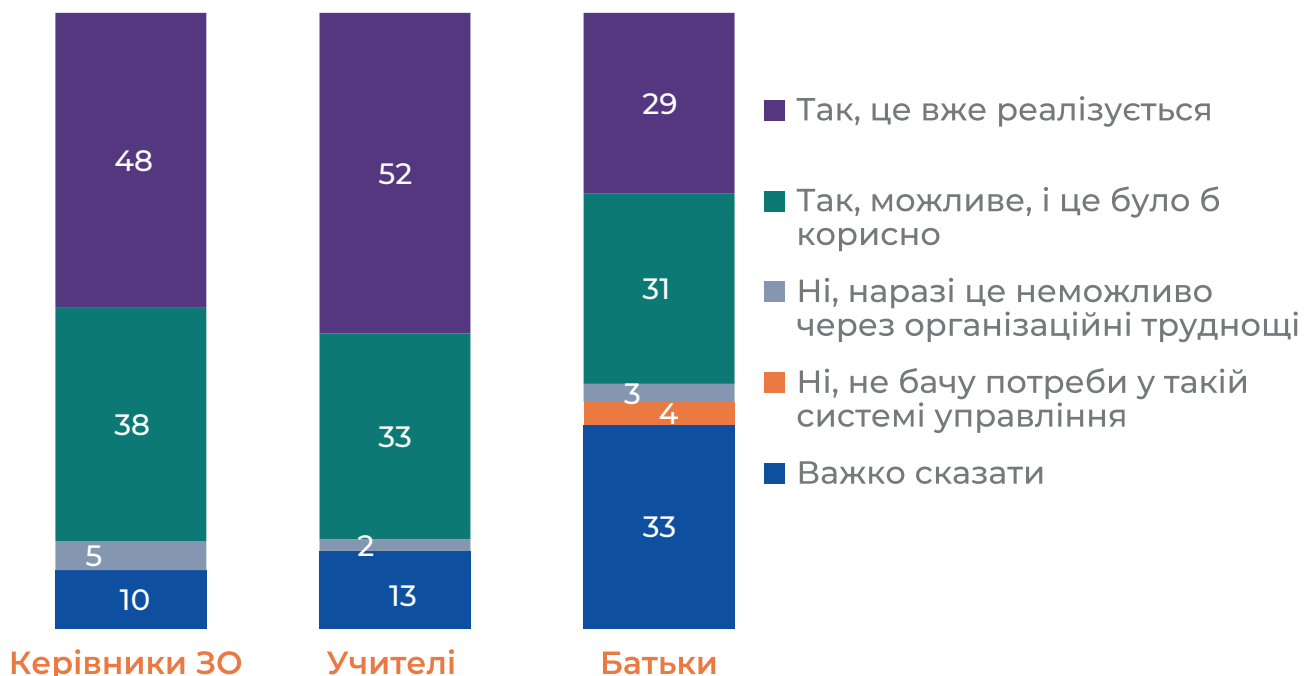
7.2. ДЕМОКРАТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Половина керівників ЗО (48%) стверджують, що в їхньому закладі вже реалізується демократичне управління, ще 38% зазначило, що це було би можливим і корисним. Подібні відповіді й серед учителів.

Водночас серед батьків 29% зазначили, що в їхньому закладі реалізується демократичне управління і ще 31% вважають це можливим / корисним. Треба враховувати, що третина батьків (33%) не має інформації про це і не змогли відповісти на запитання.

Діаграма 7.2.1.

Оцінка можливості запровадження демократичного управління у своєму закладі освіти

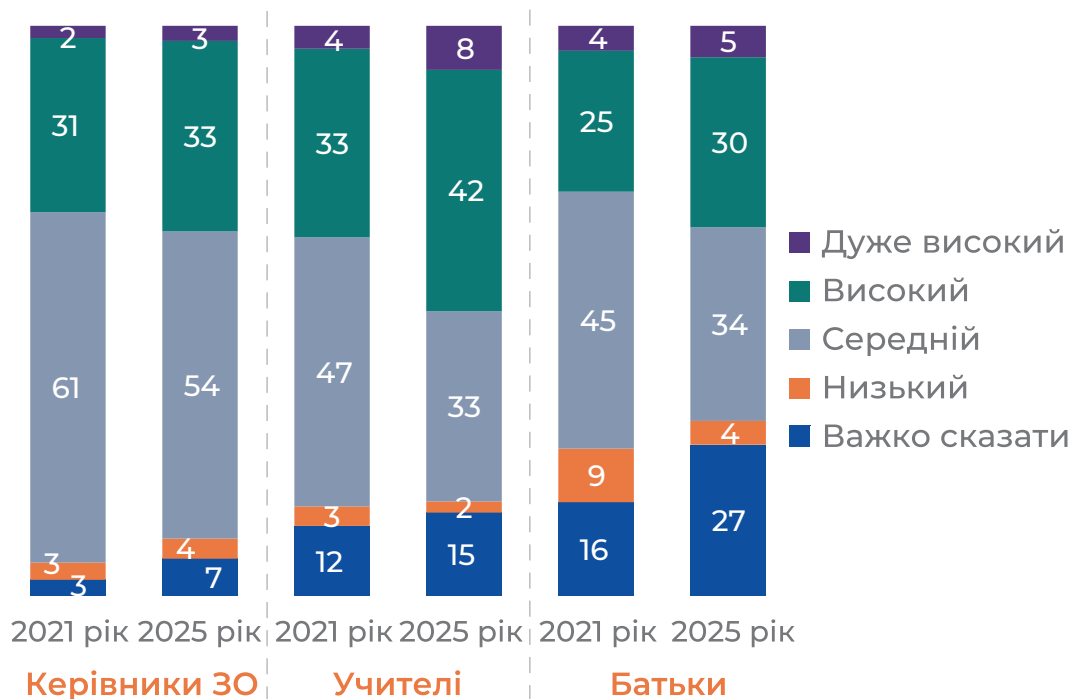
У пілотних громадах 63% керівників ЗО зазначають про реалізацію демократичного управління. У непілотних регіонах – 47%. Проте серед учителів відмінностей майже немає – 46% у пілотних громадах вважають, що у них реалізується демократичне управління проти 53% у непілотних регіонах. А серед батьків узагалі в пілотних регіонах показник нижчий – 18% проти 31%.

Однак поточний рівень розвитку демократичного врядування в школі вважають високим / дуже високим 36% керівників ЗО (у 2021 році – 33%), 50% учителів (у 2021 році – 37%) та 35% батьків (у 2021 році – 35%). Решта найчастіше оцінювали його «середньо» (і мало хто оцінив, як низький рівень).

За словами 35% учнів у їхньому закладі освіти управління є демократичним / дуже демократичним. Ще 38% вважають управління в чомусь демократичним, у чомусь – ні. Лише 7% вважають управління недемократичним.

Діаграма 7.2.2.

Поточний рівень розвитку демократичного врядування у своєму закладі

Діаграма 7.2.3.

Наскільки, на думку учнів, управління в закладі освіти є демократичним

Інше запитання для учнів стосувалося аспектів демократичного врядування, присутніх у школі. Зокрема, 77% учнів відзначають наявність загальнодоступного майданчика для обговорення питань шкільного життя, а 72% – наявності шкільного врядування (ці два показники не змінилися порівняно з 2021 роком). Водночас частка учнів, які вказують на наявність конкурентних виборів лідерів учнівського самоврядування, дещо знизилася – з 64% у 2021 році до 60% у 2025-му. При цьому, 53% учнів зазначають, що в школі є планування розвитку закладу (у 2021 році – 49%); регулярні опитування учнів – 49% (у 2021 році – 47%); наявність скриньок для збору думок – 32% (у 2021 році – 36%).

Діаграма 7.2.4.

Що з переліченого, за твердженням учнів, є в їхній школі

Щодо дотримання прав абсолютна більшість учнів зазначила, що в їхньому закладі освіти дотримуються основних прав – на безпеку й захист, на рівний доступ до освіти, на охорону здоров'я, на особисту свободу, на свободу слова, на справедливе оцінювання (76–88% вважають, що цих прав дотримуються; у 2021 році показники були приблизно такими ж).

Водночас зафіксовано позитивну динаміку щодо дотримання вимог академічної доброчесності: у 2025 році про це зазначили 69% учнів, тоді як у 2021 році таких було 59%.

Натомість право на вибір навчальних предметів залишається найменш реалізованим з точки зору учнів: лише 38% погоджуються, що це право дійсно забезпечено, хоча й цей показник дещо зріс порівняно з 35% у 2021 році.

Діаграма 7.2.5.

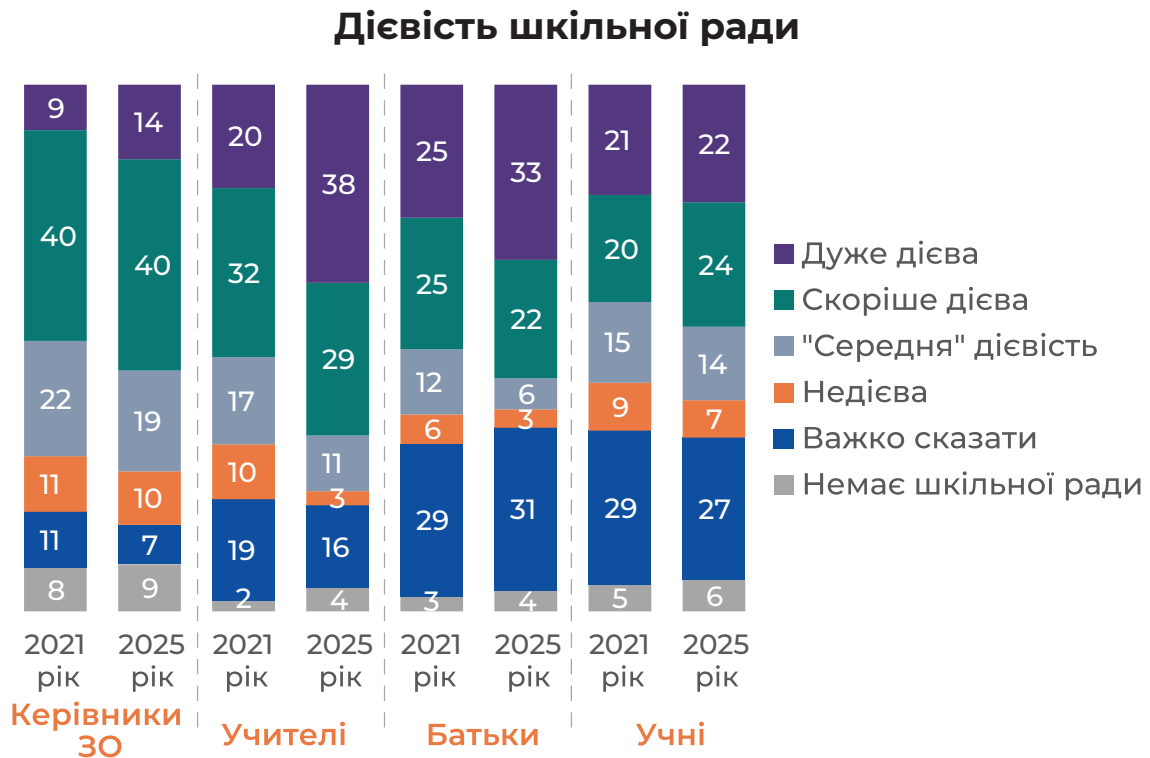
Дотримання прав учнів у школі (учні)

7.3. ШКІЛЬНА РАДА ТА ОРГАНИ БАТЬКІВСЬКОГО Й УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

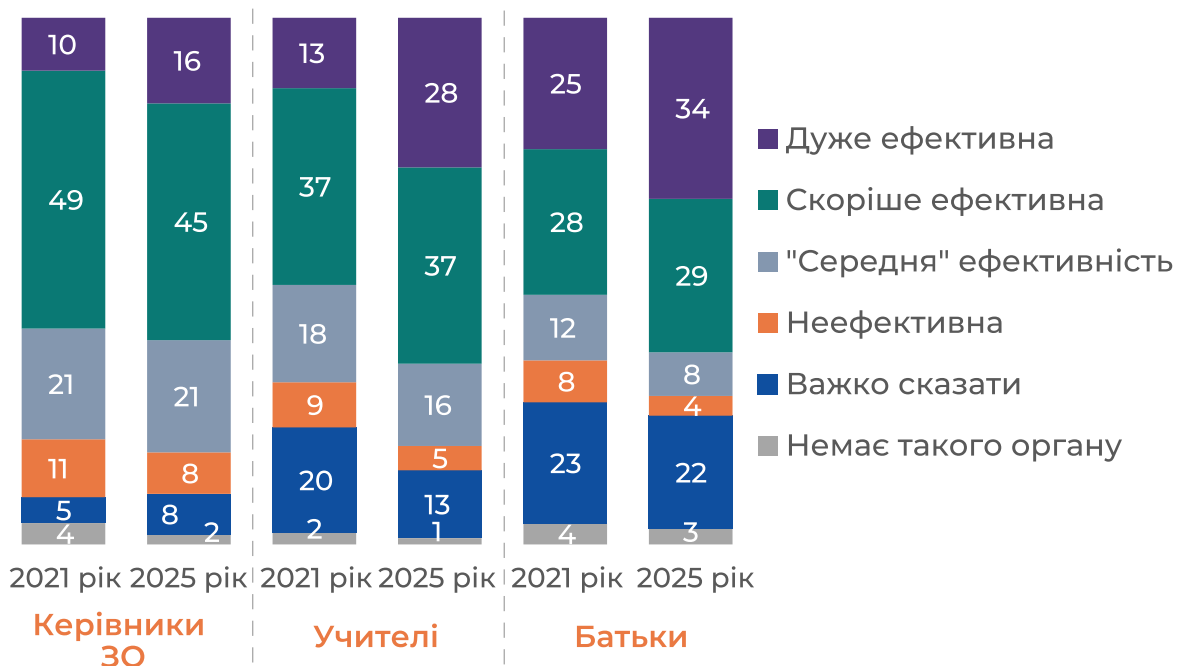
Оцінка дієвості шкільної ради демонструє позитивну динаміку серед основних учасників освітнього процесу. Зокрема, 54% керівників ЗО вважають шкільну раду дієвою (порівняно з 49% у 2021 році), серед учителів таких уже 67% (проти 52% у 2021 році). Серед батьків про дієвість шкільної ради зазначило 55% (у 2021 році – 50%), а серед учнів – 46%.

Діаграма 7.3.1.

Діаграма 7.3.2.

Ефективність діяльності батьківського самоврядування

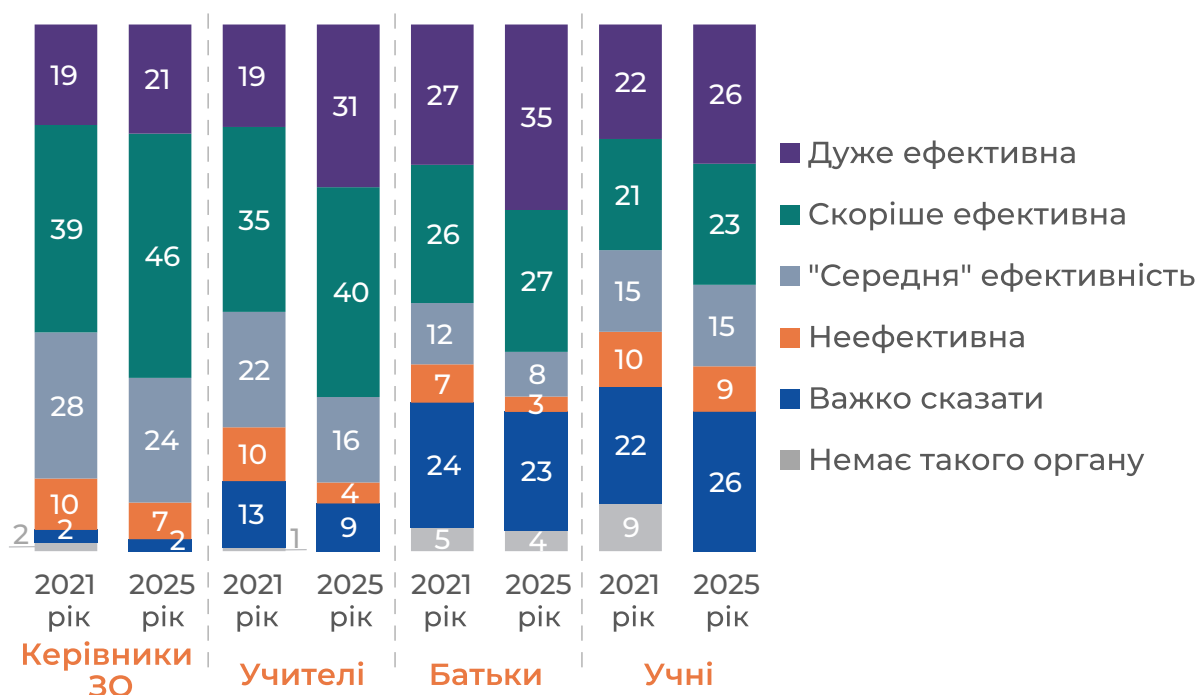
Водночас решта респондентів переважно оцінюють діяльність шкільної ради як «середню» або не можуть визначитися з оцінкою. Зокрема, 31% батьків і 27% учнів зазначили, що не мали достатньої інформації, щоб дати оцінку.

Окрім того, респонденти радше позитивно оцінюють ефективність батьківського самоврядування. Серед керівників ЗО таких 61% (у 2021 році – 59%), серед учителів – 65% (у 2021 році – 50%), серед батьків – 53% (у 2021 році – стільки ж). Решта переважно «середньо» оцінюють або не визначилися зі своєю думкою (і мало хто вважає, що діяльність неефективна).

Подібні оцінки стосуються й ефективності діяльності учнівського самоврядування.

Діаграма 7.3.3.

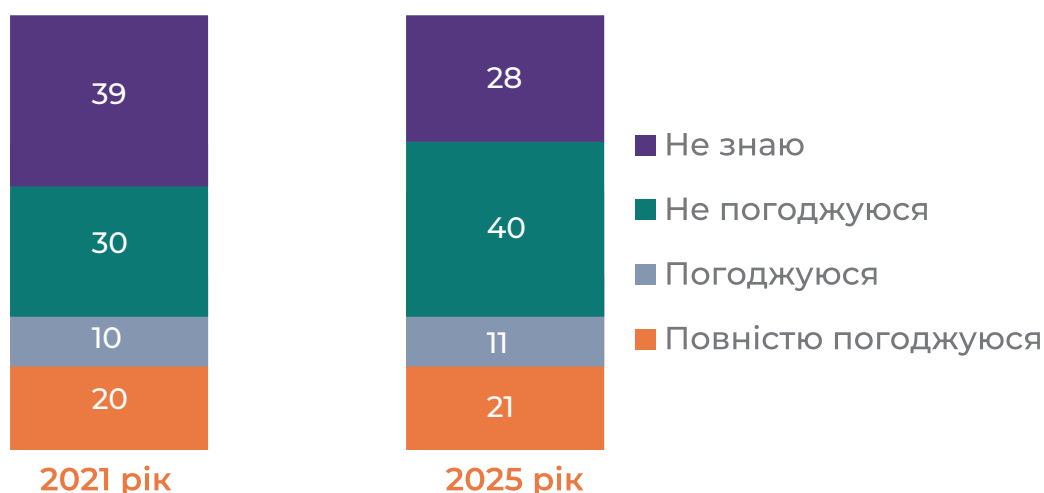
Ефективність діяльності учнівського самоврядування

Серед учнів 68% респондентів висловили згоду з тим, що в школі наявне дієве учнівське самоврядування. Хоча з них цілком згодні – 28%.

Діаграма 7.3.4.

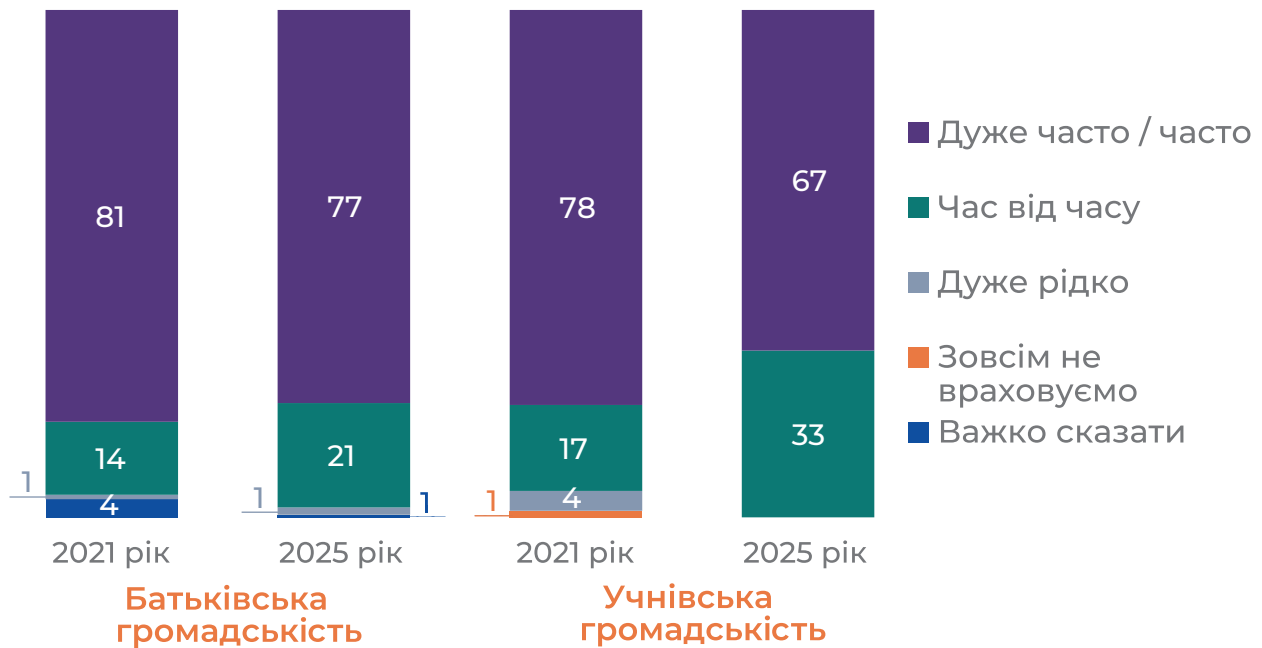
Ставлення учнів до твердження «У школі наявне дієве учнівське самоврядування»

Абсолютна більшість керівників ЗО (77%, у 2021 році – 81%) стверджують, що вони дуже часто / часто дослухаються до батьківської громадськості. Дослухаються до учнівської громадськості – 67% (у 2021 році – 78%).

Діаграма 7.3.5.

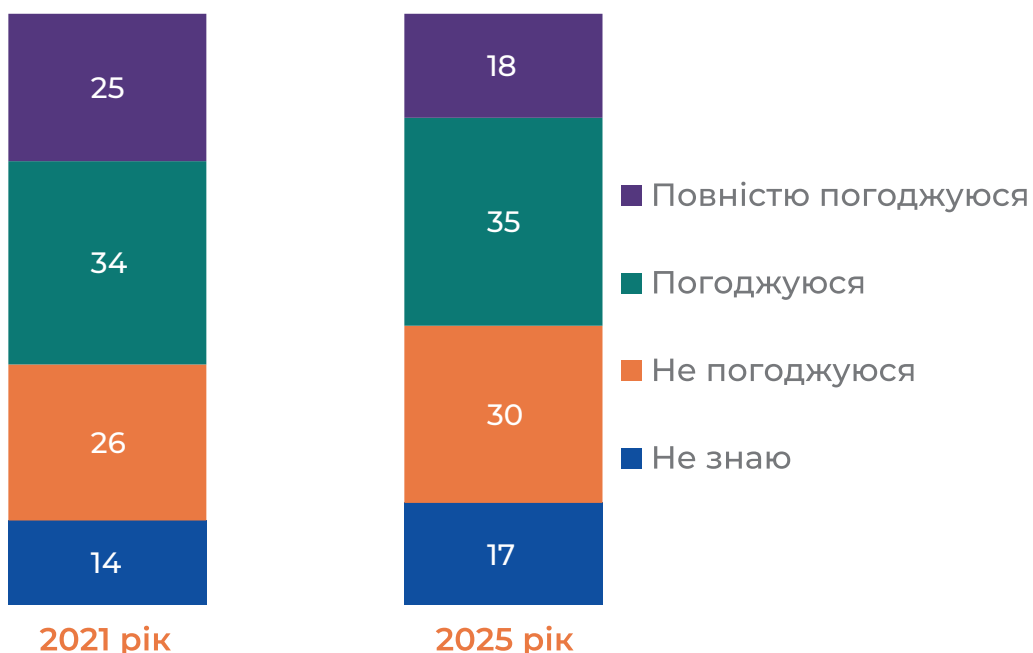
Враховання керівниками ЗО пропозицій громадськості

53% учнів згодні, що вони є активними учасниками учнівського самоврядування, хоча з них цілком згодні – 18% (у 2021 році загалом 59% були згодні, а 25% були цілком згодні).

Діаграма 7.3.6.

Ставлення учнів до твердження «Я активний учасник учнівського самоврядування»

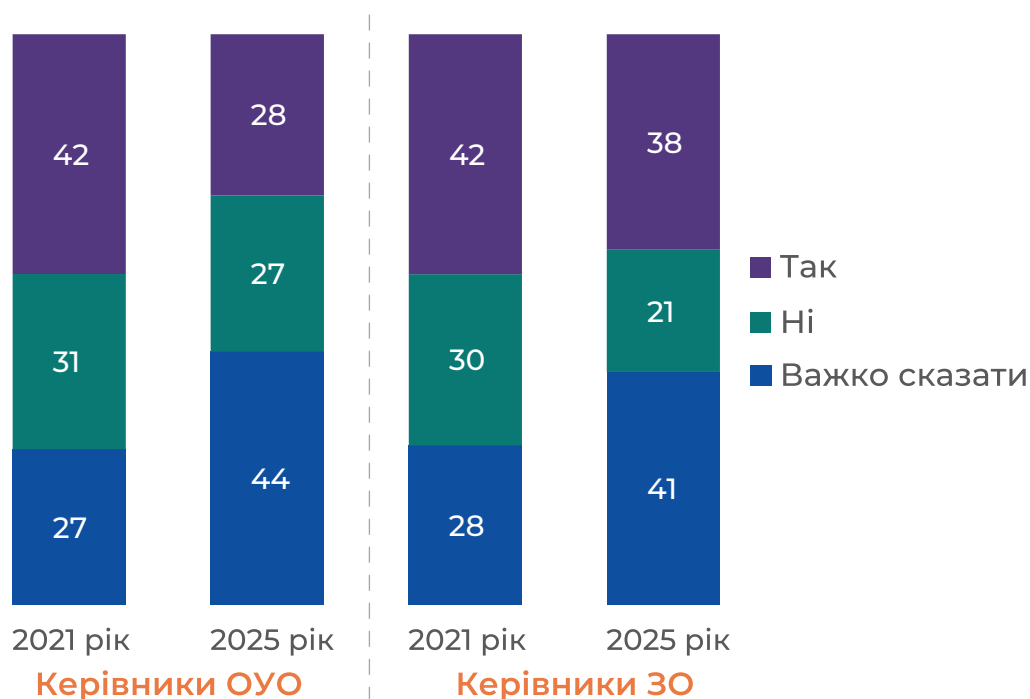

7.4. ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОЄКТІВ, ГРОМАДСЬКОГО БЮДЖЕТУ, НАЯВНІСТЬ КОНСУЛЬТАЦІЙНО-ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ

Про практику впровадження громадського бюджету зазначили 28% керівників ОУО і 38% керівників ЗО. У 2021 році показники були вищі, але з 2021 року насамперед зросла частка тих, хто не мав відповідної інформації / не міг відповісти.

Діаграма 7.4.1.

Наявність в громаді громадського бюджету

68% керівників ЗО стверджують, що в громаді були громадські проєкти, спрямовані на реалізацію ініціатив у сфері освіти (у 2021 році – 60%).

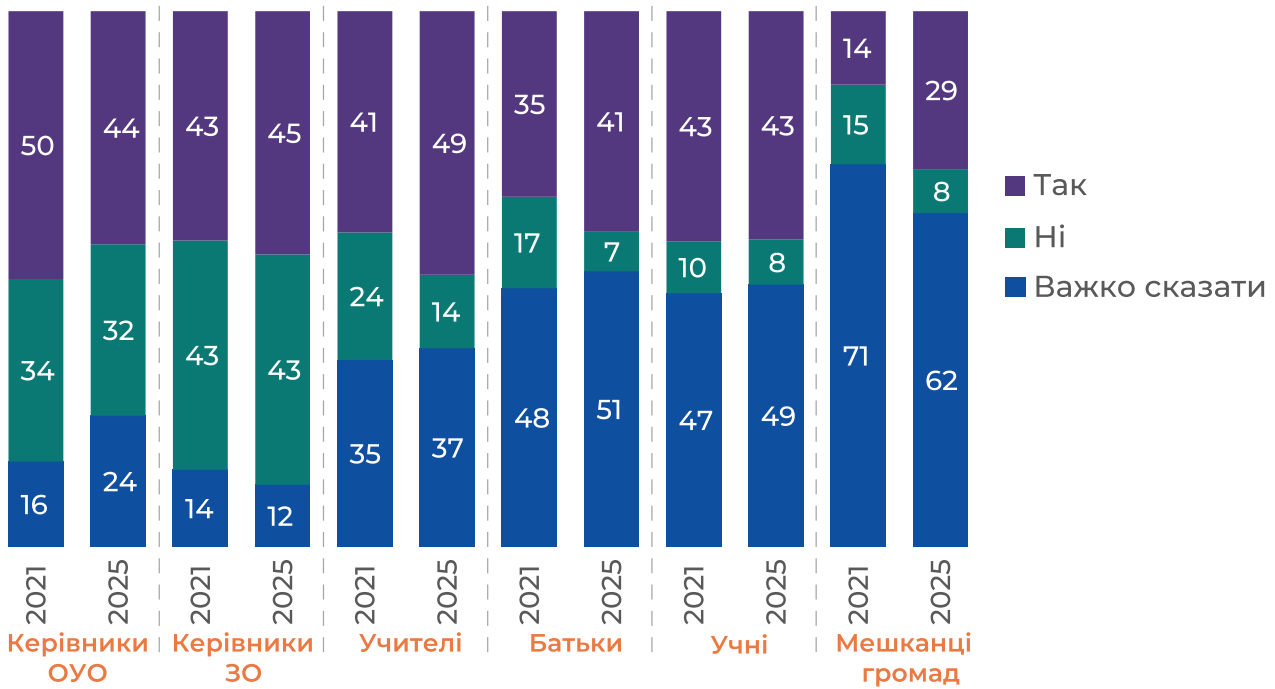
На загальне запитання про те, хто може ініціювати громадські проєкти в громаді, 66% керівників ОУО назвали дорослих мешканців (у 2021 році – 85%) і лише 20% назвали дітей (у 2021 році – 39%).

Серед аудиторій, які залучені до освітнього процесу, близько половини знають про громадські проєкти, ініційовані школярами. Проте серед мешканців громад про такі проєкти знають 29% (цей показник зріс з 14% у 2021 році).

Керівники ОУО і ЗО у пілотних регіонах частіше зазначали про громадський бюджет загалом і проекти школярів зокрема. Проте на рівні вчителів, батьків, учнів і мешканців громад такі відмінності були значно менш помітні.

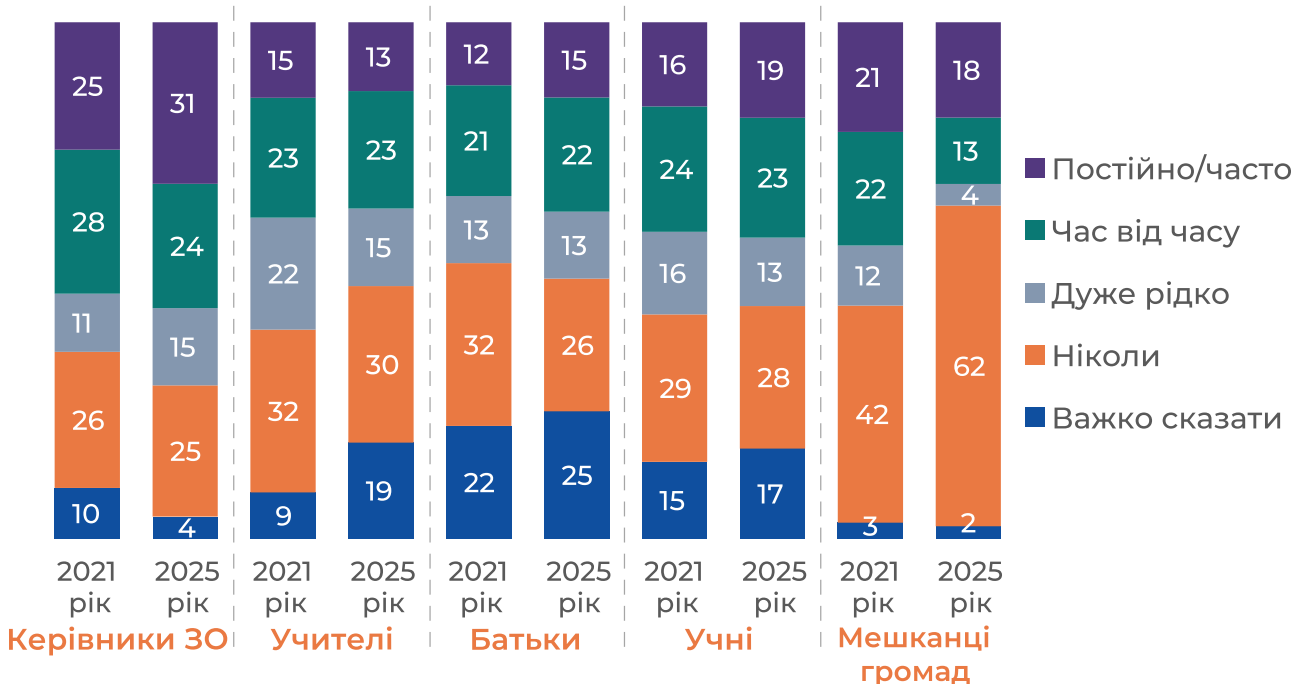
Діаграма 7.4.2.

Наявність в громаді проєктів, ініційованих учнями

Діаграма 7.4.3.

Участь респондентів у підготовці та реалізації проєктів, ініційованих школярами протягом останніх 3-ох років

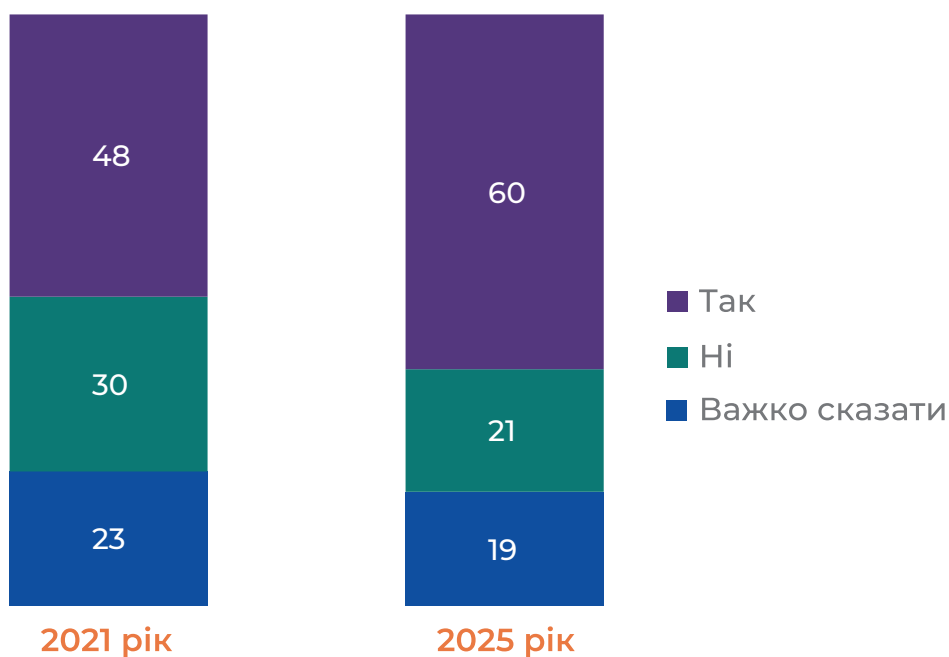

Серед керівників ЗО 55% час від часу або часто брали участь в проєктах, ініційованих школярами. Серед учителів таких 36%, серед батьків – 37%, серед учнів – 42%, серед мешканців громад – 33%.

60% керівників ОУО стверджують, що в них функціонують консультаційно-дорадчі органи (зростання з 48% у 2021 році).

Діаграма 7.4.4.

Наявність консультаційно-дорадчих органів при ОМС (керівники ОУО)

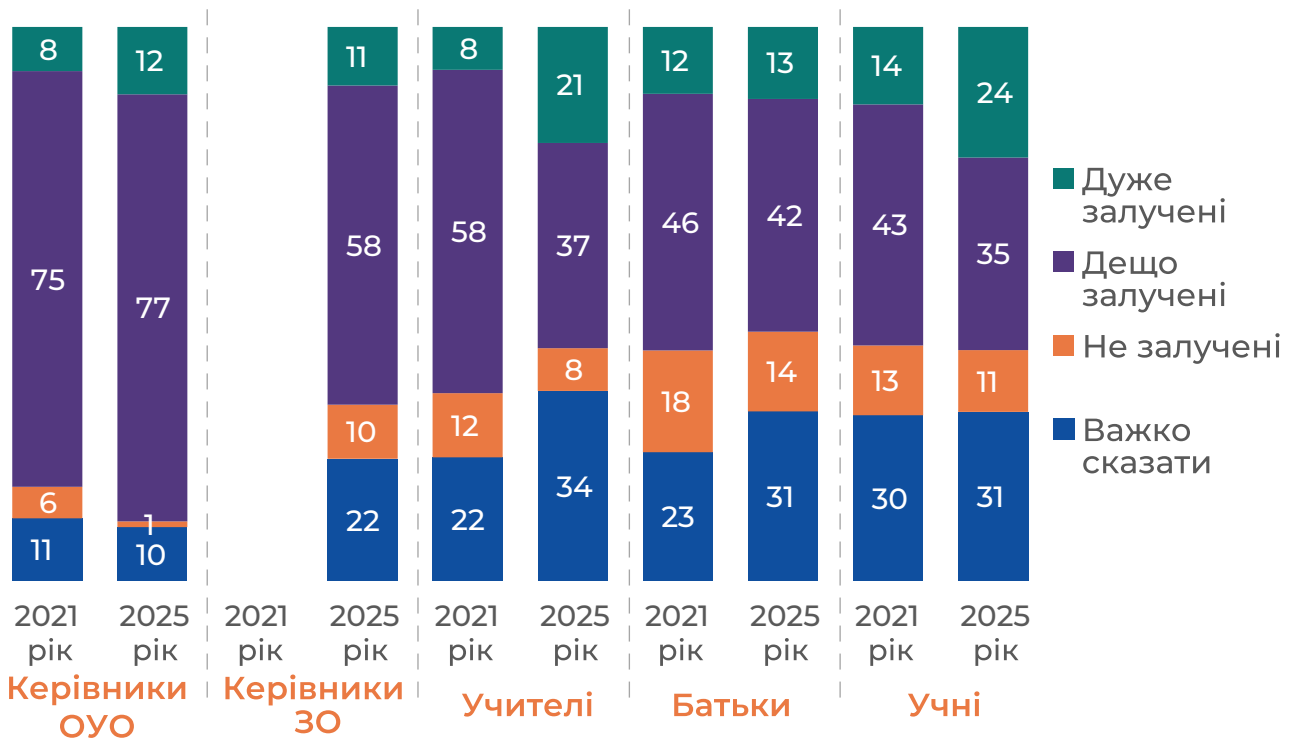

7.5. ЗАЛУЧЕННЯ ДО УХВАЛЕННЯ ВАЖЛИВИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ОСВІТИ

Серед керівників ОУО 89% (проти 83% у 2021 році) вважають, що громадськість принаймні певною мірою залучена до ухвалення рішень у сфері освіти, хоча переважна більшість із них визнають, що йдеться саме про часткове залучення. Водночас оцінки з боку керівників ЗО, учителів, батьків та учнів є більш стриманими – від 55% до 69% погоджуються з наявністю громадської участі. Такі стримані оцінки зумовлені переважно високою часткою респондентів, які не мають достатньо інформації або не змогли визначитися з власною думкою – таких від чверті до третини в кожній із цих груп.

Діаграма 7.5.1.

Оцінка залучення громадськості до прийняття важливих рішень у сфері освіти

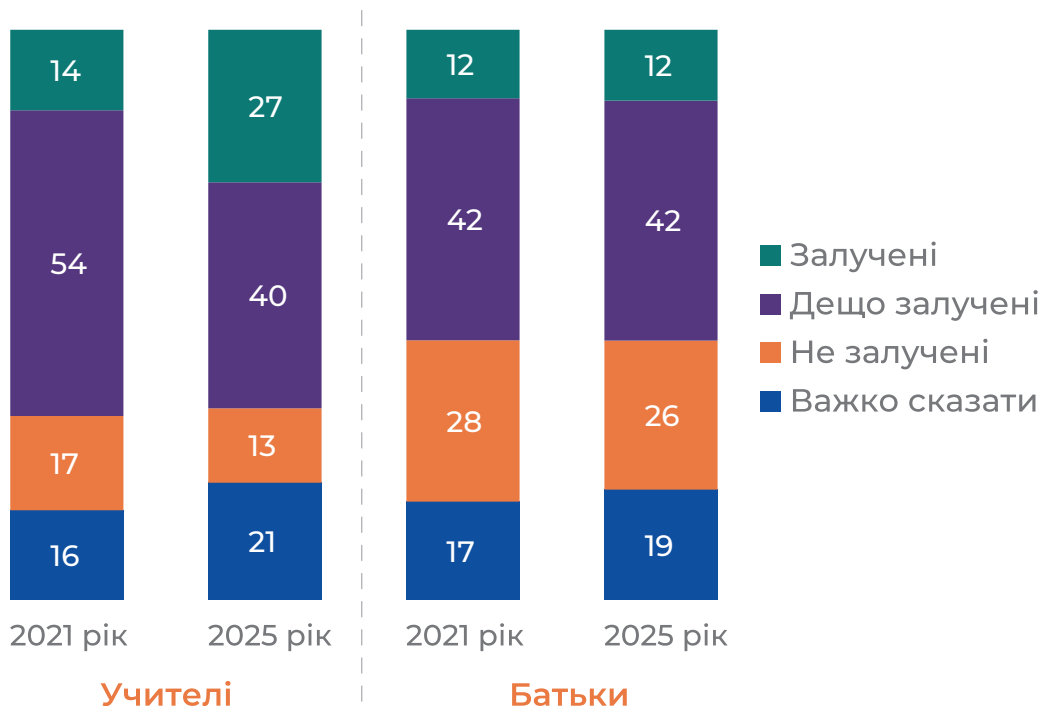

Представникам ЦОВВ запитання про залучення громадськості ставили в іншому форматі. Якщо в 2021 році 40% представників ЦОВВ зазначали про радше високу або дуже високу залученість громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти, то зараз – 18%.

Водночас серед учителів 67% вважають себе особисто принаймні дещо залученими (у 2021 році – 68%), серед батьків – 54% (у 2021 році було стільки ж). Серед учителів з 14% до 27% стало більше тих, хто вважає себе дуже залученим.

Діаграма 7.5.2.

Оцінка власної залученості до прийняття важливих рішень у сфері освіти

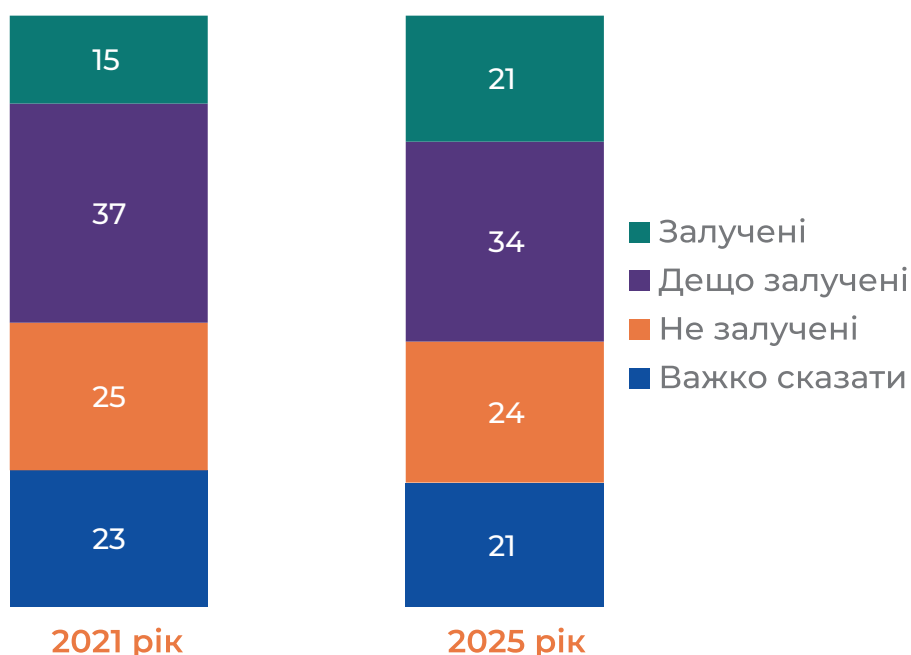

Серед учнів 55% вважають себе дуже / дещо залученими до ухвалення рішень адміністрацією школи (у 2021 році було 52%).

Окреме запитання стосувалося того, як часто керівники ОУО залучають громадськість до ухвалення важливих рішень у сфері освіти. Третина керівників ОУО (38%) на регулярній основі щонайменше 1 раз на рік залучає населення до ухвалення рішень.

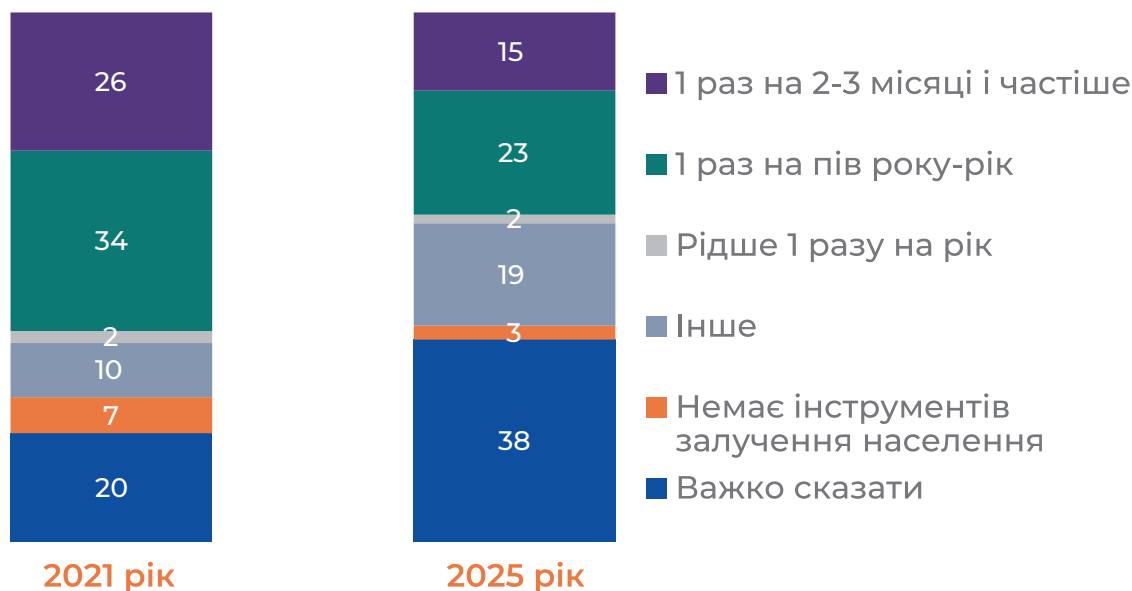
Діаграма 7.5.3.

Оцінка власної залученості до прийняття рішень адміністрацією школи (учні)

Діаграма 7.5.4.

Залучення керівниками ОУО громадськості до прийняття важливих рішень у сфері освіти

За словами керівників ОУО, найбільш поширені інструменти залучення мешканців громад – звернення громадян (70%), громадські слухання (59%), запити на публічну інформацію (40%), загальні збори (40%).

Діаграма 7.5.5.

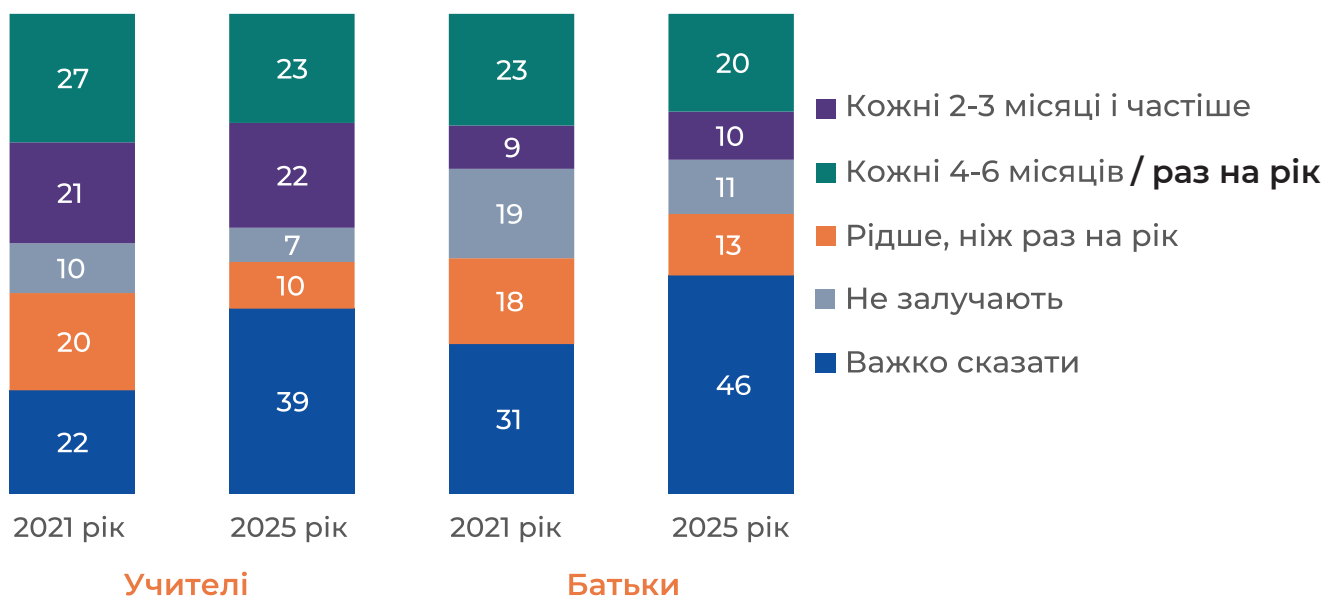
Інструменти залучення мешканців громади до прийняття рішень у сфері освіти (керівники ОУО)

Серед учителів 42% (у 2021 році – 48%), а серед батьків 30% (у 2021 році – 32%) стверджують, що їх залучають до ухвалення рішень у громаді щонайменше один раз на рік.

Діаграма 7.5.6.

Залучення учителів і батьків до прийняття важливих рішень щодо освіти в громаді

За словами вчителів, найбільш поширені інструменти, якими ОМС залучає до обговорення рішень – звернення громадян (49%) й електронні петиції (34%, ріст з 17% у 2021 році). Водночас з 47% до 27% стало менше тих, хто зазначив про загальні збори.

Батьки учнів найчастіше вказували загальні збори (33%, зниження з 41% у 2021 році), звернення громадян (31%) та електронні петиції (23%, ріст з 13% у 2021 році).

Таблиця 7.5.7.

Інструменти ОМС для залучення мешканців громади

% у стовпчику Упорядковано за учителями (2025)	Учителі		Батьки	
	2021	2025	2021	2025
Звернення громадян	49	49	34	31
Електронні петиції	17	34	13	23
Загальні збори	47	27	41	33
Запити на публічну інформацію	19	26	13	17
Громадські слухання	32	23	20	16
Консультації з громадськістю	20	23	14	13

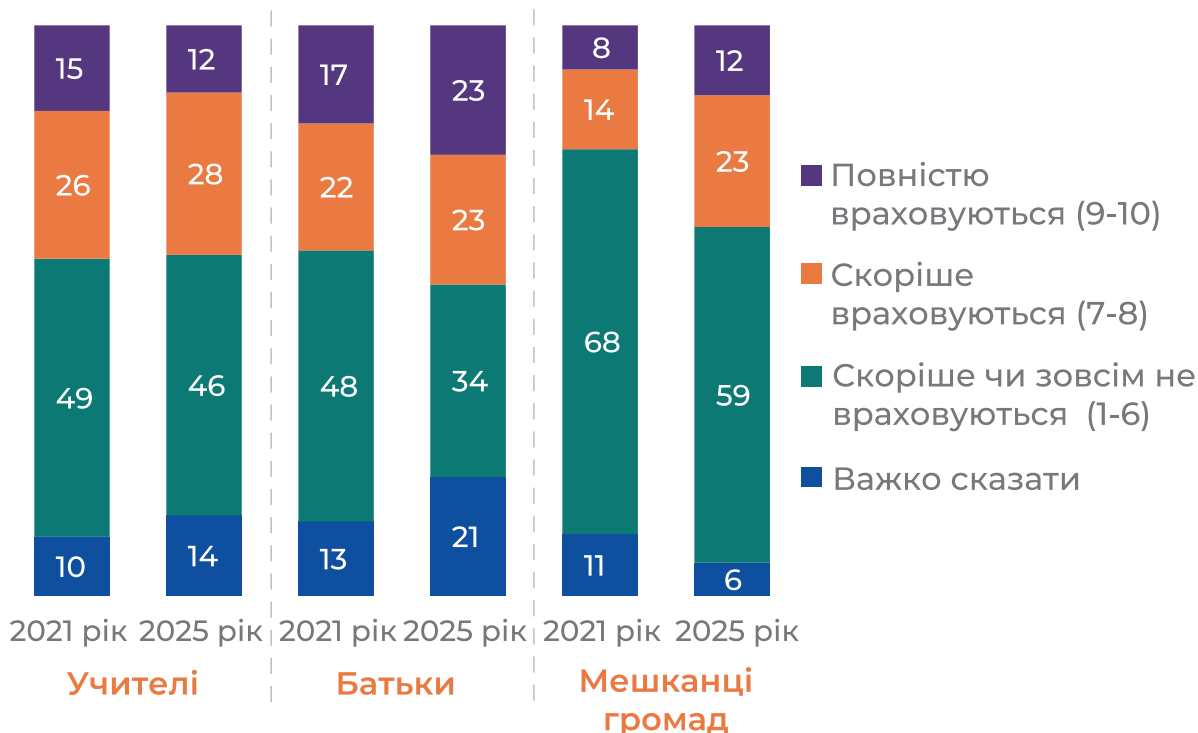
% у стовпчику Упорядковано за учителями (2025)	Учителі		Батьки	
	2021	2025	2021	2025
Місцеві ініціативи	23	22	15	17
Бюджет участі	11	8	10	4
Органи самоорганізації населення	7	5	4	4
Консультативно-дорадчі органи	4	2	2	3
Громадська експертиза	3	2	1	1
Інше	0	0	0	1
Не використовується жоден із перелічених	3	2	4	3
Важко сказати	14	23	22	30

7.6. ЧИ ВРАХОВАНО ІНТЕРЕСИ ГРОМАДЯН У ПЛАНАХ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ?

Лише близько третини вчителів, батьків, мешканців громад вважають, що інтереси громадян враховують у планах місцевого розвитку. Водночас серед мешканців громад можна бачити покращення ситуації з 2021 року – якщо раніше 22% вважали, що інтереси радше чи цілком враховані, то зараз – 35%.

Діаграма 7.6.1.

Врахування інтересів громадян у планах місцевого розвитку

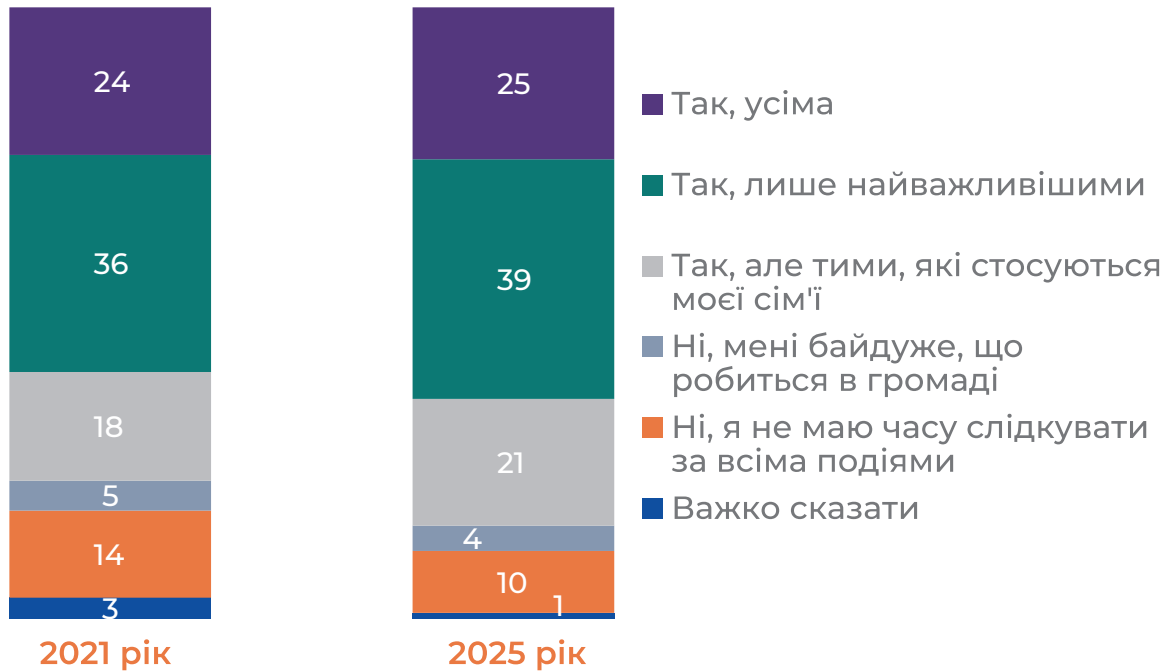

Більшість мешканців громад (64%) цікавляться всіма або принаймні найважливішими справами громади. Ще 21% цікавляться тими справами, що стосуються їхньої родини. Лише 4% відповіли, що не цікавляться, бо їм байдуже. А ще 10% не цікавляться, але з причин браку часу стежити за всім.

Порівняно з 2021 роком стало трохи більше тих, хто стежить за всіма / найважливішими подіями (з 60% до 64%) і водночас трохи менше – тих, хто не стежить з певних причин (з 19% до 14%).

Діаграма 7.6.2.

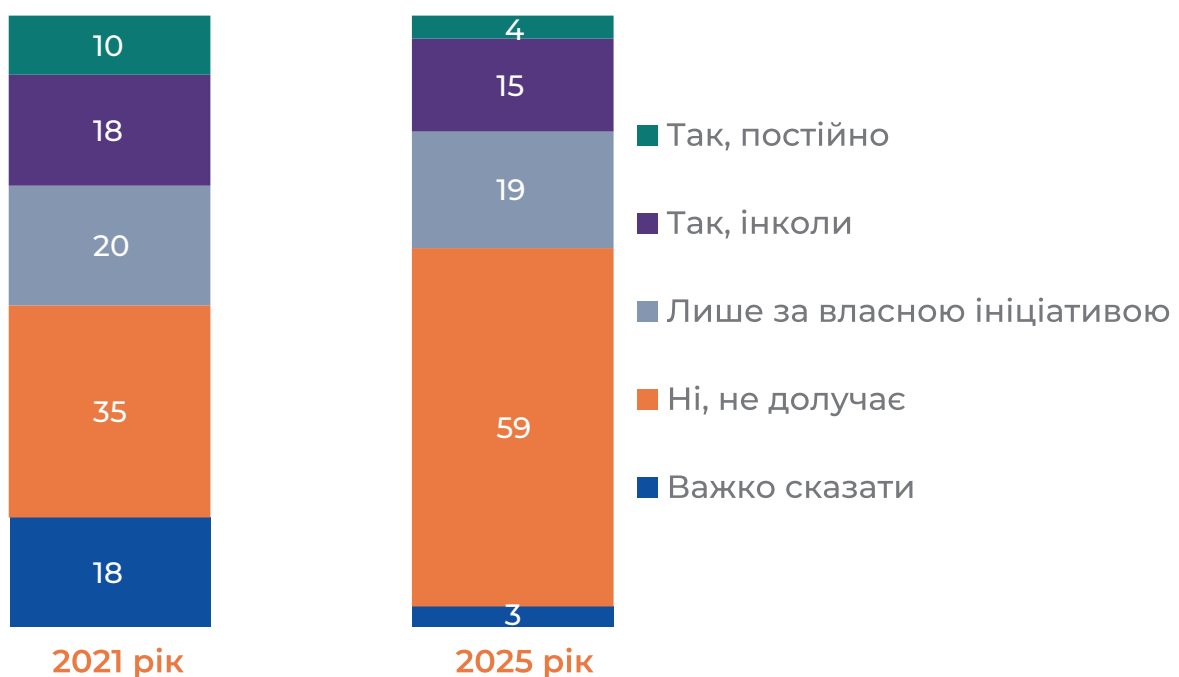
Зацікавленість мешканців громад місцевими справами та подіями

19% мешканців громад стверджують, що місцева влада долучає їх інколи чи навіть постійно до ухвалення важливих для громади рішень (серед батьків показник 28%).

Діаграма 7.6.3.

Залучення місцевою владою мешканців до ухвалення рішень у громаді

Майже всі мешканці знають принаймні одну можливість того, як можна бути залученими до процесу ухвалення рішень у громаді. У середньому з 15 варіантів респонденти назвали 5, які вони знають (і загалом лише 3% не знали жодного варіанту). Найбільш відомі форми долучення: вибори (87%), звернення громадян (60%), загальні збори (55%), електронні петиції (48%).

Проте з 2021 року поінформованість дещо зросла, оскільки раніше в середньому називали 4 форми проти 5 зараз. Зокрема, значно більше людей наразі вказали про звернення громадян (з 33% у 2021 році до 60% зараз) і про електронні петиції (з 30% до 48%). Є зростання поінформованості й для окремих інших форм.

Таблиця 7.6.1.

Форми участі в ухваленні рішень в громаді

% у стовпчику Упорядковано за % брали участь (2025 рік)	Знають про таку можливість		Брали участь за останній рік	
	2021	2025	2021	2025
Спільне з сусідами виконання певних робіт / проєктів	35	32	19	15
Загальні збори	56	55	17	14
Електронні петиції	30	48	8	13
Благодійництво для місцевих мешканців	24	31	6	12
Звернення громадян	33	60	6	7
Голосування на місцевих виборах	91	87	73	6
Місцеві ініціативи	19	37	3	5
Громадські слухання	24	32	4	3
Активна діяльність у місцевих громадських організаціях	16	21	3	3
Запити на публічну інформацію	16	22	3	2
Органи самоорганізації населення	11	18	1	2
Підготовка проєктів на Бюджет участі / Громадський бюджет	17	18	2	1
Консультації з громадськістю	15	20	2	1
Громадська експертиза	4	10	0	1
Консультативно-дорадчі органи	4	9	1	0
Інші	0	0	0	0
Жоден із перелічених	4	2	18	51
Важко сказати	1	1	1	2

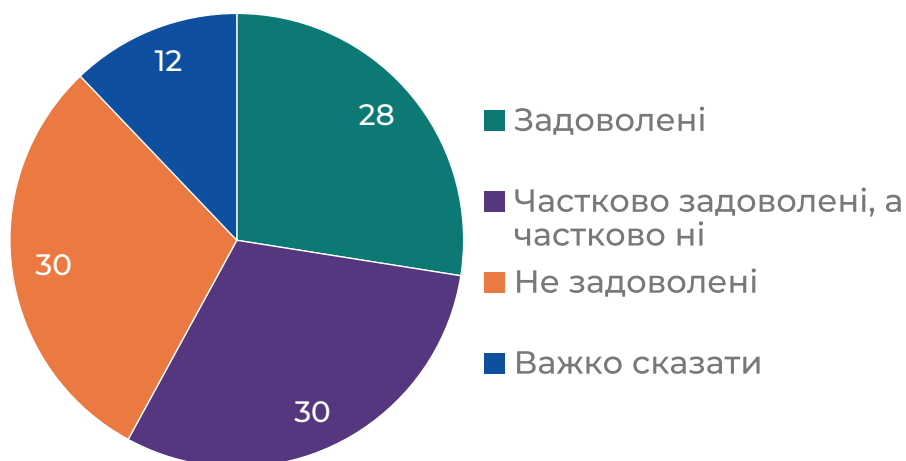
Водночас 47% мешканців громад повідомили, що протягом останнього року брали участь у принаймні одній формі залучення (в середньому – один захід на особу), найчастіше – у спільному виконанні проєктів із сусідами (15%), участі в загальних зборах (14%), поданні електронних петицій (13%) і благодійництву для місцевих мешканців (12%).

У 2021 році було більше тих, хто за останній рік брав участь, але лише за рахунок участі у виборах.

Мешканці громад стримано оцінюють свою задоволеність тим, як громадяни залучені до місцевого управління в громаді. Зокрема, задоволені – 28%, 30% – частково задоволені, частково – ні. Незадоволені – 30%.

Діаграма 7.6.4.

Задоволеність мешканців громад залученістю громадян до місцевого управління в громаді

7.7. РОЛЬ ШКОЛИ В ГРОМАДІ

Серед усіх респондентів насамперед школу сприймають як місце, що є запорукою засвоєння дітьми необхідних у житті знань і навичок, розвитку дітей як особистостей. Про це говорять 78% керівників ЗО, 77% учителів, 67% батьків, 44% учнів і 72% мешканців громад.

Більшість керівників ЗО й учителів теж сприймають школу як сприятливе психологічне середовище (серед інших респондентів такий погляд також поширений, але меншою мірою).

Таблиця 7.7.1.

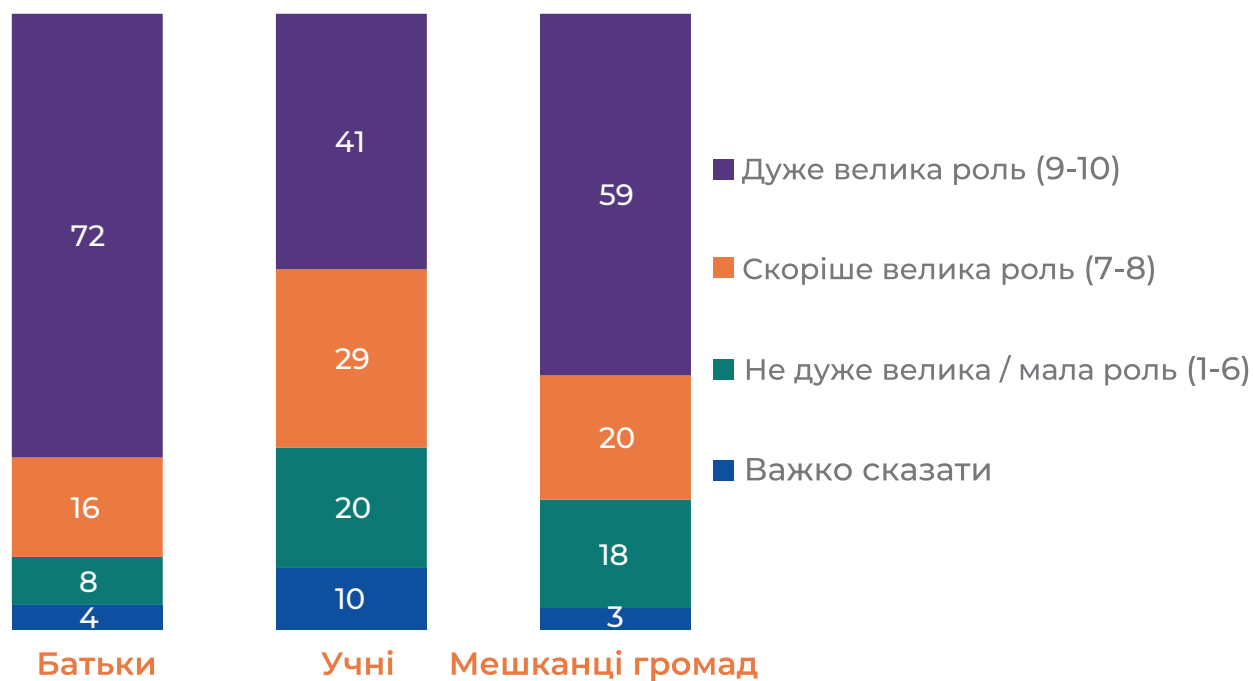
Роль школи в громаді

% у стовпчику	Керівники ЗО		Учителі		Батьки		Учні		Мешканці громад	
	Упорядковано за громадою (2025)									
	2021	2025	2021	2025	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Школа є запорукою засвоєння дітьми необхідних у житті знань і навичок, розвитку дітей як особистості	68	78	69	77	64	67	48	44	65	72
Школа - це сприятливе психологічне середовище для дітей, де вони відчувають себе важливими та цінними	59	58	39	56	29	41	24	24	23	27
Школа є культурним центром громади, де проходять загальні збори, свята тощо	34	27	30	22	27	21	30	31	14	16
Школа є інформаційним ресурсом громади, джерелом можливостей для її членів	9	14	11	10	10	12	22	26	10	16
Школа згуртовує громаду шляхом об'єднання учнів з різних її частин	9	14	19	13	11	14	16	21	14	28
Школа є складником інфраструктури та фінансовим тягарем для громади	7	4	7	2	3	1	5	4	5	4
Інше	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Важко сказати	0	0	1	2	3	5	12	14	9	2

Серед мешканців громад 59% дуже високо оцінюють роль школи для громади, серед батьків – 72%. Утім, серед учнів показник нижчий – 41%.

Діаграма 7.7.1.

Оцінка ролі школи для громад

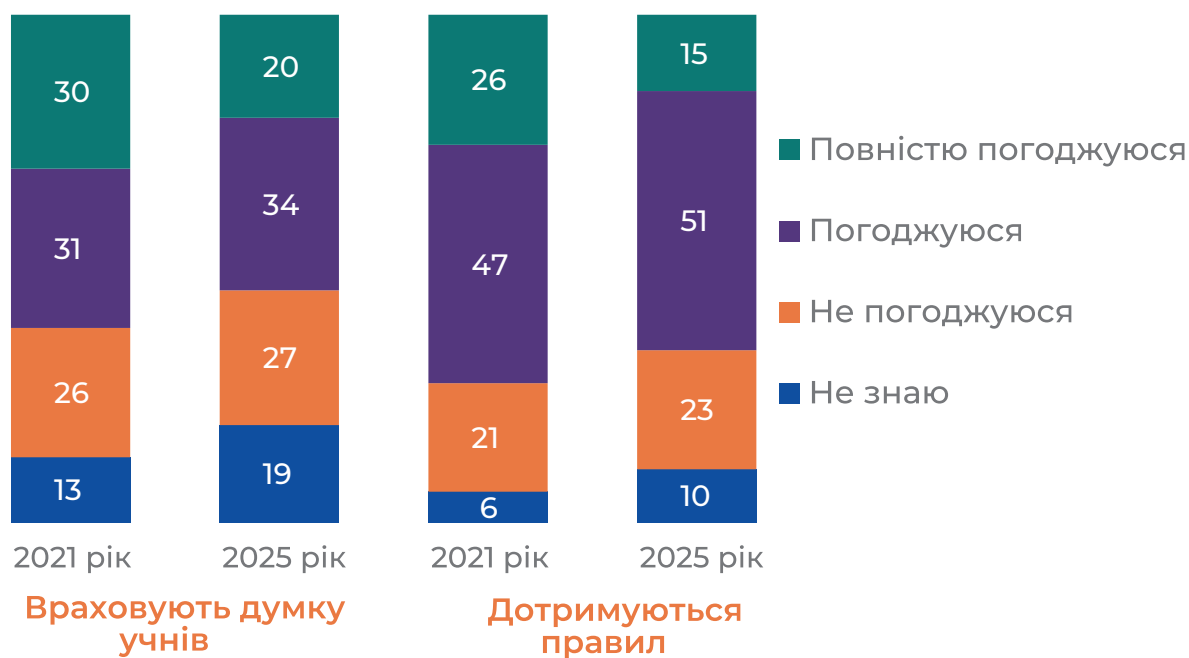
7.8. ШКІЛЬНІ ПРАВИЛА

Більше половини учнів (54%, у 2021 році – 61%) згодні, що під час складання шкільних правил враховують думку учнів (хоча з них цілком згодні – 20%). Водночас 66% учнів (у 2021 році – 63%) вважають, що учні дотримуються шкільних правил. Хоча з них цілком згодні з цим – 15%.

Серед учнів, які згодні, що їх долучають до складання шкільних правил, 81% зазначив, що учні дотримуються правил. Натомість серед тих, хто зазначив про незалучення до складання правил, лише 41% вказав, що учні дотримуються правил.

Діаграма 7.8.1.

Ставлення до твердження «Під час складання шкільних правил враховували думку учнів» і «Учні нашої школи дотримуються шкільних правил»

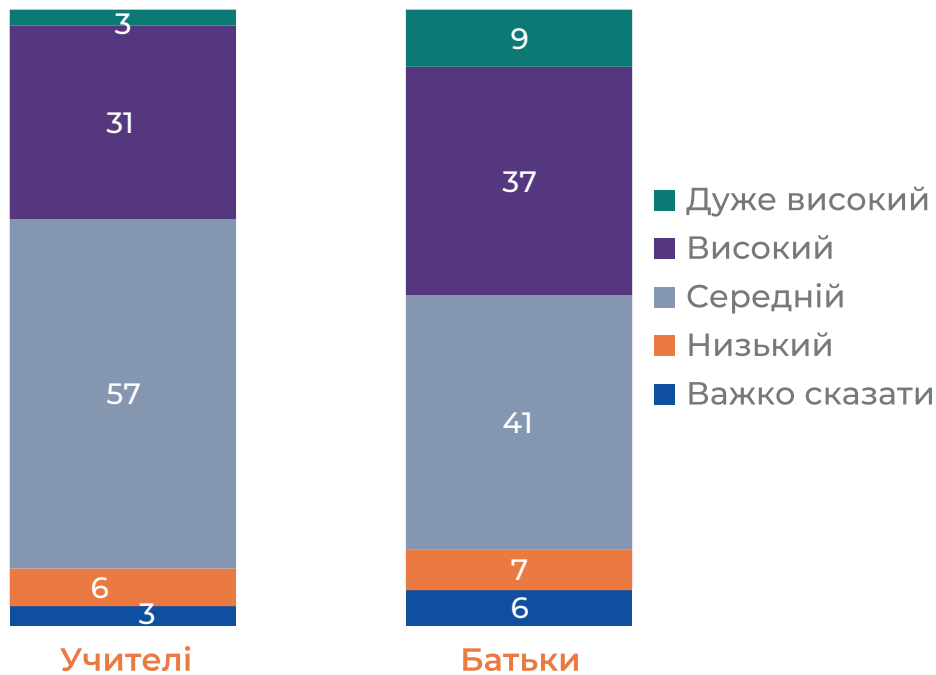
РОЗДІЛ 8. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

8.1. РІВЕНЬ ОСНАЩЕНОСТІ ЗАКЛАДУ

Серед учителів 34% високо / дуже високо оцінюють рівень оснащення закладу освіти, серед батьків – 46%. Решта переважно оцінювали «середньо».

Діаграма 8.1.1.

Оцінка рівня оснащення закладу

Учням ставили інше запитання – що саме є в їхньому закладі освіти. Зокрема, серед різних аспектів оснащення школи найбільше учнів відзначили наявність у закладі освіти спортивного поля (92%), сучасного комп'ютерного обладнання (81%) та їдальні з якісним харчуванням (80%). Водночас найменше учнів вказали на наявність стимулювання обдарованих учнів (53%), місць для позаурочних занять (50%), ресурсної кімнати для дітей з ООП (43%), лабораторій з сучасним обладнанням (39%) і доступу до сучасних технологій (27%).

Водночас 81% учителів і 68% батьків згодні з твердженням, що за останній рік матеріально-технічна база школи покращилася.

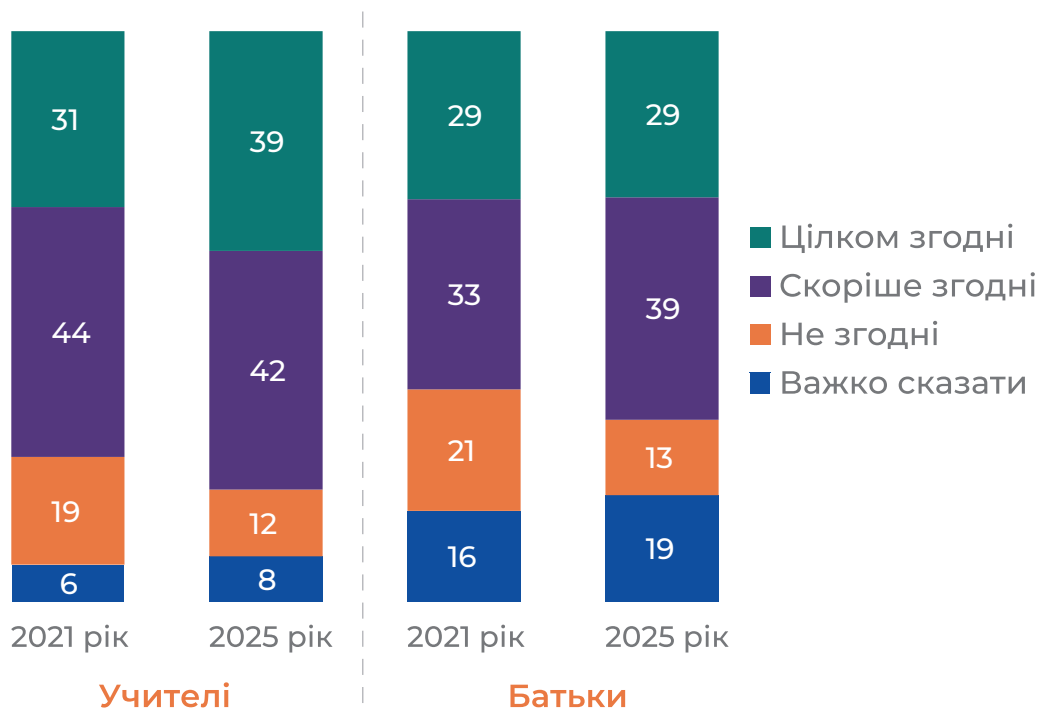
Діаграма 8.1.2.

Що з переліченого, за твердженням учнів, є в їхній школі

Діаграма 8.1.3.

Згода з твердженням «Матеріально-технічна база школи покращилась протягом останнього року»

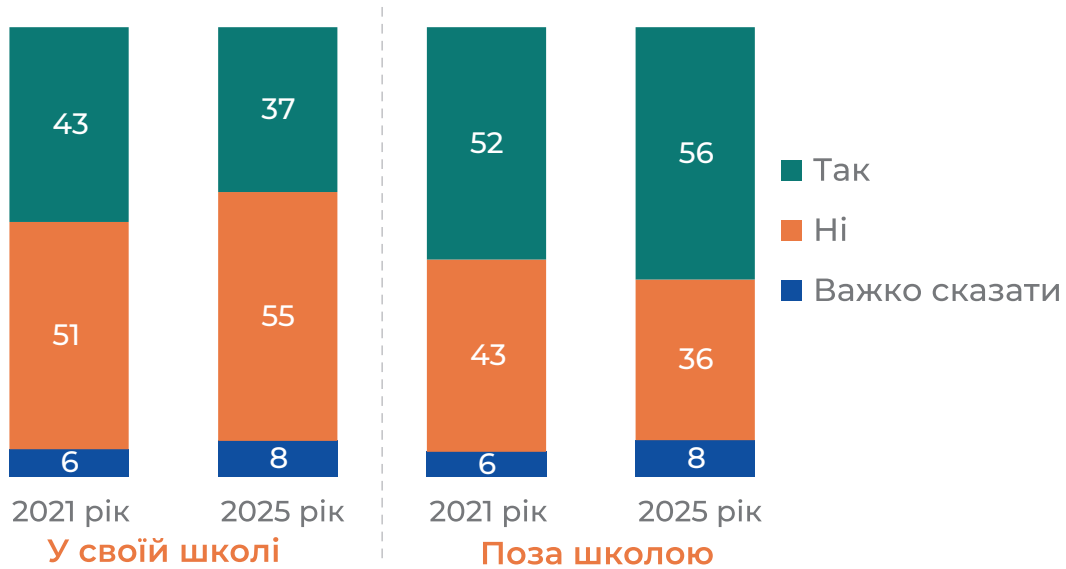
8.2. ЧИ ВІДВІДУЮТЬ УЧНІ ГУРТКИ ТА СЕКЦІЇ?

Третина учнів (37%) відвідує гуртки / секції у своїй школі (у 2021 році було 43%), а поза школою – 56% (у 2021 році було 52%).

Загалом 66% відвідують гуртки / секції у школі або поза школою (частина відвідує і там, і там).

Діаграма 8.2.1.

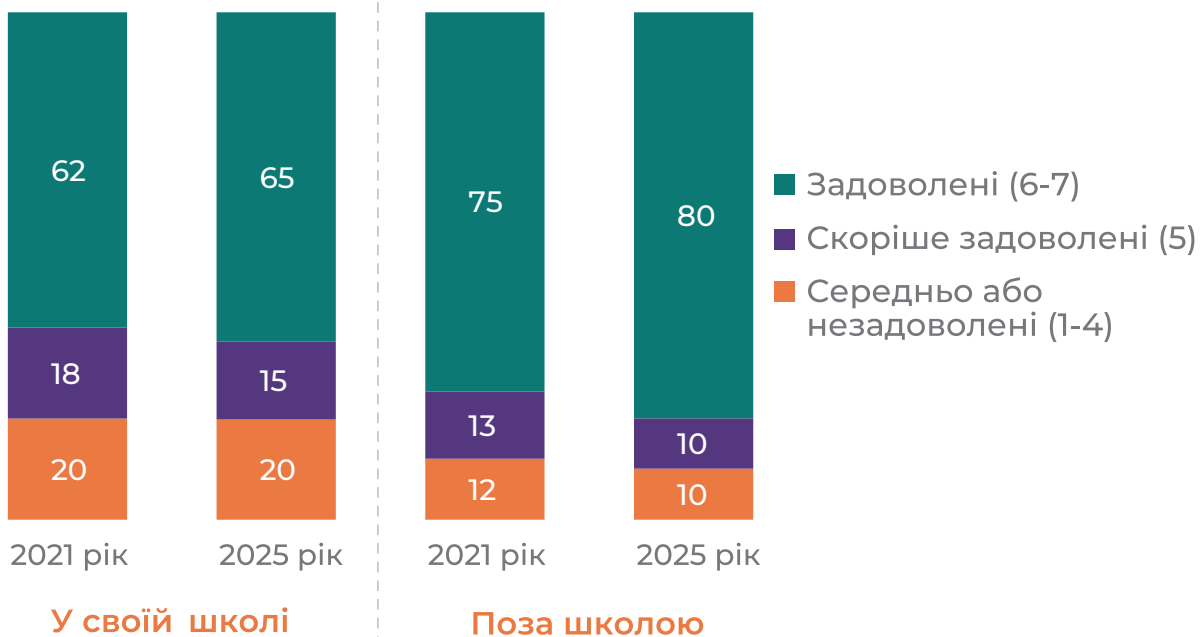
Відвідування учнями гуртків / секцій

Діаграма 8.2.2.

Задоволеність учнів заняттями в гуртках / секціях

% серед тих, хто відвідує гуртки / секції

Серед тих, хто відвідує гуртки / секції в школі, 65% задоволені та ще 15% радше задоволені ними (майже стільки ж було в 2021 році). У випадку гуртків / секцій поза школою рівень задоволеності дещо вищий – 80% задоволені та ще 10% радше задоволені (також без істотних змін з 2021 року).

8.3. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ДІТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ОСВИТИ

Респонденти переважно вважають безпечним / дуже безпечним середовище в школі. Серед керівників ЗО так вважають 77% (у 2021 році – 70%), серед учителів – 75% (у 2021 році – 73%), серед батьків – 77% (у 2021 році – 68%) (хоча абсолютна більшість з них оцінили як просто безпечне, а не дуже безпечне). Решта переважно «посередньо» оцінили рівень безпеки.

Діаграма 8.3.1.

Більшість керівників ОУО (62%) вважають основною проблемою безпечності освітнього середовища незадовільний стан матеріально-технічної бази, тоді як інші чинники називають значно рідше. Водночас керівники ЗО демонструють більш збалансовану оцінку ситуації: вони меншою мірою акцентують саме на матеріально-технічній базі (43%) і майже так само часто (42%) виокремлюють проблему недостатнього забезпечення засобами пожежної безпеки.

Таблиця 8.3.1.

Основні проблеми у створенні безпечного освітнього середовища

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО	Керівники ОУО	Керівники ЗО
Поганий стан матеріально-технічної бази	62	43
Відсутність або недостатня кількість засобів пожежної безпеки	32	42

Продовження таблиці 8.3.1

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО	Керівники	
	ОУО	ЗО
Недостатнє облаштування території	27	31
Відсутність фільтрів для небезпечного контенту в шкільній мережі	12	30
Відсутність психологічної підтримки для учнів та педагогів	18	25
Недостатня обізнаність учнів про безпечне користування інтернетом	14	18
Недостатня медіаграмотність учнів та вчителів	14	16
Відсутність ефективної системи соціального супроводу учнів, які опинилися в складних обставинах	10	8
Недостатня соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами	8	6
Випадки булінгу та кібербулінгу серед учнів	5	3
Вияви дискримінації за різними ознаками	0	0
Інше	3	5
Нічого з переліку / жодних проблем немає	13	11

І керівники ОУО, і керівники ЗО насамперед для покращення безпеки вказують на краще фінансування (68% серед керівників ОУО і 71% серед керівників ЗО). На другому місці – навчання учасників освітнього процесу (відповідно, 31% і 48%).

Таблиця 8.3.2.

Потреби для створення безпечного освітнього середовища

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Краще фінансування	75	68	74	71
Навчання учасників освітнього процесу щодо заходів безпеки	52	31	55	48
Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них, надання допомоги в небезпечних ситуаціях	18	23	27	32
Створення відповідального органу / призначення уповноваженої особи, які відповідатимуть за безпеку	19	15	24	24

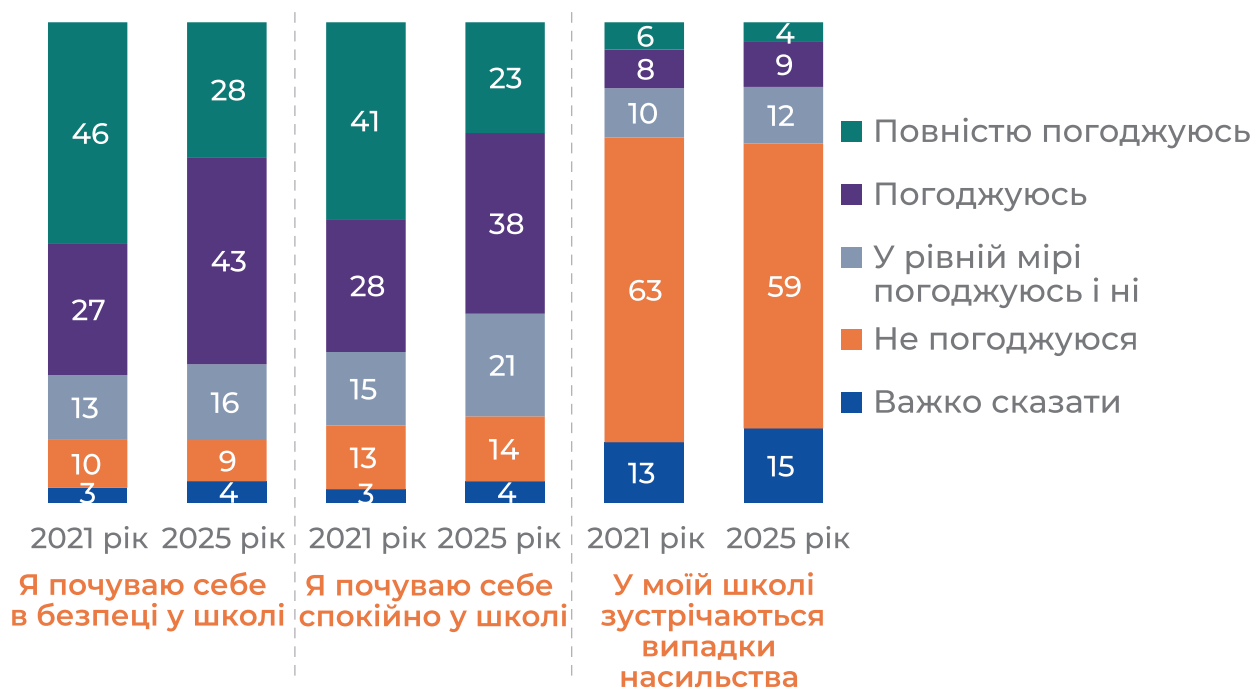
Продовження таблиці 8.3.2.

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Створення та запровадження Кодексу безпечного освітнього середовища (КБОС)	24	21	21	10
Розроблення нормативно-правових актів (НПА)	28	16	11	8
Проведення внутрішнього аудиту з питань безпеки закладу освіти	35	13	32	5
Консультації з громадськістю	3	9	1	5
Інше	1	2	0	3
Важко відповісти	1	6	0	7

Учнів просили відповісти, чи почувають вони себе в безпеці в школі. Переважна більшість учнів почувають себе безпечно (71%) і спокійно (71%) у школі. Практично ідентичні показники були в 2021 році. Водночас порівняно із 2021 роком зменшилася частка тих, хто відчуває себе в безпеці – з 46% до 28%, а також тих, хто відчуває себе цілком спокійно – з 41% до 23%. Водночас 13% учнів (14% у 2021 році) зазначили, що в їхній школі є випадки насильства.

Діаграма 8.3.2.

Згода учнів із твердженнями про перебування в школі

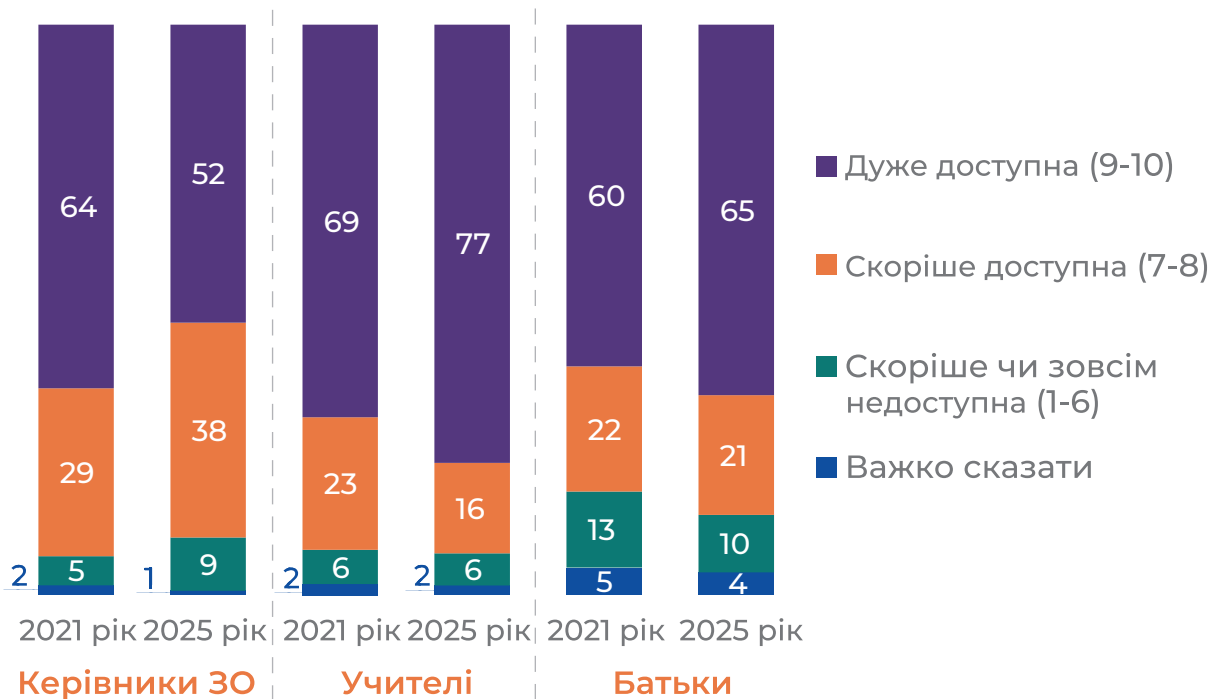

8.4. ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТИ

Абсолютна більшість керівників ЗО (90%), учителів (93%) та батьків (86%) вважають освіту у своєму закладі загалом доступною. Втім, якщо йдеться про дуже високу доступність, то такі оцінки дає лише частина респондентів: 52% керівників ЗО, 77% учителів і 65% батьків.

Діаграма 8.4.1.

Оцінка поточного рівня доступності освіти в школі

Оцінюючи умови для підвищення доступності освіти, керівники ОУО передусім наголошують на необхідності забезпечення якісними дорогами (59%), підвезенням учнів і вчителів (49%) та створенні умов для всебічного розвитку дітей (46%). Натомість керівники ЗО на перше місце ставлять саме створення умов для всебічного розвитку дітей (69%), а вже далі – якісні дороги (44%) та архітектурну доступність (32%), тоді як потребу в організації підвезення відзначають лише 24%.

Таблиця 8.4.1.

Заходи, що найбільше сприятимуть забезпеченню доступності освіти

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Створення умов для всебічного розвитку дітей (гуртки, секції, заклади позашкільної освіти тощо)	36	46	56	69

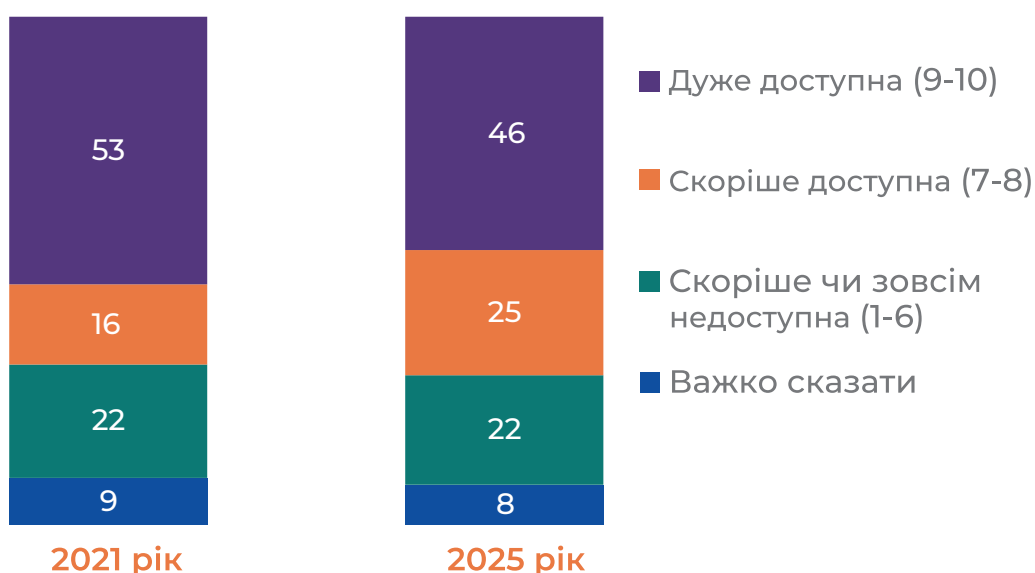
Продовження таблиці 8.4.1.

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Забезпечення якісними дорогами	63	59	42	44
Забезпечення архітектурної доступності закладів освіти для дітей з особливими потребами	33	31	30	32
Підвезення учнів та вчителів до закладів освіти	51	49	33	24
Створення інклюзивних класів (за необхідності) для дітей з особливими потребами	22	22	27	22
Оптимізація мережі закладів освіти	50	44	22	13
Використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання	18	11	21	12
Створення умов для освіти дорослих	8	3	6	10
Інше	1	2	2	2
Важко відповісти	0	3	0	3

Учням ставили запитання про зручність розташування їхньої школи щодо транспортної доступності. Загалом 71% учнів вважають, що школа розташована дуже або радше зручно, водночас 46% з них вказали саме на дуже зручне розташування. Порівняно з 2021 роком цей показник знизився – тоді про дуже зручне розташування зазначило 53% учнів.

Діаграма 8.4.2.

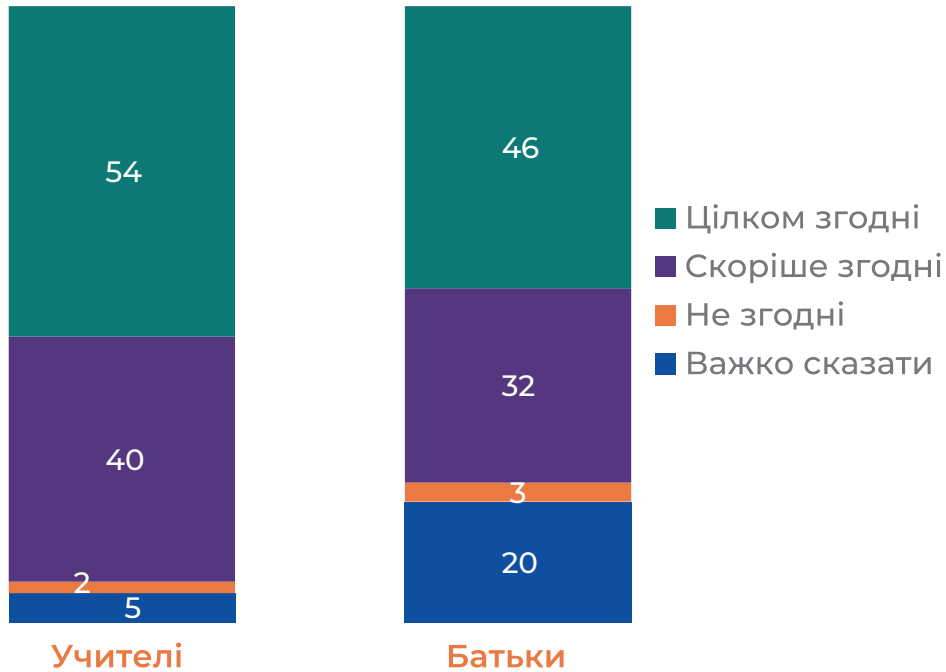
Зручність розташування /легкість транспортного сполучення школи (учні)

94% учителів і 78% батьків вказали, що згодні з твердженням, що в закладі освіти приділяють увагу питанням інклюзивної освіти та створенню безбар'єрного середовища.

Діаграма 8.4.3.

**Ставлення учителів та батьків до твердження
«У закладах освіти приділяють увагу питанням інклюзивної
освіти та створенню безбар'єрного середовища»**

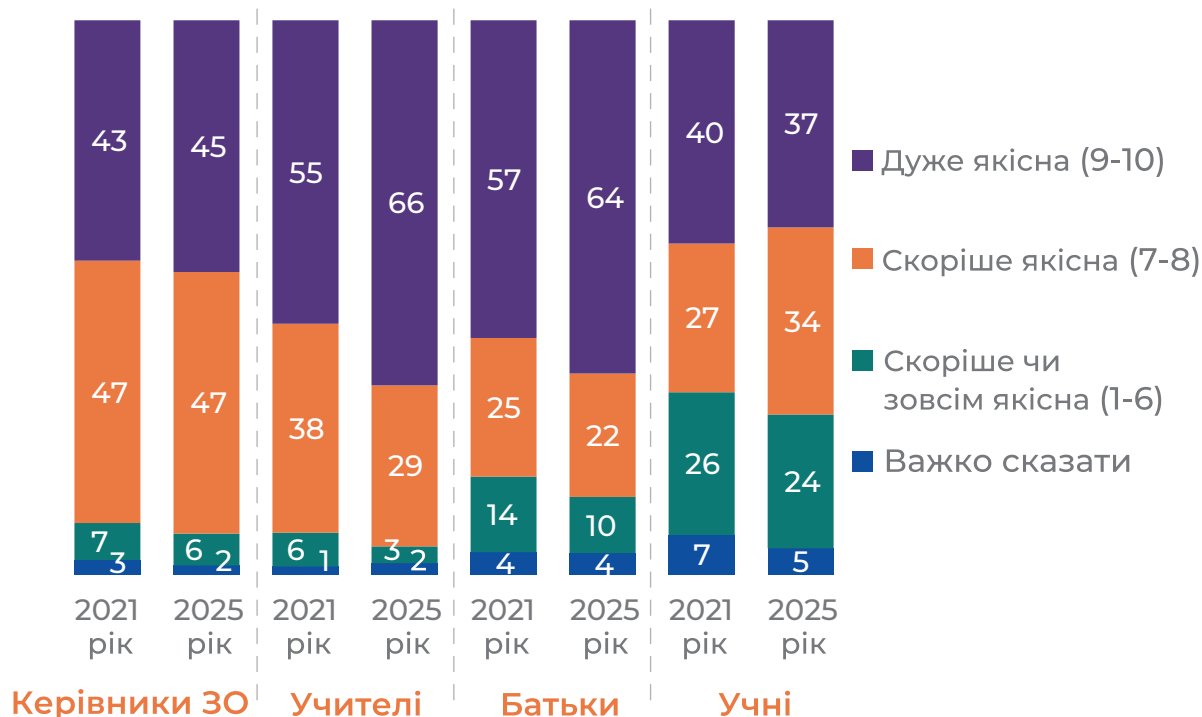

8.5. ЯКІСТЬ ОСВІТИ

Респонденти переважно позитивно оцінюють якість освіти у своєму закладі освіти. Зокрема, вважають освіту дуже або радше якісною 92% керівників ЗО (у 2021 році було 90%), 95% учителів (у 2021 році – 93%), 86% батьків (у 2021 році – 82%) і 71% серед учнів (у 2021 році – 67%).

Діаграма 8.5.1.

Оцінка поточного рівня якості освіти в школі

Якщо серед керівників ЗО 45% вважають освіту дуже якісною (без змін з 2021 року), то серед учителів і батьків більшість (відповідно, 66% і 64%) вважає її якість дуже високою (і в обох випадках є зростання з 2021 року). Найбільш критичними є учні, серед яких 37% вважають освіту дуже якісною (у 2021 році було 40%).

У пілотних громадах 88% керівників ЗО вважають освіту якісною. У непілотних громадах – 94% (зокрема, у непілотних більше тих, хто вважає її дуже якісною). Серед учителів, батьків та учнів в пілотних громадах та непілотних регіонах оцінки якості освіти доволі подібні (із відносно незначними відмінностями).

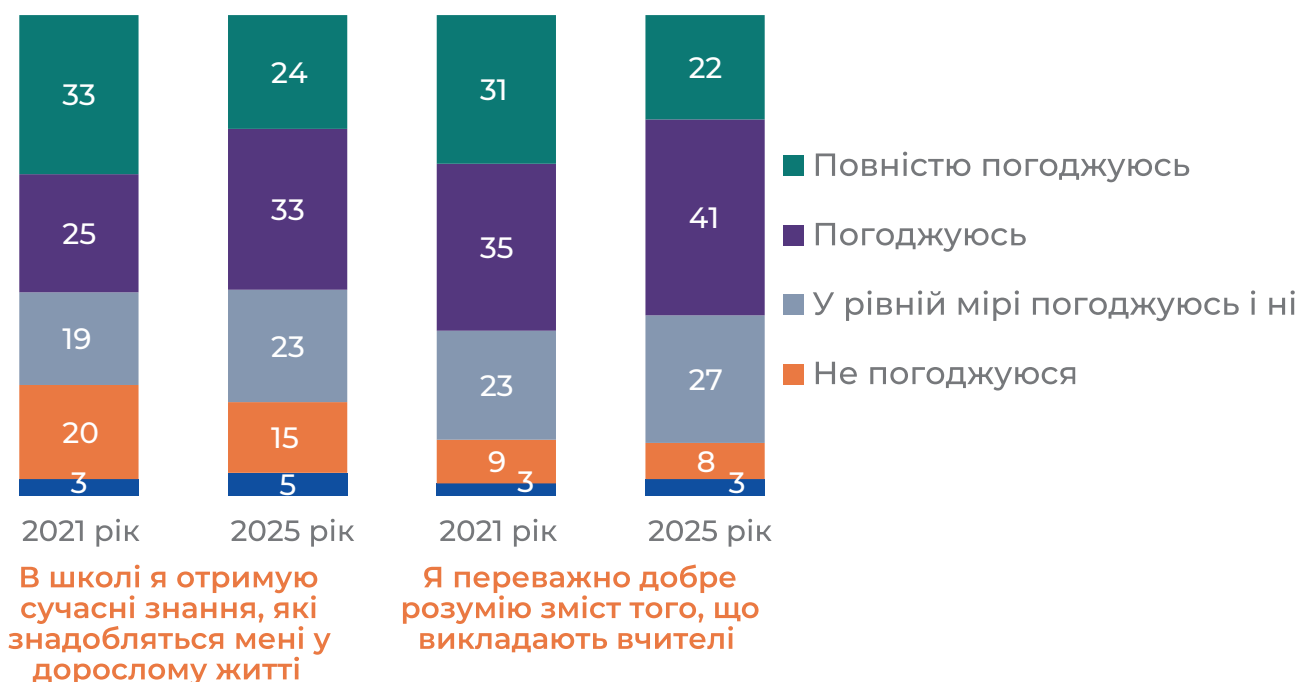
Учні теж просили оцінити знання, які вони отримують у школі. Більше половини (57%) вказали, що знання є сучасними й знадобляться в дорослому житті – показник майже не змінився порівняно з 2021 роком (58%). Водночас частка тих, хто цілком з цим згоден, помітно знизилася – з 33% до 24%.

Аналогічна динаміка простежується й щодо розуміння змісту того, що викладають у школі вчителі: загалом 63% учнів згодні, що розуміють (у 2021 році – 66%), але цілком згодні – лише 22% (у 2021 році – 31%).

Керівники ОУО і ЗО поділилися своїми думками, що може допомогти засновнику ЗО в забезпеченні якості освіти. На думку більшості керівників ЗО, ключовими інструментами є: створення ефективної системи комунікації (69%), впровадження інструментів моніторингу якості освіти (32%), розроблення стратегії розвитку освіти в громаді (30%) та консультації (25%). Керівники ОУО також наголошують на важливості ефективної комунікації (66%), однак, на відміну від керівників ЗО, на друге місце вони ставлять розроблення стратегії розвитку освіти в громаді (55%).

Діаграма 8.5.2.

Ставлення учнів до тверджень про зміст освіти

У контексті забезпечення якості освіти одним із запитань до вчителів і батьків було питання про вплив реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади. 56% учителів і 53% батьків погодилися із твердженням, що ця реформа сприятиме підвищенню якості освіти в Україні (у 2021 році – відповідно 58% і 49%). Водночас значна частина респондентів не мала достатньо інформації і не змогла відповісти.

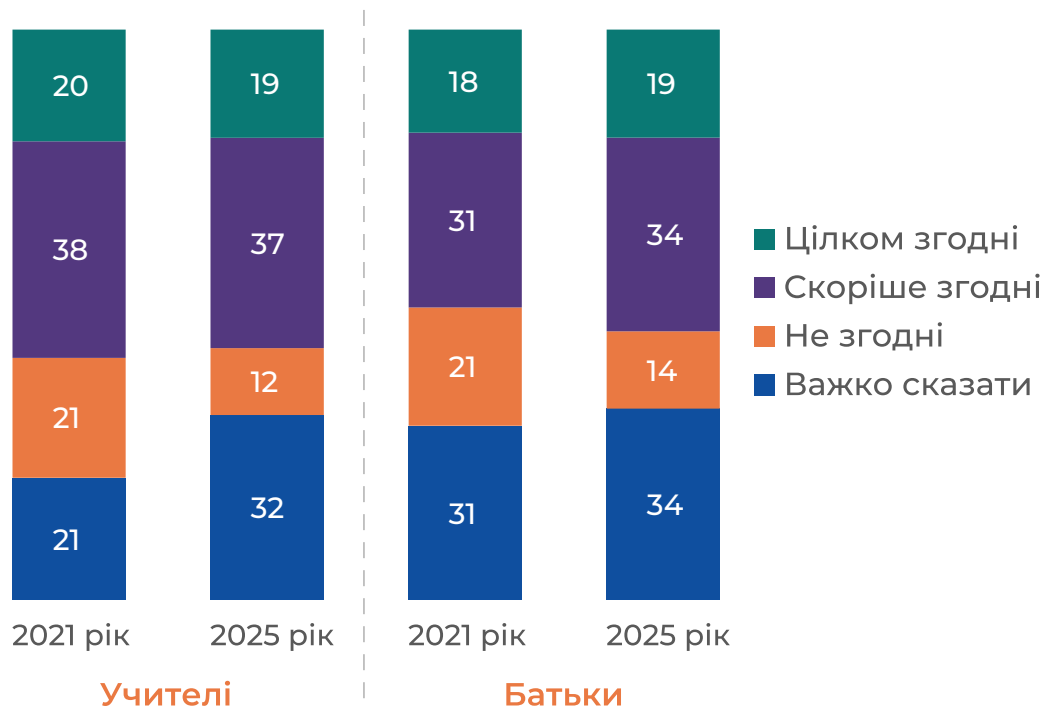
Таблиця 8.5.1.

Інструменти забезпечення якості освіти

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО	Керівники ОУО	Керівники ЗО
Створення ефективної системи комунікації між засновниками, учителями, учнями та батьками	66	69
Інструменти моніторингу якості освіти	39	32
Розроблення стратегії розвитку освіти в громаді	55	30
Консультації	24	25
Рекомендації від центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ)	34	8
Інше	3	5
Важко відповісти	7	9

Діаграма 8.5.3.

Вплив реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади на підвищення якості освіти в Україні

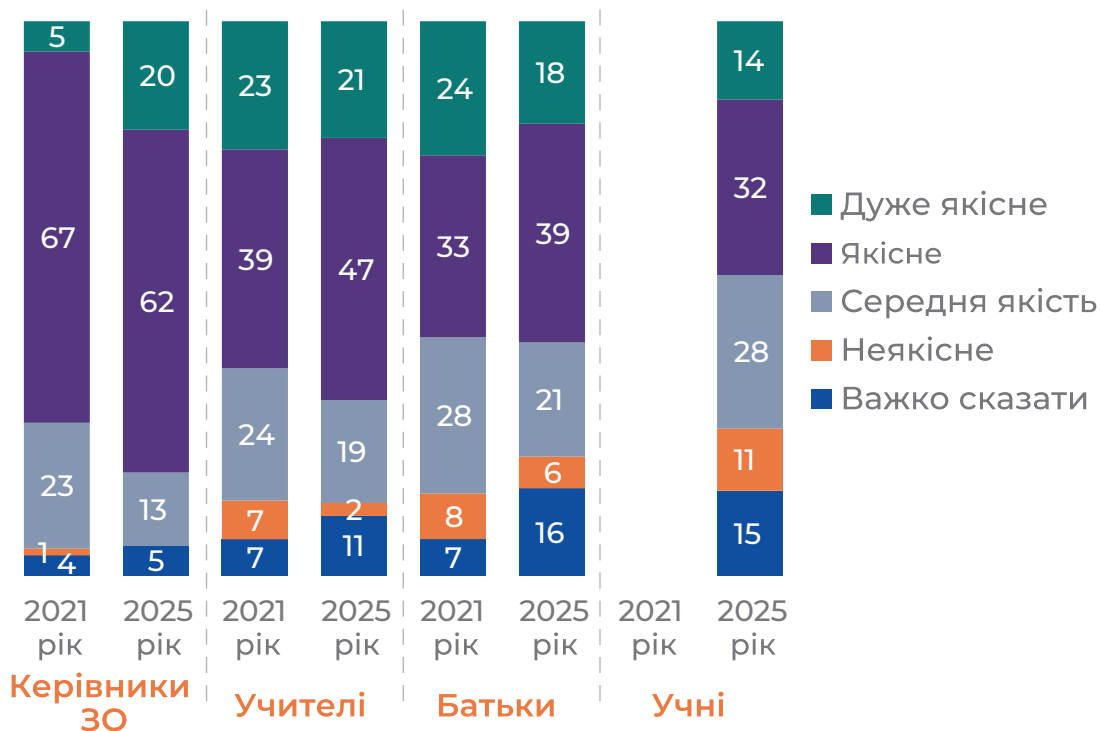

8.6. ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ

Переважна більшість респондентів високо оцінює рівень організації харчування в школі. Зокрема, 82% керівників ЗО вважають його якісним / дуже якісним (у 2021 році – 72%), серед учителів таких 68% (проти 62% у 2021 році), серед батьків – 57% (у 2021 році було стільки ж), а серед учнів – 36%. Решта респондентів здебільшого оцінює якість харчування як «середню» або не визначилася з оцінкою.

Діаграма 8.6.1.

Оцінка поточного рівня якості організації харчування в школі

Серед учнів 29% (за їх словами) регулярно їдять в їдальні, ще 29% іноді це роблять (у 2021 році 36% регулярно їли і 28% іноді їли).

Таблиця 8.6.1.

Проблеми, які виникають під час організації якісного харчування

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Матеріально-технічний стан харчоблоку та їдальні	68	68	52	42
Забезпеченість їдальні меблями ((зокрема для різних ростових груп), посудом	22	20	41	29
Дотримання вимог НАССР	---	31	---	19

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Врахування побажань дітей, батьків, працівників закладу щодо покращення умов харчування, змін у меню	18	13	31	19
Пошук і відбір надавачів послуг громадського харчування	31	33	14	18
Відсутність необхідних працівників для організації харчування	---	---	---	18
Організація зручного режиму харчування для всіх учнів школи	8	6	10	13
Виконання норм харчування та рекомендацій МОЗ щодо здорового харчування в закладах освіти	36	19	29	10
Затвердження меню та контроль за фактичним його виконанням	6	6	8	6
Транспортування продуктів	16	12	16	5
Контроль за якістю продуктів, що надходять до їдальні, умовами їх зберігання, дотримання термінів реалізації та технології приготування	28	6	8	4
Регулярний моніторинг стану справ у їдальні, асортименту шкільних буфетів	0	1	5	2
Дотримання санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоці та проходження обов'язкових медичних оглядів працівниками харчоблоку	3	1	0	0
Дотримання санітарно-гігієнічних вимог у приміщеннях, де готують їжу, та їдальні	11	0	3	0
Інше	6	8	6	11
Важко відповісти	5	12	2	7

Серед сфер, де найбільше виникає проблем для організації якісного харчування, найбільше і керівників ОУО (68%), і керівників ЗО (42%) зазначають про матеріально-технічний стан харчоблоку та їдальні.

Більшість і керівників ОУО (61%), і керівників ЗО (65%) вважають, що насамперед для якісного харчування дітей потрібне краще фінансування.

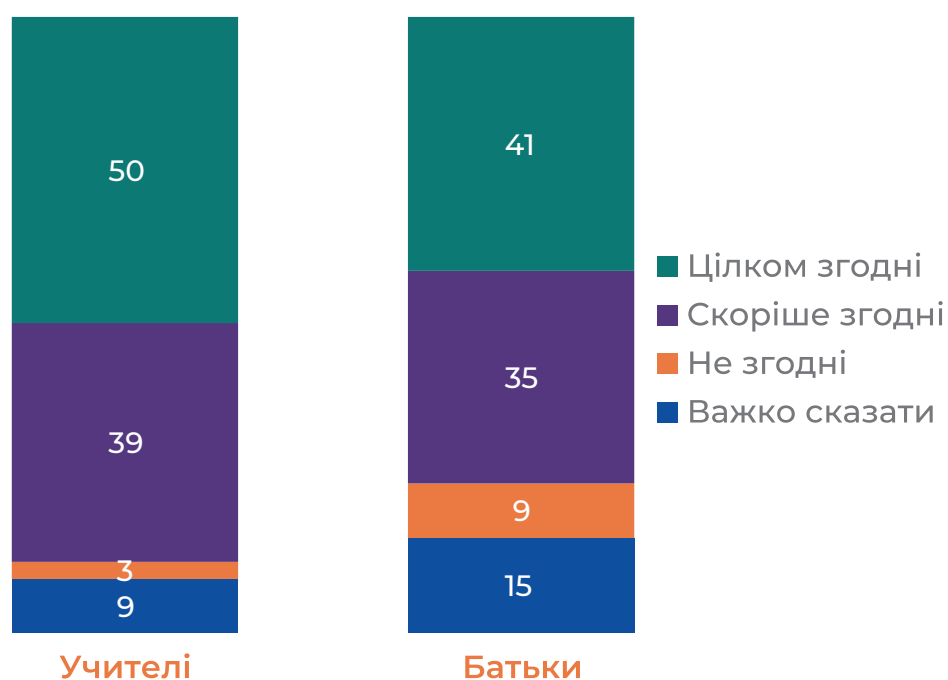
Таблиця 8.6.2.

Потреби для забезпечення якісного харчування дітей

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Краще фінансування	77	61	75	65
Навчання учасників освітнього процесу правилам якісного та здорового харчування	42	33	46	36
Створення моніторингової групи за участю адміністрації, педагогічного колективу, батьків та дітей	19	10	23	20
Проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування	24	16	12	8
Розроблення нормативно-правових актів (НПА)	27	13	12	6
Консультації з громадськістю	7	3	4	1
Інше	5	2	4	3
Важко відповісти	5	16	3	9

Учителів і батьків просили відповісти, чи ефективно вирішують питання, пов'язані із харчуванням у закладах освіти. Так 89% учителів і 76% батьків згодні, що в закладі освіти ефективно вирішують проблеми, пов'язані з організацією харчування учнів.

Діаграма 8.6.2.

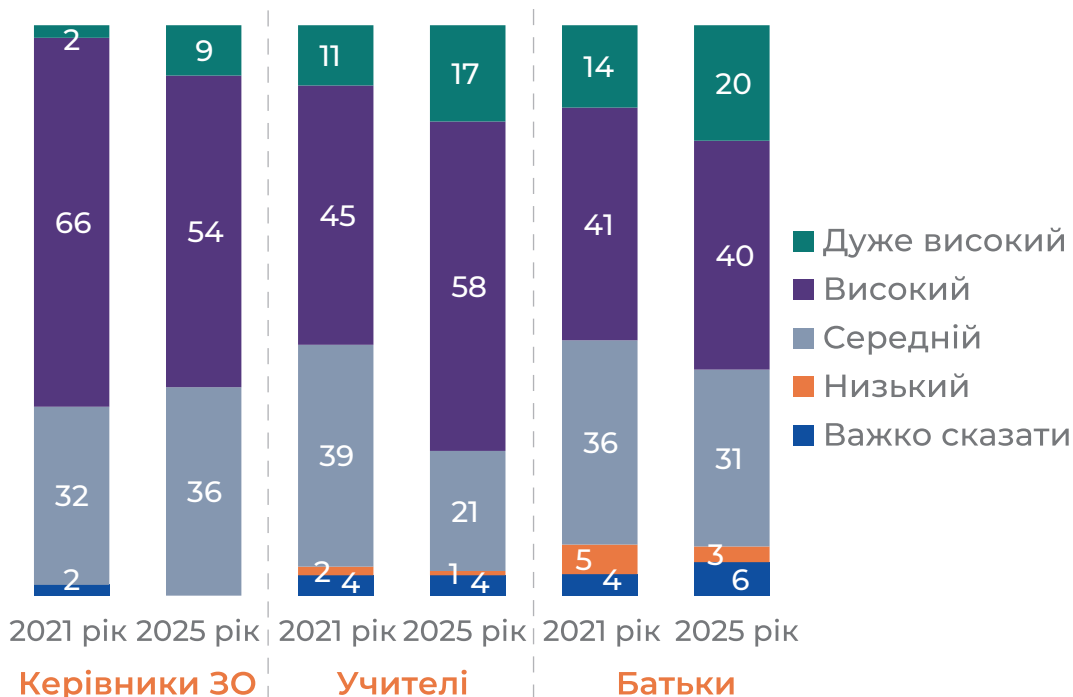
Ставлення до твердження «У закладі освіти ефективно вирішують проблеми, пов'язані з організацією харчування учнів»

8.7. ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ

63% керівників ЗО (у 2021 році – 68%), 75% учителів (у 2021 році – 56%), 60% батьків (у 2021 році – 55%) стверджують, що рівень психологічного комфорту в закладі освіти високий / дуже високий. Майже всі інші оцінюють його як середній.

Діаграма 8.7.1.

Оцінка рівня психологічного комфорту учасників освітнього процесу

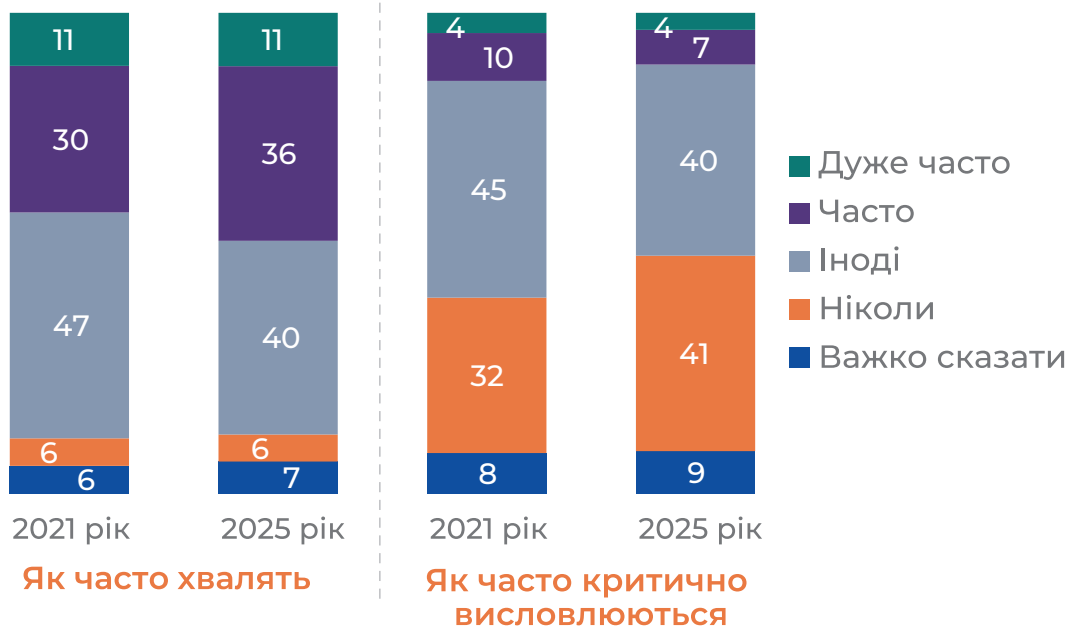

Учнів просили відповісти, як часто вчителі хвалять / критикують їх. Близько половини учнів (47%, у 2021 році – 41%) стверджують, що вчителі часто / дуже часто їх хвалять. Ще 30% відповіли, що вчителі іноді це роблять.

Водночас 11% учнів зазначили, що вчителі дуже часто / часто критикують їх. Ще 40% стверджують, що це іноді трапляється.

Діаграма 8.7.2.

Частота похвальних / критичних висловлювань учителів, звернених до учнів (учні)

8.8. АВТОНОМІЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Серед різних видів автономії закладів освіти найбільше респондентів відзначають наявність кадрової автономії, про це зазначили 75% керівників ЗО (59% у 2021 році). На другому місці – академічна автономія (64%, проти 54% у 2021 році). Про організаційну автономію зазначили 46% керівників ЗО (у 2021 році – 36%). Найменше поширеною є фінансова автономія: лише 13% респондентів повідомили про її повну реалізацію, хоча це теж демонструє зростання порівняно з 4% у 2021 році.

Таблиця 8.8.1.

Впровадження окремих видів автономії закладу освіти

% у стовпчику	Керівники ОУО		Керівники ЗО		Учителі	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Фінансова автономія						
Так, цілком	17	16	4	13	7	15
Так, частково	17	23	24	22	26	17
Ні	64	58	71	62	42	33
Важко відповісти	2	4	1	3	26	34
Кадрова автономія						
Так, цілком	74	74	59	75	32	51
Так, частково	17	16	30	23	32	16
Ні	6	6	9	1	9	4
Важко відповісти	3	4	1	1	27	28
Організаційна автономія						
Так, цілком	53	58	36	46	28	43
Так, частково	38	34	60	50	42	30
Ні	5	3	3	2	5	3
Важко відповісти	5	5	2	1	24	23
Академічна автономія						
Так, цілком	64	78	54	64	31	56
Так, частково	26	13	37	29	35	24
Ні	5	5	2	2	5	2
Важко відповісти	6	5	6	4	29	17

У пілотних громадах 29% керівників ЗО зазначили про повну фінансову автономію проти 10% в непілотних регіонах.

Серед керівників ЗО 61% вважає виправданою автономію шкіл (майже всі не змогли визначитися з думкою, але не заперечували це). Серед керівників ОУО виправданою вважають 38%, ні – 8% (а решта 54% не змогла визначитися). Водночас 11% керівників ЗО і 7% керівників ОУО зазначають, що були труднощі під час запровадження автономії.

Таблиця 8.8.2.

Потреби для забезпечення дієвої автономії

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Фінансове забезпечення	70	58	89	80
Матеріально-технічна база	49	37	70	65
Мотивація до змін	35	44	29	29
Підготовка кадрів	57	32	30	29
Додаткові роз'яснення від Центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ)	25	12	17	15
Інше	3	5	1	2
Відсутні	1	3	0	2
Важко відповісти	3	7	1	3

Більшість керівників ЗО (80%) і ОУО (58%) вважає, що для дієвості автономії, бракує фінансового забезпечення (хоча в 2021 році про це зазначало більше респондентів – відповідно 89% і 70%). Більшість керівників ЗО зазначили про нестачу матеріально-технічної бази (65%).

Керівники ЗО також висловили свої міркування про переваги / недоліки автономії. Найбільші переваги автономності – гнучкість в ухваленні рішень (88%), можливість швидко реагувати на потреби учнів та вчителів (74%) і можливість ефективніше використовувати фінансові ресурси (66%).

Найбільш поширені недоліки автономності закладу освіти (на думку керівників ЗО) – це недостатність досвіду у фінансовому менеджменті (59%), збільшення відповідальності керівника (59%) і ризик прийняття неправильних рішень (56%).

Діаграма 8.8.1.

Переваги автономності закладу освіти (керівники ЗО)

Діаграма 8.8.2.

Недоліки автономності закладу освіти (керівники ЗО)

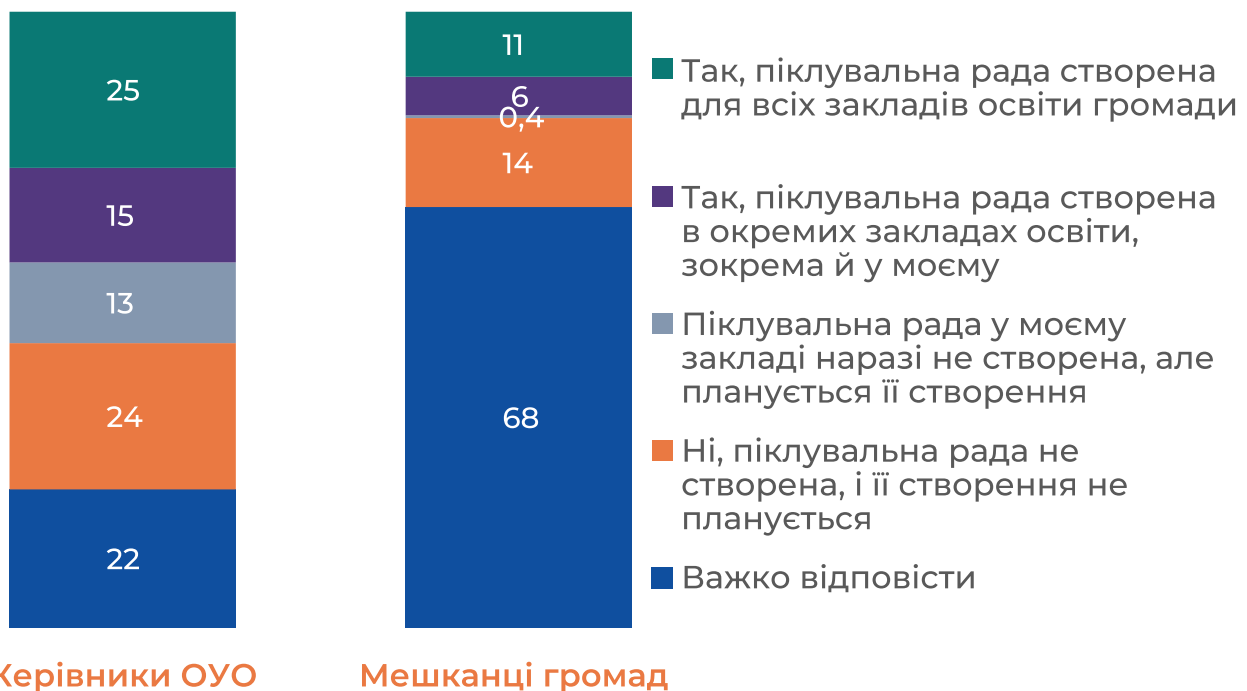
8.9. ПІКЛУВАЛЬНА РАДА

Про наявність піклувальної ради для всіх закладів освіти громади зазначають 25% респондентів, а ще 15% вказують про наявність піклувальної ради в певних закладах. Серед тих, у кого піклувальні ради вже функціонують, 62% стверджують, що в її складі – представники батьків, 25% – громадські активісти, 23% – представники ОМС, 20% – представники місцевого бізнесу.

Серед мешканців громад більшість (68%) не мають інформації про наявність піклувальних рад. Стверджують, що піклувальна рада створена для всіх закладів або хоча б окремих закладів – 17%.

Діаграма 8.9.1.

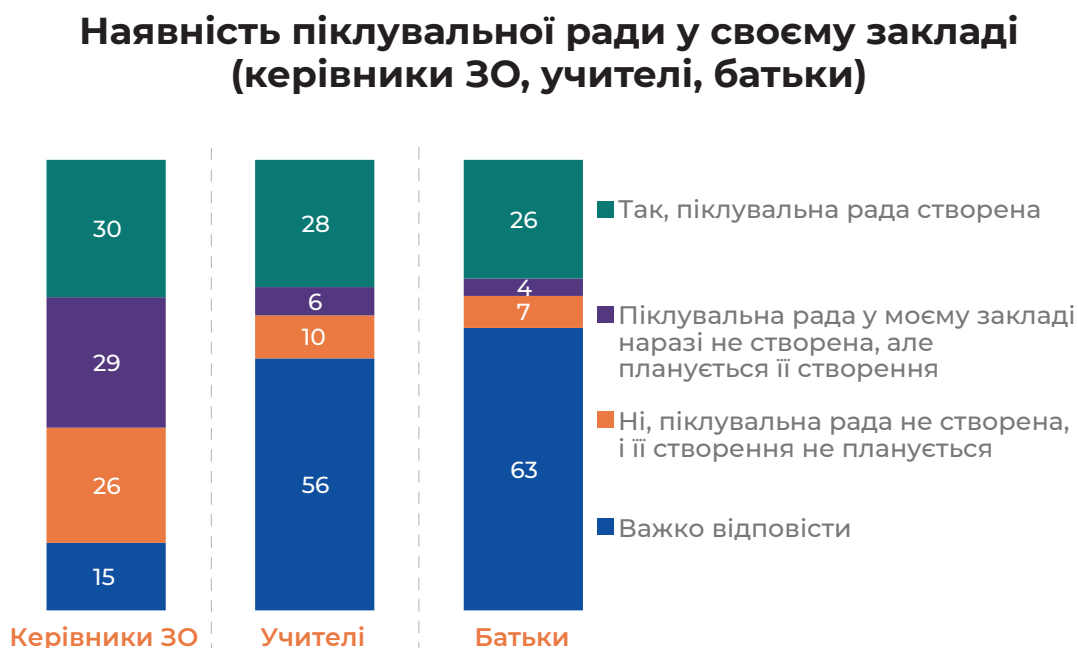
Наявність піклувальної ради для усіх закладів освіти у громаді (керівники ОУО і мешканці громад)

30% керівників ЗО стверджують, що в їхньому закладі є піклувальна рада, ще 29% зазначають, що її створення заплановано. Ті, у кого така рада вже створена, найчастіше зазначають, що до її складу входять представники батьківської спільноти (83%), органів місцевого самоврядування (67%), представники місцевого бізнесу (31%) і громадських організацій (27%). Водночас більшість учителів і батьків не має інформації щодо наявності або складу піклувальних рад у своїх закладах.

У пілотних громадах про наявність піклувальної ради зазначають 68% керівників ЗО, у непілотних регіонах – 25%. Серед учителів показник сягає 49% у пілотних громадах і 27% в непілотних регіонах. А серед батьків відмінностей немає – 26% у пілотних громадах і 27% у непілотних регіонах.

Діаграма 8.9.2.

60–69% респондентів вважають, що піклувальна рада функціонує системно й ефективно.

Діаграма 8.9.3.

Серед керівників ОУО, які зазначили про наявність піклувальних рад, 35% вказали, що стикалися з певними проблемами в їхній роботі. Найбільш поширені – низька активність її членів (15%), формальне функціонування ради (14%) та труднощі з реалізацією ініціатив (11%).

Діаграма 8.9.4.

Проблеми в роботі піклувальної ради (керівники ОУО)

% серед тих, хто зазначив про наявність рад

Керівники ЗО насамперед хочуть бачити в складі піклувальних рад представників батьківської громадськості, органів місцевого самоврядування та місцевого бізнесу (ті самі топ-3 відповіді й серед керівників ОУО).

Водночас 6% батьків та 9% мешканців громад зазначили, що хотіли би долучитися до складу піклувальної ради.

Таблиця 8.9.1.

Очікуваний склад піклувальної ради

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Батьківська громадськість	65	74	78	76
Органи місцевого самоврядування	58	70	72	71
Місцевий бізнес	36	50	51	66
Вчителі закладу освіти, де діє піклувальна рада	33	48	54	49

Продовження таблиці 8.9.1.

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО (2025)	Керівники ОУО		Керівники ЗО	
	2021	2025	2021	2025
Місцеві громадські організації	38	35	30	33
Громадські активісти	32	28	24	30
Учні закладу освіти	25	34	34	23
Представники інших установ і організацій	13	19	21	20
Представники інших закладів освіти	3	9	4	10
Інші	2	0	0	1
Важко відповісти	8	10	7	8

Більшість керівників ОУО та ЗО вважають, що пріоритетом для піклувальних рад має бути залучення додаткових джерел фінансування, зміцнення матеріально-технічної бази, розроблення пропозицій до стратегії розвитку закладу освіти.

Таблиця 8.9.2.

Пріоритетні питання для вирішення піклувальною радою

% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО	Пріоритети		Не має вирішувати	
	Керівники ОУО	Керівники ЗО	Керівники ОУО	Керівники ЗО
Залучення додаткових джерел фінансування для закладу(ів) освіти	74	90	9	1
Сприяння зміцненню матеріально-технічної бази закладу(ів) освіти	59	69	2	7
Розроблення пропозицій до стратегії та перспективного плану розвитку закладу(ів) освіти	60	65	5	6
Моніторинг виконання кошторису	34	47	11	10
Залучення громадськості для поліпшення умов навчання в закладі(ах) освіти	30	43	2	7
Стимулювання творчої праці педагогічних працівників та учнів	22	36	11	6
Запобігання дитячій бездоглядності	23	34	16	6

Продовження таблиці 8.9.2.

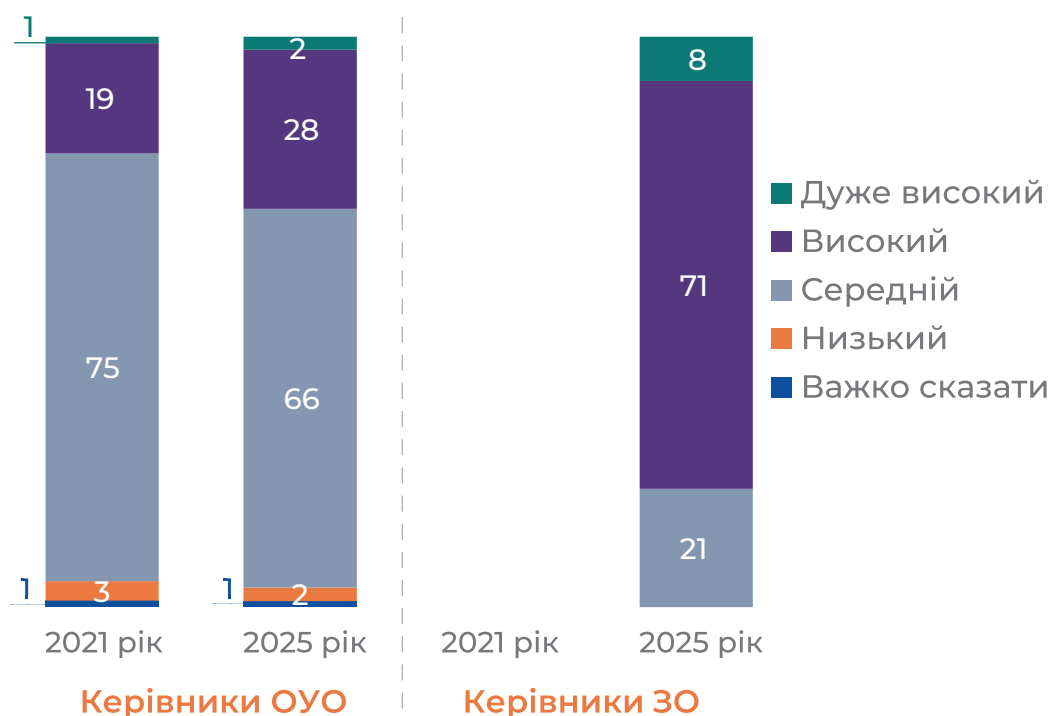
% у стовпчику Упорядковано за керівниками ЗО	Пріоритети		Не має вирішувати	
	Керівни- ки ОУО	Керівни- ки ЗО	Керівни- ки ОУО	Керівни- ки ЗО
Організація дозвілля (конкурси, вечори, спортивні змагання тощо) та оздоровлення учнів (вихованців), педагогічних працівників	18	34	11	9
Сприяння соціально-правовому захисту учасників освітнього процесу	24	34	2	6
Аналіз та оцінка діяльності директора та закладу загалом	37	27	21	23
Сприяння організації та проведенню заходів, спрямованих на охорону життя та здоров'я учасників освітнього процесу	22	24	3	4
Зміцнення зв'язків між родинами учнів (вихованців) та закладом(ами) освіти	12	17	17	12
Сприяння виконанню чинного законодавства щодо обов'язковості повної загальної середньої освіти	11	17	9	14
Внесення пропозицій засновнику заохочувати директора школи або ж притягнути його до дисциплінарної відповідальності	21	16	12	10
Сприяння працевлаштуванню випускників	13	15	31	30
Ініціювання позапланового інституційного аудиту школи	15	12	18	24
Формування оптимальної мережі закладів освіти в громаді	18	12	18	18
Важко відповісти	6	6	29	25

8.10. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ КАДРАМИ

Керівники ОУО загалом стримано оцінюють ситуацію із забезпеченням закладів педагогічними кадрами: 66% надають «середню» оцінку, тоді як лише 30% вважають забезпеченість високою або дуже високою (у 2021 році цей показник становив 20%, а 75% давали «середню» оцінку). Водночас 79% керівників ЗО високо або дуже високо оцінили забезпеченість закладу педагогічними кадрами.

Діаграма 8.10.1.

Оцінка рівня забезпеченості закладів освіти педагогічними кадрами

Основними напрямками забезпечення ЗО педагогічними кадрами більшість керівників ОУО (57%, у 2021 році – 53%) вважають стажування та підвищення кваліфікації. Про інші напрями зазначало менше респондентів. Зокрема, 28% зазначили про вдосконалення системи мотивації, 27% – про направлення на навчання випускників школи до педагогічних закладів освіти.

Діаграма 8.10.2

Заходи щодо забезпечення закладів освіти педагогічними кадрами (керівники ОУО)

8.11. УКРИТТЯ ТА ВІДБУДОВА ПОШКОДЖЕНИХ ВНАСЛІДОК ОБСТРІЛІВ БУДІВЕЛЬ

Третина керівників ОУО (33%) стверджує, що в їхніх громадах наявна критична або значна потреба в облаштуванні укриттів для закладів освіти.

Діаграма 8.11.1.

Потреба в укриттях (керівники ОУО)

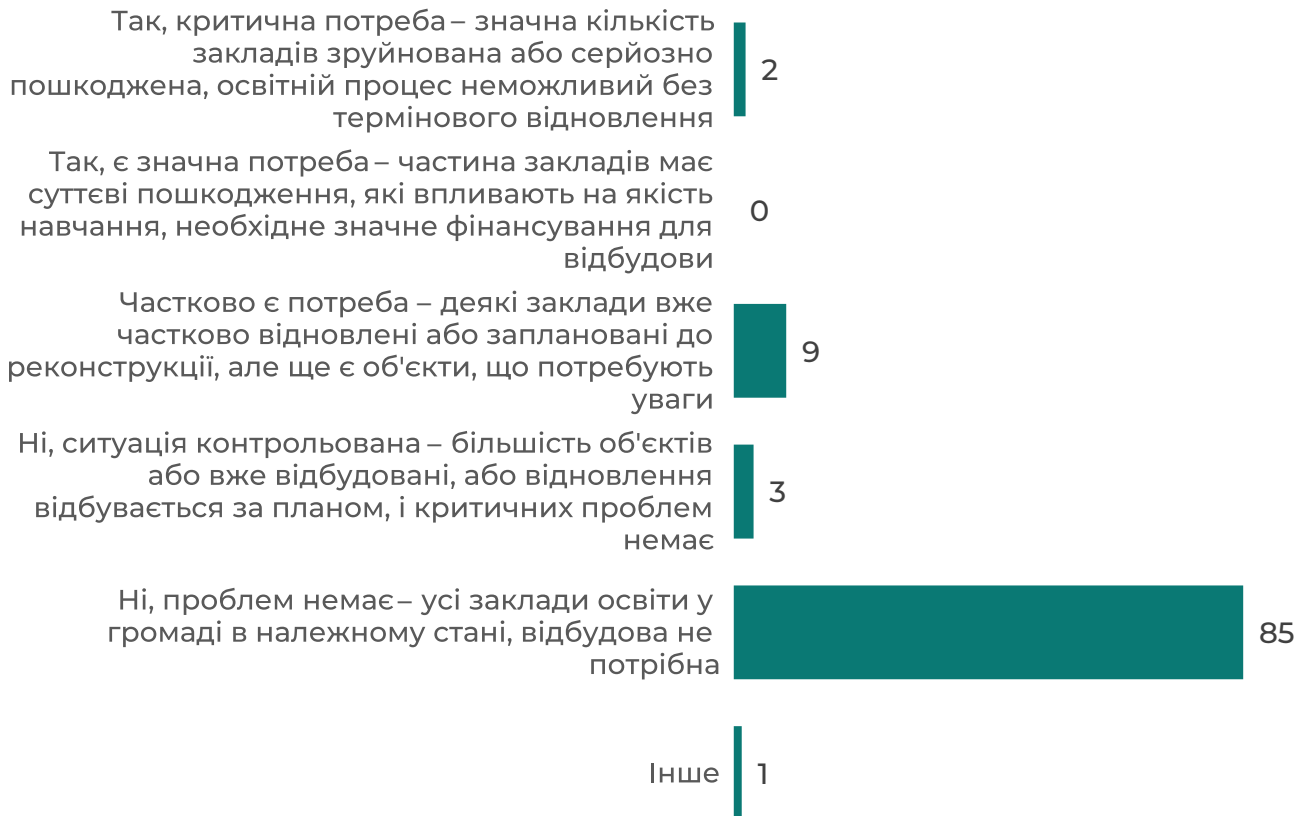

На Півдні / Сході третина керівників ОУО вказують саме на критичний рівень такої потреби.

Водночас лише 2% керівників ОУО відзначають значну або критичну потребу у відбудові закладів освіти, пошкоджених внаслідок ворожих обстрілів.

Діаграма 8.11.2.

Потреба у відбудові закладів освіти (керівники ОУО)

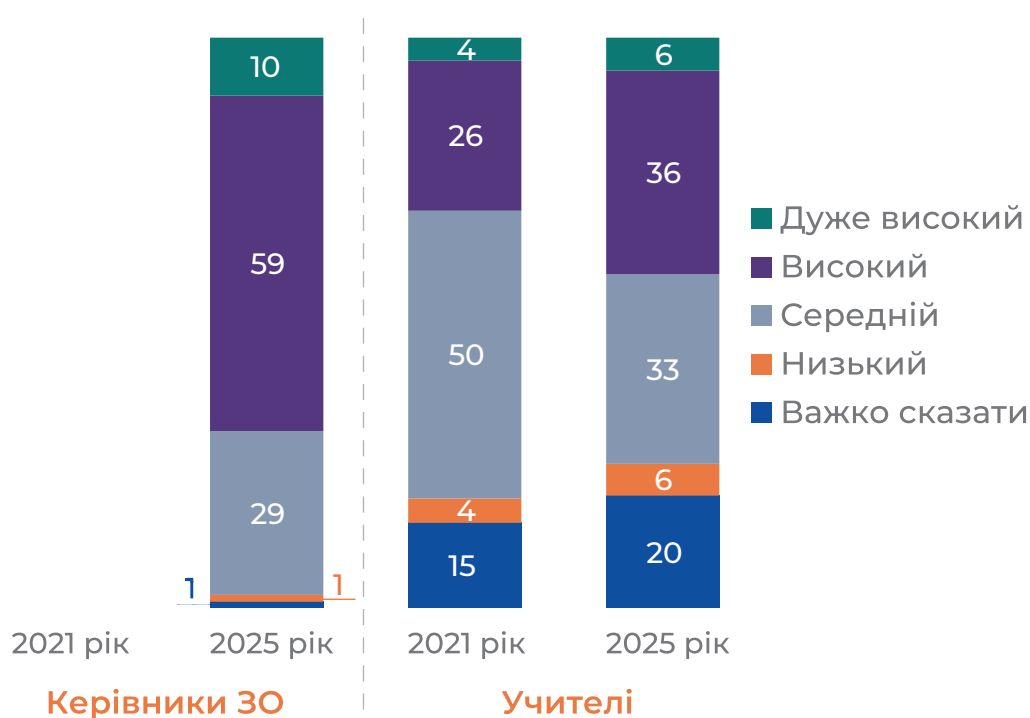

8.12. РІВЕНЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В ГРОМАДІ

Більшість керівників ЗО (69%) високо / дуже високо оцінює рівень управління освітою в громаді. Серед учителів показник нижчий – 42% (у 2021 році було 30%), хоча решта переважно давала або «середні», або невизначені оцінки.

Діаграма 8.12.1.

Оцінка рівня якості управління освітою в громаді

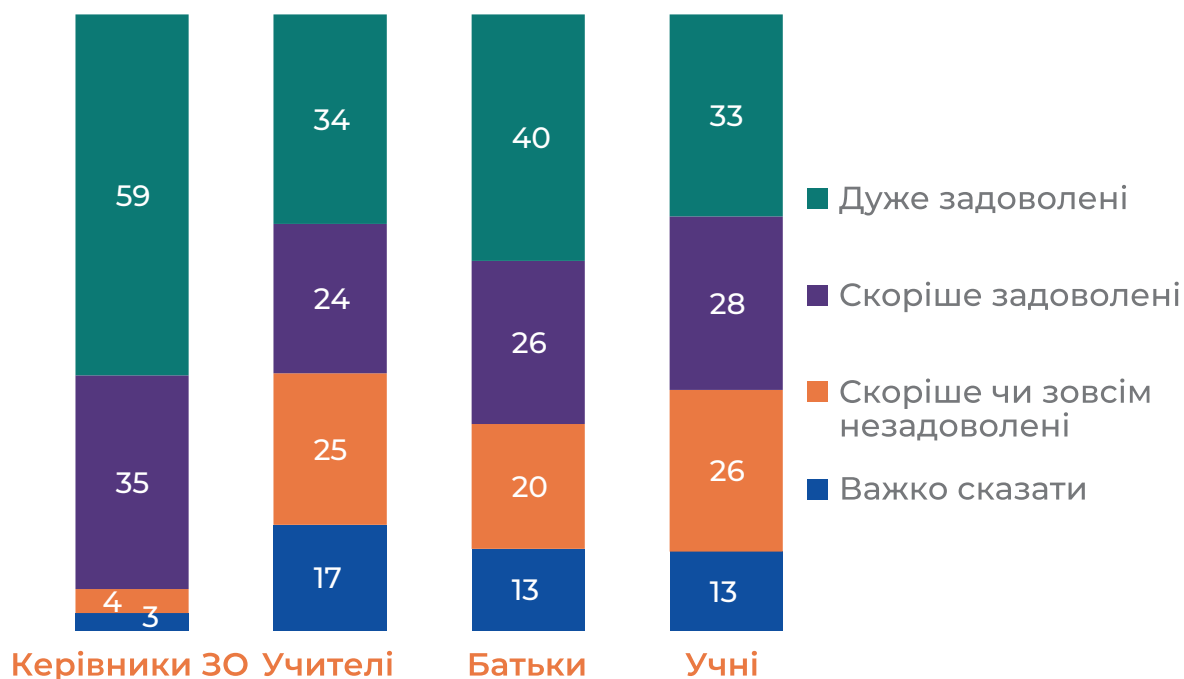
Водночас 76% керівників ЗО і 37% учителів зазначають, що за останні 2 роки отримували роз'яснювальну інформацію від ОМС щодо управління у сфері освіти.

А за словами 30% представників ЦОВВ їх орган надавав роз'яснення щодо управління освітою.

94% керівників ЗО задоволені тим, як здійснюється управління школами в громаді, і з них 59% дуже задоволені. Проте серед учителів показник нижчий – 58% задоволені і з них дуже задоволені – 34%. Подібні показники також і серед батьків та учнів.

Діаграма 8.12.2.

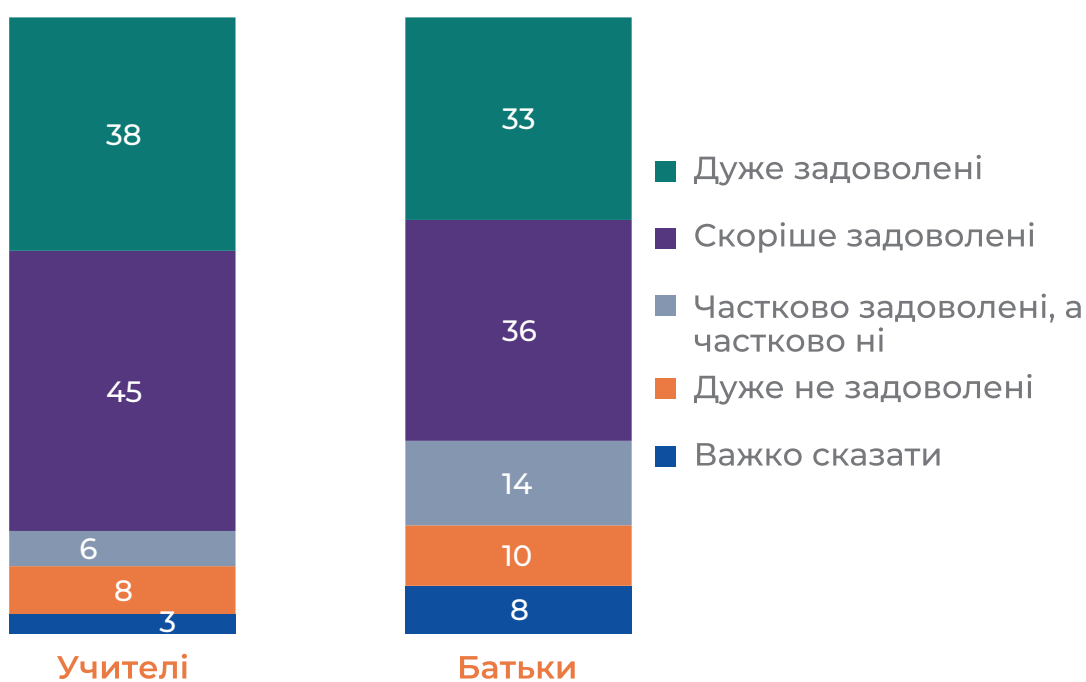
Задоволеність управління школами в громаді

Щодо своєї школи, то вже 78% учителів і 69% батьків радше або дуже задоволені управлінням.

Діаграма 8.12.3.

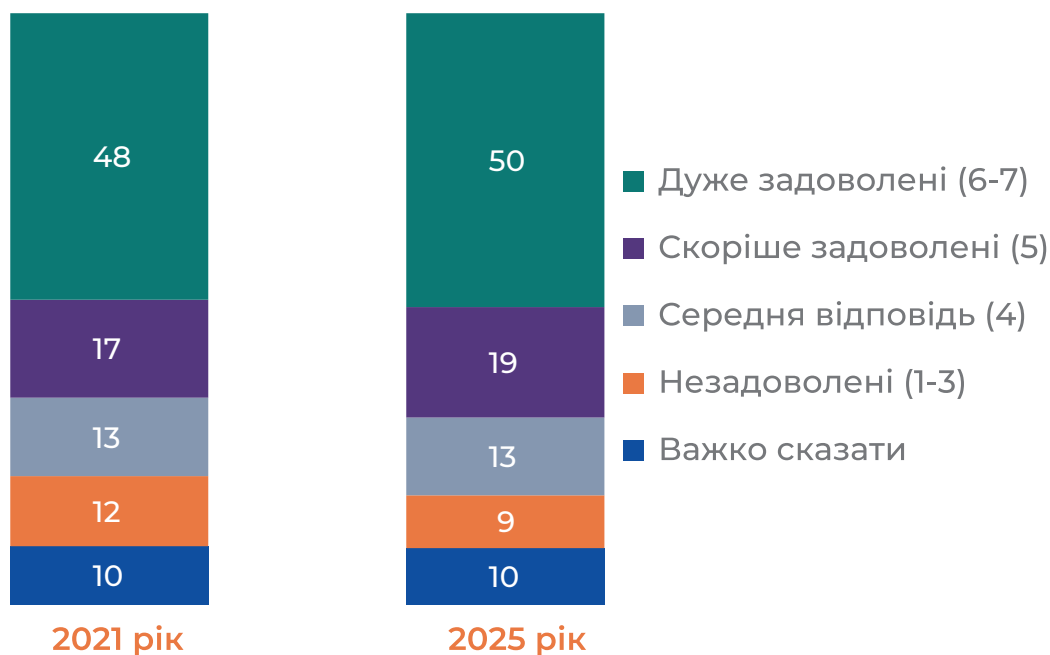
Задоволеність управлінням своєї школи

Половина учнів (50%) висловлюють задоволення управлінням своєї школи, ще 19% – радше задоволені, що дещо перевищує показники 2021 року (48% і 17% відповідно). Ще 13% – оцінили рівень задоволеності як «середній», і лише 9% незадоволені.

Діаграма 8.12.4.

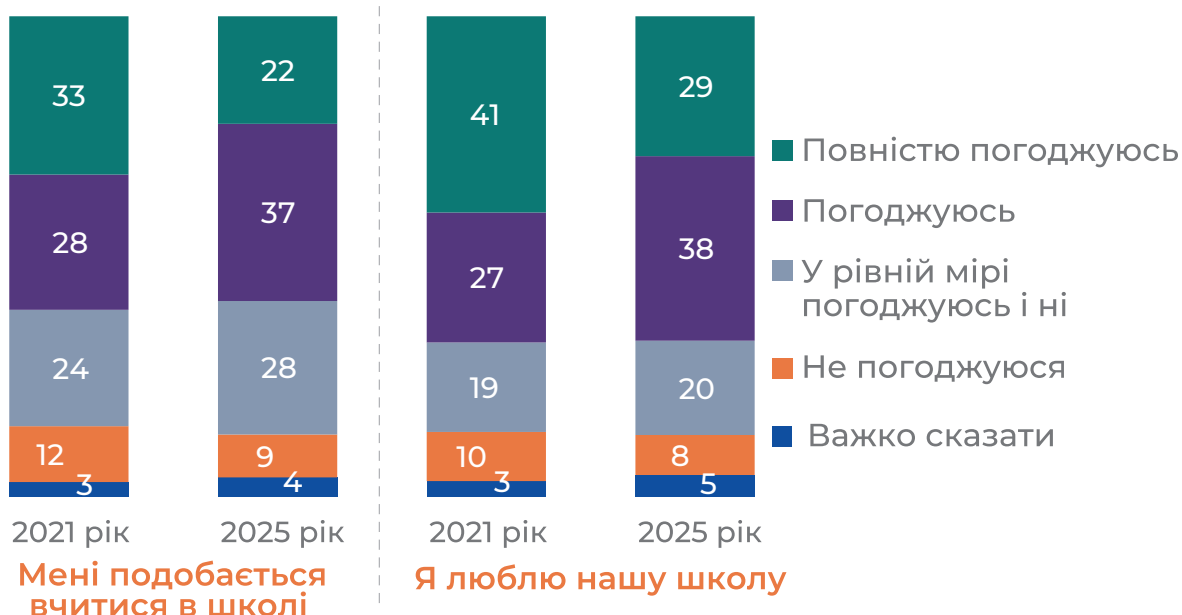
Задоволеність управлінням своєї школи (учні)

Учні також запитували про їхнє ставлення до школи. Загалом 59% учнів погоджуються з твердженням, що їм подобається навчатися в школі, однак лише 22% повністю з цим згодні (у 2021 році – 33%). Ще 67% учнів вказали, що люблять свою школу, але лише 29% повністю поділяють цю думку (у 2021 році таких було 41%).

Діаграма 8.12.5.

Ставлення учнів до школи

8.13. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ

Майже всі керівники ЗО зазначають, що в їхньому закладі проводять заходи з професійної орієнтації, зокрема, 73% зазначають, що така робота є системною. Водночас 26% вказують на епізодичний характер профорієнтаційних заходів або на їх недостатню якість і потребу в удосконаленні та урізноманітненні.

Діаграма 8.13.1.

Проведення профорієнтаційної роботи (керівники ЗО)

Найбільш поширені форми професійної орієнтації – екскурсії на підприємства / зустрічі з представниками бізнесу та співпраця із закладами позашкільної освіти.

Діаграма 8.13.2.

Перелік профорієнтаційних заходів, що проводять у школі

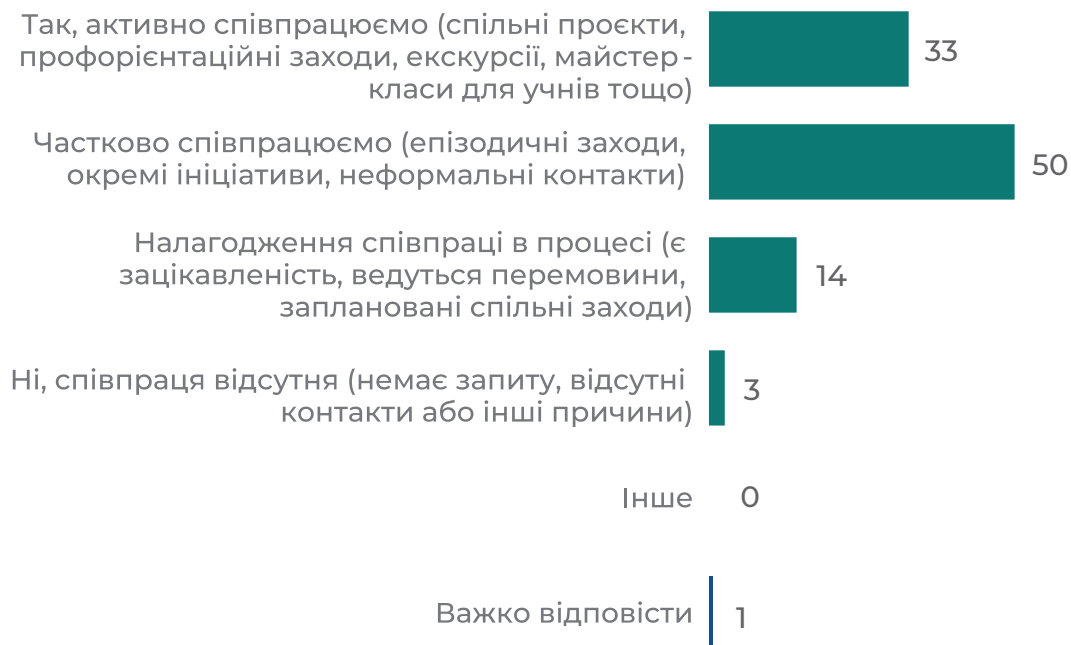
% керівників ЗО, які проводять заходи

За словами 83% керівників ЗО, у їхніх громадах загалом налагоджена співпраця із закладами професійної освіти. Водночас лише 33% з них визначають цю співпрацю як активну, а 50% – як часткову. Ще 14% зазначають, що процес налагодження такої співпраці ще триває.

Діаграма 8.13.3.

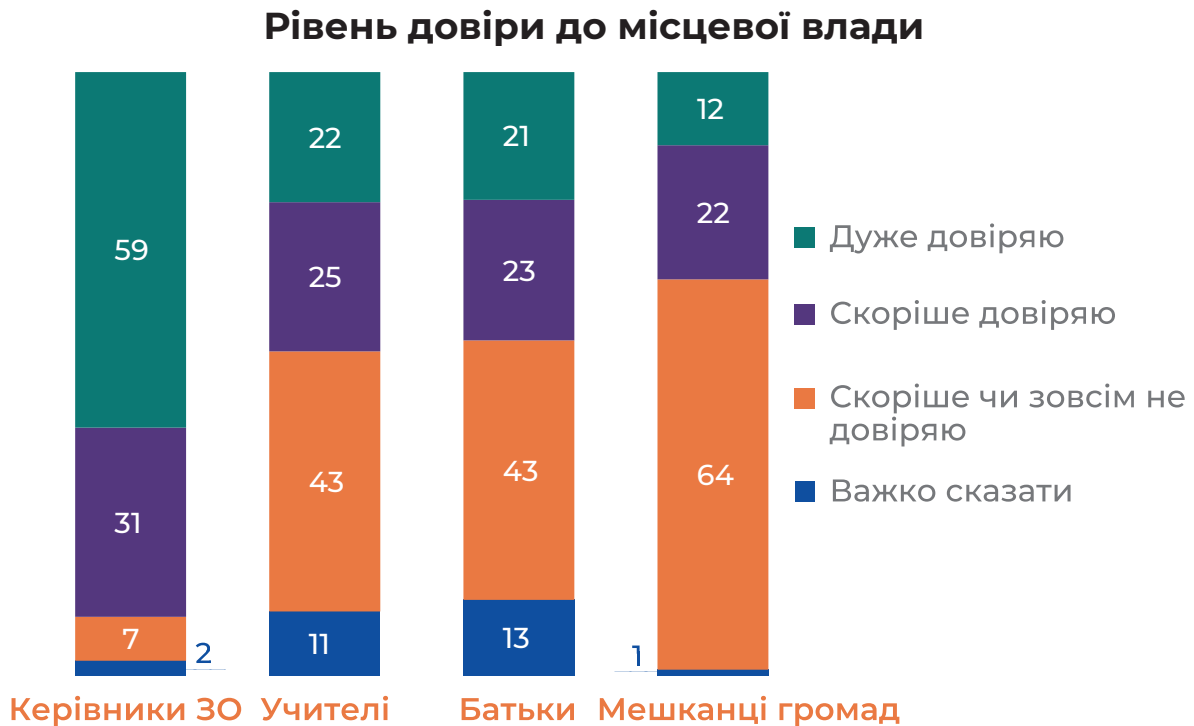
Наявність співпраці із закладами професійної (професійно-технічної) освіти (керівники ЗО)

8.14. РІВЕНЬ ДОВІРИ МІСЦЕВІЙ ВЛАДІ

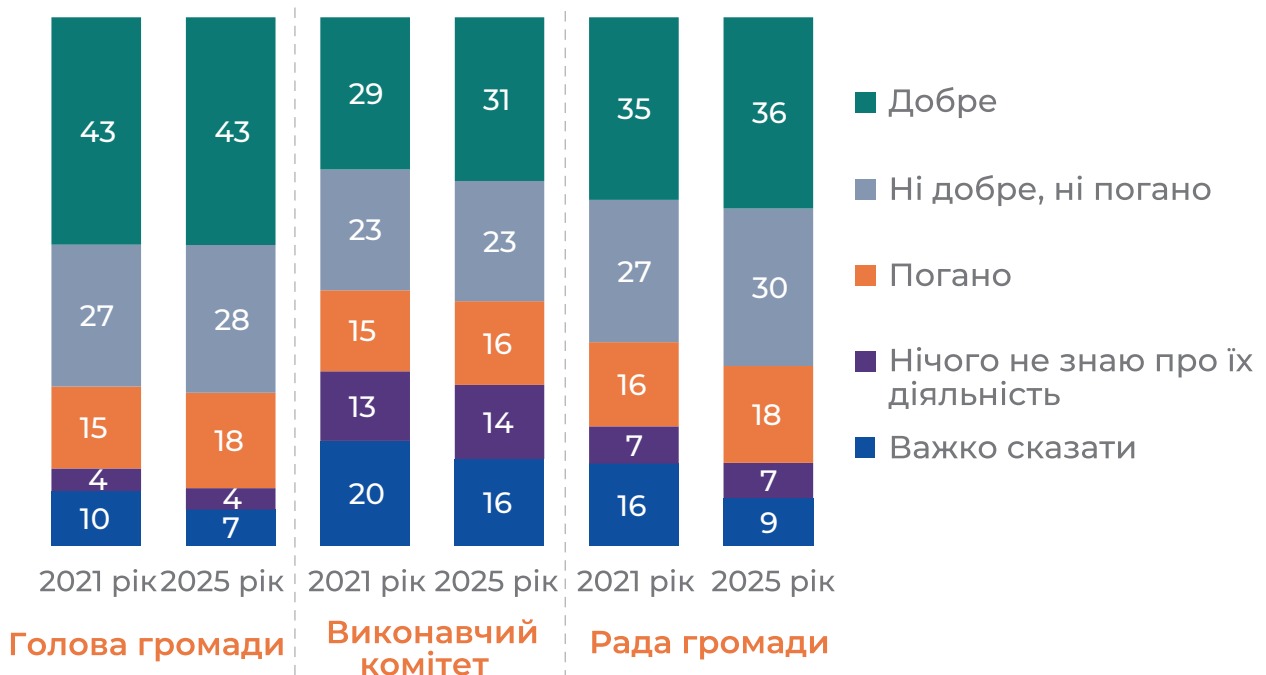
Рівень довіри до місцевої влади помітно відрізняється залежно від категорії респондентів. Серед керівників ЗО він є найвищим – 90% висловлюють довіру (повну або радше довіру). Водночас серед учителів цей показник знижується до 47%, серед батьків – до 44%, а найнижчим він є серед мешканців громад – лише 34% довіряють місцевій владі.

Діаграма 8.14.1.

Діаграма 8.14.2.

Оцінка роботи органів місцевого самоврядування (мешканці громад)

Під час інтерв'ю мешканці громад загалом стримано оцінювали діяльність ОМС. Негативні оцінки були порівняно нечисленними, однак значну частку становили «середні» або невизначені відповіді. Найкраще респонденти оцінили роботу голови громади – 43% позитивно, 18% – негативно, тоді як решта зазначила про нейтральне або невизначене ставлення. Діяльність виконавчого комітету ради добре оцінюють 31%, погано – 14%, а в оцінках самої ради показники відповідно, 36% і 18%. Загалом у порівнянні з 2021 роком ці показники майже не змінилися.

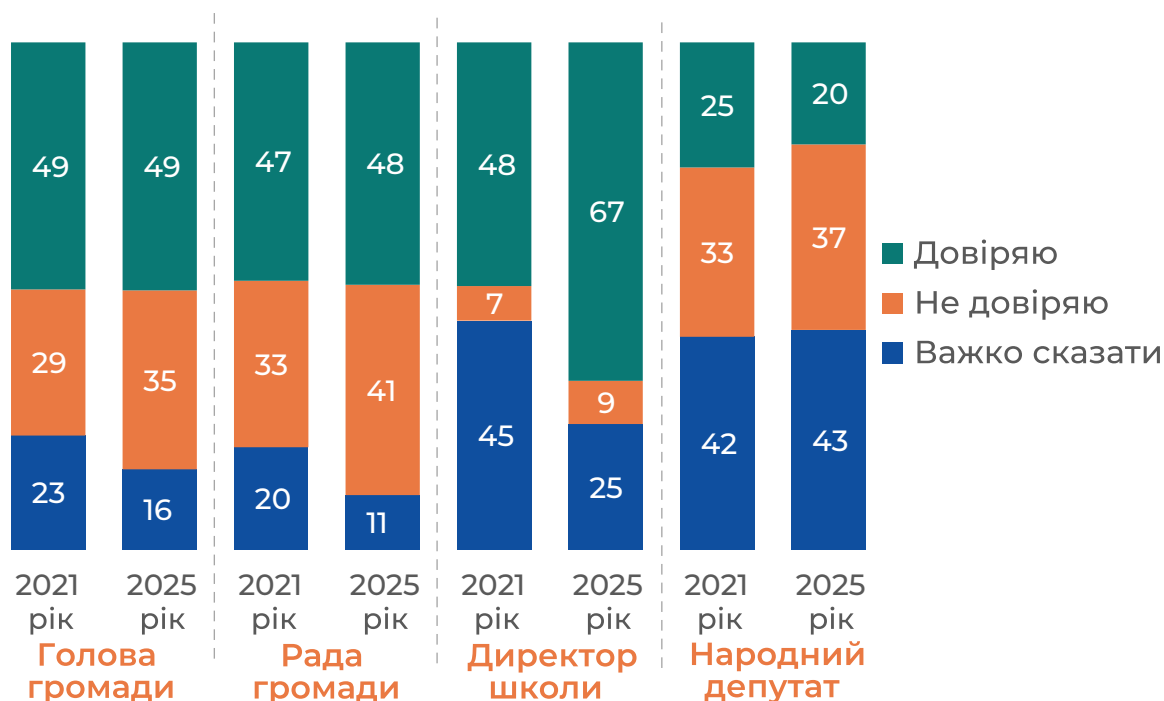
Оцінка рівня довіри до окремих осіб та інституцій серед мешканців громад демонструє, що голові громади довіряють 49% респондентів, тоді як 35% – не довіряють. Дещо гірша ситуація з радою громади – 48% довіряють, а 41% не довіряють. Натомість найвищий рівень довіри спостерігається до директора школи – 67% довіряють і лише 9% не довіряють.

Щодо довіри до народного депутата, то ситуація є найменш визначеною: 43% опитаних не змогли визначитися з оцінкою, довіряють лише 20%, тоді як 37% – не довіряють.

Порівняно з 2021 роком загальний рівень довіри до голови громади, ради громади та народного депутата дещо знизився. Водночас рівень довіри до директора школи зріс – передусім за рахунок зменшення частки респондентів, які раніше не визначилися зі своєю оцінкою.

Діаграма 8.14.3.

Довіра місцевим органам влади та представникам влади (мешканці громад)

Учителів і батьків просили оцінити рівень довіри до різних установ і організацій. Якщо до державної влади загалом довіра не дуже висока серед учителів та батьків, то довіра до органів місцевого самоврядування значно вища – загалом 60% учителів і 49% батьків довіряють і не довіряють – 16% і 20% (з 2021 року показники трохи погіршилися). Причому органам управління освітою в громаді довіряють ще більше – 68% серед учителів і 56% серед батьків (майже без змін з 2021 року).

Органам влади обласного та районного рівня довіряють 60% учителів. Серед батьків органам влади обласного рівня довіряють 41%, районного рівня – 43%.

Найбільше ж довіряють адміністрації школи – 97% серед учителів (ріст з 89% у 2021 році) і 86% серед батьків (ріст з 80% у 2021 році).

Таблиця 8.14.1.

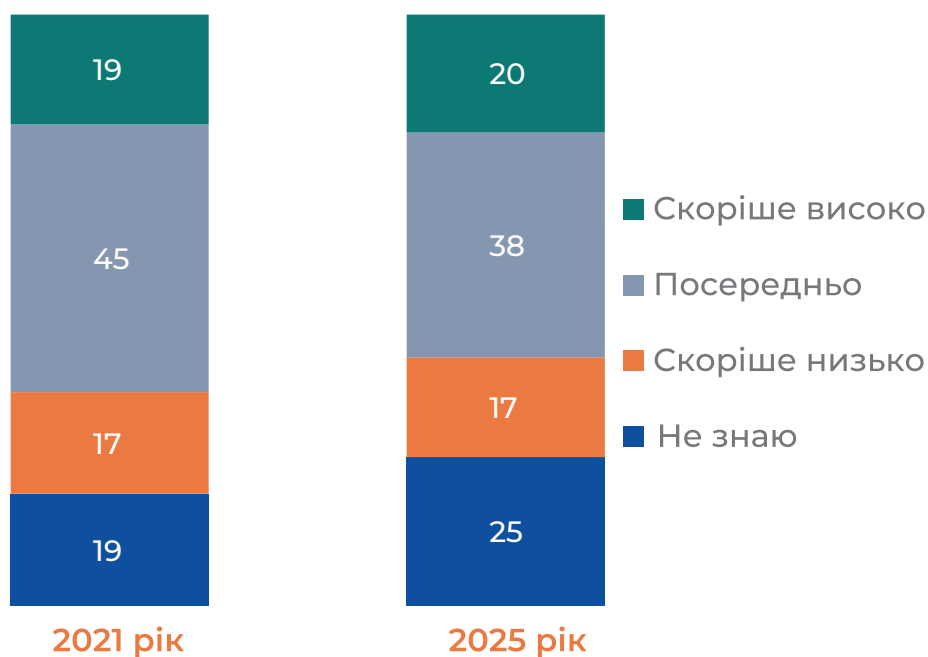
Рівень довіри до певних установ / організацій

% у стовпчику	Учителі		Батьки	
	2021	2025	2021	2025
Адміністрація Вашого закладу				
Довіряю	89	97	80	86
Не довіряю	6	0	8	5
Важко сказати	6	3	12	10
Орган управління освітою в громаді				
Довіряю	70	68	59	56
Не довіряю	14	11	20	14
Важко сказати	17	21	21	30
Органи місцевого самоврядування в громаді				
Довіряю	66	60	56	49
Не довіряю	16	16	24	20
Важко сказати	18	24	20	30
Органи влади обласного рівня				
Довіряю	65	60	44	41
Не довіряю	17	18	29	27
Важко сказати	18	22	27	33
Органи влади районного рівня				
Довіряю	63	60	47	43
Не довіряю	19	17	27	25
Важко сказати	18	23	26	32
Міністерства та відомства				
Довіряю	62	54	42	40
Не довіряю	20	23	32	26
Важко сказати	17	22	25	35

Батьки відповідали про відкритість і підзвітність місцевої влади. Серед них 20% радше високо оцінюють відкритість і підзвітність місцевої влади. Посередньо – 38%, а радше низько – 17%.

Діаграма 8.14.4.

Оцінка відкритості та підзвітності місцевої влади (батьки)

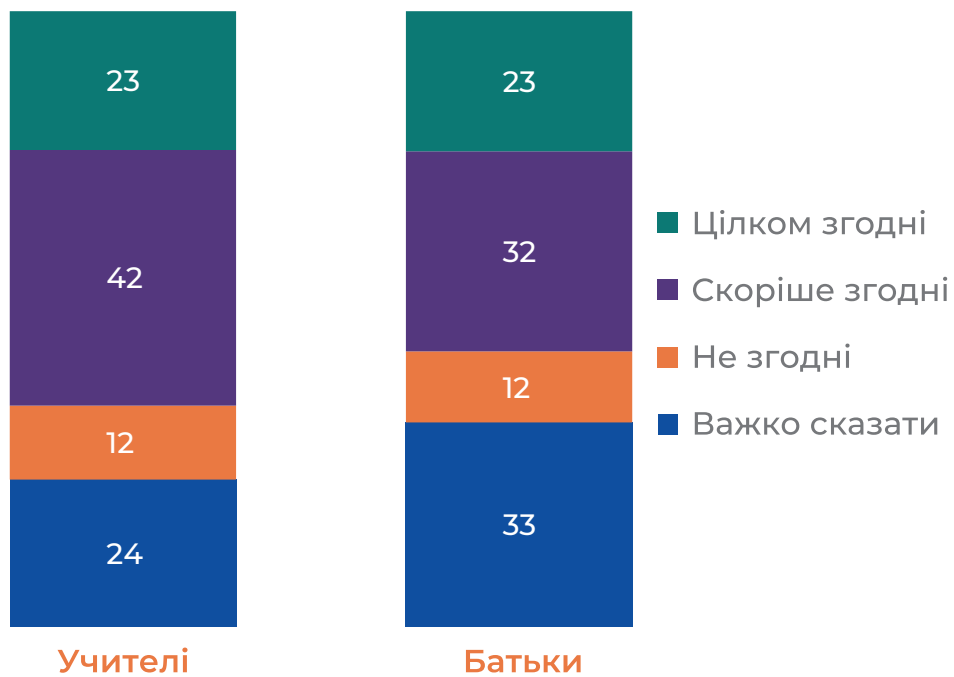
Водночас мешканці радше критично оцінюють відкритість і підзвітність місцевої влади. Зокрема, 39% вважають її відкритою та підзвітною, не вважають так – 45%. Порівняно з 2021 роком є покращення, але незначне.

8.15. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ ОСВІТИ В ГРОМАДІ

Серед учителів і батьків 55% вважають, що впровадження реформ у системі освіти на рівні громади здійснюється ефективно. Водночас решта респондентів здебільшого демонструє невизначеність у власних оцінках.

Діаграма 8.15.1.

Оцінка ефективності впровадження реформ в системі освіти на рівні громади

8.16. РІВЕНЬ ПРОЗОРОСТІ ОРГАНУ ВЛАДИ (ЦОВВ)

Порівняно з 2021 роком суттєво зменшилася частка представників ЦОВВ, які оцінюють прозорість діяльності своєї установи як високу (з 63% у 2021 році до 41% у 2025-му). Натомість зросла кількість тих, хто визначає рівень прозорості як середній – з 25% до 41%.

Діаграма 8.16.1.

Оцінка рівня прозорості діяльності своєї установи (представники ЦОВВ)

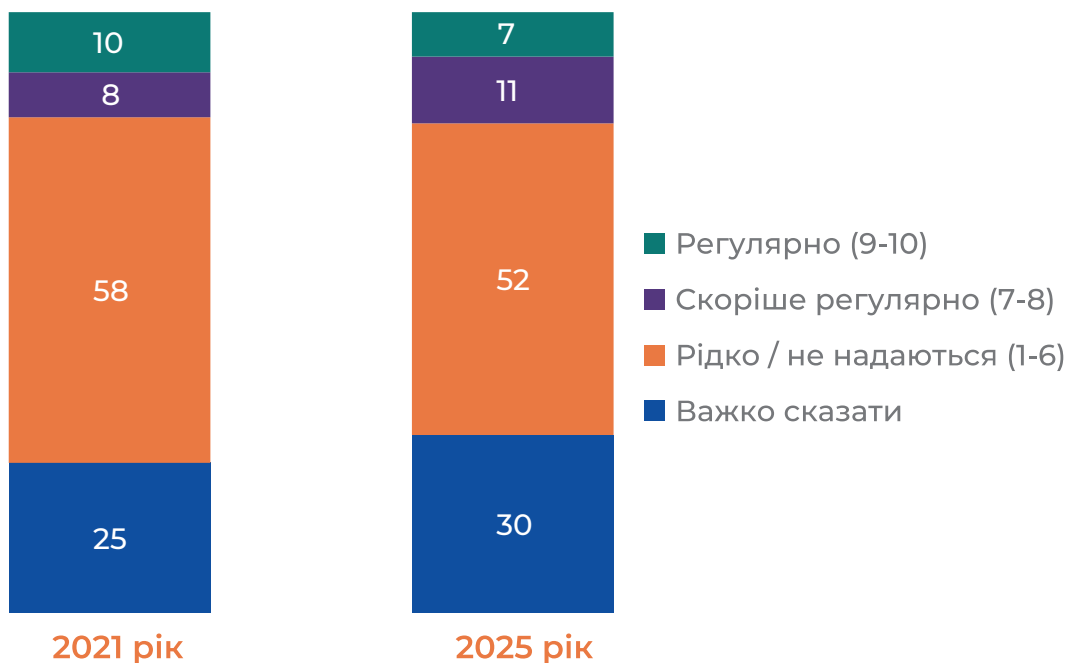

8.17. РЕГУЛЯРНІСТЬ КОНСУЛЬТАЦІЙ МІСЦЕВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ І ОРГАНІВ ВЛАДИ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКЛИКАМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Радше або дуже регулярно надають консультації місцевим адміністраціям і органам влади у зв'язку з викликами адміністративно-територіальної реформи – 18% представників ЦОВВ (стільки ж було в 2021 році).

Діаграма 8.17.1.

Регулярність консультацій місцевих адміністрацій і органів влади у зв'язку з викликами адміністративно-територіальної реформи (представники ЦОВВ)

РОЗДІЛ 9. КОМУНІКАЦІЯ

9.1. КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ З МЕШКАНЦЯМИ ГРОМАД

Для комунікації з громадою керівники ОУО найчастіше вказують на використання офіційного сайту (93%), офіційних сторінок (75%) та груп (53%) у соціальних мережах. Водночас реальне сприйняття цих каналів мешканцями громади суттєво відрізняється: лише 32% згадують офіційний сайт як джерело інформації, тоді як основним каналом залишаються групи (58% проти 28% у 2021 році) та офіційні сторінки у соцмережах (51% проти 33% у 2021 році).

Таблиця 9.1.1.

Комунікація з мешканцями громад

Канали комунікації	Керівники ОУО: канали, які використовують ОМС		Керівники ЗО: канали, які використовують	Учителі: канали, які використовують ОМС		Мешканці громад: канали інформації про події	
	2021	2025		2021	2025	2021	2025
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp чи Телеграм	36	53		47	45	28	58
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад, Facebook	82	75		62	74	33	51
Інформація на офіційному сайті	94	93		67	74	28	32
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад, Facebook	10	12		14	11	13	16
Розміщення новин та важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	17	9		13	18	5	15
Розміщення новин та важливої інформації на телебаченні	9	6		9	8	22	14
Зустрічі з громадянами	52	36		38	30	7	10
Розміщення новин та важливої інформації в місцевих друкованих медіа	51	12		30	18	18	8

Канали комунікації	Керівники ОУО: канали, які використовують ОМС		Керівники ЗО: канали, які використовують	Учителі: канали, які використовують ОМС		Мешканці громад: канали інформації про події	
	2021	2025		2021	2025	2021	2025
Розміщення новин та важливої інформації на радіо	6	3		3	3	6	7
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації, загальні збори тощо	22	14		17	13	5	6
Організація спеціальних заходів для громадян	20	9		14	17	5	6
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад: листівок, брошур, постерів	14	4		6	4	8	6
Інші	0	0		0	0	0	5
Важко відповісти	1	2		5	8	3	4

На дотичне запитання про те, як інформують про обговорення бюджету громади, 81% керівників ОУО зазначили офіційний сайт як основний канал комунікації, 42% – соціальні мережі, 17% – електронну пошту, 14% – громадські збори, 13% – місцеві ЗМІ.

Керівники ЗО використовують різні канали комунікації з батьками та учнями, найбільш поширені – особисті зустрічі (91%), групи в соціальних мережах (90%), класні батьківські збори (87%), загальношкільні батьківські збори (85%), телефонні дзвінки (85%). Водночас з 2021 року з 9% до 61% зросла частка тих, хто зазначив про сервіси електронних щоденників і журналів.

Серед батьків найбільш поширені канали комунікації – групи в соціальних мережах (76%), класні батьківські збори (69%), загальношкільні батьківські збори (57%), особисті зустрічі (55%), телефонні дзвінки (55%). Водночас з 2021 року з 10% до 45% стало більше тих, хто користується електронними щоденниками.

Серед учнів найбільш поширений канал – групи в соціальних мережах (65%), далі йдуть телефонні дзвінки (44%) і класні батьківські збори (42%). Водночас зросла частка тих, хто використовує сервіси електронних щоденників: про це зазначили 23% учнів, тоді як у 2021 році цей показник становив лише 8%.

Канали комунікації з батьками та учнями

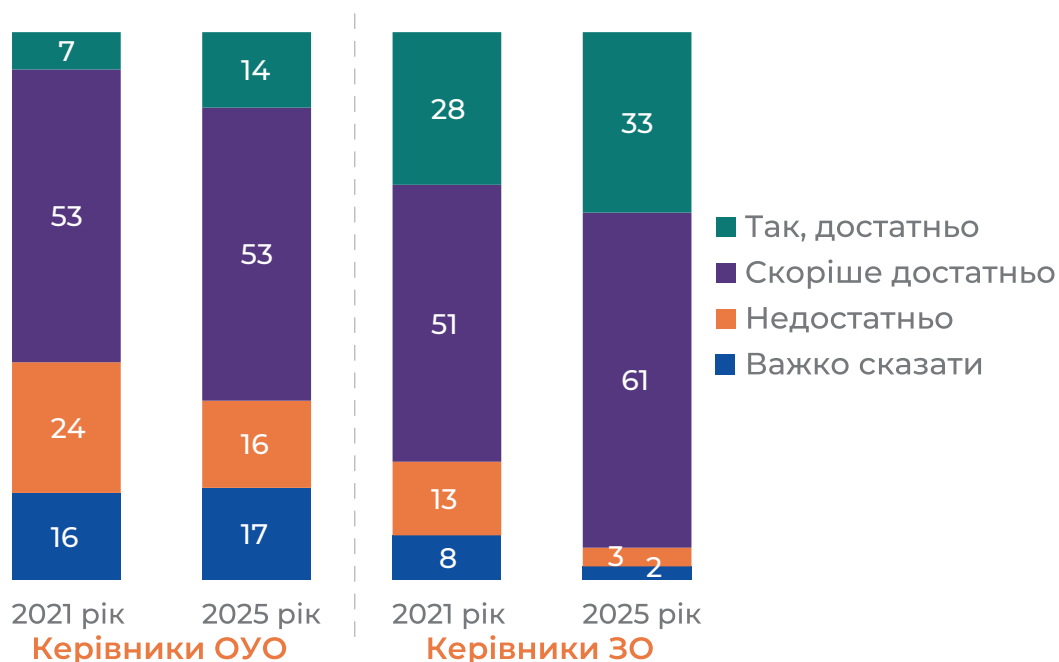
Канали комунікації	Керівники ЗО: канали комунікації, які використовують		Батьки: канали, які використовує адміністрація ЗО		Учні: канали, які використовує адміністрація ЗО	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp чи Телеграм	93	90	66	76	65	65
Класні батьківські збори	80	87	60	69	43	42
Загальношкільні батьківські збори	88	85	53	57	32	26
Особисті зустрічі	88	91	45	55	27	26
Телефонні дзвінки	88	85	52	55	51	44
Офіційна сторінка в соціальних мережах	59	74	40	50	21	20
Офіційний сайт	76	75	47	49	23	19
Сервіси електронних щоденників і журналів	9	61	10	45	8	23
Відкриті засідання ради школи	36	31	18	26	11	13
Онлайн-платформи	34	30	20	23	12	11
Електронна пошта	48	47	19	20	9	10
СМС - повідомлення	40	31	20	18	15	19
Інші	0	0	0	0	1	1
Важко відповісти	0	0	5	6	7	11

9.2. ДОСТАТНІСТЬ ЗНАНЬ І РЕСУРСІВ ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Більшість керівників ОУО (67%, у 2021 році – 60%) та керівників ЗО (94%, у 2021 році – 79%) стверджує, що у них достатньо знань для налагодження комунікації з мешканцями громади (хоча переважно респонденти радше з цим погоджувалися, а не були цілком впевнені).

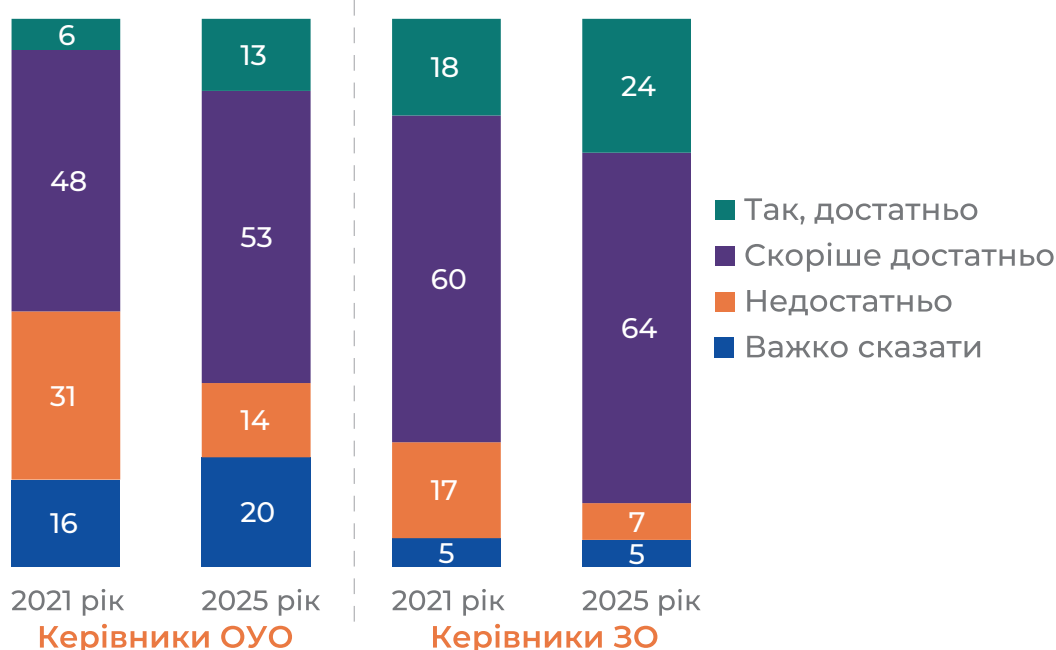
Діаграма 9.2.1.

Достатність знань для налагодження комунікації з мешканцями громади

Діаграма 9.2.2.

Достатність ресурсів для налагодження комунікації з мешканцями громади

Щодо ресурсів, то вважають, що їх достатньо – 66% керівників ОУО (у 2021 році – 54%) та 88% керівників ЗО (у 2021 році – 78%). Водночас респонденти переважно схиляються до думки, що ресурсів радше достатньо, ніж цілком впевнені в цьому.

У пілотних громадах зафіксовано найбільш позитивну динаміку щодо спроможності до комунікації з питань освіти: частка керівників ОУО, які вважають, що мають цілком достатньо знань і ресурсів для налагодження комунікації з мешканцями громади, зросла з 0% у 2021 році до 27% у 2025-му (для порівняння: в інших громадах пілотних регіонів – 19%, в інших регіонах – лише 11%).

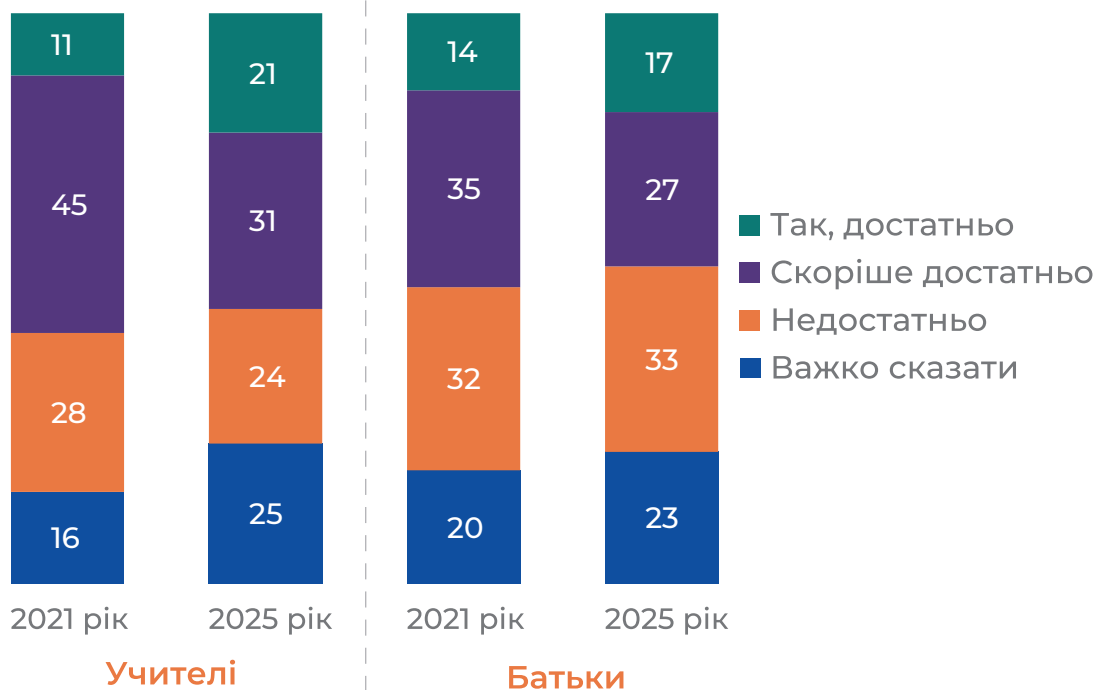
Схожі тенденції простежуються і серед керівників ЗО у пілотних громадах: частка тих, хто вважає, що має цілком достатньо знань для ефективної комунікації, зросла з 6% у 2021 році до 28% у 2025-му. Окрім того, зросла й частка тих, хто зазначає наявність цілком достатніх ресурсів для здійснення комунікації з мешканцями громади – з 19% до 35%.

9.3. ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ ОМС З МЕШКАНЦЯМИ ГРОМАДИ ЩОДО ОСВІТИ

52% учителів вважають достатньо ефективною комунікацію ОМС з мешканцями громади щодо освіти, що дещо нижче, ніж у 2021 році (56%), серед батьків – 44% (у 2021 році – 49%), що також демонструє зниження рівня ефективності комунікації.

Діаграма 9.3.1.

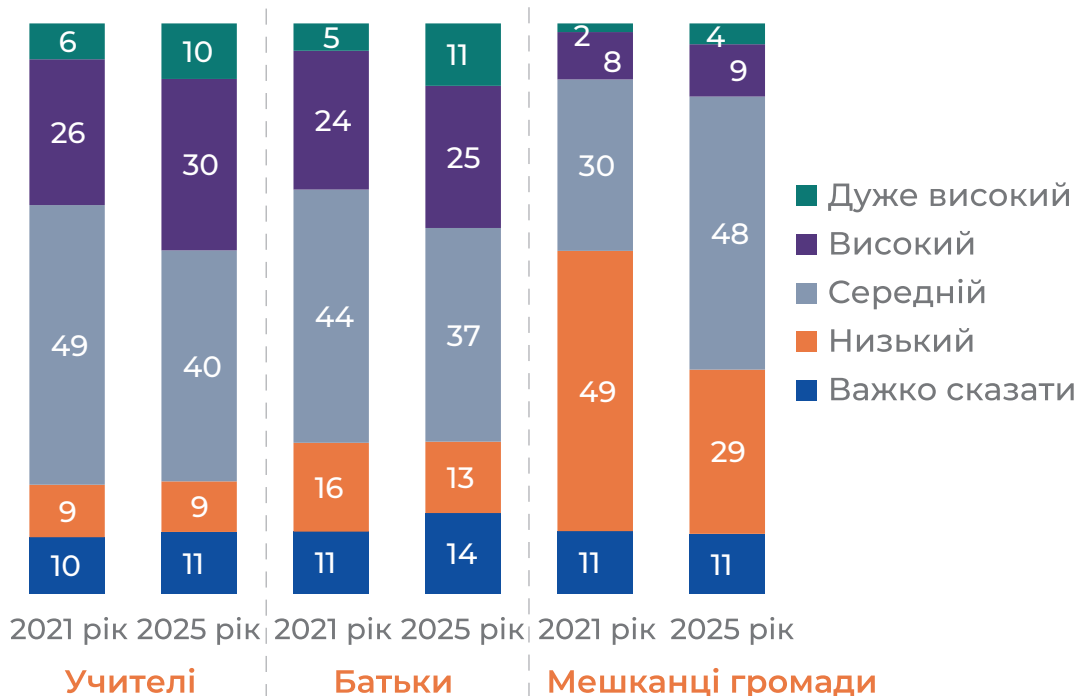
Оцінка налагодженості ефективної комунікації ОМС з мешканцями громади щодо освіти

Учителі, батьки та мешканці громад загалом стримано оцінюють рівень своєї поінформованості щодо управління освітою: високо або дуже високо його оцінюють 40% учителів (зростання з 31% у 2021 році) та 36% батьків (було 29% у 2021 році). Найнижчі оцінки – серед мешканців: лише 13% вважають себе добре поінформованими, хоча 48% дають «середню» оцінку. Водночас помітно зменшилась частка мешканців, які вважають рівень поінформованості низьким – з 49% у 2021 році до 29% у 2025-му.

Діаграма 9.3.2.

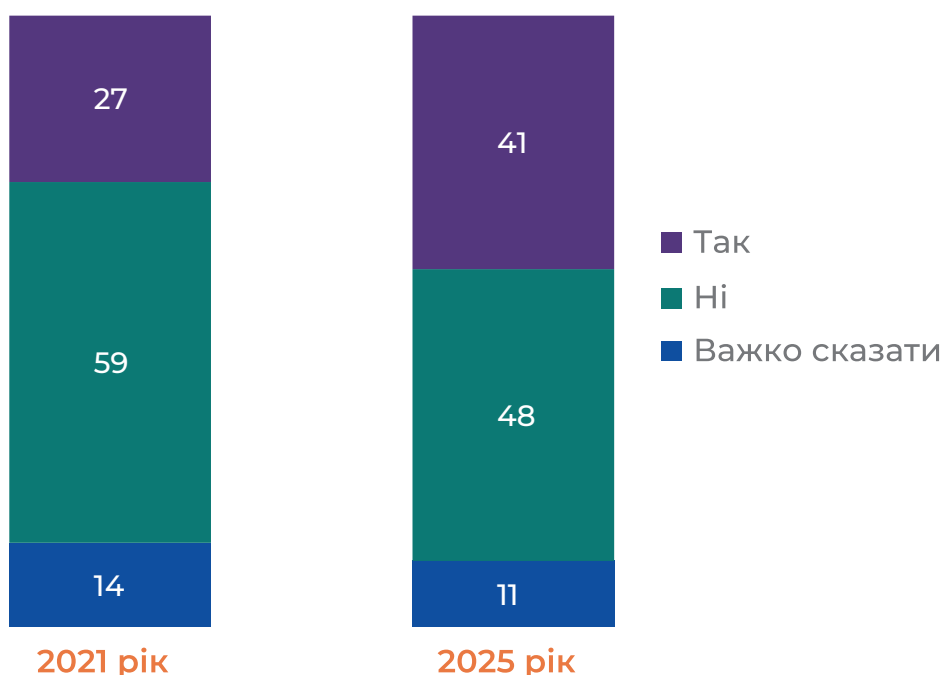
Оцінка рівня поінформованості щодо управління освітою в громаді

Попри те, що лише 41% мешканців громад вважають комунікацію з боку місцевої влади ефективною, а 48% дотримуються протилежної думки, ці показники демонструють позитивну динаміку: у порівнянні з 2021 роком частка тих, хто визнає комунікацію ефективною, зростає з 27% до 41%.

Діаграма 9.3.3.

Наявність ефективної комунікації ОМС з громадськістю (мешканці громад)

9.4. ЧАСТОТА ПЕВНИХ ВИДІВ КОМУНІКАЦІЇ (БАТЬКИ)

89% батьків щотижня й частіше обговорюють з дитиною її успіхи в навчанні. Водночас 41% щотижня й частіше обговорюють з учителями успіхи дитини в навчанні. Питання життєдіяльності школи щотижня й частіше обговорюють 38% батьків, ще 17% долучаються до таких розмов щомісяця.

Діаграма 9.4.1.

Частота комунікації з певних питань (батьки)

% у стовпчику	2021	2025
Обговорюєте успіхи в навчанні зі своєю дитиною		
Щотижня й частіше	89	89
Щомісяця	5	4
Щокварталу / раз на півроку	4	3
Раз на рік і рідше	1	1
Важко сказати	2	2
Обговорюєте успіхи дитини в навчанні з учителями		
Щотижня й частіше	48	41
Щомісяця	26	26
Щокварталу / раз на півроку	19	22
Раз на рік і рідше	3	4
Важко сказати	4	7
Розглядаєте / обговорюєте різні питання щодо життєдіяльності школи		
Щотижня й частіше	43	38
Щомісяця	17	17
Щокварталу / раз на півроку	19	21
Раз на рік і рідше	7	5
Важко сказати	13	19

Берете участь в шкільних заходах		
Щотижня й частіше	6	5
Щомісяця	15	15
Щокварталу / раз на півроку	42	45
Раз на рік і рідше	17	11
Важко сказати	21	24
Відвідує батьківські збори		
Щотижня й частіше	4	2
Щомісяця	12	9
Щокварталу / раз на півроку	75	78
Раз на рік і рідше	4	6
Важко сказати	5	6

РОЗДІЛ 10. ПІДТРИМКА МІЖВІДОМЧОЇ І МІЖМУНІЦИПАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ

10.1. СПІВПРАЦЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ЦОВВ З ІНШИМИ ВІДОМСТВАМИ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ОСВІТИ

Найбільш тісна співпраця (за словами представників ЦОВВ) – з Міністерством освіти і науки України, з Міністерством економіки України та з Міністерством юстиції України.

Половина представників ЦОВВ (49%, у 2021 році – 51%) підтримують ідею створення координаційного органу (наприклад, робочої групи чи координаційної ради), який би сприяв ефективнішій взаємодії між міністерствами та ЦОВВ у питаннях управління освітою. Водночас 26% вважають, що така ініціатива не матиме суттєвого впливу, 4% переконані, що це може навіть погіршити ситуацію, а ще 22% не змогли визначити свою позицію щодо цього питання.

Таблиця 10.1.1.

Оцінка рівня співпраці ЦОВВ з іншими відомствами здля розв'язання проблем освіти

*% серед тих, хто оцінив рівень співпраці на 7-10 балів від 1 до 10
(де 10 – дуже тісна співпраця)*

	2021 рік	2025 рік
Міністерство освіти і науки України	50	44
Міністерство фінансів України	30	33
Міністерство культури та інформаційної політики України	10	26
Міністерство внутрішніх справ України	30	30
Міністерство охорони здоров'я України	18	26
Міністерство економіки України	30	44

	2021 рік	2025 рік
Міністерство розвитку громад та територій України	23	15
Міністерство соціальної політики України	25	22
Міністерство юстиції України	40	41
Державна служба якості освіти України	25	30
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	23	22
Державна регуляторна служба	18	15
Уповноважений з прав дитини	15	19
Уповноважений з прав людини	20	19
Обласні державні адміністрації	30	22
Територіальні органи державної влади	33	22
Органи місцевого самоврядування	25	19

Діаграма 10.1.1.

Ставлення представників ЦОВВ до створення органу з координації співпраці міністерств і ЦОВВ з питань управління освітою

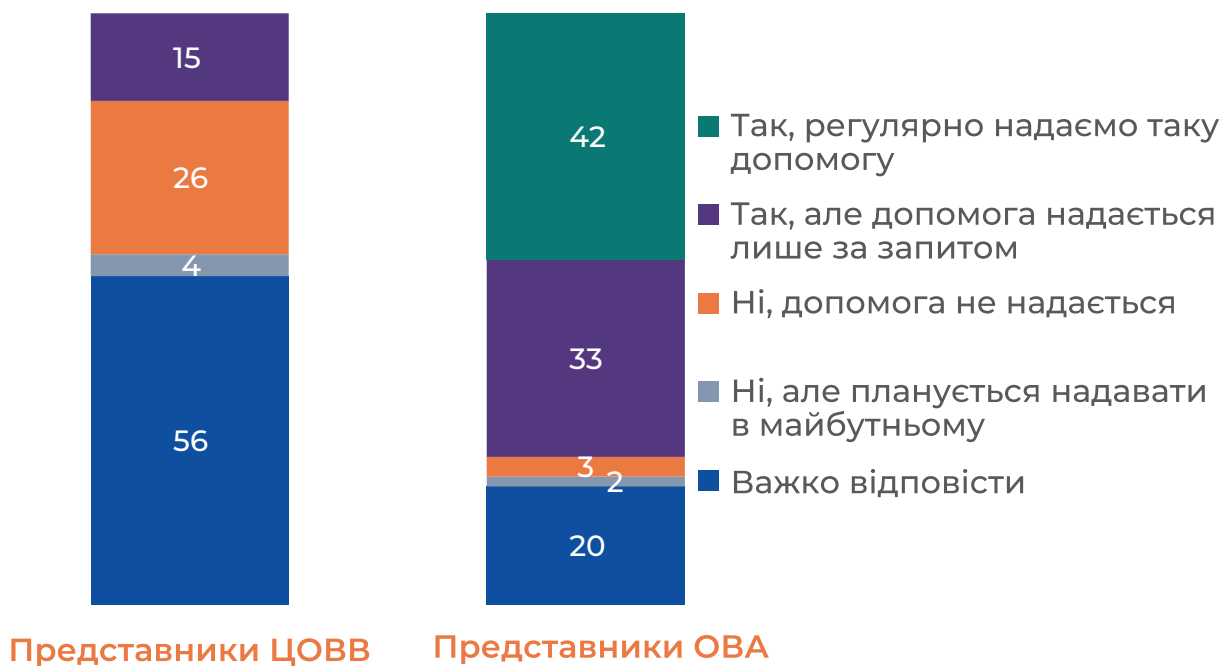
10.2. НАДАННЯ ПІДТРИМКИ ДЛЯ МІЖМУНІЦИПАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Абсолютна більшість представників ОВА (75%) зазначили про те, що їх орган надає підтримку громадам для розвитку міжмуніципального співробітництва. Водночас лише 42% з них здійснюють таку підтримку на регулярній основі, тоді як решта 33% – за запитом.

Серед представників ЦОБВ більшість не мають інформації щодо надання такої підтримки.

Діаграма 10.2.1.

Надання консультативної підтримки щодо міжмуніципального співробітництва

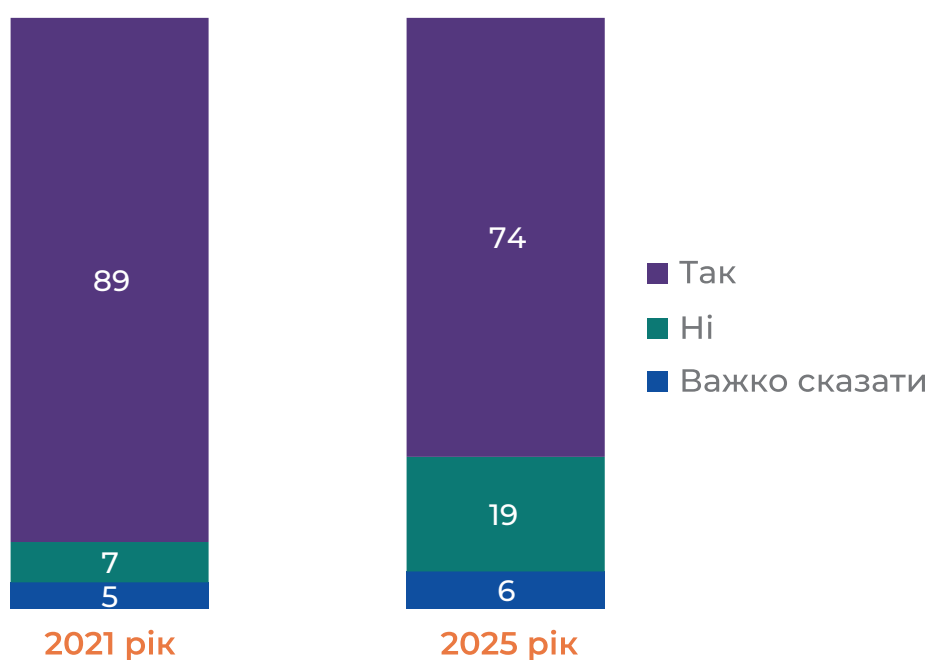

10.3. ЧИ СПІВПРАЦЮЄ ГРОМАДА З ІНШИМИ ГРОМАДАМИ З ПИТАНЬ ОСВІТИ?

Якщо в 2021 році 89% керівників ОУО зазначали про наявність співпраці між громадами у сфері освіти, то зараз – 74%.

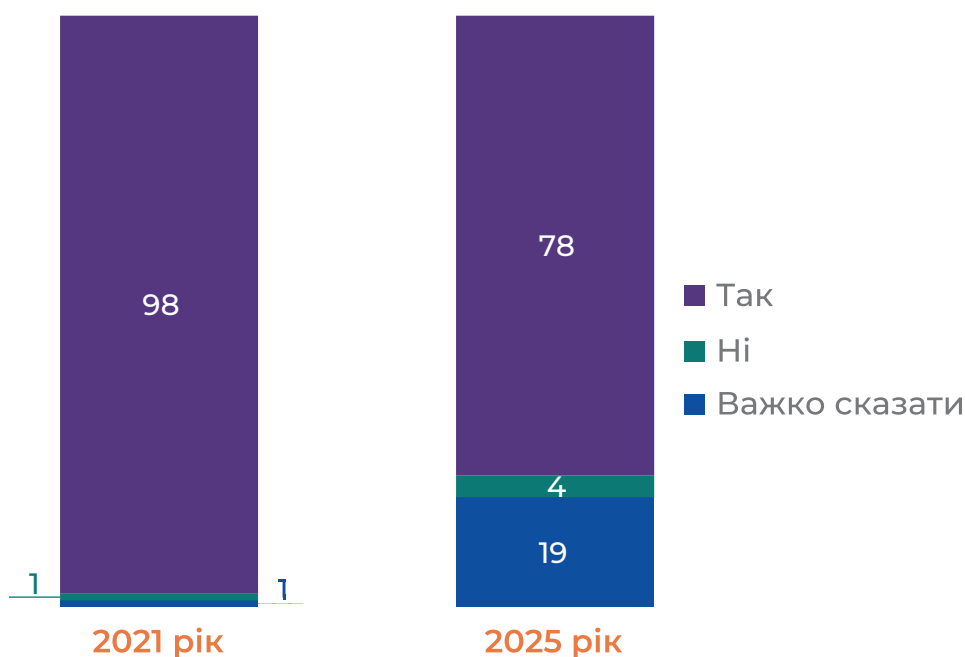
Діаграма 10.3.1.

Наявність співпраці з іншими громадами з питань освіти (керівники ОУО)

Діаграма 10.3.2.

Наявність необхідності співпраці між громадами (керівники ОУО)

Зменшилась частка тих, хто вважає, що взагалі співпраця між громадами є необхідною – з 98% до 78%.

Серед керівників ОУО тих, хто вважає співпрацю необхідною, більшість насамперед говорять про співробітництво територіальних громад у наданні послуг ІРЦ (62%, у 2021 році – 73%) та функціонування ЦПРПП (56%, у 2021 році – 73%). Окрім того, 41% вважають співробітництво громад необхідним для створення і фінансування академічного ліцею.

Діаграма 10.3.3.

Напрями, за якими наявна потреба у співробітництві територіальних громад (керівники ОУО)

% серед тих, хто вважає співпрацю необхідною

ДОДАТОК А.

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Таблиця А1.

Соціально-демографічний профіль представників ЦОВВ

% у стовпчику	Вибірка загалом
Стать	
Чоловік	11
Жінка	89
Вік	
До 35 років	22
36–50 років	48
51–65 років	30
66+ років	0
Скільки років у сфері управління освітою	
Менш ніж 3 роки	26
3–5 років	19
6-10 років	26
11–20 років	15
Більш ніж 20 років	15
Категорія	
Категорія «А»	0
Категорія «Б»	37
Категорія «В»	63

Таблиця А2.

Соціально-демографічний профіль представників ОВА

% у стовпчику	Вибірка загалом
Стать	
Чоловік	13
Жінка	87
Вік	
До 35 років	10
36–50 років	45
51–65 років	43
66+ років	2
Скільки років у сфері управління освітою	
Менш ніж 3 роки	20
3–5 років	15
6–10 років	13
11–20 років	30
Більш ніж 20 років	22
Категорія	
Категорія «А»	0
Категорія «Б»	65
Категорія «В»	35

Соціально-демографічний профіль керівників ОУО

% у стовпчику	Вибірка загалом
Регіон	
Захід	37
Центр / Північ	37
Південь / Схід	26
Тип громади	
Міська	48
Селищна	26
Сільська	27
Стать	
Чоловіки	13
Жінки	87
Досвід	
Менш ніж 3 роки	18
3–5 років	26
6–10 років	23
11–20 років	18
Більш ніж 20 років	14
Категорія	
Перша-четверта категорія	8
П'ята категорія	17
Шоста категорія	42
Сьома категорія	33

Таблиця А4.

Соціально-демографічний профіль керівників ЗО

% у стовпчику	Вибірка загалом
Регіон	
Захід	39
Центр / Північ	36
Південь / Схід	25
Тип населеного пункту	
Місто	37
Село	63
Стать	
Чоловік	28
Жінка	72
Досвід роботи	
До 5 років	38
6–10 років	23
11–20 років	21
Понад 20 років	17

Соціально-демографічний профіль учителів

% у стовпчику	Вибірка загалом
Регіон	
Захід	33
Центр / Північ	37
Південь / Схід	30
Тип населеного пункту	
Місто	70
Село	30
Стать	
Чоловік	6
Жінка	94
Досвід роботи	
До 5 років	7
6–10 років	10
11–20 років	25
Понад 20 років	58

Таблиця А6.

Соціально-демографічний профіль батьків учнів

% у стовпчику	Вибірка загалом
Регіон	
Захід	33
Центр / Північ	37
Південь / Схід	30
Тип населеного пункту	
Місто	70
Село	30
Стать	
Чоловік	5
Жінка	95

Таблиця А7.

Соціально-демографічний профіль учнів

% у стовпчику	Вибірка загалом
Регіон	
Захід	33
Центр / Північ	37
Південь / Схід	30
Тип населеного пункту	
Місто	70
Село	30
Стать	
Чоловік	50
Жінка	50

Соціально-демографічний профіль мешканців громад

% у стовпчику	Вибірка загалом
Регіон	
Захід	31
Центр / Північ	38
Південь / Схід	31
Тип населеного пункту	
Місто або СМТ	68
Село	32
Чи є діти, які відвідують школу	
Ні, немає	72
Так, є	28
Стать	
Чоловік	45
Жінка	55
Вік	
18–29 років	16
30–44 років	30
45–59 років	25
60+ років	28
Освіта	
Повна середня	15
Середня спеціальна або професійно-технічна	36
Вища (зокрема, базова вища освіта)	48
Рівень достатку	
Дуже низький (не вистачає навіть на їжу)	5
Низький (вистачає лише на їжу, з одягом складно)	30

Середній (вистачає на їжу й одяг, на дорозі покупки треба відкладати)	53
Високий (вистачає на дорозі покупки)	11
Основний рід занять	
Робітник, сільськогосподарський робітник	19
Службовець (заняття нефізичною працею, для якої не вимагають вищої освіти)	9
Спеціаліст (заняття нефізичною працею, для якої вимагають вищої освіти)	19
Зайнятий індивідуальною трудовою діяльністю	4
Підприємець, господар своєї справи, фермер	3
Військовослужбовець, службовець правоохоронних органів	2
Веду домашнє господарство	7
Перебуваю на пенсії (за віком, через інвалідність)	27
Навчаюся (студент)	5
Шукаю роботу (безробітний)	4

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

